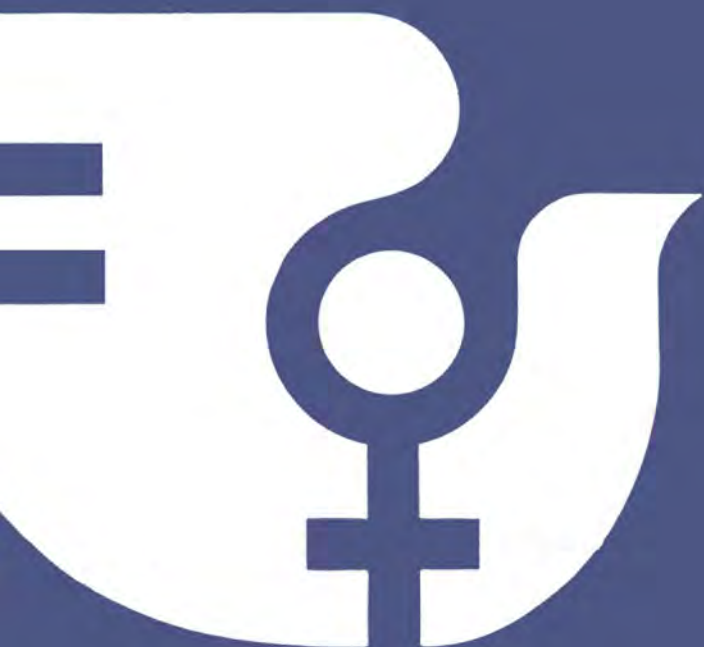

ยุทธศาสตร์ไนโรบี เพื่อความก้าวหน้าของสตรี

The Nairobi Forward-looking Strategies for the Advancement of Women

ยุทธศาสตร์ไนโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

(The Nairobi Forward – looking Strategies
for the Advancement of Women)

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

2534

ยุทธศาสตร์ไนโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

(The Nairobi Forward – looking Strategies for the Advancement of Women)

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ จัดแปล

ISBN 974–7770–65–2

พิมพ์ครั้งแรก 5,000 เล่ม

มกราคม 2534

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.)

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300

โทรศัพท์ 282-2690

คำนำ

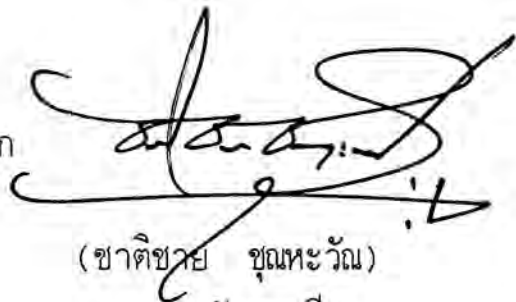
ยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรี เป็นแผนแม่บทระดับโลก ว่าด้วยการส่งเสริมบทบาท ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา และการสร้างสันติภาพของสตรีในทุก ๆ ด้าน โดยเป็นผลจากการประชุมระดับโลก เพื่อทบทวนและประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินงานในช่วงทศวรรษแห่งสตรี ของสหประชาชาติ ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนย่า ระหว่างวันที่ 15 - 26 กรกฎาคม พุทธศักราช 2528 และต่อมาได้รับการรับรองโดยฉันทมติจากที่ประชุม สมัชชาสหประชาชาติสมัยที่ 40 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พุทธศักราช 2528

ความสำคัญของยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรี เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในบรรดาประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งได้นำยุทธศาสตร์ ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงาน ตลอดจนการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสถานภาพสตรีในประเทศของตน ในส่วนของประเทศไทยนั้น คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ก็ได้ นำแผนแม่บทระดับโลกฉบับนี้มาใช้ประกอบในการพิจารณาจัดทำ แผนหลักสำหรับการส่งเสริมบทบาทและสถานภาพสตรี ซึ่งรวมถึงการปรับปรุง แผนพัฒนาสตรีระยะยาว (พุทธศักราช 2525-2544) และแผนพัฒนาสตรีภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พุทธศักราช 2535-2539) ซึ่งจะได้มีการนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้การรับรองและประกาศใช้ เป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมกิจการสตรีของประเทศต่อไป

ถึงแม้ยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรีได้มีการรับรอง และยึดถือเป็นแผนแม่บทของสหประชาชาติสำหรับการกำหนดนโยบาย ตลอดจน

ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมสถานภาพสตรีในประเทศต่าง ๆ มาเป็น
เวลานานพอสมควรแล้ว แต่ในประเทศไทย การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ในโรบิฯ ยังมีอยู่ในวงจำกัด คณะกรรมการส่งเสริมและประสาน
งานสตรีแห่งชาติจึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการสัมพันธระหว่างประเทศ กสส.
ดำเนินการจัดแปลและพิมพ์เอกสารฉบับนี้ขึ้นเป็นภาษาไทย เพื่อแจกจ่ายและ
เผยแพร่ไปยังหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมบทบาท
และสถานภาพสตรี ซึ่งในการนี้ คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ
หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะได้ให้ความสนใจศึกษา
ตลอดจนนำแนวทางที่ปรากฏในแผนพัฒนาสตรีระดับโลกฉบับนี้ไปประยุกต์ใช้
ในการดำเนินกิจกรรมและโครงการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการส่งเสริมบทบาท
สถานภาพ และการมีส่วนร่วมของสตรี ในกระบวนการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่
ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลต่อไป

พลเอก

(ชาติชาย ชุณหะวัณ)

นายกรัฐมนตรี

ประธานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ

สารบัญ

ตอนที่ 1 ยุทธศาสตร์ในโรบิเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

บท	วรรค	หน้า
บทนำ	1-42	1
ก. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์	1-8	1
ข. สาระภูมิหลังของยุทธศาสตร์ในโรบิเพื่อความก้าวหน้าของสตรี	9-21	4
ค. แนวโน้มในปัจจุบันและคาดการณ์ถึงปี ค.ศ. 2000	22-36	9
ง. วิธีการพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์ในโรบิเพื่อความก้าวหน้าของสตรี	37-42	15
1. ความเสมอภาค	43-92	17
ก. อุปสรรคต่าง ๆ	43-50	17
ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน	51-59	19
ค. มาตรการในการดำเนินยุทธศาสตร์ในระดับชาติ	60-92	22
- ทางด้านรัฐธรรมนูญและกฎหมาย	60-76	22
- ความเสมอภาคในการเข้าร่วมทางสังคม	77-85	26
- ความเสมอภาคในการเข้าร่วมทางการเมืองและการตัดสินใจ	86-92	28
2. การพัฒนา	93-231	30
ก. อุปสรรคต่าง ๆ	93-106	30
ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน	107-124	35
ค. มาตรการต่าง ๆ สำหรับการนำยุทธศาสตร์พื้นฐานมาใช้ในระดับชาติ	125-231	40
- ทั่วไป	125-131	40
- ขอบข่ายของปฏิบัติการเฉพาะด้าน	132-231	42
การจ้างงาน	132-147	42
สุขภาพ	148-162	46
การศึกษา	163-173	51
อาหาร น้ำ และเกษตรกรรม	174-188	54
การอุตสาหกรรม	189-196	59
การค้าและการบริการด้านพาณิชย์	197-199	61

บท	วรรค	หน้า
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	200-205	62
การติดต่อสื่อสาร	206-208	64
ที่อยู่อาศัย การตั้งถิ่นฐาน		
การพัฒนาชุมชน และการขนส่ง	209-217	65
พลังงาน	218-223	66
สิ่งแวดล้อม	224-227	68
การบริการสังคม	228-231	69
3. สันติภาพ	232-276	70
ก. อุปสรรค	232-238	70
ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน	239-258	72
ค. สตรีและเด็กภายใต้นโยบายแบ่งผิว	259	77
ง. สตรีและเด็กชาวปาเลสไตน์	260	79
จ. สตรีในดินแดนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางทหาร การเข้าแทรกแซงโดยชาวต่างชาติ และภัยคุกคามสันติภาพ	261-262	80
ฉ. มาตรการอนุวัติยุทธศาสตร์พื้นฐานระดับชาติ	263-276	81
- การมีส่วนร่วมของสตรีในความพยายามเพื่อสันติภาพ	263-271	81
- การศึกษาเพื่อสันติภาพ	272-276	83
4. กรณีที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ	277-304	84
ก. สตรีที่อาศัยในเขตที่ได้รับผลกระทบจากความแห้งแล้ง	283	86
ข. สตรียากจนที่อาศัยในเมือง	284-285	86
ค. สตรีสูงอายุ	286	87
ง. สตรีวัยเยาว์	287	88
จ. สตรีที่ถูกทารุณกรรม	288	89
ฉ. สตรีที่ขาดแคลน	289	90
ช. สตรีที่ตกเป็นเหยื่อการค้าประเวณีและถูกบังคับให้เป็นโสเภณี	290-291	90
ซ. สตรีที่ไม่สามารถประกอบอาชีพดั้งเดิม	292-293	91
ญ. สตรีที่เป็นหัวหน้าครอบครัวแต่ผู้เดียว	294-295	91
ฎ. สตรีที่พิการทางร่างกายและจิตใจ	296	92
ฏ. สตรีที่ถูกจำคุกและต้องโทษตามกฎหมาย	297	93

บท	วรรค	หน้า
จ. สตรีและเด็กที่เป็ญผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น	298–299	93
ฉ. ผู้อพยพสตรี	300–301	94
ค. สตรีที่เป็ญชนกลุ่มน้อยและสตรีพื้นเมือง	302–304	95
5. ความร่วมมือระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค	305–372	96
ก. อุปสรรค	305–308	96
ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน	309–316	98
ค. มาตรการสำหรับการอนุวัติยุทธศาสตร์พื้นฐาน	317–372	100
– การติดตามผล	317–321	100
– ความร่วมมือทางวิชาการ การฝึกอบรม และการให้คำปรึกษา	322–337	101
– องค์การด้านความร่วมมือ	338–344	105
– การวิจัยและการวิเคราะห์นโยบาย	345–355	107
– การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและในการตัดสินใจของสตรีระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ	356–365	110
– การเผยแพร่ข่าวสาร	366–372	112
ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะและข้อสรุปจากการทบทวนและประเมินผลครั้งแรก ของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้า ของสตรี ภายในปี ค.ศ. 2000		114–127

ตอนที่ 1 : ยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

แปลจากเอกสาร World Conference to Review and Appraise the Achievements of the United Nations Decade for Women : Equality, Development and Peace, Nairobi, Kenya, 15–26 July 1985, United Nations (A/CONF. 116/28, 15 September 1985)

บทนำ

ก. ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

วรรค 1

การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติหลังชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่สองและการเกิดของรัฐต่าง ๆ ภายหลังจากปลดปล่อยอาณานิคม ต่างเป็นเหตุการณ์สำคัญในกระบวนการพัฒนาสตรีทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ปีสตรีสากล การสัมมนาในระดับโลกซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเม็กซิโกซิตีในปี ค.ศ. 1975 และที่กรุงโคเปนเฮเกนในปี ค.ศ. 1980 ตลอดจนการที่สหประชาชาติจัดให้มีทศวรรษแห่งสตรีเพื่อความเสมอภาค พัฒนาการและสันติภาพ ล้วนมีส่วนช่วยส่งเสริมกระบวนการขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการพัฒนาสถานะของสตรีได้เป็นอย่างมาก ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ในช่วงต้นของทศวรรษ 1970 นั้น ความพยายามที่จะยุติความไม่เสมอภาคต่อสตรี และให้มีการประกันว่าสตรีสามารถอยู่ในสังคมอย่างทัดเทียมกัน เป็นมูลเหตุให้มีความคิดริเริ่มต่าง ๆ ซึ่งได้รับการนำไปปฏิบัติในทุกระดับที่กล่าวมา ความพยายามเหล่านั้นมีแรงจูงใจมาจากสำนักที่วาทพาทของสตรีในด้านการผลิต และการเป็นผู้ให้กำเนิดนั้นสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเงื่อนไขทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม กฎหมาย การศึกษา และศาสนา ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้มีส่วนจำกัดความก้าวหน้าของสตรี และปัจจัยต่าง ๆ ที่ตอกย้ำการขูดรีดทางเศรษฐกิจ การจำกัดบทบาทและการกดขี่สตรี ล้วนมีที่มาจากความไม่เสมอภาคที่มีมาเนิ่นนานแล้วจากความอยุติธรรม และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการขูดรีดเอารัดเอาเปรียบทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาคย่อย ระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศ

วรรค 2

ในปี ค.ศ. 1972 สมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ได้แถลงในข้อมติที่ 3010 (XXVII) ให้ปีสตรีสากล ค.ศ. 1975 อุทิศให้กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นแล้ว เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี เพื่อประกันว่าสตรีจะสามารถเข้ามาอยู่ในการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ และเพื่อเสริมให้สตรีมีบทบาทในการส่งเสริมสันติภาพของโลก ก/ ที่ประชุมของการสัมมนาในระดับโลกที่กรุงเม็กซิโกในปี ค.ศ. 1975 มีมติตกลงรับแผนปฏิบัติการในระดับโลกเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของปีสตรีสากลและแผนดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากสมัชชาใหญ่ในข้อมติที่ 3520 (XXX) ด้วย ในข้อมติดังกล่าว สมัชชาใหญ่ได้ประกาศในปี ค.ศ. 1976-1985 เป็นทศวรรษสำหรับสตรีของสหประชาชาติเพื่อความเสมอภาค พัฒนาการ และสันติภาพ ในข้อมติที่ 33/185 สมัชชาใหญ่ฯ ได้ตัดสินใจเลือกประเด็นการจ้างงาน สุขภาพ และการศึกษา เพื่อเป็นหัวข้อย่อยในการสัมมนาในระดับโลกว่าด้วยทศวรรษสำหรับสตรีของสหประชาชาติเพื่อความเสมอภาค พัฒนาการและสันติภาพ ที่จัดขึ้นที่กรุงโคเปน-

เฮเกิน เพื่อพิจารณาทบทวนและประเมินผลความคืบหน้าที่ได้ทำไปแล้วในครั้งแรกของทศวรรษดังกล่าว

วรรค 3

ในปี ค.ศ. 1980 ซึ่งเป็นช่วงกลางของทศวรรษดังกล่าวนั้น ที่ประชุมของการสัมมนาระดับโลกที่กรุงโคเปนเฮเกนตกลงรับโครงการการปฏิบัติงานสำหรับครึ่งหลังของทศวรรษสำหรับสตรีของสหประชาชาติเพื่อความเสมอภาค พัฒนาการ และสันติภาพ ข/ โครงการดังกล่าวได้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับอุปสรรคนานาประการที่มีอยู่ รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่สำหรับการใช้ในการพัฒนาสตรี ซึ่งเป็นมาตรการที่ยอมรับกันทั่วโลกแล้ว โครงการปฏิบัติงานนี้ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกใหญ่ในปีเดียวกันนั้นเองในข้อมติที่ 35/136

วรรค 4

ในปี ค.ศ. 1980 เช่นกัน ในข้อมติที่ 35/36 สมาชิกใหญ่ได้มีมติรับยุทธศาสตร์สหประชาชาติที่กำหนดไว้สำหรับทศวรรษที่สามแห่งการพัฒนา และได้ยึดตามข้อเสนอแนะจากการสัมมนาระดับโลกที่กรุงโคเปนเฮเกน (ข้อมติของสมาชิกใหญ่ที่ 35/56 ที่แนบวรรค 51) ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเน้นถึงความสำคัญของการให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ทั้งในแง่เป็นผู้ดำเนินการและผู้ได้รับผลประโยชน์ ดังนั้น ยุทธศาสตร์นี้จึงจำเป็นต้องมีมาตรการต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจได้ในระดับลึก และสามารถขจัดความไม่เท่าเทียมกันทางโครงสร้างที่เป็นทั้งองค์ประกอบและส่วนสร้างเสริมให้สตรีต้องเสียเปรียบในสังคมตลอดมา

วรรค 5

ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการระดับโลก และโครงการปฏิบัติงาน มีส่วนช่วยอย่างมากในการขยายโลกทัศน์ที่มีต่ออนาคตของสตรี อย่างไรก็ตาม ในหลาย ๆ ด้านยังจำเป็นต้องดำเนินการต่อไป ด้วยเหตุนี้ สมาชิกใหญ่จึงได้ยืนยันถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษ ซึ่งได้แก่ ความเสมอภาค พัฒนาการ และสันติภาพ ทั้งยังเน้นถึงความจำเป็นของประเด็นเหล่านี้ในอนาคต รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีมาตรการที่เป็นรูปธรรมเพื่อให้เอาชนะอุปสรรคทั้งหลายที่มาขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ในระหว่างปี ค.ศ. 1986-2000

วรรค 6

ยุทธศาสตร์ในโรบีเพื่อความก้าวหน้าของสตรีในช่วงเวลาจากปี ค.ศ. 1986 ถึงปี ค.ศ. 2000 ที่ระบุไว้ในเอกสารที่มีอยู่ในปัจจุบันได้เสนอแนะมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมเพื่อกำจัดอุปสรรคของเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของการพัฒนาสตรีในทศวรรษนี้ มาตรการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาคได้รับความเห็นชอบในกฎบัตรสหประชาชาติ ก/ ปญญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน

ง/กติกาสัญญาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จ/อนุสัญญาว่าด้วยการขจัด การเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ฉ/ปฏิญญาว่าด้วยการที่สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริม สันติภาพและความร่วมมือกับนานาชาติ ช/ยุทธศาสตร์ในโรปีเหล่านี้ได้ตอกย้ำถึงความกังวลของ นานาชาติในเรื่องสถานะของสตรีและจัดวางกรอบให้กับภารกิจใหม่ที่ชุมชนนานาชาติรับเป็นข้อผูกพัน ในการพัฒนาสตรีและจัดการเลือกปฏิบัติทางเพศ ความพยายามที่จะนำสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการ พัฒนาควรได้รับการส่งเสริมและในการนี้ควรนำวัตถุประสงค์ของระบบเศรษฐกิจใหม่ของโลก กับ ยุทธศาสตร์สหประชาชาติที่กำหนดไว้สำหรับทศวรรษที่สามแห่งการพัฒนาเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย

วรรค 7

การสัมมนาระดับโลกที่กรุงในโรปีจัดขึ้นในช่วงเวลาสำคัญสำหรับประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย เมื่อสิบปีก่อน ขณะที่มีการประกาศใช้ทศวรรษสำหรับการพัฒนานั้น มีความหวังกันว่า ความเติบโต ทางเศรษฐกิจที่ถูกระงับ และได้รับแรงหนุนจากการค้าระหว่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้นจากการเดินสะพัด ของเงินตรา และจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีต่าง ๆ จะช่วยเอื้อต่อการให้สตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศดังกล่าวได้มากขึ้น แต่ความหวังดังกล่าวไม่อาจเป็นจริงได้ เนื่องจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศเหล่านั้นยังคงมีอยู่ต่อไป และในบางประเทศกลับทวี ความรุนแรงขึ้นด้วยซ้ำ อันส่งผลให้เป็นอุปสรรคสำคัญและจะส่งผลเสียทั้งต่อการริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมสตรี และต่อการธำรงรักษาโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วด้วย

วรรค 8

ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศตั้งแต่หลังช่วงทศวรรษที่ 1970 ส่งผลกระทบใน ด้านลบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อประเทศกำลังพัฒนา สตรีในประเทศเหล่านี้จึงได้รับผลกระทบอย่าง รุนแรงที่สุด ประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด หรือบริเวณ ที่เกิดภาวะแห้งแล้ง มีทุพภิกขภัยในทวีปแอฟริกา ประเทศที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว และประเทศที่มี รายได้ต่ำ จึงมีภาพรวมที่แสดงให้เห็นว่ากำลังอยู่ในภาวะวิกฤติยิ่ง อันเป็นผลมาจากความไม่เสมอภาค ทางด้านโครงสร้าง และจากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป สถาน- การณ์ดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนระบในการพัฒนาและส่งเสริมนโยบายของชาติ และความ ร่วมมือพหุภาคีในการพัฒนาเพื่อช่วยให้แผนการระดับชาติดำเนินต่อไปได้ โดยจำต้องคำนึงด้วยว่า แต่ละประเทศย่อมเป็นผู้รับผิดชอบนโยบายพัฒนาประเทศของตน ช่องว่างระหว่างประเทศพัฒนา แล้วกับประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด กลับขยายกว้างขวาง ออกไปทุกที่แทนที่จะแคบเข้า ดังนั้น หนึ่งในภารกิจอันดับแรกของชุมชนสากล ก็คือต้องช่วยกัน อย่างเต็มที่กำลังในการจัดตั้งระเบียบใหม่ของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนความเท่า- เทียมกัน ความเสมอภาคของอธิปไตย การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และการมีผลประโยชน์ร่วมกันเพื่อ

หยุดยั้งแนวโน้มด้านลบดังกล่าว และเพื่อบรรเทาปัญหานานาประการที่ประเทศกำลังพัฒนากำลังประสบอยู่และส่งผลให้สตรีเป็นผู้ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงที่สุด

ข. สารบัญหหลังของยุทธศาสตร์ในโรบี่เพื่อความก้าวหน้าของสตรี

วรรค 9

เป้าหมายสามประการของทศวรรษ คือ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพนั้นเป็นประเด็นที่กว้าง เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน และเสริมสร้างซึ่งกันและกัน ดังนั้น หากประเด็นใดได้รับความสำเร็จ ก็จะช่วยเอื้อต่อประเด็นอื่นด้วย

วรรค 10

การสัมมนาในระดับโลกที่กรุงโคเปนเฮเกนได้ตีความหมายของความเสมอภาคว่าไม่เพียงเฉพาะหมายถึงความเสมอภาคทางกฎหมาย หรือการจัดการเลือกปฏิบัติตามนิตินัยเท่านั้น แต่ต้องครอบคลุมถึงความเสมอภาคทางสิทธิและความรับผิดชอบ และโอกาสในการให้สตรีเข้าร่วมในการพัฒนาทั้งในแง่เป็นผู้ดำเนินการและผู้ได้รับผลประโยชน์

วรรค 11

ความเสมอภาค เป็นทั้งเป้าหมาย และวิธีการ ซึ่งปัจเจกชนจะได้รับการปฏิบัติอย่างทัดเทียมกันภายใต้กฎหมาย และมีโอกาสอันทัดเทียมกันที่จะมีสิทธิในการพัฒนาความสามารถและทักษะของตน เพื่อให้สามารถเข้าร่วมในการพัฒนาระดับชาติในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และสามารถได้รับประโยชน์จากการพัฒนาดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับสตรีนั้น ความเสมอภาคจะหมายถึงการตระหนักถึงสิทธิที่ถูกปฏิเสธตลอดมาอันเป็นผลมาจากการถูกกีดกันทางวัฒนธรรม องค์กร พฤติกรรม และทัศนคติ ความเสมอภาคเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาและสันติภาพ เนื่องจากความไม่เสมอภาคในระดับชาติและระดับโลก จะไม่สูญสิ้นไปง่าย ๆ และยังเพิ่มความตึงเครียดในทุกรูปแบบด้วย

วรรค 12

บทบาทของสตรีในการพัฒนานั้นเกี่ยวพันโดยตรงกับเป้าหมายของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจโดยส่วนรวม และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาในสังคมทุกแห่ง การพัฒนาหมายถึงความถึง การพัฒนาทุกด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และมิติอื่น ๆ ในชีวิตมนุษย์ รวมทั้งความเจริญในด้านต่าง ๆ เช่น ร่างกาย ขวัญ และกำลังใจ สติปัญญา และวัฒนธรรมของมนุษย์ จึงควรมีการชักนำให้จัดหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้สตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีที่ยากจนหรือยากแค้นสามารถเข้าถึงหรือนำไปใช้ หรืออ้างสิทธิของความเสมอภาคในโอกาสได้มากขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวอย่างตรงไปตรงมา

ก็คือ ชิงมีสตรีที่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมของสังคมได้ในฐานะปัจเจกชนที่มีสิทธิถูกต้องตามกฎหมายมากขึ้นเท่าไร ก็จะช่วยทำให้มีการตระหนักกันอย่างจริงจังถึงสิทธิของสตรีที่จะได้รับความเสมอภาคมากขึ้นเท่านั้น การพัฒนาต้องมีมิติทางศีลธรรมประกอบด้วย เพื่อให้แน่ใจว่ามีความยุติธรรมจริงและตอบสนองต่อความต้องการและสิทธิของปัจเจกชนได้ และควรนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ภายในกรอบเศรษฐกิจและสังคมที่จะประกันได้ว่าสิ่งแวดล้อมจะมีความปลอดภัยพอสำหรับชีวิตทุกรูปแบบบนโลกของเรา

วรรค 13

การส่งเสริมสิทธิสตรีจะสามารถกระทำได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพในสภาวะที่มีสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างรัฐจะมีพื้นฐานอยู่บนการเคารพสิทธิตามกฎหมายของทุกประเทศ ไม่ว่าจะประเทศเล็กหรือใหญ่ และไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติใดมีการเคารพสิทธิในการกำหนดใจตนเอง เสรีภาพ อธิปไตย บุรณาการทางดินแดน และสิทธิในการอาศัยอยู่อย่างสันติสุขภายในพรมแดนแห่งชาติตน

สันติภาพย่อมขึ้นอยู่กับการป้องกันการใช้หรือการขู่จะใช้กำลัง การบุกรุก การเข้ายึดครองโดยใช้กำลังทหาร การเลือกปฏิบัติ การกดขี่และการเอารัดเอาเปรียบกัน รวมทั้งการฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นมูลฐานทั่วไป

สันติภาพมิใช่เพียงหมายถึง การปราศจากสงครามหรือความรุนแรง และความเป็นปรปักษ์กันในระดับชาติ และระหว่างประเทศเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการที่ประชาชนสามารถได้รับความเสมอภาคในด้านเศรษฐกิจและสังคม ความเที่ยงธรรม และสิทธิมนุษยชนทั้งหมด ตลอดจนเสรีภาพขั้นมูลฐานในสังคม สันติภาพขึ้นอยู่กับการเคารพกฎบัตรสหประชาชาติ และปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนกติกาสัญญาระหว่างประเทศฉบับต่าง ๆ รวมถึงความตกลงอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน สันติภาพขึ้นอยู่กับการร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกัน ในบรรดารัฐทั้งหลาย โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในระบบการเมืองและเศรษฐกิจ และขึ้นอยู่กับการที่รัฐต่าง ๆ นำหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ประชาชนของตนควรได้รับมาปฏิบัติด้วย

สันติภาพยังหมายรวมถึงการกระทำต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงความมั่นคงและความไว้วางใจกันระหว่างรัฐต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มสังคมต่าง ๆ และระหว่างปัจเจกชน สันติภาพแสดงถึงความปรารถนาดีต่อผู้อื่น เสรีภาพส่งเสริมการเคารพต่อชีวิตในขณะที่ปกป้องอิสรภาพ สิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีทั้งของชนเชื้อชาติต่าง ๆ และของปัจเจกชนด้วย สันติภาพจะเกิดขึ้นไม่ได้ภายใต้สภาวะที่มีความไม่เสมอภาคทางเพศและทางเศรษฐกิจ ในที่ที่มีการปฏิเสธสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐาน มีการจงใจแสวงหาผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรมจากกลุ่มชนส่วนใหญ่ หรือในประเทศต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันและมีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจในแนวที่เอารัดเอาเปรียบกัน หากไม่มีสันติภาพและความมั่นคงแล้ว การพัฒนาจะเกิดขึ้นไม่ได้ สันติภาพและการพัฒนานั้นเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน และต่างช่วยสร้างเสริมกันและกัน

ในแง่นี้ จะขอเน้นที่เอกสารสุดท้ายจากการประชุมสมัชชาใหญ่สมัยพิเศษ ครั้งที่ 10 การประชุมสมัชชาพิเศษสมัยแรกมุ่งเน้นที่การลดอาวุธ และได้นำเอาทุกมาตรการที่เห็นว่าน่าจะเหมาะสม มารวมไว้ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าเป้าหมายในการลดอาวุธโดยสมบูรณ์แบบและถ้วนทั่วภายใต้การควบคุม ที่มีประสิทธิภาพของนานาชาติ จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ เอกสารฉบับนี้กล่าวถึงประมวล แผนงานในการลดอาวุธ รวมทั้งอาวุธปรมาณู ซึ่งมีความสำคัญไม่เพียงเฉพาะต่อสันติภาพเท่านั้น แต่ต่อการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมสำหรับทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา แผนงานดังกล่าวใช้วิธีนำวัตถุประสงค์และทรัพยากรมนุษย์จำนวนมากมาใช้ในเชิงสร้างสรรค์ แทนที่จะให้หมดเปลืองไปกับการแข่งขันกันในเรื่องอาวุธ

การส่งเสริมสันติภาพทำได้โดยการมีความเสมอภาคทางเพศ ทางเศรษฐกิจ และการได้ใช้ สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นมูลฐานกันโดยทั่วถ้วน การจะมีสิ่งเหล่านี้ได้นั้นจำเป็นต้องทำให้ สตรีสามารถใช้สิทธิของตนในการเข้าร่วมอย่างเสมอภาคกับบุรุษในทุกแง่มุมของการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคมในประเทศของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกระบวนการ การตัดสินใจ ซึ่งสตรีสามารถใช้สิทธิในการมีเสรีภาพทางความเห็น ในการแสดงออก ในการได้ รับข้อมูล และการเข้าร่วมในการส่งเสริมสันติภาพและความร่วมมือระหว่างชาติ

วรรค 14

การให้สตรีเข้าร่วมในการพัฒนาและสร้างเสริมสันติภาพ ตลอดจนการส่งเสริมให้สตรีมีความ เท่าเทียมกับบุรุษนั้น ต้องใช้ยุทธศาสตร์และมาตรการต่าง ๆ ที่ครอบคลุมหลายมิติที่ประสานสอดคล้อง กัน และมุ่งถือประชาชนเป็นสำคัญ ยุทธศาสตร์และมาตรการเหล่านี้ต้องอาศัยการพัฒนาและการใช้ ทรัพยากรมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยมีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมความเสมอภาค และก่อให้เกิดการ พัฒนาสังคมและกลุ่มชนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องขึ้นภายในกลุ่มนั้น ๆ

วรรค 15

เป้าหมายสามประการของทศวรรษฯ คือ ความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพนั้นเกี่ยว-เนื่องกันอย่างแยกไม่ออกจากหัวข้อย่อย 3 ประการ คือ การจ้างงาน สุขภาพ และการศึกษา หัวข้อ-ย่อยเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่เป็นรูปธรรมสำหรับเป้าหมายในเรื่องความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ การเน้นให้สตรีสามารถเข้าร่วมการพัฒนาและสันติภาพได้อย่างทัดเทียมกันนั้นต้องอาศัยการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ การที่สังคมเห็นว่ามีความจำเป็นจะต้องพัฒนาสถานภาพของสตรี และการให้ทุก ฝ่ายเข้าร่วมในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เรื่องนี้เกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบโครงสร้างพื้นฐาน ด้านมนุษยชนขึ้นใหม่ให้เอื้อต่อการระดมกำลังสตรีได้ในทุกระดับและในทุกวงการ พลังและความ สามารถของสตรีตลอดจนการที่สตรีมีส่วนช่วยเหลือทุ้มเทอย่างใหญ่หลวงในการดูแลครอบครัว และ ในการพัฒนาสังคม จะต้องเป็นที่รับรู้และเห็นคุณค่า ทั้งนี้ เพื่อให้การพัฒนาทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้ง

ทรัพยากรมนุษย์ได้ผลสำเร็จสูงสุด การจะให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษฯ บรรลุความสำเร็จได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือชอบร่วมกันของบุรุษ สตรี และสังคมโดยรวม และต้องให้สตรีมีบทบาทสำคัญทั้งในฐานะเป็นปัญญาชน เป็นผู้วางนโยบาย เป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้วางแผน เป็นผู้ให้ และเป็นผู้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

วรรค 16

ความจำเป็นที่จะต้องรวมเอาทัศนคติและมุมมองของสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มพูนคุณค่า และความก้าวหน้าของมนุษยชาติทั้งปวง เพราะจะสามารถนำทัศนคติและความเข้าใจของสตรีที่มีต่อเรื่องความเสมอภาค ยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาที่สตรีจะพึงเลือกมาใช้ ตลอดจนแนวคิดของสตรีที่มีต่อสันติภาพมาเผยแพร่ให้เป็นที่รับรู้และนำมาสอดประสานเข้าในโครงสร้างทางสังคม โดยให้เป็นไปตามความปรารถนา ความสนใจและความสามารถพิเศษของสตรีเหล่านั้น สิ่งเหล่านี้ ไม่เพียงแต่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในตัวของมันเองเท่านั้น แต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษฯ ด้วย

วรรค 17

การทบทวนและประเมินผลของความคืบหน้าที่ได้มา และอุปสรรคที่ต้องเผชิญในระดับชาติ ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของทศวรรษเพื่อสตรีของสหประชาชาติ คือ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพนั้น (ดู A/CONF 116/5 และ Add. 1-14) แสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในหลายระดับ แม้ว่าจะมีความคืบหน้าอยู่มากพอควร ก็มีสตรีเข้าร่วมในสังคมได้มากขึ้น แต่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษฯ ก็บรรลุได้เพียงบางส่วนเท่านั้น แม้ว่าในช่วงปีแรก ๆ ของทศวรรษจะถูกกำหนดโดยสภาวะเศรษฐกิจที่ดีพอควรทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและในประเทศกำลังพัฒนา แต่สภาวะเศรษฐกิจที่กลับเลวร้ายลงทำให้ความพยายามที่จะส่งเสริมให้สตรีเข้าร่วมในสังคมได้อย่างเท่าเทียมกันต้องเป็นไปอย่างล่าช้า และยังก่อให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ ขึ้นเมื่อมองในแง่พัฒนาการจะเห็นได้ว่า มีเครื่องชี้บ่งว่าในบางกรณีนั้น แม้สตรีจะเข้าร่วมในสังคมได้มากขึ้นก็จริง แต่ผลประโยชน์ที่สตรีเหล่านั้นพึงได้รับ กลับไม่ได้เพิ่มขึ้นเป็นอัตราส่วนที่ควรจะเป็น

วรรค 18

อุปสรรคต่าง ๆ ที่กล่าวถึงในยุทธศาสตร์ในโรปีฯ ถูกนำมาระบุไว้ในรายงานการทบทวนและประเมินผลหลายประการด้วยกัน (ดู A/CONF. 116/5 และ Add 1-14) อุปสรรคขัดขวางการพัฒนาสตรีในทางปฏิบัติที่พบมากนั้นเกิดจากองค์ประกอบต่าง ๆ หลายอย่างทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม นอกจากนี้ อุปสรรคทางด้านสังคมและวัฒนธรรมในบางครั้ง ยังถูกกระตุ้น

ให้รุนแรงขึ้นจากปัจจัยทางการเมืองและเศรษฐกิจ อาทิ ภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และ ความจำเป็นในการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจอันเป็นผลที่ติดตามมา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมอย่างใหญ่หลวง ในแง่นี้ความผิดเคืองทางเศรษฐกิจอันมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์มหภาคเป็นตัวทำให้ภาวะเศรษฐกิจระดับชาติยิ่งเลวร้ายลง นอกจากนี้ ยังไม่มีการหยุดยั้งการลดคุณค่าของสตรีทั้งในแง่เป็นผู้ผลิตและผู้ให้กำเนิดอันมีผลให้สถานะของสตรียังถูกมองว่าต่ำกว่าบุรุษอยู่ต่อไป ตลอดจนการส่งเสริมให้สตรีเข้ามามีส่วนในการพัฒนาซึ่งไม่ได้รับความสำคัญเป็นอันดับแรกมากนัก สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยถาวรที่ทำให้สตรีถูกจำกัดโอกาสการมีงานทำ มีสุขภาพและการศึกษาดีและการมีโอกาสเข้ามามีส่วนในกระบวนการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรในด้านอื่น ๆ แม้จะพอมีผลดีเกิดขึ้นบ้าง แต่ข้อจำกัดในด้านโครงสร้างซึ่งถูกกำหนดโดยกรอบด้านเศรษฐกิจ-สังคม ซึ่งทำให้สตรีกลายเป็นพลเมืองชั้นสอง ก็ยังเป็นตัวการจำกัดความก้าวหน้าอยู่ต่อไป อนึ่ง แม้ไว้ในบางประเทศจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างแล้ว กล่าวคือ มีการส่งเสริมความเสมอภาคในทุกด้านของชีวิตแล้วก็ตาม แต่ “ภาวะทวิคูณ” ของสตรี ซึ่งต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลักทั้งในเรื่องงานบ้าน และยังคงต้องไปประกอบอาชีพนอกบ้านอีกก็ยังคงดำรงอยู่ต่อไป ตัวอย่างเช่นในหลายประเทศทั้งที่เป็นประเทศพัฒนาแล้ว และประเทศกำลังพัฒนา ได้ระบุว่าอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาสตรีก็คือการขาดแคลนการบริการที่ช่วยสนับสนุนสตรีที่ต้องประกอบอาชีพนั่นเอง

วรรค 19

จากคำตอบต่อแบบทดสอบถามของสหประชาชาติที่ส่งไปยังรัฐบาลต่าง ๆ ของประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุด (ดู A/CONF.116/5 และ Add.1-14) นั้นทำให้พบว่าบางประเทศกลับยากจนมากขึ้น ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคสำคัญอีกประการหนึ่งของการพัฒนาสตรี ความจำเป็นเร่งด่วนที่เกิดจากปัญหาความยากจนของคนหมู่มาก ประกอบกับการขาด-แคลนทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้รัฐบาลเหล่านั้นจำเป็นต้องเน้นไปในการยกฐานะประชากรทั้งหญิงและชายมากกว่าจะเน้นความเสมอภาคให้สตรี ในขณะเดียวกัน จากการที่สตรีมีฐานะเป็นรองยิ่งทำให้การถูกจำกัดในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นจุดอ่อนอยู่แล้วนั้นเพิ่มมากขึ้น สตรีที่อยู่ในชนชั้นต่ำสุดในสังคมและเศรษฐกิจ จึงมักจะเป็นผู้ที่ยากจนที่สุดในกลุ่มคนยากจนด้วยกัน อันสมควรจะได้รับการพิจารณาเป็นอันดับแรกสุด สตรีเป็นพลังการผลิตที่สำคัญในทุกประเทศ ดังนั้น ในยามที่เศรษฐกิจถดถอยจึงยังมีความสำคัญเป็นพิเศษว่ามาตรการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาเพื่อช่วยยกฐานะของสตรีจึงไม่ควรห้อยยานลงไป แต่ควรจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง

วรรค 20

การกระทำที่เป็นการเสี่ยงต่อสันติภาพและความมั่นคงของนานาชาติ อันมีผลมาจากการละเมิดหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ ควรต้องนำมาพิจารณาด้วย นอกเหนือจากปัญหาเศรษฐกิจ

ซึ่งส่งผลต่อด้านสังคมและวัฒนธรรม สถานการณ์เช่นนี้มีผลกระทบต่อหลายสิ่งหลายอย่างรวมทั้งชีวิตของสตรี ทำให้เป็นอุปสรรคอันสำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนา และเป็นอุปสรรคที่ทำให้ยุทธศาสตร์ในโรบีน่า ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้

วรรค 21

สิ่งที่จำเป็นในปัจจุบันก็คือ ต้องมีเจตนาเริ่มต้นทางการเมืองในอันที่จะส่งเสริมการพัฒนาไป ในทางที่จะช่วยให้ยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาสตรีสามารถมุ่งและทุ่มเทเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นสถานะที่ยังไม่มีความเสมอภาคและทำให้สตรี ต้องตกเป็นพลเมืองชั้นสองอยู่ต่อไป ทั้งยังทำให้ประเด็นการพัฒนาสตรีมีความสำคัญน้อยมาก ในปัจจุบันนั้น การพัฒนาควรจะต้องหันไปหารูปแบบอื่น ๆ ที่จะทำให้เกิดการยอมรับบทบาทอันสำคัญของสตรีในสังคม และได้เห็นคุณค่าตามความเป็นจริง วิธีนี้จะช่วยให้สตรีสามารถเข้ามาอยู่ในเป้าหมายสำคัญของยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่มุ่งจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในการส่งเสริมและสร้างความสำเร็จในการพัฒนาได้อย่างมีความชอบธรรมเต็มที่

ก. แนวโน้มในปัจจุบันและคาดการณ์ถึงปี ค.ศ. 2000

วรรค 22

ในขณะที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างที่สำคัญหรือพัฒนาการสำคัญด้านเทคโนโลยี นั้น เราสามารถคาดได้ว่าแนวโน้มส่วนใหญ่ ถึงปี ค.ศ. 2000 จะถูกปรับและขยายสถานภาพของสตรี ตามที่ได้พัฒนามาในช่วงปี ค.ศ. 1986-ค.ศ. 2000 นั้น จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ด้วย อันจะนำไปสู่กระบวนการของเหตุและผลซึ่งเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงของสตรีทั้งทางด้านวัตถุ จิตสำนึก และความมุ่งหวัง รวมทั้งค่านิยมของสังคมที่มีต่อสตรีล้วนเป็น กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมโดยตัวของมันเอง และส่งผลกระทบต่ออย่างลึกซึ้งต่อสถาบันทางสังคมต่าง ๆ อาทิ ครอบครัว พัฒนาการของสตรีได้ดำเนินมาจนถึงจุดที่จะถูกกระทบโดยการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจในอีก 15 ปีข้างหน้า แต่พัฒนาการของสตรีก็จะดำรงอยู่ต่อไป ในฐานะพลังอันสำคัญที่จะต้องนำมาคำนึงด้วย และภาวะของระบบเศรษฐกิจโลก กระบวนการทางการเมือง สังคม วัฒนธรรม ประชากร ตลอดจนการสื่อสารก็ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของสตรีอย่างลึกซึ้ง

วรรค 23

ในตอนต้นของทศวรรษเพื่อการพัฒนาฯ นั้น ยังมีคู่แข่งอันแจ่มใสสำหรับการพัฒนาแต่เมื่อมาถึงช่วงต้นของทศวรรษที่ 80 เกิดมีภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก ซึ่งสาเหตุหนึ่งก็คือภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง อันมีผลกระทบต่อภูมิภาคต่าง ๆ ตลอดจนกลุ่มประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าประเทศเหล่านั้น

จะมีพัฒนาการทางเศรษฐกิจก้าวหน้าเพียงไหน และมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบใด อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ กลุ่มประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบมีการวางแผนจากส่วนกลาง กลับมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างสม่ำเสมอ ส่วนประเทศที่ใช้ระบบเศรษฐกิจการตลาด กลับมีการเติบโตทางเศรษฐกิจก็ต่อเมื่อภาวะเศรษฐกิจถดถอยผ่านไปแล้ว

แม้ว่าจะมีการฟื้นตัวในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งเราสามารถเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจโลก แต่ในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่มีรายได้ต่ำและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดนั้น ลู่ทางของการฟื้นตัวโดยเร็วยังมีดมนอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงหนี้สาธารณะและหนี้ต่างประเทศของภาคเอกชน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการเป็นหนี้ดังกล่าว ซ้ำให้เห็นว่าเป็นสภาวะที่ถึงจุดวิกฤติแล้ว ภาระอันหนักหน่วงดังกล่าวส่งผลในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมอย่างรุนแรง การฟื้นตัวโดยถาวรไม่อาจกระทำได้อัปรากจากการแก้ไขสภาวะความไม่สมดุลย์ต่าง ๆ ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และความพยายามอย่างต่อเนื่องในอันที่จะจัดตั้งระเบียบเศรษฐกิจระหว่างประเทศขึ้นมาใหม่ สถานการณ์ปัจจุบันจึงมีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสถานะสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อสตรีที่ไม่ได้รับความเท่าเทียมอยู่แล้ว รวมทั้งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วย

สตรี ซึ่งนอกจากจะเป็นเหยื่อของการถูกเลือกปฏิบัติประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางเพศ เชื้อชาติ สีผิว เผ่าพันธุ์ และชาติกำเนิดแล้ว ยังถูกซ้ำเติมจากผลกระทบทางลบของสภาวะทางเศรษฐกิจที่เสื่อมโทรมลงอีกด้วย

วรรค 24

หากแนวโน้มในปัจจุบันยังคงอยู่เช่นเดิมแล้ว โอกาสและลู่ทางของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีรายได้ต่ำและประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ก็จะต้องมีดมนยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาจากสภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะเห็นว่า ความเจริญเติบโตโดยส่วนรวมของประเทศที่กำลังพัฒนาเหล่านี้ ในช่วงปี ค.ศ. 1980-2000 จะต่ำกว่าในช่วงปี ค.ศ. 1960-1980 เสียอีก ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขแนวโน้มเช่นนี้และเพื่อให้สามารถส่งเสริมการพัฒนาสตรีได้ ควรจะมีการปรับนโยบายต่าง ๆ ไปในทิศทางใหม่ และมุ่งไปที่การส่งเสริมการค้าในระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการหาทางขยายตลาดสำหรับสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา และในทำนองเดียวกันควรมีนโยบายในด้านอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการในประเทศกำลังพัฒนาได้ อาทิ ในเรื่องการลดอัตราดอกเบี้ย และการดำเนินนโยบายสร้างความเจริญเติบโตโดยไม่ก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อ

วรรค 25

มีความหวังกันว่า หากเศรษฐกิจโลกยังคงเติบโตในอัตราต่ำต่อไปเรื่อย ๆ สตรีจะต้องได้รับผลกระทบในทางลบอย่างแน่นอน ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อทรัพยากรต่าง ๆ ลดน้อยลง กิจกรรมต่าง ๆ

เพื่อการยกระดับสตรีอาจถูกเลื่อนออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การต่อสู้กับการไม่รู้หนังสือซึ่งมีอัตราสูงมาก การศึกษาต่ำ การถูกเลือกปฏิบัติในด้านการทำงาน การมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการเสริมสร้างเศรษฐกิจโดยไม่มีใครยอมรับรู้เห็น และความจำเป็นทางด้านสุขอนามัยต่างๆ รูปแบบของการพัฒนาที่ส่งเสริมให้มีความเจริญเติบโตอย่างยุติธรรมและเสมอภาคกัน อันอยู่บนพื้นฐานของระบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีความยุติธรรมและความเสมอภาคนั้น อาจช่วยให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การพัฒนาระหว่างประเทศประสบความสำเร็จได้ และจะช่วยให้สามารถพัฒนาสถานภาพของสตรีได้อย่างมาก และในขณะเดียวกันก็จะช่วยดึงให้สตรีสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและสันติภาพอย่างมีประสิทธิภาพด้วย รูปแบบของการพัฒนาเช่นนี้ มีความเคลื่อนไหวอยู่ภายในตัวของมันเอง ซึ่งจะช่วยให้การกระจายทรัพยากรต่างๆ อย่างยุติธรรม เป็นไปได้ง่ายขึ้น และยังนำไปสู่การส่งเสริมให้มีความพัฒนาการภายในตัวของมันเอง และลดการต้องพึ่งพาสິงอื่นลงไปได้

วรรค 26

เป็นเรื่องสำคัญมากกว่าความพยายามที่จะส่งเสริมสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรี ควรอาศัยยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ซึ่งมีต้นตอมาจากยุทธศาสตร์การพัฒนาระหว่างประเทศและจากหลักการของระเบียบใหม่ของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ตัวอย่างของหลักการเหล่านี้คือการพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง การพึ่งพาตัวเองได้ทั้งหมด และการใช้ทรัพยากรและทรัพยากรมนุษย์ที่มีพร้อมอยู่แล้ว การปรับปรุงโครงสร้างของเศรษฐกิจโลกนั้น ในระยะยาวจะต้องให้เกิดประโยชน์แก่ทุกคนในทุกประเทศ ไม่ว่าจะเป็นบุรุษหรือสตรีก็ตาม

วรรค 27

จากการประเมินและคาดการณ์ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Office) จะเห็นได้ว่าในแรงงานทั้งหมดที่มีอยู่นั้น เป็นสตรีถึงร้อยละ 35 และตัวเลขดังกล่าวมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงปี ค.ศ. 2000 หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ้งและกว้างขวางพอแล้ว ชนิดของงานที่เปิดโอกาสให้สตรีส่วนใหญ่ทำได้ รวมทั้งค่าตอบแทนต่างๆ ก็จะมีปริมาณต่ำอยู่ต่อไป งานที่สตรีทำโดยมากจะเป็นงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะมากนัก มีค่าตอบแทนต่ำกว่า และมีความปลอดภัยต่ำมาก ในขณะที่คาดว่าภายในปี ค.ศ. 2000 จำนวนแรงงานสตรีทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ก็จะยังมีมากกว่าแรงงานชาย แต่สตรีก็จะยังได้รับรายได้ และส่วนแบ่งจากทรัพย์สินของโลกอย่างไม่เป็นธรรม เมื่อพิจารณาความการประเมินในปัจจุบันจะเห็นว่า สตรีเป็นผู้แบกรับภาระแต่เพียงฝ่ายเดียวในการจุนเจือทางเศรษฐกิจและเลี้ยงดูเด็กซึ่งมีจำนวนมหาศาล หรือคิดเป็นประมาณหนึ่งในสามของจำนวนประชากรทั้งหมด หรือเป็นตัวเลขที่สูงกว่านี้ในบางประเทศ และตัวเลขเหล่านี้มีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ยุทธศาสตร์ในโรบร้า จึงต้องมีความก้าวหน้า ให้ความเสมอภาคและสามารถ

สนับสนุนบทบาท และภาระของสตรีในขณะที่ยาวไปสู่อีกปี ค.ศ. 2000 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีคามจำเป็นที่ต้องใช้มาตรการพิเศษบางอย่างเพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติและการแสวงหาประโยชน์จากการที่สตรีต้องมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจ ทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ

วรรค 28

ในช่วงปี ค.ศ. 1986 ถึง ปี ค.ศ. 2000 นี้ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ จะมีความสำคัญยิ่งต่อสตรี การเปลี่ยนแปลงประการหนึ่งก็คือ บทบาทของสตรีในฐานะที่เป็นคนกลางระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติกับสังคมในแง่ของระบบเศรษฐกิจการเกษตร รวมทั้งการจัดการน้ำที่ปลอดภัยในการบริโภค หาเชื้อเพลิง และการรับภาระด้านการอนามัย ปัญหาจะเพิ่มมากขึ้นถึงขีดสุดเมื่อแหล่งน้ำมีจำกัดในบริเวณแห้งแล้งหรือกึ่งแห้งแล้ง และในบริเวณที่มีปัญหาประชากรหนาแน่นเกินไปจนกลายเป็นความกดดันซึ่งต่างก็เป็นปัญหาที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยทั่วไปแล้ว การปรับปรุงสภาพที่สตรีกำลังเผชิญอยู่ จะช่วยให้สามารถลดอัตราการตายและอัตราการป่วย ตลอดจนมีกฎระเบียบที่ดีขึ้นในการควบคุมการเจริญพันธุ์ ซึ่งจะส่งผลต่อปริมาณประชากร และจะเป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมทั่วไป ซึ่งสตรี เด็ก และบุรุษ ก็จะเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์สูงสุดที่สุด

วรรค 29

ประเด็นเรื่องอัตราการเจริญพันธุ์และอัตราการเพิ่มของประชากร ควรมีการดำเนินการเพื่อให้สตรีสามารถใช้สิทธิของตน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจำนวนประชากรนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมทั้งสิทธิพื้นฐานในการควบคุมการเจริญพันธุ์ของตนเอง อันเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิอื่น ๆ ต่อไป ดังที่ได้กล่าวไว้ในรายงานของการประชุมนานาชาติว่าด้วยประชากร ที่จัดขึ้นที่กรุงเม็กซิโกซิตีในปี ค.ศ. 1984 ข/

วรรค 30

มีความหวังว่าการขยายตัวของเครือข่ายการสื่อสารและคมนาคมจะถูกปรับให้เป็นประโยชน์ต่อสตรีมากขึ้น ผู้วางแผนงานด้านการสื่อสารและคมนาคมควรจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับเป้าหมายของทศวรรษฯ ให้มากขึ้น ซึ่งได้แก่ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ รวมทั้งยุทธศาสตร์ในโรปีฯ และข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อย่อย คือ การจ้างงาน สุขภาพ และการศึกษา ควรมีการใช้ทุกช่องทางของการสื่อสาร ซึ่งรวมถึงคอมพิวเตอร์ การให้การศึกษาทั้งในและนอกระบบ สื่อกลางต่าง ๆ ตลอดจนกลไกของการสื่อสารที่ใช้กันมาแบบเดิมรวมทั้งสื่อด้านวัฒนธรรม อาทิ พิธีกรรม ละคร บทสนทนา วรรณกรรมมุขปาฐะ และดนตรี เข้ามาช่วยในการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว

วรรค 31

ปัจจัยทางการเมืองและการปกครอง ซึ่งจะกระทบต่อผู้ทางและโอกาสของความสำเร็จในการพัฒนาสตรีในช่วงปี ค.ศ. 1986-2000 นั้น จะขึ้นอยู่กับกรณีหรือปราศจากสันติภาพในขณะนั้น

หากสถานการณ์ตั้งเครียดระหว่างประเทศที่แผ่กว้างอยู่นี้ยังคงดำเนินอยู่ต่อไป โดยมีทั้งความหวั่นเกรงต่อความหายนะจากอาวุธนิวเคลียร์ และจากสงครามที่ใช้อาวุธธรรมดาซึ่งเกิดขึ้นอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ หากเป็นเช่นนั้นความสนใจของผู้วางนโยบายจะถูกหันเหไปจากกิจการที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของสตรีและบุรุษ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนทรัพยากรทั้งหลายก็จะถูกนำไปใช้ในการทหารและกิจการในด้านนั้น เรื่องดังกล่าวเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงและทรัพยากรเหล่านี้ควรนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพมนุษยชาติ

วรรค 32

สตรีควรสามารถมีสิทธิมีเสียงในกระบวนการตัดสินใจทั้งในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อให้สามารถส่งเสริมผลประโยชน์ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งควรมีสิทธิที่จะคัดค้านนโยบายของรัฐบาลของตนได้อย่างเปิดเผยและปลอดภัย และมีสิทธิที่จะเคลื่อนไหวเพื่อเพิ่มพูนการได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพภายในประเทศของตน และระหว่างประเทศต่าง ๆ

วรรค 33

ไม่มีข้อสงสัยเลยว่าหากไม่มีการนำมาตรการสำคัญ ๆ ไปปฏิบัติแล้ว อุปสรรคนานาประการที่จะชะลอการให้สตรีเข้ามามีส่วนในวิถีชีวิตทางการเมืองก็จะยังคงมีอยู่ต่อไป รวมทั้งการวางนโยบายซึ่งจะมีผลกระทบต่อสตรีเอง และการวางนโยบายเรื่องสตรีในระดับชาติก็จะเกิดขึ้นได้ช้าลง ความสำเร็จขึ้นอยู่กับว่าสตรีจะสามารถรวมพลังกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อปรับปรุงสภาวะแวดล้อมทางวัตถุที่เลวร้าย และการที่ต้องมีสถานภาพเป็นรองได้หรือไม่ รวมทั้งจะสามารถหาเวลา พลังงาน และประสบการณ์ที่จำเป็นในการเข้าไปมีบทบาทในวงการเมืองได้หรือไม่ ในขณะที่เดียวกันพัฒนาการด้านสุขภาพและสถานภาพทางการศึกษา ข้อบัญญัติทางกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และการมีเครือข่ายในการปฏิบัติงานก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในกิจกรรมทางการเมืองที่สตรีเป็นผู้ร่วมปฏิบัติการเพื่อให้สามารถเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจทางการเมืองได้มากกว่าที่เคยด้วย

วรรค 34

ในบางประเทศและบางภูมิภาคนั้น สตรีประสบความก้าวหน้ามากพอควร แต่โดยทั่วไปแล้วตลอดทศวรรษฯ มีพัฒนาการไปเพียงเล็กน้อย ดังจะเห็นได้จากการทบทวนและประเมินผล แต่ในช่วงระยะเวลานี้ มีการยกระดับสำนึกและความคาดหวังได้ในระดับหนึ่งแล้ว และเราควรรักษาระดับนั้นเอาไว้ให้ได้ ไม่ว่าเศรษฐกิจของโลกจะเลวร้ายลงเพียงใดก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ในแง่ที่เกี่ยวกับบทบาทของสตรี และสัมพันธ์ภาพระหว่างสตรีและบุรุษ อาจทำให้เกิดปัญหาและการท้าทายใหม่ ๆ ที่ต้องอาศัยลู่ทาง ยุทธวิธี และมาตรการใหม่ ๆ มาช่วย ในขณะที่เดียวกันก็มีความจำเป็นที่จะต้องหาพันธมิตรและแนวร่วมจากเพศตรงข้ามด้วย เพื่อให้สามารถเอาชนะอุปสรรคทางโครงสร้างที่กีดขวางพัฒนาการของสตรีให้ได้

วรรค 35

แผนปฏิบัติการระดับโลกเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของปีสตรีสากลอันประกอบด้วย ก/ ปฏิญญาเม็กซิโกว่าด้วยความเสมอภาคของสตรี และการให้สตรีมีส่วนในการพัฒนาและสันติภาพ ปี ค.ศ. 1975 *ข/ แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค โครงการการปฏิบัติงานสำหรับครึ่งหลังของทศวรรษ เพื่อสตรีของสหประชาชาติ : ความเสมอภาค พัฒนาการ และสันติภาพ ข/ และหัวข้อย่อย คือ การจ้างงาน สุขภาพ และการศึกษา ปฏิญญาว่าด้วยการให้สตรีมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศ ช/ และอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ฉ/ ล้วนยังคงมีผลบังคับใช้และเป็นพื้นฐานให้กับยุทธศาสตร์และมาตรการที่เป็นรูปธรรมต่าง ๆ สำหรับนำไปดำเนินการจนถึงปี ค.ศ. 2000 ทั้งควรมีการเน้นวัตถุประสงค์ของทศวรรษเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ ซึ่งได้แก่ ความเสมอภาค พัฒนาการและสันติภาพและหัวข้อย่อย คือสุขภาพ การศึกษา และการจ้างงาน ในทำนองเดียวกันกับที่เน้นให้มีการนำเอาข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของแผนปฏิบัติการปี ค.ศ. 1975 และแผนปฏิบัติการปี ค.ศ. 1980 มาใช้ด้วยทั้งนี้ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าจะสามารถนำสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนา และสามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทศวรรษฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งท้าทายอย่างใหม่ในขณะนี้อยู่ที่ประชาคมระหว่างประเทศจะต้องสามารถทำให้ความสำเร็จของทศวรรษฯ เป็นรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาและส่งเสริมความเสมอภาคและสันติภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ของสตรีรุ่นใหม่ในอนาคต อุปสรรคของช่วง 15 ปีข้างหน้า จะต้องได้รับการแก้ไขด้วยกระบวนการระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ที่สอดคล้องกันเป็นอย่างดีภายในปี ค.ศ. 2000 นั้นการไม่รู้หนังสือควรมอดสิ้นไปแล้ว ช่วงอายุของสตรีทั้งหมดควรจะยึดไปถึง 65 ปีเป็นอย่างน้อย โดยให้เป็นชีวิตที่มีคุณภาพสูง และต้องมีโอกาสสำหรับการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงตนเองได้ด้วย แต่ที่สำคัญกว่าสิ่งอื่นใดก็คือ จะต้องมีการใช้กฎหมายที่จะหยิบยื่นความเสมอภาคให้แก่สตรีในทุกระดับและทุกวงการได้อย่างกว้างขวางและสมบูรณ์แบบ เพื่อให้แน่ใจได้ว่าจะมีกรอบทางเศรษฐกิจ-สังคมที่มีความเที่ยงธรรมอย่างแท้จริง ซึ่งการพัฒนาอย่างแท้จริงจะเกิดขึ้นภายในกรอบนั้นได้ ยุทธศาสตร์ในโรบีน^๑ สำหรับการพัฒนาสตรีในระดับภูมิภาค ควรจะมีพื้นฐานอยู่บนการประเมินแนวโน้มทางประชากรที่ถูกต้อง และการคาดการณ์ในการพัฒนาซึ่งจะสามารถให้เนื้อหาที่ถูกต้องตามจริงสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติได้

* ประเทศที่ตั้งข้อสงวนในวรรคนี้ออสเตรเลีย เบลเยียม แคนาดา เดนมาร์ก ฟินแลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ไชแลนด์ ไอร์แลนด์ อิสราเอล อิตาลี ลักเซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ นอร์เวย์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกานั้น มีข้อสงวนต่อวรรคนี้นี้ในปฏิญญาเม็กซิโกในเรื่องความเสมอภาคของสตรี และการให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสันติภาพ ค.ศ. 1975

วรรค 36

ยุทธศาสตร์ในโรบิๆ และมาตรการที่ประกอบด้วยหลายมิติจะต้องดำเนินการอยู่ในกรอบของสังคมนระหว่างประเทศที่มีความยุติธรรม การมีความสัมพันธ์เชิงเศรษฐกิจที่เสมอภาคกันนั้นจะช่วยลดช่องว่างที่แบ่งแยกประเทศอุตสาหกรรมจากประเทศกำลังพัฒนาลงได้จนหมดทุกประเทศ จึงควรยอมรับพันธะตามที่ได้ตกลงกันในข้อมติของสมัชชาใหญ่ ที่ 34/138 และให้มีการหารืออย่างไม่เป็นทางการกันต่อไปในการวางแผนการเจรจาในระดับโลกตามที่ได้ตกลงกันในข้อมติของสมัชชาใหญ่ ที่ 39/454

ง. วิธีการพื้นฐานในการกำหนดยุทธศาสตร์ในโรบิเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

วรรค 37

มีความจำเป็นต้องเน้นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การแยกจากกันไม่ได้ และการพึ่งพาอาศัยกันและกันของวัตถุประสงค์ของทศวรรษๆ คือ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพในแง่ที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรี และการนำสตรีเข้ามาในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ ซึ่งเป้าหมายของวัตถุประสงค์เหล่านี้ควรจะยังคงอยู่ต่อไปในแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี จนถึงปี ค.ศ. 2000

วรรค 38

ยุทธศาสตร์ในโรบิๆ นั้นมีวัตถุประสงค์ที่จะให้มีแนวทางที่มีประสิทธิภาพและใช้ได้ผลในการปฏิบัติการทั่วโลกและเป็นโครงการระยะยาว และอยู่ภายในเนื้อหาสาระของเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของระเบียบเศรษฐกิจระหว่างประเทศแบบใหม่ มีการวางมาตรการต่างๆ สำหรับการปฏิบัติงานในทันที และให้มีการตรวจสอบและประเมินผลกันทุก ๆ 5 ปี และต้องขึ้นอยู่กับมติของที่ประชุมสมัชชาใหญ่ โดยเหตุที่แต่ละประเทศมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน แต่ละประเทศจึงควรเลือกจัดลำดับความสำคัญของงานของตนได้โดยเสรี ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับนโยบายการพัฒนาและกำลังทรัพยากรของตน สิ่งที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันทีในประเทศหนึ่ง อาจต้องเป็นโครงการระยะยาวกว่าในอีกประเทศหนึ่ง และยิ่งยาวนานยิ่งขึ้นในประเทศที่ยังคงอยู่ในระบบอาณานิคม หรือมีการครอบงำและยึดครองของต่างชาติ วิธีการและกระบวนการที่จะนำมาตรการต่าง ๆ ไปปฏิบัติจะต้องขึ้นอยู่กับว่ากระบวนการทางการเมืองและขีดความสามารถในการบริหารของแต่ละประเทศนั้นเป็นอย่างไร

วรรค 39

มาตรการบางอย่างมีจุดมุ่งหมายให้มีผลกระทบโดยตรงต่อสตรี จึงถูกกำหนดขึ้นให้ปรับเปลี่ยนและพัฒนาโครงสร้างของสังคมที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสตรีเพื่อให้สามารถส่งเสริมการพัฒนาสตรีให้มากขึ้นได้ มาตรการเหล่านี้ย่อมรวมถึงการขจัดอคติในเรื่องเพศ ซึ่งกลุ่มชนในสังคมยึดถือกัน

อย่างแน่นหนาตายตัว อันเป็นรากฐานของการแบ่งแยกกีดกันที่ยังไม่สิ้นสุดลง ส่วนมาตรการที่มุ่งพัฒนาสถานภาพของสตรีนั้น ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมอย่างเป็นระลอกเนื่องจากการพัฒนาสตรีนั้นเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นก่อนที่จะมีการสถาปนาสังคมที่ก้าวหน้าขึ้นมาได้

วรรค 40

การที่นโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสตรีจะนำไปปฏิบัติได้เพียงไรนั้น มิใช่ขึ้นอยู่กับจำนวนของโครงการและความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจและสังคมเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับความแตกต่างของวิถีชีวิตของสตรีและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอในวงจรชีวิตของสตรีด้วย

วรรค 41

ยุทธศาสตร์ในโรบีกา ไม่เพียงแต่เสนอแนะมาตรการสำหรับเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคพื้นฐานและอุปสรรคในการทำงานเท่านั้น แต่ยังสามารถชี้ให้เห็นอุปสรรคที่กำลังเกิดขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้ ยุทธวิธีและมาตรการต่าง ๆ ที่เสนอกันมาจึงมุ่งที่จะใช้เป็นแนวทางของกระบวนการการปรับตัวอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีความหลากหลายและการเปลี่ยนแปลงโดยดำเนินไปในจังหวะความเร็วและรูปแบบที่ถูกกำหนดโดยสิ่งที่แต่ละประเทศจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังเอาไว้แล้ว การให้สตรีได้เข้ามาอยู่ในการพัฒนานั้น ควรได้รับการจัดลำดับความสำคัญไว้ในอันดับต้น ๆ ยุทธศาสตร์ในโรบีกา ซึ่งได้คำนึงถึงอุปสรรคทั้งที่มีอยู่แล้วและอาจเกิดขึ้นได้ใหม่นั้น ได้รวมถึงกลยุทธ์พื้นฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพเอาไว้ด้วยแล้ว โดยที่ในการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมายแต่ละอย่างนั้นจะต้องใช้กลยุทธ์ที่ต่างกันออกไป ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเรื่องสถานภาพสตรีซึ่งทำหน้าที่เป็นคณะเตรียมการสำหรับการประชุมในวาระที่สอง จึงมีการให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อ “กลุ่มสตรีที่อ่อนแอและไม่ได้รับความเสมอภาค อาทิ สตรีที่ยากจนทั้งในเขตชนบทและเขตเมือง สตรีในเขตที่ถูกกระทบกระเทือนจากภาวะสงคราม หรือมีการรุกรานของต่างชาติและมีการคุกคามต่อสันติภาพ สตรีสูงอายุ สตรีผู้เข่าวี สตรีที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ สตรีที่ขาดแคลน สตรีที่ตกเป็นเหยื่อของการค้ายาเสพติด สตรีที่ต้องตกเป็นโสเภณีโดยไม่เต็มใจ สตรีที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูครอบครัวแต่เพียงผู้เดียว สตรีที่พิการทั้งทางร่างกายและจิตใจ สตรีที่ถูกกুমขัง ติดยาหรือเป็นผู้อพยพ โยกย้ายถิ่นฐาน เป็นชนส่วนน้อยหรือเป็นชนเผ่าพื้นเมือง” ฉ/

วรรค 42

แม้ว่าจะมีการขอร้องต่อรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรในระดับภูมิภาค และองค์กรที่มีเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐบาลแล้วก็ตาม แต่ยังคงมีการขอร้องต่อสตรีทั้งหลายรวมทั้งบุรุษด้วย ให้มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้ขอร้องต่อบุรุษและสตรีซึ่งใน

ปัจจุบันนี้สามารถเสวยสุขจากการพัฒนาทางวัตถุ และผู้ที่ดำรงตำแหน่งที่อาจมีอิทธิพลต่อการวางนโยบายต่อการจัดลำดับความสำคัญของสิ่งที่จะพัฒนา และต่อทัศนคติของมวลชน เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันที่ทำให้สตรีส่วนใหญ่ยังอยู่ในฐานะที่ต่ำต้อยและถูกเอารัดเอาเปรียบ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่จะให้มีความเสมอภาคแก่สตรีทุกคน ให้สตรีสามารถเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ และการได้มาและส่งเสริมสันติภาพ

1. ความเสมอภาค

ก. อุปสรรคต่างๆ

วรรค 43

วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของทศวรรษฯ คือ การให้สตรีมีสิทธิต่างๆ อย่างทัดเทียมกันอย่างแท้จริง และการขจัดการเลือกปฏิบัติ ทั้งที่เป็นอยู่ตามพฤตินัยและนิตินัย สิ่งนี้เป็นก้าวแรกอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในประเทศกำลังพัฒนานั้นโดยมากความไม่เสมอภาคเป็นผลอันสืบเนื่องมาจากการด้อยการพัฒนานั้นเอง แต่การกระจายผลประโยชน์จากเศรษฐกิจระหว่างประเทศอย่างไม่เป็นธรรมก็ทำให้สถานการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้น องค์การสหประชาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมาธิการเกี่ยวกับสถานภาพของสตรีได้ทำงานมาตลอดสี่ทศวรรษเพื่อให้มีการจัดตั้งมาตรฐานระหว่างประเทศขึ้น และเพื่อชี้แนะและเสนอแนะมาตรการต่างๆ ในการป้องกันการเลือกปฏิบัติทางเพศ แม้ในด้านกฎหมายจะมีความก้าวหน้าไปมากแล้ว แต่ยังเป็นที่จะต้องหามาตรการสำหรับให้นำกฎหมายนั้นไปปฏิบัติกันอย่างจริงจัง การออกกฎหมายเป็นเพียงองค์ประกอบหนึ่งในการต่อสู้เพื่อความเสมอภาค แต่เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งเนื่องจากทำให้มีพื้นฐานอันชอบธรรมสำหรับการดำเนินการอื่นๆ ต่อไป และยังเป็นตัวเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมด้วย

วรรค 44*

ความไม่เสมอภาคของสตรีในประเทศต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากความยากจนและความล้าหลังโดยทั่วไปของประชากรโลกส่วนใหญ่ ความยากจนและล้าหลังดังกล่าวเกิดขึ้นจากสภาพความด้อยพัฒนา ซึ่งเป็นผลผลิตของลัทธิจักรวรรดินิยม การล่าอาณานิคม การล่าอาณานิคมสมัยใหม่ ลัทธิเชื้อชาตินิยม การเหยียดผิว การเลือกปฏิบัติด้านเชื้อชาติ และความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ไม่เป็นธรรม สถานภาพที่เสียเปรียบของสตรีในประเทศต่าง ๆ ทั้งที่พัฒนาแล้วและด้อยพัฒนา กลับยิ่งเลวร้ายลงเนื่องจากการเลือกปฏิบัติทางเพศอยู่โดยพฤตินัย

* เจริญรอด

สหรัฐอเมริกาได้สงวนท่าทีเกี่ยวกับวรรคนี้ เนื่องจากสหรัฐฯ ไม่เห็นด้วยว่าอุปสรรคที่กล่าวถึงนั้นเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคของสตรีในประเทศต่าง ๆ

วรรค 45

อุปสรรคพื้นฐานประการหนึ่งของความเสมอภาคของสตรี คือการเลือกปฏิบัติโดยพฤตินัย ความไม่เสมอภาคในสถานภาพของบุรุษและสตรีนั้น เป็นผลจากปัจจัยทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นปัจจัยในวงกว้าง และมีการกำหนดความถูกต้องชอบธรรมขึ้นจาก ลักษณะทางร่างกาย ทั้งที่ความแตกต่างทางร่างกายไม่ได้เป็นเหตุผลที่จะนำมาอ้างได้ว่าสตรีต้องมีหน้าที่อยู่แต่ในครัวเรือน และลดคุณค่าในการทำงานบ้าน และถือเอาว่าความสามารถของสตรีนั้น ต่ำกว่าของบุรุษ แต่การที่มีผู้เชื่อว่าสิ่งเหล่านี้ถูกต้องนั่นเองทำให้เกิดความไม่เสมอภาคขึ้น และ กีดขวางไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างและทัศนคติ ซึ่งจำเป็นต่อการกำจัดความไม่เสมอภาคดังกล่าว

วรรค 46

เพศของสตรีทำให้สตรีได้ถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรม โดยไม่ได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน ในการเข้ามาอยู่ในโครงสร้างที่ให้อำนาจในการควบคุมสังคมและกำหนดประเด็นทางการพัฒนา และ ความริเริ่มเพื่อแสวงหาสันติภาพ ความแตกต่างอื่น ๆ อาทิ ทางด้านเชื้อชาติ สีผิว และเผ่าพันธุ์ อาจก่อให้เกิดผลที่ร้ายแรงในบางประเทศ เนื่องจากปัจจัยเหล่านี้อาจถูกนำไปใช้เพื่ออ้างเหตุผลที่จะใช้ในการเลือกปฏิบัติได้มากขึ้น

วรรค 47

การต่อต้านที่เกิดขึ้นในระดับพื้นฐานก่อให้เกิดอุปสรรค และมีผลกระทบอย่างมากต่อ วัตถุประสงค์แห่งทศวรรษนี้ การเลือกปฏิบัติทำให้มีการใช้ความสามารถของสตรีอย่างไม่ถูกต้อง ตามหลักเศรษฐศาสตร์ และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยใช้เหตุของทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่าและจำเป็น สำหรับการพัฒนาและการส่งเสริมสันติภาพ ในที่สุดแล้วเมื่อไม่มีการนำความสามารถของสตรีไปใช้ อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นผลมาจากมีการเลือกปฏิบัติ ผลเสียก็จะตกอยู่กับสังคมโดยรวมนั่นเอง

วรรค 48

ความแตกต่างที่เห็นได้ชัดระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางนิติบัญญัติ และการนำการเปลี่ยนแปลง เหล่านี้ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพนั้น เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการที่สตรีจะเข้าไปมีส่วนร่วมอย่าง เต็มที่ในสังคม การเลือกปฏิบัติโดยพฤตินัยและโดยทางอ้อม โดยเฉพาะในสิ่งที่เกี่ยวกับสถานภาพ ทางการสมรสหรือทางครอบครัวมักจะมิอยู่ต่อไป ถึงแม้ว่าจะได้มีการดำเนินมาตรการทางนิติบัญญัติ แล้วก็ตาม แต่กฎหมายอาจไม่สามารถเป็นประโยชน์สำหรับสตรีทุกคนโดยเท่าเทียมกัน เนื่องจากยังมี ความไม่เสมอภาคทางเศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดว่าสตรีจะมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับ กฎหมายและจะสามารถเข้ามาฟังกฎหมายได้เพียงใด รวมทั้งกำหนดความสามารถของสตรีที่จะใช้ สิทธิทางกฎหมายของตนได้อย่างเต็มที่โดยไม่ต้องเกรงกลัวการตอบโต้หรือการข่มขู่ การเผยแพร่

ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับสิทธิของสตรี และการที่สตรีสามารถใช้กฎหมายเป็นที่พึ่งได้นั้น ยังขาดแคลน และมีไม่เพียงพอ ทำให้เป็นอุปสรรค มิให้เกิดผลตามที่ต้องการได้

วรรค 49

การเปลี่ยนแปลงทางนิติบัญญัติบางอย่างเกิดขึ้นโดยไม่มีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างระบบกฎหมายต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันอย่างถ่องแท้ ในทางปฏิบัติแล้ว อาจมีการนำกฎหมายบางลักษณะเช่นบทบัญญัติตามจารีตประเพณี มาใช้ในสังคมที่มีระบบกฎหมายหลายระบบที่ขัดแย้งกันอยู่ อุปสรรคต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นเนื่องจากความขัดแย้งเหล่านี้ ควรมีการคาดคะเนไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะได้สามารถหามาตรการป้องกันเอาไว้ได้ ในการออกกฎหมายใหม่ไม่ว่าจะมีเนื้อหาเรื่องใดนั้น ควรที่จะต้องระมัดระวังอย่างยังไม่ให้ส่งผลที่ทำให้มีการเลือกปฏิบัติต่อสตรีไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม ทั้งนี้เพื่อให้สิทธิของสตรีในอันที่จะได้รับความเสมอภาคนั้นได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเต็มที่

วรรค 50

บางประเทศยังคงมีบทบัญญัติทางกฎหมายที่มีการเลือกปฏิบัติทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง กฎหมายดังกล่าวรวมถึง ประมวลกฎหมายแพ่ง กฎหมายอาญา กฎหมายพาณิชย์ และกฎระเบียบทางการบริหารอื่น ๆ ในบางกรณียังไม่ได้มีการศึกษาประมวลกฎหมายอย่างเพียงพอ ในการวางโครงการปฏิรูปและยกเลิกกฎหมายต่าง ๆ ที่ยังมีการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ในการกำหนดขอบเขตและสถานภาพทางกฎหมายของสตรี โดยเฉพาะสตรีที่สมรสแล้ว ซึ่งควรกำหนดบนพื้นฐานของความเสมอภาคทั้งในแง่ของเชื้อชาติ การรับมรดก การถือกรรมสิทธิ์ การควบคุมทรัพย์สินและเสรีภาพในการโยกย้าย ตลอดจนการเป็นผู้ปกครองเด็กและกำหนดการถือสัญชาติของเด็ก เหนือสิ่งอื่นใด พลังอนูรักษนิยมในสังคมยังมีความรู้สึกต่อต้านที่ฝังรากลึกซึ่งโดยคนเหล่านี้ยังไม่ยอมเปลี่ยนทัศนคติของตนต่อสตรี ทั้งที่การเปลี่ยนทัศนคติดังกล่าว มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการกำจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ไม่ว่าจะในระดับครอบครัว ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ หรือระดับระหว่างประเทศให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง

ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน

วรรค 51

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างพันธะทางการเมือง เพื่อที่จะจัดตั้งเปลี่ยนแปลง ขยับขยาย และให้มีพื้นฐานทางกฎหมายที่สมบูรณ์แบบ เพื่อให้สตรีและบุรุษมีความเสมอภาคกันในเรื่องของศักดิ์ศรีของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงทางนิติบัญญัตินั้นจะมีประสิทธิภาพที่สุดเมื่ออยู่ภายในกรอบที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพร้อมกันทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และ

วัฒนธรรม อันจะนำไปสู่การปฏิรูปสังคม การที่จะให้สตรีมีความเสมอภาคกับบุรุษอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นที่จะต้องวางยุทธศาสตร์หลักให้มีการจัดสรรอำนาจให้แก่บุรุษและสตรีอย่างเท่าเทียมกัน

วรรค 52

รัฐบาลต่าง ๆ ควรดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อประกันว่าบุรุษและสตรีมีสิทธิ โอกาสและความรับผิดชอบเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ เพื่อที่เป็นหลักประกันว่าความถนัดและความสามารถของสตรีแต่ละคนจะได้รับการพัฒนา เพื่อให้สตรีสามารถมีส่วนร่วมทั้งในฐานะเป็นผู้รับผลประโยชน์และผู้มีส่วนช่วยเหลือทุ่มเทอย่างแข็งขันในการพัฒนา

วรรค 53

การที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจ เพื่อให้สตรีมีความเสมอภาคได้อย่างเต็มที่ และให้สตรีสามารถเข้ามาอยู่ในการพัฒนาต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ทั้งในฐานะที่เป็นผู้ได้รับประโยชน์ และผู้มีส่วนช่วยเหลือทุ่มเทอย่างแข็งขัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติทุกชนิด รวมทั้งมีโอกาสได้รับการศึกษา การฝึกอบรม และการจ้างงานทุกประเภท สมควรที่จะให้ความสนใจเป็นพิเศษเพื่อให้สตรีในวัยเยาว์ได้รับสิทธิดังกล่าวให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

วรรค 54

เพื่อที่จะส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ควรที่จะให้มีหลักประกันว่าทั้งสตรีและบุรุษจะมีความเสมอภาคกันทางกฎหมาย ควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สตรีและบุรุษมีโอกาสทางการศึกษา การฝึกอบรม และบริการทางสุขภาพโดยเสมอภาคกัน รวมทั้งมีความเสมอภาคทางด้านเงื่อนไขและโอกาสในการทำงานและได้รับค่าจ้างและบริการด้านการประกันสังคมที่เพียงพอ รัฐบาลต่าง ๆ ควรที่จะรับทราบและดำเนินมาตรการเพื่อให้บุรุษและสตรีมีสิทธิในการทำงานภายใต้เงื่อนไขเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะสมรสแล้ว หรือเป็นโสด รวมทั้งให้สามารถเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดได้อย่างเสมอภาคกันด้วย

วรรค 55

การที่จะมีการจัดตั้ง และส่งเสริมสถาบัน และกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถติดตามสถานการณ์ของสตรีได้อย่างเต็มที่ และให้สามารถระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ไม่ว่าจะเป็สาเหตุทางจารีตประเพณีหรือสาเหตุใหม่อื่น ๆ และเพื่อช่วยให้สามารถวางนโยบายดำเนินการและยุทธวิธีใหม่ ๆ ได้เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการและกระบวนการเหล่านี้จำเป็นต้องนำมาประสานกันภายใต้กรอบการพัฒนาที่สอดคล้องกัน แต่ทั้งนี้จะต้องเร่งดำเนินการเนื่องจากไม่อาจที่จะรอต่อไปอย่างไม่มีกำหนดได้

วรรค 56

ควรที่จะมีการกำจัดอุปสรรคของความเสมอภาคของสตรี อันเกิดจากแบบแผนต่าง ๆ ที่มีอยู่ตายตัว รวมทั้งทัศนคติและอคติที่มีต่อสตรีให้หมดไปอย่างสิ้นเชิง แต่การที่จะกำจัดอุปสรรคเหล่านี้ได้จะต้องอาศัยทั้งกฎหมายและการให้การศึกษาแก่ประชากรโดยทั่วไป ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมรวมทั้งผ่านทางสื่อมวลชน องค์กรที่มีใช้หน่วยงานของรัฐบาล แผนนโยบายของพรรคการเมืองและการดำเนินการของฝ่ายบริหารประกอบกันไปด้วย

วรรค 57

ควรมีการจัดตั้งกลไกของรัฐบาลเพื่อที่จะติดตามและปรับปรุงสถานภาพของสตรีขึ้น ในกรณีที่ยังไม่มีกลไกดังกล่าว ควรให้จัดตั้งขึ้นในระดับสูงของทางราชการ เพื่อให้กลไกที่ว่ามีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ และควรที่จะได้รับทรัพยากร พันธะ และอำนาจอย่างพอเพียงที่จะสามารถให้การปรึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่นโยบายรัฐบาลทั้งหมดมีต่อสตรีได้ กลไกดังกล่าวสามารถมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสถานภาพของสตรีในทางต่าง ๆ เช่น การเผยแพร่ข่าวสารให้สตรีทราบถึงสิทธิและสิ่งที่ตนควรได้รับ ทั้งนี้ โดยการดำเนินการประสานกับกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานต่าง ๆ ของทางราชการ รวมทั้งกับองค์กรที่มีใช้หน่วยงานของรัฐบาลและกับสมาคมหรือกลุ่มสตรีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศนั้น ๆ อยู่แล้ว

วรรค 58

ข้อมูลที่ทันสมัยและเชื่อถือได้เกี่ยวกับสถานภาพของสตรี มีบทบาทที่สำคัญในการจัดรูปแบบตายตัวต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสังคม และทำให้มีการก้าวไปสู่ความเสมอภาคอย่างเต็มที่ที่รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ควรให้ความช่วยเหลือในการเก็บสถิติ และทำการประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงรูปแบบตายตัวดังกล่าว ตลอดจนความไม่เสมอภาคที่ยังมีเหลืออยู่เพื่อให้มีหลักฐานที่แน่ชัดเกี่ยวกับผลเสียที่อาจเกิดขึ้นได้จากการมีกฎหมายและข้อปฏิบัติที่ไม่เสมอภาคกัน และเพื่อติดตามความก้าวหน้าในการขจัดความไม่เสมอภาคดังกล่าว

วรรค 59

ยุทธวิธีอื่นที่ควรใช้ประกอบเพื่อการขจัดสถานภาพที่เป็นรองของสตรี ซึ่งทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติก็คือ สมาชิกทุก ๆ คนในครอบครัวควรที่จะช่วยกันรับผิดชอบภาระของครอบครัวและควรจะให้การยอมรับว่าสตรีได้ช่วยเหลือสังคมส่วนใหญ่มากในทางด้านเศรษฐกิจด้วย โดยที่สตรีได้กระทำไปอย่างไม่เป็นทางการและอย่างไม่มีใครเห็น

ก. มาตรการในการดำเนินยุทธศาสตร์ในระดับชาติ ทางด้านรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย

วรรค 60

รัฐบาลของทุกประเทศควรลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกประตบัตตต่อสตรีทุกรูปแบบ **จ** และควรดำเนินมาตรการที่จำเป็นทุกวิถีทางเพื่อให้มีการให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญาดังกล่าว รัฐบาลเหล่านี้ควรที่จะพิจารณาจัดตั้งองค์กรที่เหมาะสมซึ่งมีหน้าที่ทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องของตน แล้วเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อประกันว่าบทบัญญัติของอนุสัญญาดังกล่าวและข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่แต่ละรัฐบาลเป็นภาคีและตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบาท สถานภาพ และฐานะทางเศรษฐกิจของสตรีนั้นจะได้รับการปฏิบัติตามอย่างจริงจัง

วรรค 61

รัฐบาลต่าง ๆ ควรที่จะจัดตั้งกระบวนการที่เป็นระบบ สำหรับดูแลให้มีการบังคับใช้ตัวบทกฎหมาย และมาตรการทางการบริหารที่ได้รับการปรับปรุงแล้วให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ในระดับหมู่บ้านขึ้นไป และให้มีการติดตามผลอย่างพอเพียง เพื่อที่สตรีแต่ละคนจะได้สามารถแสวงหาความช่วยเหลือให้พ้นจากการถูกเลือกประตบัตตได้โดยไม่มีสิ่งใดมากีดขวางหรือเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินไป นอกจากนั้น ควรที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสตรีอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถแก้ไขกรณีที่สตรีถูกเลือกประตบัตตมาอย่างเป็นระบบและโดยพฤตินัย ในการนี้ควรที่จะมีการวางนโยบายการดำเนินการให้เกิดผลในทางบวกประกอบด้วย

วรรค 62

มาตรการในการปฏิรูปการเกษตร "ไม่ได้ประกันสิทธิสตรีเสมอไป แม้กระทั่งในประเทศที่สตรีเป็นส่วนใหญ่ในแรงงานทางเกษตรกรรม การปฏิรูปดังกล่าวควรที่จะประกันสิทธิตามรัฐธรรมนูญและสิทธิตามกฎหมายของสตรีในการเป็นเจ้าของที่ดิน หรือปัจจัยในการผลิตอื่น ๆ และควรประกันว่าสตรีจะมีสิทธิควบคุมผลิตผลที่เกิดจากแรงงาน และรายได้ของตน รวมทั้งผลประโยชน์ที่ได้จากงานเกษตรกรรม การคั้นคว่ำวิจัย การฝึกอบรม สินเชื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ

วรรค 63

สถาบันการค้นคว้าของชาติ ทั้งของภาครัฐบาลและเอกชน ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอันเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับบทบาท สถานภาพ และฐานะทางเศรษฐกิจของสตรี และควรนำผลการศึกษาดังกล่าวมาบรรจุในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะมุ่งส่งเสริมความรู้ทั่วไป และให้มีสำนึกในกฎหมาย

วรรค 64

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีความก๊อหน้าที่สำคัญหลายประการ ในพัฒนาการของแนวคิดทางด้านสถิติ และวิธีการตรวจวัดความไม่เสมอภาคระหว่างบุรุษและสตรี ควรมีการปรับปรุงขีดความสามารถของหน่วยงานระดับชาติต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับสถิติและเรื่องเกี่ยวกับสตรีเพื่อที่จะได้นำแนวคิดและวิธีการทางสถิติเหล่านี้มาใช้ในโครงการด้านการจัดเก็บสถิติของประเทศและเพื่อให้สามารถใช้สถิติเหล่านี้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดในการกำหนดนโยบาย โดยควรให้การฝึกอบรมผู้เก็บและผู้ใช้สถิติเกี่ยวกับสตรี เป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของการกำหนดนโยบายดังกล่าว

วรรค 65

ควรมีการค้นคว้าอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถกำหนดได้ว่าเมื่อใดที่กฎหมายจารีตประเพณีจะเป็นเครื่องเสริมการเลือกปฏิบัติและเมื่อใดที่จะเป็นเครื่องช่วยพิทักษ์สิทธิสตรีและกำหนดขอบเขตในกรณีที่น่ากฎหมายจารีตประเพณีมาประสานกับกฎหมายที่เขียนขึ้นไว้แล้ว และอาจมีผลให้เป็นอุปสรรคต่อความก๊อหน้าในการนำมาตราการทางกฎหมายใหม่ ๆ มาใช้ และควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับกรณีที่มีการเลือกใช้มาตรฐานที่ต่างกันต่อบุรุษและสตรีในเรื่องต่าง ๆ ทุกเรื่องและมุ่งตั้งเป็นเป้าหมายเพื่อกำจัดสิ่งดังกล่าวด้วย

วรรค 66

ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปฏิรูปกฎหมาย โดยให้มีสมาชิกเป็นบุรุษและสตรีในจำนวนเท่ากัน และมาจากองค์กรของทั้งภาครัฐบาลและที่ไม่ใช่รัฐบาล คณะกรรมการดังกล่าวควรมีหน้าที่ทบทวนตัวบทกฎหมายทั้งหมด โดยไม่ใช่เพียงเพื่อเป็นกลไกในการเฝ้าติดตามผลเท่านั้น แต่เพื่อกำหนดกิจกรรมการค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายและมาตรการทางนิติบัญญัติใหม่ ๆ เพิ่มเติมด้วย

วรรค 67

กฎหมายว่าด้วยการจ้างงานควรที่จะประกันความเที่ยงธรรม และช่วยให้สตรีได้รับผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งควรรวมทั้งสตรีที่เป็นแรงงานอย่างเป็นทางการ อย่างเป็นทางการไปตามจารีตประเพณีและสตรีที่อยู่ในส่วนที่ไม่เป็นทางการด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนงานที่ย้ายถิ่นฐาน และผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการบริการคนเหล่านี้ ควรที่จะได้รับค่าแรงขั้นต่ำตามกำหนด ได้รับผลประโยชน์จากการประกันภัยต่าง ๆ มีสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและมีสิทธิที่จะรวมตัวกันเป็นองค์กรได้ นอกจากนั้น สตรีที่มีส่วนในกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ๆ อาทิ การผลิตหรือแปรรูปอาหาร การประมง และการจำหน่ายอาหาร ก็ควรมีโอกาสที่จะได้รับหลักประกัน และผลประโยชน์ทำนองเดียวกัน สตรีที่ทำงานอยู่ในกิจการของครอบครัวก็ควรได้รับผลประโยชน์เหล่านี้เช่นกัน และถ้าเป็นไปได้ก็ควรรวมถึงสตรีที่ทำงานส่วนตัวด้วย

เพื่อให้สังคมได้รับรู้ว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งอย่างไม่เป็นทางการและอย่างไม่ปรากฏให้เห็นเหล่านี้ล้วนมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

วรรค 68

ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายเสียใหม่โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีท่าที่มีอยู่ทั้งหมดและการที่สตรีถูกถือว่าต่ำต้อยกว่าควรมีการทบทวนสิทธิทางกฎหมายของสตรีที่สมรสแล้ว เพื่อให้สตรีเหล่านี้ได้รับสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกับบุรุษ

วรรค 69 *

ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้โอกาสแก่สตรีในการเป็นผู้ร่วมงานที่เท่าเทียมกันกับบุรุษในการทำงานทุก ๆ ด้าน มีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะได้รับตำแหน่งในหน้าที่การงานต่าง ๆ ทุกระดับ ได้รับค่าแรงเท่ากันสำหรับงานที่มีค่าเท่ากัน มีโอกาสที่เท่ากันที่จะได้รับการศึกษา และการฝึกวิชาชีพ นอกจากนี้ ควรมีการดำเนินการให้กฎหมายที่จะคุ้มครองสตรีในที่ทำงานมีความสอดคล้องกับความต้องการของสตรีที่จะทำงาน และประสงค์จะเป็นผู้ผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงเป็นผู้จัดการทางกิจการทั้งมวลทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งพัฒนาการบริการสังคมต่าง ๆ ในสาขาต่าง ๆ เพื่อให้ภาระในครอบครัวเป็นสิ่งที่ง่ายขึ้นสำหรับทั้งบุรุษและสตรี

*เชิงอรรถ

สหรัฐอเมริกาได้สงวนท่าทีในวรรคที่ 69, 72 และ 137 โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐฯ ไม่เห็นด้วยกับแนวความคิดที่ว่า บุคคลควรได้รับ “ค่าแรงเท่ากันสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่ากัน” แต่เห็นควริให้คงหลักการ “ค่าแรงเท่ากันสำหรับงานที่เท่ากัน” ไว้

วรรค 70

ควรมีการดำเนินมาตรการเพื่อให้มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับสภาพการทำงานของสตรีได้จริง

วรรค 71

ควรมีการนำมาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่น ๆ มาใช้ เพื่อให้บุรุษและสตรีมีสิทธิเหมือนกันในการทำงาน และได้รับผลประโยชน์จากการทำงาน รวมทั้งเพื่อที่จะป้องกันไม่ให้มีการออกมาตรการบังคับต่าง ๆ อาทิ การบังคับให้ออกจากงานด้วยเหตุที่ตั้งครรภ์ หรือลาคลอด รวมทั้งการเลือกปฏิบัติในการให้ออกจากงานโดยเหตุผลของสถานภาพสมรส ควรมีการนำมาตรการทาง

กฎหมายและมาตรการอื่น ๆ มาใช้ เพื่อเปิดโอกาสให้สตรีที่ได้หยุดทำงานไปด้วยเหตุผลทางครอบครัว สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้อีก และเพื่อที่จะประกันสิทธิของสตรีที่จะกลับมาทำงานได้ภายหลังจากลาคลอด

วรรค 72

รัฐบาลต่าง ๆ ควรที่จะดำเนินการเป็นพิเศษเพื่อจัดตั้งโครงการสำหรับแจ้งให้คนงานสตรีทราบถึงสิทธิของตนภายใต้กฎหมาย ภายใต้มาตรการเพื่อการแก้ไขปัญหาย่างอื่น ควรเน้นความสำคัญของเสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคมหรือองค์กร และการปกป้องสิทธิการรวมกันดังกล่าว ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับตำแหน่งของสตรีในการทำงาน ควรมีการดำเนินมาตรการเป็นพิเศษที่จะให้สัตยาบันและปฏิบัติตามอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิสตรีในส่วนที่ว่าด้วยการมีโอกาสนในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน การได้รับค่าแรงเท่ากันสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่ากัน การมีเงื่อนไขในการทำงานอย่างเท่าเทียมกัน การมีความมั่นคงในการทำงาน และการปกป้องคนงานที่ลาคลอด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ควรที่จะบรรจุอยู่ในประมวลกฎหมายของแต่ละประเทศด้วย

วรรค 73

ข้อตกลงในการสมรสควรมีขึ้นบนพื้นฐานของความเข้าใจร่วมกัน ความเคารพซึ่งกันและกัน และเสรีภาพในการตัดสินใจ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อการให้คู่สมรสทั้งสองได้มีส่วนร่วมดำเนินการและประเมินค่ากิจกรรมต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อที่จะทำให้เห็นว่าการทำงานบ้านนั้นก็มีความเท่าเทียมกับการหารายได้มาให้ครอบครัวนั่นเอง

วรรค 74

ควรมีการประกันสิทธิให้สตรีทุกคน โดยเฉพาะสตรีที่สมรสแล้วให้สามารถจะเป็นเจ้าของหรือบริหาร หรือซื้อ หรือขายทรัพย์สินได้โดยลำพังตนเอง โดยถือว่าสิทธิดังกล่าวเป็นประเด็นหนึ่งของความเสมอภาคและอิสรภาพภายใต้กฎหมาย คู่สมรสทั้งสองควรมีสิทธิเท่าเทียมกันภายใต้เงื่อนไขเดียวกันในการขอหย่าร้าง และในการมีสิทธิเป็นผู้ปกครองเด็ก ซึ่งควรได้รับการตัดสินใจในลักษณะที่ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ทั้งนี้ โดยตระหนักอย่างเต็มที่ถึงความสำคัญของผู้เป็นบิดามารดาทั้งสองคนที่มีต่อการดูแล เลี้ยงดู และขัดเคลทางสังคมให้แก่เด็ก สตรีไม่ควรที่จะยอมสละสิทธิของตนในการเป็นผู้ปกครองของเด็ก หรือยอมสละผลประโยชน์ และเสรีภาพอื่น ๆ เพียงเพราะสาเหตุที่ตนเป็นผู้ริเริ่มให้มีการหย่าร้าง ควรมีการดำเนินการทางกฎหมาย และทางอื่น ๆ ที่เหมาะสม เพื่อขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีที่มีบุตรโดยไม่มีสามีอยู่ด้วย รวมทั้งบุตรของสตรีเหล่านี้ ทั้งนี้ โดยไม่มีความเคียดฉุนที่ต่อประเพณีทางศาสนาและวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ

วรรค 75

จำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการที่เหมาะสม เพื่อประกันว่าบุคลากรทางฝ่ายตุลาการและฝ่ายกฎหมายได้ตระหนักรู้อย่างเต็มที่ถึงความสำคัญของการที่ให้สตรีได้รับสิทธิตามที่ได้รับไว้ในข้อตกลงระหว่างประเทศ ในรัฐธรรมนูญและในกฎหมายต่างๆ ของชาติ ควรมีการกำหนดวิธีการและจัดให้มีการฝึกอบรมขึ้นภายในหน่วยงานที่บุคลากรทางฝ่ายกฎหมายสังกัดอยู่ รวมทั้งการฝึกอบรมซ้ำเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์นี้ โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่การฝึกอบรมให้สตรีและการรับสตรีเข้ามาทำงาน

วรรค 76

ในการฝึกอบรมทางอาชญาวิทยานั้นควรมีการใส่ใจเป็นพิเศษต่อสถานการณ์ที่สตรีตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรมที่รุนแรง รวมทั้งอาชญากรรมที่เป็นการล่วงละเมิดร่างกายของสตรี ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงทั้งทางกายและใจ ควรมีการตราและบังคับใช้กฎหมายในทุกประเทศ เพื่อให้สามารถยุติการเหยียดหยามสตรีด้วยการก่ออาชญากรรมทางเพศ นอกจากนั้นควรมีการชี้แนะให้แก่ผู้ที่จะนำกฎหมายไปบังคับใช้ และแก่เจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติต่อเหยื่อของอาชญากรรมดังกล่าวด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ

ความเสมอภาคในการเข้าร่วมทางสังคม**วรรค 77**

รัฐบาลทุกประเทศควรมีการรณรงค์ต่อสาธารณชนอย่างสมบูรณ์แบบและต่อเนื่อง โดยร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์กรที่มีใช้หน่วยงานของรัฐบาล กับกลุ่มสตรีซึ่งเป็นกลุ่มพลังต่างๆ เท่าที่มีอยู่ กับสถาบันวิจัยต่างๆ รวมทั้งกับสื่อมวลชน ตลอดจนกับสถาบันทางการศึกษาและสถาบันการสื่อสารในรูปแบบโบราณดั้งเดิม เพื่อให้มีการทำลายและขจัดการเลือกปฏิบัติทั้งที่มีอยู่ในรูปของแนวความคิด ทัศนคติและการปฏิบัติให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2000 กลุ่มเป้าหมายจึงควรรวมถึงผู้วางนโยบาย ผู้มีส่วนในการตัดสินใจ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย กลุ่มข้าราชการ ผู้นำทางด้านธุรกิจและแรงงานนักรูทกิจ ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ และสาธารณชนโดยทั่วไปด้วย

วรรค 78

ภายในปี ค.ศ. 2000 รัฐบาลทุกประเทศควรมีนโยบายระดับชาติที่เกี่ยวกับสตรีอย่างพอเพียงเพื่อใช้ขจัดอุปสรรคของการให้สตรีสามารถเข้าร่วมในสังคมได้อย่างพอเพียงทุกด้าน

วรรค 79

รัฐบาลต่างๆ ควรดำเนินการที่เหมาะสมที่จะประกันว่าสตรีจะมีโอกาสเป็นตัวแทนของรัฐบาลของตนในทุกระดับได้ โดยเป็นหนึ่งในคณะผู้แทนไปร่วมการประชุมทั้งระดับภูมิภาคย่อย

ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ทั้งนี้ โดยให้อยู่บนหลักการที่เท่าเทียมกับบุรุษและปราศจากการเลือกปฏิบัติ ควรมีการแต่งตั้งให้สตรีเป็นนักการทูตมากขึ้น โดยดำรงตำแหน่งในระดับผู้มีอำนาจตัดสินใจได้ และอยู่ภายในกรอบของระบบสหประชาชาติ รวมทั้งในตำแหน่งที่เกี่ยวกับด้านสันติภาพและการพัฒนา ควรมีการส่งเสริมอย่างจริงจังสำหรับบริการต่าง ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนการนี้ได้ อาทิ ลู่ทางในการศึกษา บริการรับดูแลครอบครัวของนักการทูตหรือข้าราชการอื่น ๆ ที่ไปประจำการอยู่ในต่างประเทศ โดยเป็นบริการเฉพาะเวลากลางวัน ตลอดจนการยินยอมให้คู่สมรสติดตามไปอยู่ด้วย

วรรค 80

ในฐานะที่เด็กและผู้เยาว์จะเป็นบิดาและมารดาต่อไปในอนาคต จึงควรให้เด็กได้รับการศึกษาและเตรียมตัวให้สามารถกระตุ้นและติดตาม การเปลี่ยนแปลงในทัศนคติต่อสตรีในทุกระดับของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในแง่ที่เกี่ยวกับการกำหนดบทบาทระหว่างบุรุษและสตรีให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น

วรรค 81

กิจกรรมทางด้านงานวิจัยควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้สามารถระบุถึงการเลือกปฏิบัติที่มีอยู่ในวงการการศึกษาและฝึกอบรมได้ และเพื่อให้มีความเสมอภาคขึ้นในทั้งสองด้านดังกล่าว สาขาวิชาสำหรับการศึกษาที่ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกก็คือการศึกษาถึงผลกระทบของการเลือกปฏิบัติทางเพศที่มีต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

วรรค 82

รัฐบาลและสถาบันเอกชนควรนำเรื่องราวของประวัติศาสตร์และบทบาทของสตรีในสังคมมาบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนต่าง ๆ วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และการสัมมนาต่าง ๆ เรื่องเกี่ยวกับสตรีควรบรรจุไว้ในหลักสูตรทั่วไปด้วย และควรส่งเสริมให้สถาบันวิจัยเน้นการวิจัยหรือให้ความร่วมมือในเรื่องเกี่ยวกับสตรีด้วย

วรรค 83

ควรมีการส่งเสริมให้ใช้วิธีการสอนแบบใหม่ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำโสตทัศนูปกรณ์มาใช้ เพื่อแสดงให้เห็นความเสมอภาคของทั้งสองเพศได้อย่างชัดเจน การกำหนดหลักสูตร และมาตรฐานการศึกษาและการฝึกอบรมควรเป็นเช่นเดียวกันสำหรับบุรุษและสตรี ตำราเรียนและสื่อการสอนอย่างอื่น ๆ ควรมีการประเมินผลและการปรับปรุงให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอและเปลี่ยนแปลงใหม่เมื่อจำเป็นเพื่อให้ประกันได้ว่าจะสามารถสะท้อนภาพพจน์ของสตรีในด้านบวก และสะท้อนถึงการที่สตรีมีพลวัตและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าบุรุษสามารถเข้าร่วมรับภาระทางครอบครัวอย่างแข็งขันในทุกด้านด้วย

วรรค 84

รัฐบาลควรสนับสนุนให้สตรีสามารถเข้าประกอบอาชีพได้ทุกประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทที่ถือกันว่าเป็นกิจการเฉพาะของบุรุษเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อขจัดสิ่งกีดขวาง และสิ่งต้องห้ามให้หมดไป ควรพัฒนาโครงการที่จัดให้มีความเสมอภาคในการประกอบอาชีพขึ้นเพื่อให้สามารถนำสตรีเข้าไปร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้ทุกประเภทโดยทัดเทียมกับบุรุษ ควรมีการส่งเสริมให้ใช้มาตรการพิเศษที่มุ่งขจัดความไม่เท่าเทียมกันและเลือกปฏิบัติต่อสตรีที่มีอยู่ชานับศตวรรษ เพื่อเร่งให้เกิดความเสมอภาคในทางปฏิบัติให้เร็วขึ้น มาตรการเหล่านี้ไม่ควรถูกมองว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือทำให้ภาวะที่ไม่มีความเสมอภาคหรือมีการไม่ได้ใช้มาตรฐานเดียวกันต้องขัดเขี่ยต่ออีกเพราะเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการมีความเสมอภาคในด้านโอกาสและการปฏิบัติต่อกันแล้ว มาตรการพิเศษเหล่านี้ก็จะต้องถูกยกเลิกไป รัฐบาลควรให้ประกันได้ว่าระบบงานราชการนั้นจะเป็นตัวอย่างในการเป็นนายจ้างที่เปิดโอกาสอย่างทัดเทียมกันได้

วรรค 85

การปรับปรุงภาพพจน์ของสตรีที่ปรากฏตามสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ควรถือเป็นงานที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างสูง ควรพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้มีการปรับปรุงทัศนคติและให้มีการผลิตสื่อและเอกสารต่าง ๆ ที่จะแสดงภาพพจน์ในด้านบวกของสตรีทั้งในเรื่องบทบาทและสถานะของสตรีทั้งในวงการปัญญาชนและวงการอื่น ๆ รวมทั้งให้เห็นความสัมพันธ์ที่เท่าเทียมกันระหว่างสองเพศ ควรมีการใช้มาตรการที่ควบคุมเรื่องการเผยแพร่ภาพยนตร์หรือหนังสือลามกหรือรูปแบบอื่น ๆ ที่ใช้สตรีในทางดังกล่าว รวมทั้งการเสนอให้เห็นว่าสตรีเป็นวัตถุบำเรอความใคร่ ในการนี้ ควรใช้มาตรการทุกอย่างเพื่อให้ประกันได้ว่าสตรีสามารถเข้าร่วมได้อย่างเต็มที่ในสภาและสมาคมที่มีหน้าที่ควบคุมสื่อมวลชน และการโฆษณา นอกจากนั้น สตรีควรมีบทบาทในการนำข้อคิดต่าง ๆ ขององค์การเหล่านี้ไปปฏิบัติด้วย

ความเสมอภาคในการเข้าร่วมทางการเมืองและการตัดสินใจ

วรรค 86

รัฐบาลและพรรคการเมือง ควรเพิ่มความพยายามให้มีการกระตุ้นและประกันได้ว่ามีความเสมอภาคในการให้สตรีเข้าร่วมในหน่วยงานทางนิติบัญญัติในทุกระดับทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ และสามารถได้รับการแต่งตั้ง เลือกตั้ง และการเลื่อนตำแหน่งขึ้นสู่ระดับสูงในสายงานบริหารงานนิติบัญญัติและงานตุลาการที่มีอยู่ในหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่นนั้นควรมียุทธวิธีที่ใช้ได้ผลในทางปฏิบัติเพื่อการประกันให้สตรีมีความเสมอภาคในการเข้าร่วมทางการเมือง ยุทธวิธีดังกล่าวควรมีความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสตรีในท้องถิ่นนั้น ๆ และควรนำประเด็นความเหมาะสมของมาตรการที่เสนอแนะกันขึ้นมากับความจำเป็นและคำนิยมต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาร่วมพิจารณาด้วย

วรรค 87

รัฐบาลและนายจ้างอื่น ๆ ควรอุทิศความสนใจพิเศษให้กับโอกาสและการนำเอาสตรีเข้ามาอยู่ในการจัดการ โดยโอกาสเหล่านั้นควรกว้างขึ้น มีความเสมอภาคสูงขึ้น และมีรูปแบบหลายอย่างให้มีการเข้าร่วมได้ในวงกว้าง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาและการได้มาซึ่งสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ

วรรค 88

รัฐบาลควรให้มีการประกันได้ว่าสตรีจะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการการตัดสินใจได้ทั้งในระดับชาติ ระดับรัฐ และระดับท้องถิ่น โดยใช้มาตรการทางกฎหมายและการบริหาร สิ่งที่ยังประสงค์คือ ให้นำหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลจัดตั้งสำนักงานพิเศษขึ้นภายในหน่วยงานของตน โดยให้มีหน้าที่คอยตรวจสอบดูแลและกระตุ้นให้สตรีสามารถเข้ามาทำงานได้เป็นจำนวนมากเท่าเทียมกับบุรุษ และทางที่ดีควรให้สตรีมาเป็นหัวหน้าสำนักงานดังกล่าว ควรมีการดำเนินกิจกรรมพิเศษเพื่อเพิ่มจำนวนสตรีที่รับเข้ามาทำงาน เพิ่มการแต่งตั้งและการเลื่อนตำแหน่งให้สตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตำแหน่งที่สามารถกำหนดนโยบายและตัดสินใจ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อาทิ โฆษณาให้รู้จักถึงตำแหน่งดังกล่าวให้กว้างขวางขึ้น ให้มีการเพิ่มโอกาสการเลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และวิธีการอื่น ๆ จนกว่าจะมีจำนวนสตรีเข้ามาเท่ากับบุรุษ ควรมีการเสนอรายงานขึ้นมาเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบถึงจำนวนของสตรีที่ทำงานในระบบราชการและขอบเขตและชั้นความรับผิดชอบของสตรีเหล่านี้

วรรค 89

เมื่อพิจารณาถึงจำนวนของกลุ่มสตรีที่ทั้งสามมีภรรยาทำงานอยู่ในระบบราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระทรวงการต่างประเทศ รัฐบาลควรคำนึงถึงความจำเป็นพิเศษของสตรีเหล่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความประสงค์ของกลุ่มสตรีที่ต้องการจะออกประจำการต่างประเทศในทีเดียวกัน เพื่อครอบครัวและการปฏิบัติงานจะดำเนินไปได้ด้วยดีทั้งสองประการ

วรรค 90

ควรส่งเสริมให้มีการตระหนักถึงสิทธิที่สตรีจะมีบทบาททางการเมืองให้มากขึ้น โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งการให้การศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน การให้การศึกษาทางการเมืองจากองค์กรที่มีให้หน่วยงานของรัฐบาล จากสหภาพแรงงานและจากองค์กรด้านสื่อมวลชนและธุรกิจ ควรกระตุ้นและผลักดันให้สตรีใช้สิทธิของตนในการออกเสียงเลือกตั้งหรือรับการเลือกตั้งและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองในทุกระดับอย่างทัดเทียมกับบุรุษ และสตรีควรช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องดังกล่าวด้วย

วรรค 91

พรรคการเมืองและองค์กรอื่น ๆ อาทิ สหภาพแรงงานควรใช้ความพยายามในการเพิ่มและพัฒนาการให้สตรีเข้าร่วมในระบบของตน องค์กรเหล่านี้ควรมีมาตรการที่กระตุ้นให้มีการประกันโดย

ทางกฎหมายให้สตรีมีสิทธิที่จะรับเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง ควรให้สตรีมีโอกาสเข้าถึงกลไกทางการเมืองขององค์กรต่าง ๆ เข้าถึงทรัพยากรและเครื่องมือในการพัฒนาทักษะศิลปะและชั้นเชิงของการเมืองในแง่ปฏิบัติ ตลอดจนพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้อยู่บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุรุษ สตรีที่อยู่ในตำแหน่งผู้นำอยู่แล้วจะต้องมีความรับผิดชอบช่วยเหลือในเรื่องนี้ด้วย

วรรค 92

รัฐบาลใดที่ยังมิได้กระทำการดังกล่าว ควรจะจัดให้มีการจัดเตรียมการและกระบวนการที่สามารถให้สตรีเข้ามาร่วมได้อย่างแข็งขันในทุกด้าน ทั้งในด้านการก่อตั้ง การดำเนินการ การทบทวน การประเมินนโยบายทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติและการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยให้สตรีสามารถเข้าร่วมได้ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลหรือเป็นผู้แทนของกลุ่มสตรีทุกรูปแบบ รวมทั้งกลุ่มที่อ่อนแอที่สุด ถูกกดขี่และเอารัดเอาเปรียบมากที่สุดและได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ น้อยที่สุดด้วย

2. การพัฒนา

ก. อุปสรรคต่าง ๆ

วรรค 93

ทศวรรษเพื่อสตรีขององค์การสหประชาชาติได้ช่วยให้การกำหนดและเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่ประเทศสมาชิกประสบอยู่ในการนำสตรีเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการหาวิธีการแก้ไขปัญหามีอยู่ในปัจจุบันเป็นไปได้อย่างสะดวกขึ้น บทบาทในการเป็นผู้ให้กำเนิดและผู้ผลิตที่เป็นอยู่อย่างเดิมมาโดยตลอด ซึ่งแต่เดิมมีพื้นฐานอยู่ที่เหตุผลด้านกายภาพ ด้านสังคมและวัฒนธรรม อันเป็นที่ยอมรับกันอยู่ทั่วไปนั้น ทำให้สตรีต้องอยู่ในสถานะที่เป็นรองในทุกด้านรวมทั้งในด้านการพัฒนา แม้แต่ในประเทศที่มีความก้าวหน้าไประดับหนึ่งแล้วก็ตาม

วรรค 94*

มีมาตรการบีบบังคับหลายอย่างทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และอื่น ๆ ที่ประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศสนับสนุนและนำมาใช้เพื่อกีดกันประเทศที่กำลังพัฒนา โดยมีจุดประสงค์ที่จะไม่ให้ประเทศกำลังพัฒนาได้ใช้สิทธิอันชอบธรรมของตนและเพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากประเทศกำลังพัฒนาในทุกรูปแบบ และยิ่งไปกว่านั้น ยังส่งผลกระทบต่อการศึกษาและการรับรองด้วยมาตรการดังกล่าวรวมถึงการตั้งข้อจำกัดทางการค้า การปิดล้อม การห้ามซื้อขายสินค้า และการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ซึ่งไม่เป็นไปตามหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติและยังเป็นการละเมิดพันธะต่าง ๆ ทั้งทวิภาคีและพหุภาคี มาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวมีผลในทางลบต่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้นจึงมีผลกระทบโดยตรงต่อการนำสตรีเข้ามาอยู่ในการ

พัฒนาด้วย เนื่องจากประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองโดยรวม

*** เจริญรอด**

สหรัฐอเมริกาได้งดออกเสียงในวาระที่ 94 เนื่องจากไม่ยอมรับภาษาที่ใช้ในเรื่องมาตรการทางเศรษฐกิจ ที่ประเทศที่พัฒนาแล้วกระทำต่อประเทศที่กำลังพัฒนา

วาระ 95 *

อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการนำสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพคือสถานการณ์ระหว่างประเทศที่ทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันสะสมอาวุธกันอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งปัจจุบันอาจลุกลามออกไปสู่นอกโลกด้วย ซึ่งผลก็คือทรัพยากรและทรัพยากรมนุษย์ที่จำเป็นในการพัฒนาถูกทำให้สูญเสียนไปเป็นจำนวนมาก อุปสรรคสำคัญในการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สหประชาชาติกำหนดไว้ในด้านการพัฒนาสตรีอีกจำนวนหนึ่งคือลัทธิจักรวรรดินิยม ลัทธิอาณานิคม ลัทธิอาณานิคมแผนใหม่ การขยายอาณาจักร ลัทธิเหยียดผิวและลัทธิเชื้อชาตินิยมในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเลือกปฏิบัติโดยเชื้อชาติ การเอารัดเอาเปรียบนโยบายที่นิยมความรุนแรงและการยึดครองของต่างชาติในทุกรูปแบบ การครอบงำ การมีอิทธิพลสูงกว่า และช่องว่างของระดับพัฒนาการทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งยิ่งขยายกว้างออกไปทุกที

*** เจริญรอด**

สหรัฐอเมริกาตั้งข้อสงวนในวาระ 95 เนื่องจากไม่เห็นด้วยกับการแจกแจงอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งถูกจัดให้เป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาสตรี

วาระ 96

ความพยายามของหลายประเทศในการที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทศวรรษเพื่อสตรีของสหประชาชาติต้องประสบปัญหาจากการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งแล้วครั้งเล่า ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วประเทศเหล่านี้มีความอ่อนแอต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจจากนอกประเทศมากกว่า นอกจากนั้น ภาระส่วนใหญ่ที่เกิดจากการต้องปรับตัวหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจก็มาตกอยู่กับประเทศที่กำลังพัฒนา ทำให้ส่วนใหญ่ของประเทศเหล่านี้ยิ่งถูกผลักไปสู่ภาวะการล้มละลายทางเศรษฐกิจยิ่งขึ้น

วาระ 97

สถานการณ์ทางสังคมที่เลวร้ายลงในหลายภูมิภาคของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปแอฟริกา อันเป็นผลมาจากการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจครั้งแล้วครั้งเล่า มีผลกระทบในทางลบต่อกระบวนการ

การนำสตรีเข้ามาอยู่ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและโดยเสมอภาคกัน สถานการณ์ทางสังคมที่เป็นไปในทางลบนี้สะท้อนให้เห็นถึงการไม่มีการนำอนุสัญญาต่าง ๆ ปฏิญญาต่าง ๆ และข้อมติต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมาใช้ รวมทั้งไม่มีการใช้วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดและตอกย้ำในยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาระหว่างประเทศในทศวรรษที่สามของการพัฒนาของสหประชาชาติ

วรรค 98*

เมื่อมองจากทัศนะของการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนานั้น จะเห็นได้ว่า การที่ประเทศที่พัฒนาแล้วบางประเทศขาดความตั้งใจจริงทางการเมืองที่จะขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เอกสารพื้นฐานของสหประชาชาติหลายฉบับสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ก็ได้ก็ควรถูกนับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สตรียังคงมีภาวะอันไม่น่าพึงปรารถนาและยังไม่มีเสมอภาค เอกสารเหล่านี้ได้แก่ ปฏิญญาว่าด้วยความก้าวหน้าทางสังคมกับการพัฒนา (ข้อมติของสมัชชาใหญ่ ที่ 2542 (XXIV)) กฎบัตรว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของรัฐในด้านเศรษฐกิจ (ข้อมติของสมัชชาใหญ่ ที่ 3281 (XXIX)) ปฏิญญาและแผนปฏิบัติการในการจัดตั้งระบบเศรษฐกิจระหว่างชาติใหม่ (ข้อมติของสมัชชาใหญ่ ที่ 3201 (S-VI) และที่ 3202 (S-VI) ตามลำดับ) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับทศวรรษที่สามของการพัฒนาของสหประชาชาติ (ข้อมติของสมัชชาใหญ่ ที่ 35/36, ภาคผนวก) ซึ่งต่างมีจุดประสงค์ที่จะให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศให้อยู่บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันและเป็นประชาธิปไตย

*เชิงอรรถ

สหรัฐอเมริกาขอให้มีการลงมติและได้ออกเสียงคัดค้านวรรคนี้

วรรค 99

ในปีหลัง ๆ ของทศวรรษฯ เราได้เห็นความเสื่อมของสภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปในประเทศกำลังพัฒนา วิกฤตการณ์ทางการเงิน เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศกำลังพัฒนา ทำให้สถานการณ์ของประชากรส่วนใหญ่ยิ่งเลวร้ายลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรี ความเสื่อมทรมองกิจกรรมทางเศรษฐกิจมีผลกระทบในทางลบต่อการกระจายรายได้ ซึ่งเป็นไปอย่างไม่เท่าเทียมกันอยู่ก่อนแล้ว รวมทั้งต่อการว่างงานซึ่งมีอัตราที่สูงอยู่แล้วเช่นกัน และสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อสตรีมากกว่าต่อบุรุษ

วรรค 100*

ลัทธิการป้องกันทางการค้าทุกรูปแบบที่นำมาใช้กับสินค้าที่ประเทศกำลังพัฒนาส่งออก สภาวะที่เสื่อมลงในทางการค้า ความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งรวมถึงอัตราดอกเบี้ยที่สูงและเงินช่วยเหลือด้านการพัฒนาจากรัฐบาลมีไม่เพียงพอ ล้วนทำให้ปัญหาการพัฒนาของประเทศที่กำลังพัฒนายิ่งเลวร้ายยิ่งขึ้น และทำให้อุปสรรคที่ขัดขวางการนำสตรีมาอยู่ในกระบวนการพัฒนาซึ่งซับซ้อนมากขึ้น

อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ประเทศกำลังพัฒนากำลังประสบอยู่ในปัจจุบันนี้คือการมีหนี้ต่างประเทศสูง โดยนับรวมถึงหนี้ของรัฐบาลและภาคเอกชนด้วย ซึ่งทำให้เกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดเจนและมีผลอย่างรุนแรงต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในประเทศดังกล่าว ปริมาณหนี้ต่างประเทศที่มีอยู่ทำให้ประเทศกำลังพัฒนาต้องแบกรายได้ส่วนใหญ่จากการส่งออก ซึ่งมีน้อยอยู่แล้วมาใช้ในการชำระหนี้และการจ่ายดอกเบี้ย ทำให้มีผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนและโอกาสของการพัฒนาประเทศและในการนี้สตรีเป็นผู้ได้รับผลกระทบมากเป็นพิเศษ ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศมีหลักฐานให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสถานะที่ต้องมีการชำระหรือจ่ายดอกเบี้ยของหนี้ต่างประเทศทำให้ประเทศเหล่านั้นมีความลำบากอย่างมหาศาล และมาตรการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่นำมาใช้กันนั้นไม่ให้ผลเพียงพอ ทำให้นำไปสู่การมีค่าใช้จ่ายทางสังคมที่ไม่ได้อัตราส่วนตามที่ควรจะเป็น

ผลกระทบในทางลบของสถานการณ์เศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีต่อประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดนั้นยิ่งเลวร้ายมากเป็นพิเศษ และทำให้เกิดปัญหายุ่งยากในการนำเอาสตรีเข้ามาอยู่ในการพัฒนาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีรายได้น้อยได้ลดลงไปอย่างมากซึ่งมีสาเหตุจากการลดลงของความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินช่วยเหลือด้านการพัฒนาจากรัฐบาลมีไม่เพียงพอ และประเทศที่พัฒนาแล้วยังเพิ่มมาตรการป้องกันทางการค้ามากขึ้น ซึ่งทำให้ขอบเขตความสามารถของประเทศที่มีรายได้น้อยที่จะทำให้อัตราการเจริญเติบโตของสตรีของสหประชาชาติต้องถูกจำกัดไปด้วย

สถานการณ์ดังกล่าวยิ่งเลวร้ายกว่านี้ในประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับผลกระทบกระเทือนจากสถานะฝนแล้ง มีภาวะทุพภิกขภัยและการที่พื้นดินแห้งแล้งจนกลายเป็นทะเลทราย ซึ่งนับวันก็จะยิ่งขยายเขตกว้างออกไปทุกที

*เชิงอรรถ

สหรัฐอเมริกาสงวนท่าทีในวรรค 101 เนื่องจากไม่ยอมรับแนวความคิดที่นำมาใช้ในวรรคนี้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา และประเทศที่เป็นลูกหนี้

วรรค 101

แม้ว่าในหลายประเทศจะมีความพยายามอย่างมากในการเปลี่ยนงานที่เคยทำโดยสตรีมาเป็นให้บุรุษหรือราชการทำแทน แต่ทัศนคติแบบเก่าก็ยังคงมีอยู่ และมีส่วนในการทำให้ภาระของงานที่สตรีต้องเป็นผู้แบกรับยิ่งเพิ่มมากขึ้น ความยุ่งยากซับซ้อน และหลายแง่มุมของการเปลี่ยนบทบาทของเพศหญิงและชาย การกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ความยุ่งยากในการกำหนดโครงสร้างเฉพาะและการกำหนดสิ่งจำเป็นในการจัดการทางองค์กรในการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสร้างมาตรการเพื่อปรับเปลี่ยนบทบาทของเพศหญิงและชาย และเพื่อพัฒนาสู่ทางอันเหมาะสมของภาพพจน์ของสตรีในสังคม ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าสตรีบางคนจะได้รับผลประโยชน์แต่สำหรับสตรีส่วนใหญ่

แล้วก็ต้องตกเป็นรองทางด้านแรงงานและในสังคมอยู่ต่อไป โดยที่ภาวะที่สตรีต้องทำงานอยู่ภายใต้เงื่อนไขต่าง ๆ ที่เอารัดเอาเปรียบนั้นยังเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วรรค 102

การเข้าร่วมของสตรีในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ยังมีอุปสรรคอยู่ที่สภาวะเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ไม่ราบรื่น อาทิ วิกฤตการณ์ในเรื่องหนี้ ความยากจน การเพิ่มของประชากรมีอัตราสูงอย่างไม่หยุดยั้ง อัตราการหย่าร้างที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ การอพยพโยกย้ายที่มีมากขึ้น และการที่มีสตรีต้องรับภาระเป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไรก็ตามแม้จะมีการเพิ่มขึ้นอย่างแท้จริงของการจ้างงานของสตรีและการยอมรับว่าสตรีมีบทบาทเป็นผู้ผลิตซึ่งมีจำนวนมาก แต่กลับไม่มีการปรับทางสังคมเพื่อบรรเทาภาระของสตรีในการเลี้ยงดูบุตรและทำงานบ้านเลย ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจทำให้การลงทุนลดน้อยลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนของรัฐในด้านบริการที่จะช่วยให้มีการร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางเศรษฐกิจและสังคมในการเลี้ยงดูเด็กและทำงานบ้านขึ้นได้

วรรค 103

ความเข้าใจและการตระหนักถึงความสัมพันธ์อันสลับซับซ้อนและหลายรูปแบบระหว่างการพัฒนากับความก้าวหน้าของสตรีที่มีไม่เพียงพอจะทำให้เกิดความยุ่งยากในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ในขณะที่มีการยอมรับความเชื่อในช่วงต้นทศวรรษนี้ว่า ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะก่อประโยชน์ให้แก่สตรีได้โดยอัตโนมัติ แต่การประเมินผลจากประสบการณ์ดังกล่าวในทศวรรษนี้ก็กลับก่อให้เกิดความเคลือบแคลงอย่างมากต่อแนวความคิดดังกล่าวซึ่งได้รับการเชื่อถือกันมาอย่างง่ายตายเกินไป ดังนั้น จึงมีความสำคัญมากขึ้นที่เราจำเป็นต้องเข้าใจให้ดีขึ้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนากับความก้าวหน้าของสตรี ตลอดจนการรวบรวมวิเคราะห์ และนำข้อมูลมาเผยแพร่เพื่อช่วยให้สามารถกำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วรรค 104

แม้ว่าตลอดเวลาที่ผ่านมา สตรีในหลาย ๆ สังคมต่างได้ร่วมรับรู้ประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน แต่ปัญหาของสตรีในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องการนำสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนา เป็นเรื่องที่แตกต่างกันจากปัญหาของสตรีในประเทศอุตสาหกรรมซึ่งมักเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความอยู่รอด ความล้มเหลวในการรับรู้ความแตกต่างดังกล่าว นอกจากจะทำให้เกิดผลทางลบมากมายแล้ว ยังทำให้เกิดการไม่ใส่ใจต่อผลเสียอื่นอันเกิดจากการไม่มีความก้าวหน้าเพียงพอในการพัฒนานโยบายหรือแผนงานของชาติต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบัน ซึ่งรูปแบบความสัมพันธ์ดังกล่าว มีอยู่ในเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์สำหรับ

การพัฒนาระหว่างประเทศในทศวรรษแห่งการพัฒนาของสหประชาชาติ ซึ่งได้แก่ สันติภาพ การพัฒนา และความเสมอภาค

วรรค 105

การขาดเจตจำนงและพันธะทางการเมือง ยังก่อให้เกิดความล่าช้าในการส่งเสริมให้สตรีสามารถเข้าร่วมในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกีดกันสตรีมิให้เข้ามามีส่วนในการกำหนดนโยบายและในการตัดสินใจ ทำให้เกิดความยากลำบากแก่สตรีและองค์กรสตรีต่าง ๆ ในอันที่จะนำเอาผลประโยชน์และความต้องการของตนเข้ามารวมอยู่ในแนวทางพัฒนาและสร้างสรรค์ความก้าวหน้า ซึ่งเป็นเรื่องที่บุรุษเป็นผู้ควบคุมบริหารอยู่เป็นส่วนใหญ่ ยิ่งไปกว่านั้นปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาสตรีได้รับความสำคัญเพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นเพียงเรื่องของสวัสดิการธรรมดา ๆ และถูกมองว่าเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของสังคมมากกว่าเป็นเรื่องที่จะให้อะไรต่อสังคมได้ ดังนั้นการกำหนดเป้าหมาย แผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้องกับสตรีและการพัฒนา จึงมักได้รับความสนใจและให้ความสำคัญกันเพียงเล็กน้อย และมักถูกทิ้งให้คอยให้เป็นผลมาจากการพัฒนา มากกว่าจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเสียเอง ในทางกลับกัน จึงทำให้เกิดความอ่อนแอในด้านทรัพยากรทางสถาบัน เทคนิค และวัสดุที่พึงนำมาใช้เพื่อส่งเสริมกิจการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สตรีสามารถเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วรรค 106

กลไกอันเหมาะสมของรัฐในการนำเอาสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนานั้น ถ้าไม่ขาดหายไปก็มักมีไม่เพียงพอ ที่ใดที่มีกลไกดังกล่าวอยู่ก็มักเกิดการขาดแคลนทรัพยากรต่าง ๆ ขาดการเน้นความสำคัญและขาดอำนาจต่าง ๆ ที่จะทำให้อีกกลไกดังกล่าวมีประสิทธิภาพได้

ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน

วรรค 107

ควรมีการสร้างเสริมให้พันธะที่จะต้องจัดอุปสรรคต่าง ๆ ของการนำสตรีทั้งปวงเข้ามาในการพัฒนาแน่นหนามั่นคงยิ่งขึ้น สตรีดังกล่าวจะเข้ามาทั้งในรูปแบบของนักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้ตัดสินใจ ผู้วางแผนงาน ผู้มีบทบาท และผู้ได้รับผลประโยชน์ โดยปรับไปตามปัญหาเฉพาะตัวของสตรีในภูมิภาคที่แตกต่างกัน และตามความจำเป็นของสตรีประเภทต่าง ๆ ที่ไม่เหมือนกัน พันธะดังกล่าวควรเป็นเครื่องช่วยชี้นำสำหรับการวางและการนำนโยบาย แผนงานและโครงการต่าง ๆ ไปปฏิบัติ ด้วยความตระหนักว่าลู่ทางของการพัฒนาจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น และสังคมจะก้าวหน้าไปด้วยการที่มีสตรีเข้าร่วมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ

วรรค 108

เมื่อจะกำหนดอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาสตรีนั้น ควรนำเงื่อนไขความแตกต่างทางเศรษฐกิจ-สังคมและวัฒนธรรมเข้ามาร่วมในการพิจารณาด้วย สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจในปัจจุบันและความไม่เท่าเทียมกันในระบบการเงินและการคลังของโลก ทำให้จำเป็นต้องมีแผนการปรับเปลี่ยนเพื่อเอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ แต่แผนการดังกล่าวไม่ควรมีผลกระทบทางลบต่อส่วนที่บอบบางที่สุดของสังคม ซึ่งในส่วนนี้มีสตรีที่ได้รับความไม่เป็นธรรมอยู่แล้ว

วรรค 109

ลักษณะของการพัฒนา ซึ่งเป็นกระบวนการกว้างขวางลึกซึ้งทุกด้านจะต้องถูกกำหนดขึ้นตามจุดประสงค์และเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะประกันให้ประชากรทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีให้สามารถเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนาได้

มีความจำเป็นที่จะต้องทำงานเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างที่จำเป็นในการบรรลุวัตถุประสงค์เหล่านี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความจำเป็นดังกล่าวนี้ เราจึงควรมุ่งพยายามเร่งให้เกิดการพัฒนาขึ้นในประเทศกำลังพัฒนา เร่งพัฒนาขีดความสามารถทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศเหล่านั้น ส่งเสริมให้มีการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม เร่งขจัดความยากจนอย่างยั่งยืนที่สตรีและเด็กประสบอยู่อย่างไม่เป็นธรรม โดยให้มีการเสียเวลาน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วยการระดมเงินทุนวิธีทั้งหมดที่มีอยู่ ซึ่งในแง่หนึ่งจะขจัดความโหยหิวและภาวะทุพโภชนา และในอีกแง่หนึ่งจะช่วยสร้างสังคมที่มีความเป็นธรรมมากขึ้น ซึ่งสตรีจะสามารถมีพัฒนาการได้อย่างเต็มที่

วรรค 110

ในฐานะที่วัตถุประสงค์พื้นฐานของการพัฒนาคือการให้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในด้านความกินดีอยู่ดีของทั้งปัจเจกบุคคลและสังคม และการให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์ทั่วกันจึงไม่ควรมองการพัฒนาว่าเป็นเพียงเป้าหมายที่พึงประสงค์ในตัวของมันเองเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการอันสำคัญในการทำให้เกิดความเสมอภาคระหว่างประเทศและในการธำรงสันติภาพด้วย

วรรค 111

สตรีควรเป็นส่วนสำคัญในกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการของการพัฒนารวมทั้งยุทธวิธีต่าง ๆ ของการพัฒนาและมาตรการต่าง ๆ ที่จะนำยุทธวิธีเหล่านั้นไปปฏิบัติควรตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องให้สตรีเข้ามาร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้อย่างเต็มที่และได้รับการแบ่งสรรอำนาจอย่างเท่าเทียมกันในอันที่จะชี้แนะแนวทางการพัฒนารวมทั้งในการได้รับผลประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้ด้วย ควรมีการกำหนดและสนับสนุนวิธีจัดตั้งองค์กรและวิธีอื่น ๆ ที่จะทำให้อุสตรีสามารถนำเอาผลประโยชน์และสิ่งที่ต้องการเข้ามาอยู่ในการประชุมและการกำหนดยุทธวิธีและทางเลือก

อื่น ๆ ของวัตถุประสงค์ในการพัฒนา ข้อนี้อ้างถึงมาตรการพิเศษสำหรับการส่งเสริมอาชีพไทยของสตรี เพื่อนำสตรีเข้ามาสู่กระแสหลักของกระบวนการพัฒนาโดยเท่าเทียมกับบุรุษ หรือมาตรการอื่น ๆ สำหรับการนำสตรีเข้ามาอยู่ในการพัฒนาได้อย่างเต็มที่

วรรค 112

ควรมีการประเมินผลของผลกระทบของกระบวนการเศรษฐกิจศาสตร์มหภาคที่ดำเนินอยู่ทั้งในระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ รวมทั้งนโยบายพัฒนาการเงิน โดยประเมินทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและที่น่าจะเกิดขึ้นได้ แล้วควรมีการปรับเปลี่ยนนโยบายให้เหมาะสม เพื่อให้ประกันได้ว่าสตรีจะไม่ได้รับผลกระทบในทางลบ ควรมีการเน้นที่ด้านการจ้างงาน สุขภาพและการศึกษา เป็นอันดับแรก ควรให้ความสำคัญเร่งด่วนต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล โดยคำนึงว่ามีความจำเป็นที่จะต้องหลีกเลี่ยงมิให้มีการเพิ่มภาระในการทำงานให้แก่สตรีอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการวางนโยบายใหม่ขึ้นมารับมือกับวิกฤตการณ์ด้านเศรษฐกิจและปัญหาหนี้สิน

วรรค 113

โดยตระหนักในความยากลำบากที่จะต้องเผชิญ รัฐบาล องค์การระหว่างประเทศและองค์การระดับภูมิภาค และองค์กรที่มีใช้หน่วยงานของรัฐควรเพิ่มความพยายามในการทำให้สตรีสามารถพึ่งพาตนเองได้ในลักษณะที่มีความมั่นคงและสามารถพัฒนาต่อไปได้เอง ความพยายามดังกล่าวควรเน้นที่การเพิ่มหนทางให้สตรีสามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ประโยชน์ได้เนื่องจากการมีเสรีภาพทางเศรษฐกิจนั้นเป็นเงื่อนไขสำคัญก่อนที่จะมีการพึ่งพาตนเองได้ ควรมีการสนับสนุนและกระตุ้นให้มีกระบวนการและแนวทางการวางนโยบายที่ใช้คนท้องถิ่นที่มีความสามารถพิเศษ มีความชำนาญและใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นนั้น ๆ มาร่วมอยู่ด้วย

วรรค 114

การรวบรวมประเด็นเกี่ยวกับสตรีให้ครอบคลุมถึงทุกด้านและทุกวงการทั้งในระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศนั้น ควรจัดทำให้เป็นระบบเป็นองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ควรจัดตั้งและเสริมสร้างกลไกที่เหมาะสมและให้มีการดำเนินการทางนิติบัญญัติต่อไป ควรพัฒนานโยบายและแผนงานเฉพาะเป็นส่วน ๆ ขึ้นมา โดยให้นำเรื่องการให้สตรีเข้ามามีส่วนในการพัฒนาอย่างเต็มที่ เข้ามารวมอยู่ทั้งในนโยบายและแผนงานดังกล่าวและในการวางนโยบายใหญ่ แผนปฏิบัติการ และโครงการรวม ตลอดจนการนำแผนงานทั้งหลายไปปฏิบัติจริงด้วย ทั้งนี้ ไม่ควรมีการจำกัดอยู่แต่เพียงในข้อความและวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในแผนการหรือจำกัดอยู่เฉพาะในโครงการเล็ก ๆ หรือโครงการชั่วคราวเท่านั้น

วรรค 115

สิ่งต่าง ๆ ที่สื่อว่ามีความลำเอียงทางเพศเกิดขึ้น รวมทั้งอคติต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาของสตรีควรถูกขจัดออกไปจากโครงการพัฒนาต่าง ๆ ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการปรับโครงสร้างของระบบการจ้างงาน สุขภาพและการศึกษา ต่อการเปิดโอกาสอย่างเท่าเทียมกันในการเป็นเจ้าของที่ดิน เงินทุน และทรัพยากรการผลิตอื่น ๆ ควรมีการเน้นยุทธวิธีในการช่วยเหลือสตรีในการแสวงหาและเก็บออมรายได้ของตน รวมทั้งมาตรการสำหรับพัฒนาช่องทางให้สตรีสามารถใช้สินเชื่อได้ด้วย มาตรการเหล่านี้จะต้องเน้นที่การขจัดอุปสรรคทางด้านกฎหมาย ด้านขนบธรรมเนียมและอื่น ๆ และเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถของสตรีในการใช้ระบบสินเชื่อด้วย

วรรค 116

รัฐบาลควรแสวงหาวิธีการในการเพิ่มจำนวนสตรีที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจ ผู้กำหนดนโยบาย ผู้จัดการ ผู้มีความชำนาญในการประกอบอาชีพ และช่างเทคนิค ทั้งในแวดวงและสาขาอาชีพแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ ๆ โดยให้จำนวนสตรีดังกล่าวมีมากพอ สตรีควรได้รับโอกาสอันเท่าเทียมกันในการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาและการฝึกอบรมเพื่อให้สามารถเข้าไปอยู่ในระดับบริหารชั้นสูงขึ้นและระดับมืออาชีพในปริมาณที่เท่าเทียมกับบุรุษได้โดยง่ายขึ้น

วรรค 117

บทบาทของสตรีในฐานะที่เป็นปัจจัยหนึ่งของการพัฒนานั้นมีความสัมพันธ์กับการได้เข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจและการบริหารในรูปแบบและระดับต่าง ๆ ในโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่หลายประการ รูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การให้คนงานมีส่วนร่วมในการบริหาร การมีประชาธิปไตยในวงการอุตสาหกรรม การที่คนงานบริหารกันเอง สหภาพแรงงาน และสหกรณ์ต่าง ๆ การพัฒนารูปแบบต่าง ๆ ดังกล่าวจึงส่งผลกระทบต่อปรับปรุงสภาพการทำงานและความเป็นอยู่ รวมทั้งต้องการให้สตรีสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้กันอย่างเท่าเทียมกับบุรุษจึงมีความสำคัญเป็นอย่างสูง

วรรค 118

ควรมีการศึกษาค้นคว้าในระดับท้องถิ่นในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนากับความก้าวหน้าของสตรีภายใต้เงื่อนไขทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายแผนงานและโครงการต่าง ๆ ในการสร้างความเจริญเติบโตอย่างมั่นคง และมีความเสมอภาคขึ้นได้โดยถูกต้องและอย่างมีประสิทธิภาพ ควรนำผลของการศึกษาวิจัยเหล่านี้มาใช้เพื่อช่วยให้สังคมตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสร้างภาพพจน์ของสตรีในสังคมให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

วรรค 119

มีความจำเป็นที่จะต้องเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวหน้าของสตรีกับพัฒนาการทางสังคม-เศรษฐกิจ-การเมือง เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสตรีอย่างมีประสิทธิภาพ

วรรค 120

เราควรจะได้รู้เห็นที่สตรีมีส่วนช่วยเหลือและการอุทิศตนให้กับการพัฒนาในรูปแบบและสาขาต่าง ๆ ทั้งที่ได้รับการตอบแทนและปราศจากการตอบแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประการหลัง และควรมีความพยายามที่จะคิดคำนวณและแสดงการช่วยเหลือและอุทิศตนให้ปรากฏอยู่ในรายการบัญชีของชาติ ในสถิติทางเศรษฐกิจ และในผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ อนึ่ง ควรมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อคิดคำนวณปริมาณการที่สตรีช่วยเหลือและอุทิศตนในการเกษตรกรรม การผลิตอาหาร การทำงานบ้านและการให้กำเนิดด้วย

วรรค 121

ควรมีการปฏิบัติการร่วมกันเพื่อวางระบบการแบ่งสรรความรับผิดชอบในการดูแลบุตรโดยแบ่งสรรกันระหว่างบุรุษและสตรี และควรให้สังคมมีส่วนรับผิดชอบด้วย ในกรณีนี้ ควรต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมเสียใหม่เป็นอันดับแรก โดยให้เป็นโครงสร้างที่จะเอื้อให้สังคมเข้ามารับภาระดังกล่าวร่วมกับครอบครัวได้ และในเวลาเดียวกันก็จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นในสังคม ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดบทบาทของเพศหญิงและชายเสียใหม่นั้นเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนและสามารถนำมาใช้ได้จริง ควรนำประเด็นเรื่องงานบ้านและความรับผิดชอบของบิดามารดา ตลอดจนการตัดสินใจในเรื่องขนาดของครอบครัวและระยะที่ห่างของการมีบุตรมาทบทวนเสียใหม่เพื่อให้บุรุษและสตรีสามารถแบ่งปันภาระหน้าที่กันได้ดียิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่การทำให้บุรุษและสตรีสามารถพึ่งพาตนเองได้ และสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ต่อไปในอนาคต

วรรค 122

ควรส่งเสริมให้มีการติดตามและประเมินผลและดึงมาสู่ประเด็นปัญหาของสตรีโดยเฉพาะ โดยให้มีพื้นฐานอยู่บนการทบทวนอย่างละเอียดรอบคอบและการพัฒนาปรับปรุงดัชนีต่าง ๆ ที่จะชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ของสตรีโดยเปรียบเทียบกับบุรุษ ในทุกสาขาและทุกเวลา

วรรค 123

ควรมีการจัดตั้งและใช้กลไกแห่งชาติที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถนำสตรีเข้ามาอยู่ในกระบวนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการนี้ กลไกดังกล่าวควรได้รับทรัพยากรที่จำเป็นมีพันธะและอำนาจอย่างเพียงพอในการกระตุ้นและส่งเสริมความพยายามต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา

วรรค 124

ควรมีการสร้างเสริมและขยายความร่วมมือในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศในกรอบของความร่วมมือทางเทคนิคระหว่างกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สตรีสามารถเข้ามามีส่วนในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

ก. มาตรการต่าง ๆ สำหรับการนำยุทธศาสตร์พื้นฐานมาใช้ในระดับชาติ ทั่วไป

วรรค 125

ควรมีการจัดตั้งกลไกในระดับสูงสุดของรัฐบาล โดยให้มีทรัพยากรและอำนาจอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นศูนย์กลางที่จะประกันได้ว่านโยบายและโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาอย่างเต็มรูปแบบในทุกสาขา จะยอมรับการมีส่วนร่วมช่วยเหลือและอุทิศตัวของสตรีต่อการพัฒนาและเพื่อให้เป็นที่รวบรวมยุทธศาสตร์ต่าง ๆ สำหรับการนำสตรีเข้ามาในการพัฒนาเพื่อให้มั่นใจได้ว่าสตรีเหล่านั้นจะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

วรรค 126

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนา ซึ่งมีความสัมพันธ์อันไม่อาจแยกได้จากเป้าหมายในด้านความเสมอภาค และสันติภาพนั้น รัฐบาลควรจัดการประเด็นปัญหาสตรีอย่างเป็นระบบโดยจัดตั้งหรือเสริมสร้างกลไกที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทุกด้านและทุกสาขา นอกจากนี้ รัฐบาลควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อการโน้มน้าวทัศนคติของผู้มีอำนาจตัดสินใจที่เป็นเพศชายให้เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกให้จงได้ รัฐบาลควรประกันให้มีการจัดทำนโยบายในการตราและใช้กฎหมายและนโยบายในการบริหาร ตลอดจนใช้ระบบการสื่อสารและสารนิเทศเพื่อให้สังคมตระหนักว่าสตรีมีสิทธิตามกฎหมายที่จะเข้ามามีส่วนในการพัฒนาได้ทุกด้าน และในทุกระดับ ทุกขั้นตอน กล่าวคือ การวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผล รัฐบาลควรกระตุ้นให้มีการจัดตั้งและส่งเสริมการพัฒนาขององค์กรเกี่ยวกับสตรีและกลุ่มสตรีต่าง ๆ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือทางการเงิน และการบริหารองค์กรสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสตรีตามที่เห็นว่าเหมาะสม

วรรค 127

ทรัพยากรธรรมชาติควรถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้สตรีสามารถเข้าร่วมการพัฒนาได้ในทุกระดับและทุกสาขา รัฐบาลควรจัดทำแผนแม่บทแห่งชาติและแผนเฉพาะสาขา และกำหนดเป้าหมายเฉพาะสำหรับการพัฒนาสตรี ให้กลไกที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาสตรีได้มีทรัพยากรทางการเงิน การเงิน และเทคนิค เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ในการส่งเสริมการให้สตรีมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนจัดตั้งกลไกเชิงองค์กรขึ้นเพื่อรับมือกับความต้องการของกลุ่มสตรีที่มีความอ่อนแอเป็นพิเศษ

วรรค 128

รัฐบาลควรเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการใช้ศักยภาพของสตรีเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้เต็มที่และให้เป้าหมายในการพัฒนาของชาติสำเร็จลงได้ และควรตรากฎหมายขึ้นเพื่อประกันสิ่งเหล่านี้ โครงการต่าง ๆ ควรมีการวางแผนและนำไปปฏิบัติเพื่อเปิดโอกาสในการให้สินเชื่อและความช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบอื่น ๆ ตลอดจนการฝึกอบรมและการขยายบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่องค์กรสตรีทั้งหลาย สหกรณ์ สหภาพแรงงาน และสมาคมผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ควรมีการจัดตั้งกลไกสำหรับการให้คำปรึกษาขึ้น ซึ่งอาจเป็นแหล่งที่จะนำความคิดเห็นต่าง ๆ ของสตรีมาสอดคล้องไว้ ในกิจกรรมของรัฐได้ นอกจากนี้ควรจัดให้กลุ่มองค์กรเกี่ยวกับสตรีกลุ่มหลัก ๆ อาทิ กลุ่มเพื่อการพัฒนาชุมชนให้ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ หรือองค์กรที่มีหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับสตรี และควรมีการธำรงรักษาความสัมพันธ์นี้เอาไว้ เพื่อช่วยให้การนำสตรีเข้ามาอยู่ในกระแสหลักของการพัฒนาสามารถเป็นไปได้โดยง่ายขึ้น

วรรค 129

ควรมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างรัฐบาล องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ควรมีการประเมินผลและเสริมสร้างกลไกของรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับหน่วยงานที่มีใช้องค์กรของรัฐ เพื่อให้มีความร่วมมือและการประสานงานที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่มีประโยชน์และรูปแบบที่ดีทั้งหลาย

วรรค 130

รัฐบาลควรรวบรวมข้อมูลข่าวสารและสถิติที่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับเพศได้ พร้อมทั้งควรพัฒนาหรือจัดระบบโครงสร้างของงานข่าวสารข้อมูลเสียใหม่ เพื่อให้สามารถตัดสินใจและปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาสตรีได้ดีขึ้น รัฐบาลควรสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับงานวิจัยในระดับท้องถิ่น และกิจกรรมของผู้มีความชำนาญพิเศษเพื่อให้สามารถกำหนดกลไกต่าง ๆ สำหรับการพัฒนาสตรีได้ โดยให้มีการเน้นความสำคัญที่การพึ่งตนเองได้ การให้อยู่ได้ด้วยผลผลิตของตนเอง การรู้จักสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาช่วยตนเอง ทั้งนี้ ในการพัฒนาสตรี ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง จะต้องครอบคลุมถึงสามประการข้างต้น

วรรค 131

ควรมีการจัดตั้งกลไกต่าง ๆ ขึ้นเพื่อดูแลและประเมินผลประสิทธิภาพของการจัดการบริหาร การจัดการองค์กร ระบบการจัดส่ง แผนการต่าง ๆ โครงการและแผนงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการให้สตรีเข้ามาอยู่ในการพัฒนาได้อย่างมีความเสมอภาค

ขอบข่ายของปฏิบัติการเฉพาะด้าน การจ้างงาน

วรรค 132

มาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้เพื่อการพัฒนาสตรีที่เกี่ยวกับการจ้างงานในทุกรูปแบบ ควรมีความสอดคล้องกับนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งเสริมให้มีการผลิตอย่างเต็มที่และให้สามารถเลือกประกอบอาชีพได้โดยเสรี

วรรค 133

นโยบายต่าง ๆ ควรมีวิธีการที่จะกระตุ้นให้คนทั่วไปมีความตระหนัก และให้ความสนับสนุนทางด้านการเมือง สามารถระดมทรัพยากรทางองค์กรและการเงินเพื่อให้สตรีสามารถหางานที่ต้องใช้ทักษะมากขึ้นและมีความรับผิดชอบสูงขึ้นได้ รวมถึงงานที่อยู่ในระดับการบริหารในทุกสาขาอาชีพของระบบเศรษฐกิจ มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้ ควรรวมถึงการส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนและขยับขยายระดับการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มแรงงานระดับกลางและระดับล่างซึ่งสตรีส่วนใหญ่ทำงานอยู่

วรรค 134

รัฐบาลใดที่ยังมิได้เริ่มดำเนินการดังกล่าว ควรจะให้สัตยาบันและนำอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกประติบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ รวมทั้งกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการปรับปรุงสถานภาพของแรงงานสตรีไปปฏิบัติ

วรรค 135

มาตรการต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายและการปฏิบัติการของสหภาพแรงงาน ควรมีการนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อประกันให้เกิดความเสมอภาคในการทำงานทุกประเภทและเพื่อหลีกเลี่ยงการมีแนวโน้มที่จะเอารัดเอาเปรียบสตรีในการทำงานนอกเวลา และแนวโน้มที่จะให้สตรีได้ทำแต่งงานชั่วคราว งานนอกเวลา และงานที่มีเฉพาะเป็นฤดูกาลเท่านั้น

วรรค 136

ควรมีการสนับสนุนมาตรการที่เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถมีชั่วโมงการทำงานที่ยืดหยุ่นได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเป็นมาตรการที่จะส่งเสริมให้บุรุษและสตรีมีความรับผิดชอบร่วมกันในการเลี้ยงดูบุตร และรับผิดชอบภาระในครอบครัว โดยมีเงื่อนไขว่า มาตรการเหล่านี้จะต้องไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของบรรดาลูกจ้าง ควรให้โอกาสสตรีที่หยุดทำงานไประยะหนึ่งแล้วสามารถกลับเข้ามาทำงานได้ใหม่ โดยให้มีการฝึกอบรมและเงินทุนสนับสนุนอยู่ในโครงการนี้ด้วย และควรมีการปรับโครงสร้างทางภาษี

เพื่อไม่ให้คู่สมรสที่มีงานทำทั้งสองคนต้องรับภาระในการจ่ายภาษีมากเกินไปจนไม่เป็นการจูงใจให้สตรีอยากจะทำางานด้วย

วรรค 137

ควรมีการสนับสนุนอย่างเต็มที่กำลังให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันบริหารจัดการเลือกประติบัติในการจ้างงานที่มีอยู่ทุกรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องที่สตรีได้รับค่าจ้างแรงงานไม่เท่าเทียมกับบุรุษในการทำงานที่มีคุณค่าทัดเทียมกัน มาตรการต่างๆ ที่จะนำมาใช้เพื่อการนี้มีหลายประการ รวมทั้งมาตรการทางนิติบัญญัติด้วย โครงการและแผนปฏิบัติการเพิ่มเติมต่าง ๆ ควรช่วยขจัดความไม่เท่าเทียมกันในการที่บุรุษและสตรีได้รับค่าจ้างให้หมดไปได้ ความแตกต่างทางกฎหมายเกี่ยวกับสภาพการทำงานของบุรุษและสตรีก็ควรถูกขจัดให้หมดไปเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นสภาวะที่เสียเปรียบต่อสตรี พร้อมทั้งควรให้สิทธิพิเศษต่าง ๆ ต่อผู้ที่ต้องเป็นทั้งบิดาและมารดาไปพร้อม ๆ กัน ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นบุรุษหรือสตรีก็ตาม นอกจากนี้ควรมีการส่งเสริมให้บุรุษและสตรีได้มีโอกาสในการทำงานอย่างเสมอภาคกันด้วย

วรรค 138

ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรใช้ความพยายามที่สอดคล้องกันเพื่อสร้างโอกาสใหม่ ๆ ในการทำงานให้แก่สตรีโดยให้มีความหลากหลายในสาขาและชนิดต่าง ๆ ของงาน ทั้งงานในแบบดั้งเดิม แบบใหม่ และงานที่มีอัตราการผลิตสูง ทั้งนี้ ให้รวมทั้งในเขตเมือง และในชนบทด้วย ซึ่งจะทำให้ได้โดยการจัดวางรูปแบบและเนื้อหาของโครงการที่จะเพิ่มแรงจูงใจให้กับทั้งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างสตรี และนำโครงการดังกล่าวไปใช้ปฏิบัติ และให้มีการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลในวงกว้าง การจะหลีกเลี่ยงการเลือกใช้เฉพาะเพศใดเพศหนึ่งในทุกสาขาอาชีพ และพร้อมกันนั้นควรเน้นการเพิ่มช่องทางในการประกอบอาชีพให้แก่สตรีด้วย

วรรค 139

ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ควรปรับปรุงแก้ไขสภาวะในการทำงานให้ดีขึ้นในทุกสาขาอาชีพ ไม่ว่าจะอาชีพนั้นจะถือว่าเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม ควรมีการเน้นความสำคัญของการมีความปลอดภัยและสุขอนามัยที่ดีในการทำงานและมีความมั่นคงของงานที่ทำด้วย ควรนำมาตรการเพื่อการป้องกันต่าง ๆ มาใช้กับทั้งบุรุษและสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการป้องกันมิให้เกิดภัยอันตรายขึ้นเนื่องจากการทำงานและควรมีการใช้มาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการลวนลามหรือการกดขี่เอาเปรียบทางเพศอันอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน อาทิ ในการทำงานบริการตามบ้าน รัฐบาลควรจัดการให้มีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขสภาวะที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ และควรมีมาตรการทางนิติบัญญัติด้วยเพื่อประกันว่าสิทธิต่าง ๆ ดังกล่าวจะสามารถบังคับใช้ได้จริง นอกจากนี้ภาครัฐบาลและภาคเอกชนยังควรจัดหากลไกต่าง ๆ ที่จะช่วยชี้ให้เห็นว่ามีสภาพการทำงานเช่นใดบ้างที่น่าจะเป็นอันตรายได้และจัดการแก้ไขเสีย

วรรค 140

การวางแผนในระดับชาติควรพิจารณาเรื่องของการพัฒนาและเสริมสร้างโครงการเกี่ยวกับการประกันสังคมและสุขภาพโดยเร่งด่วน รวมทั้งการให้ความคุ้มครองแก่สตรีในระยะตั้งครรภ์เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่ระบุไว้ในอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสตรีที่มีครรภ์และข้อเสนอแนะในการให้การคุ้มครองสตรีที่มีครรภ์ รวมทั้งอนุสัญญาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในกรณีนี้ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะเร่งให้มีการนำสตรีเข้ามาอยู่ในระบบการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สหภาพแรงงานและธุรกิจต่าง ๆ ควรแสวงหาหนทางในการส่งเสริมให้สตรีที่ทำงานสามารถได้รับสิทธิต่าง ๆ รวมทั้งค่าตอบแทนได้เต็มที่ ตลอดจนให้จัดหาบริการต่าง ๆ ที่เหมาะสมให้ด้วย ทั้งบุรุษและสตรีควรมีสติที่จะลาไปดูแลบุตรในระยะแรกคลอดได้ และควรให้มีการผลัดเปลี่ยนกันลาหยุดได้ นอกจากนี้ ควรมีระเบียบหรือกฎหมายที่เปิดโอกาสให้บิดามารดาที่ทำงานอยู่สามารถได้รับการช่วยเหลือต่าง ๆ ในการดูแลบุตรได้อย่างเต็มที่

วรรค 141

หน่วยงานของทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ควรตระหนักและเล็งเห็นว่าสตรีที่มีอายุมากกว่า มีส่วนช่วยในด้านการพัฒนาได้เป็นอย่างมาก และสิ่งที่สตรีเหล่านั้นช่วยเหลืออุทิศให้กับการพัฒนายังส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพความเป็นอยู่ของสตรีเหล่านั้นเอง แต่ในขณะที่เดียวกันก็ควรให้ความสนใจโดยเร่งด่วนต่อการให้การศึกษาและฝึกอบรมในทุกสาขาแก่สตรีในวัยเยาว์ ควรจัดให้มีโครงการฝึกอบรมซ้ำให้เป็นพิเศษ รวมทั้งการฝึกอบรมด้านเทคนิคแก่สตรีในวัยเยาว์ทั้งในเขตเมืองและในชนบท ซึ่งสตรีเหล่านี้มักขาดคุณสมบัติและไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเข้าทำงานในด้านการผลิตได้ ควรดำเนินขั้นตอนและมาตรการเพื่อจัดการเอาเปรียบสตรีวัยเยาว์ในสถานที่ทำงาน โดยให้สอดคล้องกับอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศข้อ 3 ในเรื่องการเลือกปฏิบัติในแง่ของการจ้างงานและการประกอบอาชีพซึ่งประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1958 และอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศข้อ 122 ในเรื่องนโยบายการจ้างงาน ซึ่งประกาศใช้ในปี ค.ศ. 1964

วรรค 142

ในการวางแผนนโยบาย แผนการ และโครงการต่าง ๆ ในระดับชาตินั้น ควรมุ่งจัดอุปสรรคสองประการคือ ความยากจน และการไม่มีงานทำ เพื่อช่วยให้สตรีสามารถได้รับโอกาสทางเศรษฐกิจอย่างเท่าเทียมกัน รัฐบาลควรแสวงหาหนทางที่จะนำสตรีเข้ามาเกี่ยวข้องหรือรวมอยู่ในทุกชั้นทุกตอนของการวางแผนนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การประเมินผลโครงการต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในด้านต่าง ๆ จัดหาบริการสนับสนุนที่ตรงตามความต้องการ และเน้นที่การทำให้

เกิดรายได้ ควรมีการจ้างสตรีเข้ามาทำงานในกลไกของรัฐที่ทำงานด้านการวางแผนให้มีจำนวนมากขึ้น ควรมีการอุทิศความสนใจเป็นพิเศษให้กับภาคที่ไม่ใช่ทางการเนื่องจากในภาคดังกล่าวมีการจ้างงานสตรีที่อยู่ในสภาพด้อยโอกาสเป็นจำนวนมาก และยังมีทั้งสตรีในเมืองใหญ่และในชนบทเข้าร่วมงานอยู่ การดำเนินงานที่มีการร่วมมือประสานงานกันจะสามารถมีบทบาทสำคัญยิ่งในด้านดังกล่าว

วรรค 143

ควรมีการยอมรับความจริงที่ว่าสตรีและบุรุษย่อมมีสิทธิอันเท่าเทียมกันในการประกอบอาชีพ และในการหารายได้ส่วนตัวจากงานที่มีเงื่อนไขและหลักการที่เสมอภาคกัน หลักการดังกล่าวควรได้รับการนำมาปฏิบัติจริงไม่ว่าสถานการณ์ทางเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร ทุกคนควรมีโอกาสได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศมีให้อยู่จะอำนวยให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดแรงงาน และโอกาสดังกล่าวควรจะรวมอยู่ในมาตรการที่จะใช้เร่งให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมอัตราจ้างแรงงานให้สูงขึ้น

วรรค 144

เมื่อพิจารณาจากสภาวะในหลายประเทศซึ่งยังคงมีอัตราการว่างงานสูง รัฐบาลควรทุ่มเทและส่งเสริมให้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวและสร้างโอกาสการทำงานสำหรับสตรีให้มากขึ้น จากการที่จำนวนคนว่างงานทั้งประเทศมีสตรีเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าบุรุษ นอกจากนั้น สตรียังมีความรู้ความสามารถต่ำกว่า การเดินทางโยกย้ายทำได้ยากกว่าบุรุษ และมีอุปสรรคที่คขวางอย่างอื่น ๆ อีกมาก จึงทำให้ลู่ทางและโอกาสในการเลือกงานอื่นแทนงานเดิมมักจะจำกัดมากจึงควรให้ความสนใจต่อปัญหาการว่างงานในฐานะที่ส่งผลกระทบต่อสตรีด้วย ควรมีการใช้มาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยบรรเทาผลพวงของการว่างงานของสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรจะต้องมีการจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบจริงจังเพื่อให้การเปลี่ยนงานเป็นไปได้สะดวกและง่ายดายขึ้น

วรรค 145

แม้ว่านโยบายหลายอย่างที่วางไว้เพื่อลดอัตราการว่างงานหรือให้มีการสร้างงานใหม่ให้มากขึ้น อาจเป็นประโยชน์ต่อทั้งสตรีและบุรุษ แต่โดยเนื้อหาของนโยบายเหล่านั้น มักจะเป็นประโยชน์ต่อบุรุษมากกว่า ด้วยเหตุนี้ จึงควรใช้มาตรการพิเศษที่จะช่วยให้สตรีได้รับประโยชน์จากนโยบายระดับชาติที่มุ่งให้มีการสร้างงานใหม่ขึ้นอย่างเท่าเทียมกับบุรุษ

วรรค 146

ในฐานะที่ปัญหาการว่างงานในกลุ่มผู้เยาว์เป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงอย่างมาก ไม่ว่าปัญหานี้จะเกิดขึ้นที่ใดก็ตาม จึงควรมีการนำเอาประเด็นที่ว่าอัตราการว่างงานของสตรีวัยเยาว์มักจะสูงกว่าของบุรุษวัยเยาว์มากเข้ามาประกอบการพิจารณาในนโยบายที่จะใช้เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานนี้ด้วย นอกจากนั้น มาตรการต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยลดอัตราการว่างงานในกลุ่มผู้เยาว์ลงก็ไม่ควรจะ

ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อการจ้างงานของสตรีในกลุ่มอายุอื่น ๆ อาทิ โดยการลดระดับค่าจ้างต่ำสุดลงไป ในกรณีที่คู่สมรสของสตรีมีงานทำอยู่แล้วนั้นก็ไมควรมานำมาเป็นข้ออ้างให้เป็นอุปสรรคสำหรับโอกาสการได้งานทำ รวมทั้งผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากงานนั้น ๆ ด้วย

วรรค 147

รัฐบาลควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อสตรีที่อยู่ในตลาดแรงงานอย่างไม่มั่นคงและในวงแคบ อาทิ สตรีที่ต้องทำงานไม่สามารถประกันความมั่นคงในอาชีพได้ งานชั่วคราว งานนอกเวลาที่ไม่มีความหมายคุ้มครอง ตลอดจนสตรีที่ทำงานอยู่ในภาคที่ไม่เป็นทางการซึ่งนับวันก็ยิ่งทวีจำนวนมากขึ้นทุกที

สุขภาพ

วรรค 148

บทบาทที่สำคัญของสตรีในฐานะเป็นผู้ดูแลให้บริการทางด้านสุขอนามัยทั้งนอกบ้านและในบ้าน ควรได้รับการยอมรับ โดยนำเรื่องต่างๆ ต่อไปนี้มาพิจารณาด้วยคือ การสร้างสรรค์และเสริมสร้างบริการพื้นฐานทางด้านอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการด้านที่เกี่ยวกับอัตราการเจริญพันธุ์ อัตราการตายของมารดาและทารก ความต้องการของกลุ่มที่อยู่ในสภาวะอ่อนแอที่สุด และความจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมโรคระบาดทั่วไป และโรคระบาดที่มีอยู่เฉพาะในชุมชนหนึ่งชุมชนใด รัฐบาลได้ที่ยังมิได้กระทำการดังกล่าวควรลงมือดำเนินตามแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวกับสตรีในส่วนของพัฒนาและสุขภาพ เพื่อให้สามารถกำหนดและลดความเสี่ยงต่อโรคร้ายและสิ่งที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสตรีลงและเพื่อส่งเสริมให้สตรีมีสุขภาพดีไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใดก็ตาม โดยให้คำนึงถึงบทบาทการเป็นผู้ให้กำเนิดของสตรีและความรับผิดชอบของสตรีต่อการเลี้ยงดูเด็กด้วย ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวควรมีความร่วมมือกับองค์การอนามัยโลกกับกองทุนสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติ และกองทุนเพื่อกิจกรรมประชากรแห่งสหประชาชาติ ควรมีการยอมรับที่จะให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการที่จะให้ทุกคนมีสุขภาพดีภายในปี ค.ศ. 2000 ทั้งนี้เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยจะมีความสำคัญมากในการดำเนินบทบาทของสตรีที่มีหลายด้านทั้งในแง่เป็นผู้ให้บริการทางด้านสุขภาพ เป็นสื่อกลางในด้านอนามัยให้กับสมาชิกครอบครัวและชุมชน และเป็นผู้รับบริการด้านสุขภาพที่ได้รับความรู้ด้านการอนามัยอย่างถูกต้องและเพียงพอแล้ว

วรรค 149

ควรมีการเพิ่มจำนวนสตรีที่เข้ามาประกอบอาชีพในด้านการอนามัย โดยให้สามารถดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น ทั้งในระดับสายงานอาชีพและด้านบริการ ทั้งนี้ จะทำได้โดยอาศัยการออกกฎหมายที่เหมาะสม การฝึกอบรม และการดำเนินการต่างๆ ในเชิงสนับสนุน เพื่อให้สตรีเข้ามามีส่วนมากขึ้น

ในการฝึกอบรมทางการแพทย์และการฝึกอบรมในสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนามัย โดยให้เข้ามาอยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิมด้วย นอกจากนี้ ควรมีตัวแทนสตรีเข้ามาอยู่ในสภาและคณะกรรมการต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ด้านการอนามัยทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อให้สตรีสามารถเข้าร่วมในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้จุดมุ่งหมายของโครงการที่จะให้ทุกคนมีสุขภาพดีภายในปี ค.ศ. 2000 อันเป็นโครงการขององค์การอนามัยโลกสัมฤทธิ์ผลได้ รวมทั้งจะเป็นการตอบสนองต่อความต้องการทางด้านสุขภาพอนามัยของสตรีได้ด้วย ควรมีการเพิ่มการจ้างงานและปรับปรุงสภาวะการทำงานของสตรีที่เป็นเจ้าหน้าที่การอนามัยและที่เป็นคนงานด้านนี้อย่างทั่วถึงในทุกระดับ ในการวางแผนงานด้านการอนามัยในระดับชาตินั้น ควรพิจารณานำสตรีที่มีบทบาทในการให้การรักษาพยาบาลและการผดุงครรภ์แผนโบราณอยู่ในปัจจุบัน เข้ามารวมอยู่ในแผนแห่งชาติอย่างครบถ้วนและสร้างสรรค์ด้วย

วรรค 150

การให้การศึกษาทางด้านสุขภาพและการอนามัยควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการเลือกปฏิบัติ และเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสตรีและเด็กหญิง ควรมีการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความรู้ในด้านสุขภาพและเปลี่ยนแปลงสัดส่วนและองค์ประกอบของเจ้าหน้าที่การอนามัยเพื่อให้สามารถเข้าถึงความต้องการด้านอนามัยของสตรี ควรมีการกระตุ้นและสนับสนุนให้บุรุษและสตรีได้ร่วมกันรับภาระของครอบครัวและด้านสุขภาพให้มากยิ่งขึ้น สตรีควรจะต้องเข้ามามีส่วนในการกำหนดและวางแผนงานสำหรับสนองความต้องการทางด้านสุขภาพ ความรู้เรื่องสุขภาพและอนามัยควรมีการเผยแพร่ให้ทุกคนในครอบครัวได้รับรู้โดยไม่เพียงแต่ผ่านทางระบบสาธารณสุขเท่านั้น แต่ควรรีใช้ช่องทางทุกอย่างที่เห็นว่าเหมาะสมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว รัฐบาลควรประกันว่าข่าวสารข้อมูลที่ต้องการให้สตรีได้รับทราบนั้นสอดคล้องกับความจำเป็นอย่างเร่งด่วนของสตรีในด้านสุขภาพ และมีการนำเสนออย่างถูกต้องและเหมาะสม

วรรค 151

มาตรการต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไข ควรได้รับการสนับสนุนโดยใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างประสานกันกับโครงสร้างพื้นฐานทางด้านบริการสาธารณสุขที่มีอยู่โดยปราศจากแรงกดดันทางการค้า เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดจำหน่ายสารที่ใช้แทนนมมารดา อนึ่ง รัฐบาลควรประกันให้ได้ว่าจะต้องมีการแนะนำสตรี และนำสตรีเข้ามาร่วมในการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ เช่น การจัดหาน้ำดื่มน้ำใช้ที่สะอาดปลอดภัย ซึ่งควรให้สตรีได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักดูแลรักษาระบบการจัดหาน้ำมาใช้ ตลอดจนมีการแนะนำสตรีในเรื่องเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะเอามาใช้ในโครงการการจัดหาน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดปลอดภัยด้วย เพื่อให้สตรีสามารถนำน้ำที่สะอาดปลอดภัย

ที่มีบริการอยู่มาใช้ได้ในทันที และในการนี้ควรมีเอาข้อเสนอแนะที่ได้มาจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่ใน “ศตวรรษสากลเพื่อการมีน้ำดื่ม น้ำใช้ที่สะอาดปลอดภัย” และโครงการเพื่อการสาธารณสุขอื่น ๆ เข้ามาพิจารณาด้วย

วรรค 152

รัฐบาลควรจัดให้มีการฉีดวัคซีนแก่เด็กและสตรีมีครรภ์เพื่อป้องกันโรคที่ระบาดอยู่เฉพาะในชุมชนหนึ่งชุมชนใด ตลอดจนโรคอื่น ๆ ตามที่มีการแนะนำไว้ในโครงการฉีดวัคซีนขององค์การอนามัยโลก และขจัดความแตกต่างของขอบเขตในการบริการให้เด็กชายและเด็กหญิง (ดูรายงานขององค์การอนามัยโลก EB 75/22) สำหรับในท้องถิ่นที่มีการระบาดของโรคหัดเยอรมันอยู่นั้น การมีวัคซีนให้แก่เด็กหญิงในช่วงก่อนเข้าสู่วัยรุ่น รัฐบาลควรประกันให้ได้ว่าวัคซีนที่ฉีดมีคุณภาพดีพอ และรัฐบาลควรประกันได้ว่าสตรีสามารถเข้าร่วมในโครงการต่าง ๆ สำหรับการควบคุมโรคติดต่อและโรคเรื้อรังได้อย่างเต็มที่และโดยได้รับความรู้ความเข้าใจมาดีพอแล้ว

วรรค 153

ประชาคมระหว่างประเทศควรเพิ่มความพยายามในการจัดการขนส่ง การค้าและการเผยแพร่ยาที่ไม่มีคุณภาพและไม่ปลอดภัย รวมทั้งพยายามเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนทราบถึงภัยของการใช้ยาเหล่านั้น ความพยายามดังกล่าวควรรวมถึงโครงการให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมให้มีการจ่ายยาที่ถูกต้องเหมาะสมและได้รับข้อมูลเพียงพอ ควรมีการส่งเสริมความพยายามที่จะกำจัดพฤติกรรมทั้งหลายที่จะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของสตรีและเด็ก ควรพยายามให้มีการประกันได้ว่าสตรีทุกคนจะสามารถได้รับยาสำคัญที่ตรงความจำเป็นเฉพาะด้านของตน และตามที่ได้มีการแนะนำไว้ในบัญชีรายชื่อยาสำคัญขององค์การอนามัยโลกเมื่อปี ค.ศ. 1978 นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สตรีทุกคนสามารถรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการใช้ยาเหล่านั้นอย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ รัฐบาลควรมีโครงการไปรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์เภสัชกรรมที่นำมาจัดจำหน่ายในการค้าระหว่างประเทศ อันเป็นโครงการหนึ่งขององค์การอนามัยโลกมาใช้เมื่อมีการนำเข้าหรือออกจากประเทศด้วย

วรรค 154

สตรีควรสามารถเข้าถึงและสามารถควบคุมรายได้เพื่อให้สามารถจัดหาอาหารสำหรับตนเองและบุตรได้ รัฐบาลควรช่วยส่งเสริมกิจกรรมที่จะช่วยให้มีการตระหนักถึงความต้องการพิเศษเฉพาะอย่างในด้านโภชนาการของสตรีให้มากขึ้น ให้ความสนับสนุนเพื่อให้สตรีได้มีโอกาสหยุดพักอย่างเพียงพอในช่วงสามเดือนสุดท้ายของการตั้งครรภ์และในช่วงที่เลี้ยงดูบุตรด้วยนมมารดาและจัดการให้มีการลดอัตราของโรคที่เกี่ยวกับโภชนาการที่พบในสตรีทุกวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีในวัยเยาว์ อาทิ โรคโลหิตจาง ตลอดจนส่งเสริมให้มีการพัฒนาด้านอาหารสำหรับเด็กเล็กที่ผลิตได้ในท้องถิ่นและให้มีการนำมาใช้อย่างจริงจังด้วย

วรรค 155

ควรมีการวางแผน กำหนดรูปแบบ และจัดสร้างและติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ และจัดสร้างสถานบริการสาธารณสุขที่เหมาะสมขึ้น เพื่อให้สตรีสามารถมาใช้บริการและเป็นที่ยอมรับได้ การให้บริการเหล่านี้ควรให้สอดคล้องกับเวลาทำงานและรูปแบบในการทำงานของสตรี รวมทั้งตรงตามความต้องการและโลกทัศน์ของสตรีด้วย สถานบริการด้านการดูแลเด็กและการวางแผนครอบครัว ควรให้อยู่ในระยะที่ใกล้พอที่สตรีทุกคนจะมาใช้บริการได้สะดวก รัฐบาลควรประกันให้ได้ว่าสตรีสามารถได้รับบริการด้านการรักษาพยาบาล การป้องกัน และการพักผ่อนโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินไปได้อย่างเท่าเทียมกับบุรุษ และในที่สุดที่จะกระทำได้ ควรให้ใช้มาตรการการป้องกันและรักษาโรคที่พบได้มากในสตรีรวมทั้งโรคมะเร็ง ในฐานะที่ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศมีอัตราการตายของมารดาในระหว่างคลอดสูงจนไม่อาจยอมรับได้นั้น รัฐบาลและองค์การที่มีใช้หน่วยงานของรัฐบาล ตลอดจนองค์การอาชีพต่าง ๆ ควรตั้งเป้าไว้ว่าจะต้องเริ่มลดอัตราการตายของมารดาในระหว่างคลอดให้เหลือน้อยที่สุดให้ได้ภายในปี ค.ศ. 2000

วรรค 156

การที่สตรีสามารถควบคุมการเจริญพันธุ์ของตนเองได้นั้นถือเป็นการสร้างพื้นฐานอันสำคัญสำหรับการได้มาซึ่งสิทธิอื่น ๆ คู่สมรสทุกคู่และปัจเจกบุคคลทุกคนมีสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่จะเลือกตัดสินใจได้อย่างอิสระและโดยได้รับข้อมูลอย่างเพียงพอว่าจะมีบุตรกี่คน และจะมีเมื่อไรบ้าง ดังกล่าวเป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับในแผนปฏิบัติการ ด้านประชากรโลก ๑/ และมีการย้ำความสำคัญในการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องประชากรเมื่อปี ค.ศ. 1984 ด้วย ควรมีการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ สำหรับการให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานในด้านสุขภาพเพื่อมารดาและเด็ก และการวางแผนครอบครัว และควรมีการผลิตข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและบริการด้านนี้ที่รัฐจัดให้มีขึ้น รัฐบาลควรกระตุ้นและสนับสนุนให้มีการใช้บริการดังกล่าว ไม่ว่าจะมีนโยบายด้านประชากรอย่างไรก็ตาม และในการดำเนินการนั้น ควรให้มืองค์กรของสตรีเข้าร่วมด้วย เพื่อให้แน่ใจได้ว่าประสบความสำเร็จด้วยดี

วรรค 157

รัฐบาลควรถือเป็นความจำเป็นอันเร่งด่วนที่จะจัดให้มีข้อมูลข่าวสาร การศึกษา และกลวิธีให้ความช่วยเหลือแก่ทั้งบุรุษและสตรีในการตัดสินใจในเรื่องจำนวนบุตรที่ต้องการ รวมทั้งข้อมูลและการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว ควรนำเอาวิธีการคุมกำเนิดที่เหมาะสมและได้รับการรับรองจากแพทย์แล้วทุกวิธีที่มีอยู่มารวบรวมไว้เพื่อให้สามารถเลือกวิธีได้อย่างเสรีและโดยสมัครใจ ควรจัดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเป็นบิดามารดาและการศึกษาเรื่องดำเนินชีวิตครอบครัวอย่างแพร่หลาย และให้มุ่งที่ทั้งสองเพศ องค์การที่มีใช้หน่วยงานของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การที่

เกี่ยวกับสตรี ควรได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการดังกล่าว เนื่องจากองค์การเหล่านี้สามารถเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการเข้าถึงประชาชนในทุกระดับได้

วรรค 158

จากการที่ตระหนักว่าการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในสตรีวัยรุ่น ไม่ว่าจะจะเป็นสตรีที่แต่งงานแล้วหรือไม่ก็ตาม จะมีผลกระทบในทางลบได้มาก กล่าวคือทำให้ทั้งมารดาและเด็กถึงแก่ความตายได้ รัฐบาลจึงควรพัฒนานโยบายที่จะกระตุ้นหรือโน้มน้าวให้มีการยืดเวลาในการเริ่มตั้งครรภ์ออกไปจนกว่าจะมีอายุมากขึ้น ในประเทศที่มีการแต่งงานกันตั้งแต่อายุยังน้อยนั้น รัฐบาลควรพยายามกำหนดอายุเพื่อการดังกล่าวให้สูงขึ้น และควรให้ความสนใจด้วยว่าเด็กวัยรุ่นทั้งสองเพศได้รับข้อมูลและการศึกษาอย่างเพียงพอแล้ว

วรรค 159

รัฐบาลทุกประเทศควรประกันได้ว่ายาคุมกำเนิดและอุปกรณ์คุมกำเนิดต่าง ๆ นั้นได้มาตรฐาน มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยเพียงพอ องค์การต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการแจกจ่ายและบริหารด้านนี้อยู่ควรมีมาตรการเช่นเดียวกับรัฐบาล ข้อมูลเกี่ยวกับยาและอุปกรณ์การคุมกำเนิดต่าง ๆ ควรนำมาเผยแพร่ให้สตรีได้รับรู้ โครงการต่าง ๆ ที่เสนอข้อจูงใจทั้งเพื่อให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำ ไม่ควรเป็นการบังคับหรือเลือกปฏิบัติ และควรมีความสอดคล้องกับสิทธิมนุษยชนที่ได้รับความเห็นชอบจากนานาประเทศแล้ว ตลอดจนมีความสอดคล้องกับค่านิยมทั้งทางวัฒนธรรมและค่านิยมส่วนตัวด้วย

วรรค 160

รัฐบาลควรสนับสนุนให้องค์การสตรีต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นเข้าร่วมในกิจกรรมด้านการสาธารณสุขขั้นมูลฐาน รวมทั้งการใช้ยากลางบ้าน และควรคิดหาวิธีการช่วยเหลือสนับสนุนสตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สตรีที่ยากจนให้สามารถดูแลช่วยเหลือตนเองได้ และสนับสนุนให้มีการก่อตั้งศูนย์สุขภาพชุมชนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท และควรมีการเน้นให้มากขึ้นให้ใช้มาตรการเพื่อการป้องกันมากกว่ามาตรการเพื่อแก้ไข

วรรค 161

ดัชนีต่าง ๆ ที่ให้ข้อมูลเฉพาะเพศ ซึ่งสามารถใช้ติดตามและควบคุมดูแลในเรื่องสุขภาพสำหรับสตรีนั้นได้รับการปรับปรุงหรือไม่ก็อยู่ในระหว่างการพัฒนาขององค์การอนามัยโลก รัฐบาลและองค์การต่าง ๆ ที่สนใจควรนำดัชนีดังกล่าวมาใช้ให้เป็นที่แพร่หลาย เพื่อให้มีการพัฒนามาตรการต่าง ๆ ขึ้นมาใช้ในการรับมือกับสภาวะที่ยังมีปัญหาด้านสุขภาพอยู่มาก รวมทั้งในการลดการตายของสตรีที่มีอัตราสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่ความเจ็บป่วยทั้งหลายนั้นเป็นเรื่องที่มีสาเหตุมาจากทางจิตวิทยา

จากสังคม หรือจากวัฒนธรรม รัฐบาลใดที่ยังมิได้ดำเนินการดังกล่าวควรริบจัดตั้งให้มีหน่วยงานที่จะเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการควบคุมดูแลดังกล่าว

วรรค 162

ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชนควรส่งเสริมให้สถานที่ทำงานมีความปลอดภัยและไม่เสียสุขภาพ ความห่วงใยในเรื่องการเสียสุขภาพจากการทำงาน ควรครอบคลุมถึงคนงานทั้งบุรุษและสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเน้นประเด็นเรื่องการเสี่ยงภัยต่างๆ ที่จะมีอันตรายต่อความสามารถในการให้กำเนิดหรือต่อบุตรในครรภ์สตรี ควรมีความพยายามเพิ่มและแปรความสนใจไปที่ประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ให้เท่าเทียมกันคือ สุขภาพของสตรีที่กำลังตั้งครรภ์หรืออยู่ในระยะให้นมบุตร ผลกระทบอันเกิดจากการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะมีต่อสุขภาพ และการหาทางให้การประกอบอาชีพไม่เป็นอุปสรรคต่อการรับภาระทางด้านครอบครัว

การศึกษา

วรรค 163

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำหรับการส่งเสริมให้มีพัฒนาสถานะของสตรีได้อย่างเต็มที่ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ควรหยิบยื่นให้สตรี เพื่อให้สตรีสามารถดำเนินบทบาทของตนไปในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมอย่างสมบูรณ์ รัฐบาลควรเสริมสร้างให้สตรีเข้าร่วมในนโยบายการศึกษาของชาติได้ในทุกระดับ ตลอดจนในการวางแผนการและโครงการต่างๆ และการนำแผนและโครงการดังกล่าวไปปฏิบัติ ควรมีการสร้างมาตรการพิเศษขึ้นมาเพื่อทบทวนและปรับเปลี่ยนการศึกษาของสตรีให้เข้ากับสภาพความเป็นจริงของโลกที่กำลังพัฒนา บริการต่างๆ ทั้งที่มีอยู่แล้วและเป็นบริการใหม่ ควรให้มุ่งไปที่สตรีทั้งในฐานะที่เป็นนักวิชาการ ผู้วางนโยบาย ผู้ตัดสินใจ ผู้วางแผน ผู้ที่ทำงานให้สังคมและผู้ได้รับผลประโยชน์ และในการนี้ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่ออนุสัญญาขององค์การยูเนสโกเพื่อการต่อต้านการเลือกปฏิบัติในการศึกษา (ปี ค.ศ. 1960) ควรมีการใช้มาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสให้แก่สตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีในวัยเยาว์เพื่อให้สามารถเข้าศึกษาวิทยาศาสตร์ เทคนิค และอาชีวศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน และมีการประเมินผลดูว่าสตรีที่ยากจนที่สุดทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทสามารถก้าวหน้าไปได้เพียงใด

วรรค 164

รัฐบาลและองค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์การยูเนสโก ควรใช้มาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือ ซึ่งขณะนี้มียอดสูงมากให้หมดไปภายในปี ค.ศ. 2000 โดยให้ชุมชนระหว่างประเทศให้ความสนับสนุนด้วย รัฐบาลควรจัดทำวัตถุประสงค์และเป้าหมายต่างๆ ขึ้นมาและนำมาตราการที่เหมาะสมมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้น อนึ่ง แม้ว่าทำให้ทุกคนอ่าน

ออกเขียนได้เป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็จำเป็นที่จะต้องมีการพิเศษขึ้น เพื่อจัดอุปสรรคเฉพาะบางประการ ทำให้อัตราของสตรีที่ไม่รู้หนังสือมีสูงกว่าบุรุษ และแก้ไขปัญหาให้แก่สตรีก่อน ควรมีความพยายามที่จะส่งเสริมการรู้หนังสือที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ โดยเน้นเป็นพิเศษในเรื่องสุขอนามัยโภชนาการ ทักษะและโอกาสทางเศรษฐกิจที่มีอยู่และมีแนวโน้มว่าจะสามารถพัฒนาต่อไปได้ ทั้งนี้เพื่อจัดการไม่รู้หนังสือในหมู่สตรีให้หมดสิ้นไปให้ได้ และเพื่อให้เกิดมีปัจจัยใหม่ ๆ เพิ่มเติมในการจัดการไม่รู้หนังสือด้วย ควรมีการริเริ่มและเร่งรัดโครงการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้มีรายได้ต่ำทั้งในเขตเมืองและชนบท มีความรู้ด้านกฎหมายบ้าง นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าการยกระดับการศึกษาในกลุ่มสตรีมีความสำคัญ ต่อสวัสดิการของสังคมโดยทั่วไป เนื่องจากเรื่องนี้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการที่เด็กจะมีโอกาส รอดชีวิต และการกำหนดระยะถี่ห่างในการมีบุตร

วรรค 165

ควรมีการหิบบกสาเหตุที่ทำให้เด็กหญิงต้องขาดเรียนและลาออกจากโรงเรียนที่มีอัตราสูงขึ้นมาพิจารณาด้วย จะต้องมีการพัฒนาและสร้างเสริมมาตรการต่าง ๆ และนำไปใช้เพื่อให้เกิดแรงจูงใจ และการกระตุ้นที่เหมาะสม เพื่อให้ประกันได้ว่าสตรีสามารถจะมีโอกาสที่เท่าเทียมกันที่จะเข้ารับการศึกษได้ในทุกระดับ เช่นเดียวกับที่มีโอกาสทางการศึกษาของตนไปใช้ประโยชน์ในการทำงานหรือ การประกอบอาชีพ มาตรการดังกล่าวควรรวมถึงการพัฒนาระบบการสื่อสารและข้อมูลข่าวสารการตรา และใช้กฎหมายที่เหมาะสม ตลอดจนการนำบุคลากรทางการศึกษามารับการอบรมเสียใหม่ นอกจากนี้ รัฐบาลควรส่งเสริมและให้ความสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อช่วยเหลือสตรีที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนจนจบ หรือจำต้องเลิกเรียนไปกลางคัน เนื่องจากมีภาระต้องรับผิดชอบ ต่อครอบครัว หรือขาดแคลนทุนทรัพย์หรือมีการตั้งครรภ์ตั้งแต่อายุยังน้อย

วรรค 166

ควรมีความพยายามเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่ามี การเพิ่มทุนการศึกษาและการสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ ทั้งจากรัฐบาล จากองค์กรที่มีให้หน่วยงานของรัฐบาลและจากฝ่ายเอกชน โดยมีการมอบให้แก่เด็ก ๆ ทั้งชายและหญิงอย่างเสมอภาคกัน นอกจากนี้ เด็กเหล่านี้ควรมีโอกาส ได้รับความสะดวกในด้านที่พักอาศัย และอาหารอย่างเสมอภาคกันเช่นกัน

วรรค 167

ควรมีการตรวจสอบและปรับปรุงหลักสูตร ตำรา และอุปกรณ์ทางการศึกษาอื่น ๆ ของทั้ง โรงเรียนรัฐบาลและเอกชน และบุคลากรในวงการศึกษาคควรได้รับการอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถ จัดการเลือกประวัติบทเรียนในทางการศึกษา ซึ่งทำกันจนเป็นแบบแผนแล้วนั้นให้หมดไป สถาบัน การศึกษาต่าง ๆ ควรได้รับการส่งเสริมให้ขยายหลักสูตรของตนเพื่อรวมเอาการศึกษาในเรื่องสตรีและ การที่สตรีมีส่วนช่วยเหลือและอุทิศให้กับการพัฒนาในทุกแง่มุมมาได้ด้วย

วรรค 168

ในทศวรรษเพื่อการพัฒนาี้ เราได้เห็นว่ามีการจัดตั้งศูนย์ และโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา เรื่องของสตรีจีน ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อพลังผลักดันทางสังคม และต่อความต้องการที่จะพัฒนา การศึกษาแผนใหม่ และปรับปรุงเนื้อหาวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาสตรีจีนจากความเข้าใจและทัศนคติ ของสตรีเอง ควรมีการปรับปรุงการศึกษาเรื่องสตรีเสียใหม่เพื่อให้สามารถจัดเปลี่ยนโครงสร้างและ หลักเกณฑ์ของระบบแบบแผนต่าง ๆ ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันซึ่งมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ความรู้และ การจรรโลงระบบค่านิยมที่ส่งเสริมความไม่เสมอภาค การสนับสนุนให้มีการศึกษาเรื่องสตรีทั้งในและ นอกสถาบันการศึกษาแบบดั้งเดิมที่มีอยู่แล้วนั้น จะช่วยให้สามารถสร้างสังคมที่มีความยุติธรรมและ ความเสมอภาคซึ่งบุรุษและสตรีสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกัน

วรรค 169

ควรมีการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจ รวมทั้งการมีบริการให้คำปรึกษา เพื่อให้เด็กผู้หญิง หันมาเรียนทางวิชาด้านวิทยาศาสตร์ เทคนิค และการจัดการ โดยสนับสนุนให้เรียนในทุกระดับ เพื่อ พัฒนาและเพิ่มพูนขีดความสามารถของสตรีในการตัดสินใจ ในการบริหารและในการเป็นผู้นำในด้าน ต่าง ๆ เหล่านี้

วรรค 170

การฝึกอบรมเชิงวิชาการและวิชาชีพควรมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ทั้งบุรุษและ สตรีสามารถเข้ารับการอบรมได้ การฝึกอบรมดังกล่าวควรมีขึ้นเพื่อพัฒนาโอกาสของสตรีในการเข้า ทำงาน และเพิ่มช่องทางในการได้เลื่อนตำแหน่งและขึ้นเงินเดือนในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งสาขาที่ เทคโนโลยีพัฒนาไปอย่างรวดเร็วด้วย โครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อฝึกอบรมวิชาชีพและโครงการให้ การศึกษาแก่คนงานในเรื่องที่เกี่ยวกับการสหกรณ์หรือสหภาพแรงงานและสมาคมอาชีพต่าง ๆ ควร เน้นถึงความสำคัญในการให้โอกาสแก่สตรีอย่างเท่าเทียมกันในทุกระดับชั้นของการทำงานและใน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการทำงาน

วรรค 171

ควรมีการใช้มาตรการต่าง ๆ อย่างกว้างขวางเพื่อให้สตรีสามารถศึกษาและรับการฝึกอบรมด้าน วิชาชีพได้หลายด้านยิ่งขึ้น เพื่อขยายโอกาสที่จะเข้าประกอบอาชีพในสาขาที่ไม่มีสตรีเคยทำมาก่อน หรือในสาขาที่เป็นเรื่องใหม่สำหรับสตรี และสาขาที่มีความสำคัญในการพัฒนา ควรมีการเปลี่ยนแปลง ระบบการศึกษาในปัจจุบันในหลายประเทศ ที่ให้มีการแบ่งแยกสาขาวิชาเรียนกันอย่างเด็ดขาดตามเพศ โดยให้สตรีศึกษาด้านเกษตรศาสตร์และบุรุษศึกษาในสายเทคนิค ศูนย์ฝึกอบรมทางวิชาชีพที่มีอยู่นั้น ควรเปิดรับสตรีและเด็กหญิงด้วย แทนที่จะให้คงเป็นระบบฝึกอบรมโดยแบ่งแยกเพศต่อไปตามเดิม

วรรค 172

ควรมีการสร้างสรรค้ให้มีระบบการฝึกอบรมที่รวมถึงด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไว้โดยสมบูรณ์ มีการเชื่อมโยงโดยตรงกับความต้องการในการจ้างงานในปัจจุบันและสอดคล้องกับลู่ทางของการจ้างงานในอนาคตและกับแนวโน้มของการพัฒนาด้วย พร้อมกับให้มีการนำระบบดังกล่าวมาใช้อย่างปฏิบัติเพื่อมิให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ไปโดยเปล่าประโยชน์

วรรค 173

โครงการทางการศึกษาต่าง ๆ ควรช่วยให้บุรุษสามารถเข้ามารับภาระในการเลี้ยงดูบุตรให้มากเท่ากับสตรี นอกจากนี้ ควรให้มีการเรียนรู้เรื่องการดูแลครอบครัวและงานบ้านอยู่ในการศึกษาทุกระดับด้วย

อาหาร น้ำ และเกษตรกรรม**วรรค 174**

ในฐานะที่สตรีเป็นผู้ผลิตอาหารที่สำคัญในหลายภูมิภาคของโลก สตรีจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและการผลิตอาหาร และในเกษตรกรรม โดยสตรีเข้าร่วมในทุกขั้นตอนของวงจรการผลิตอย่างแข็งขัน ทั้งการถนอมอาหาร การจัดเก็บอาหาร การประกอบอาหาร และการจัดจำหน่ายอาหาร รวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรอย่างอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น สตรีจึงเป็นผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในพัฒนาการทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเศรษฐกิจที่มีพื้นฐานอยู่ที่การเกษตร จึงควรมีการรับรู้ เห็นคุณค่า และมีการตอบแทนให้มากกว่านี้ และดีกว่าเดิม ยุทธศาสตร์ต่าง ๆ และโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนา รวมทั้งโครงการสร้างแรงจูงใจในสาขาที่เกี่ยวกับอาหารและเกษตรกรรม จึงจำเป็นต้องกำหนดขึ้นเพื่อให้สามารถนำสตรีเข้ามาอยู่ในทุกระดับของการวางแผน การนำแผนการไปปฏิบัติ การตรวจสอบและการประเมินผล หรือกล่าวได้ว่าในทุกขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนจบโครงการ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเพิ่มและขยับบทบาทสำคัญดังกล่าวของสตรี และทำให้การดำเนินบทบาทของสตรีเป็นไปได้สะดวกขึ้น และเพื่อให้สามารถประกันได้ว่าสตรีจะได้รับผลประโยชน์และค่าตอบแทนจากการที่มีส่วนช่วยเหลืออย่างมหาศาลในสาขานี้ที่เหมาะสมและคุ้มค่า นอกจากนี้ ควรมีการนำสตรีเข้ามาร่วมอยู่ในงานวิจัยทางเทคโนโลยี ในโอกาสและลู่ทางต่าง ๆ ของการพัฒนาด้านอาหารและเกษตรกรรมอย่างเต็มที่

วรรค 175

ในระหว่างทศวรรษเพื่อการพัฒนา การที่สตรีมีส่วนช่วยเหลืออย่างสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรรมนั้นเป็นเรื่องที่ได้รับการยอมรับกันอย่างกว้างขวางขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องจำนวน

ชั่วโมงการทำงานที่สตรีอุทิศให้กับการผลิตทางการเกษตร ทางการประมง ผลผลิตจากป่าและการอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้งอุทิศให้กับกิจกรรมหลาย ๆ ด้านของระบบอาหารด้วย อย่างไรก็ตาม มีเครื่องบ่งชี้ว่าความยากจนและการไม่มีที่ดินเป็นของตนเองในหมู่สตรีในชนบทนั้นจะเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลภายในปี ค.ศ. 2000 ดังนั้น เพื่อสกัดกั้นแนวโน้มดังกล่าว รัฐบาลจึงควรส่งเสริมให้มีการลงทุนที่มั่นคงและยุติธรรม และนำนโยบายส่งเสริมการเจริญเติบโตมาใช้ในการพัฒนาชนบท โดยให้ถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจได้ว่าจะมีการนำทรัพยากรต่าง ๆ ของประเทศมาแบ่งสรรกันใหม่อีกครั้งหนึ่งให้ยุติธรรมขึ้น ซึ่งในหลายกรณีนั้นทรัพยากรดังกล่าวถูกดึงมาจากเขตชนบทเพื่อเอามาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเขตเมืองเท่านั้น

วรรค 176

รัฐบาลควรจัดสร้างแผนงานที่ประกอบด้วยหลายสาขาด้วยกัน เพื่อเพิ่มพูนขีดความสามารถของสตรีที่ยากจนในชนบทในการผลิตอาหารและเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งเพื่อสร้างโอกาสให้มีการจ้างงานนอกฤดูกาลเพาะปลูก ลดภาระในการทำงานและอื่น ๆ โดยใช้วิธีสนับสนุนให้สร้างศูนย์บริการดูแลเด็กให้เพียงพอ ช่วยขจัดความยากจนของสตรีดังกล่าวให้หมดไป พัฒนาโอกาสที่สตรีจะสามารถเข้าถึงแหล่งพลังงานต่าง ๆ ได้ จัดหาบริการทางด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ด้านสุขภาพและการศึกษาให้เพียงพอ ตลอดจนให้มีบริการต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพและกว้างขวาง รวมทั้งการคมนาคมขนส่งภายในท้องถิ่นของสตรีเหล่านั้นด้วย ในกรณีควรตั้งข้อสังเกตว่าการประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการพัฒนาชนบทซึ่งจัดขึ้นที่กรุงโรม เมื่อปี ค.ศ. 1979. ๒/ ได้ยอมรับบทบาทอันสำคัญของสตรีในด้านสังคมเศรษฐกิจ ทั้งในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยถือว่าเป็นความจำเป็นอันดับแรก ส่วนนโยบายการวางแผน และโครงการเพื่อการพัฒนาชนบทที่จะประสบความสำเร็จได้ ตลอดจนมาตรการพิเศษต่าง ๆ ที่มีผู้เสนอขึ้นเพื่อปรับปรุงสถานภาพสตรี ซึ่งยังคงมีผลใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบันที่ปรากฏอยู่ในแผนปฏิบัติการสำหรับใช้ในครั้งหลังของทศวรรษสหประชาชาติเพื่อสตรีฯ นั้นได้รวมเอามาตรการพิเศษต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสถานการณืของสตรีในเรื่องอาหารและเกษตรกรรมไว้ด้วย และยังคงเป็นแนวทางปฏิบัติที่ใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบัน

วรรค 177

ในข้อมติที่ 39/165 เรื่องวิกฤตการณ์ด้านการผลิตอาหารและเกษตรกรรมในแอฟริกา นั้น สหประชาชาติได้ยืนยันความกังวลของประชาคมโลกที่ทวีมากขึ้นเกี่ยวกับการที่ผลผลิตทางการเกษตรและอาหารในแอฟริกาตกลงอย่างน่าวิตก อันทำให้มีผลที่นำตระหนักตามมานั้นคือการมีจำนวนผู้คนซึ่งต้องเผชิญกับความโหยหิวเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและสตรี คนเหล่านี้ต้องเผชิญกับปัญหาทุพโภชนาและแม้กระทั่งอดอาหาร มาตรการที่เป็นรูปธรรมและทรัพยากรที่เพียงพอแก่การให้ความช่วยเหลือเพื่อผลประโยชน์ของสตรีแอฟริกัน ควรถูกจัดให้

เป็นความจำเป็นอันดับแรก ประชาคมโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศผู้บริจาคควรเร่งให้ความช่วยเหลือสตรีแอฟริกันด้วยการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินต่อไป หรือถ้าหากเป็นไปได้ก็เพิ่มความช่วยเหลือดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมบทบาทของสตรีในฐานะที่เป็นผู้ผลิตอาหาร โดยเน้นในเรื่องการจัดการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีการอาหาร อันจะเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาต่างๆ ของทวีปแอฟริกาที่เกิดจากมีภาวะฝนแล้งอย่างกว้างขวางและติดต่อกันมานาน และการขาดแคลนอาหารอย่างรุนแรง ประเทศผู้บริจาคควรจะบริจาคเงินให้แก่กองทุนพิเศษที่องค์กรต่างๆ จัดตั้งขึ้น อาทิ กองทุนเพื่อการพัฒนาสตรีของสหประชาชาติ ควรเพิ่มและเร่งการให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินเพื่อบรรเทาความทุกข์ยากของสตรีและเด็กที่กำลังหิวโหยและกำลังจะตายเนื่องจากสภาวะทุพภิกขภัยอย่างรุนแรงในแอฟริกา นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าวิกฤตการณ์ด้านอาหารในแอฟริกายิ่งเลวร้ายลงจากปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ความกดดันจากจำนวนประชากร ประชาคมโลกควรถือเป็นความจำเป็นอันดับแรกที่จะต้องเร่งให้ความสนับสนุนความพยายามของประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกาที่จะเอาชนะต่อวิกฤตการณ์นี้ให้จงได้ ความพยายามเหล่านี้ยังรวมถึงแผนปฏิบัติการของลาโกสและแผนปฏิบัติการของไนโรบี ตลอดจนการที่รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ในแอฟริกาให้คำแนะนำและพิจารณาเรื่องบทบาทของสตรีในการผลิตอาหารและสร้างความมั่นคงในด้านอาหารเอาไว้ด้วย

วรรค 178

รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ควรถือเป็นความจำเป็นอันดับแรกในการให้ความสนับสนุนให้สตรีเข้าร่วมอยู่ในโครงการผลิตอาหารและสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและควรพัฒนาแผนปฏิบัติการพิเศษขึ้นมาใช้เพื่อการนี้ อันจะทำให้ประกันได้ว่าทรัพยากรทั้งหลายจะถูกนำมาใช้ในโครงการสำหรับสตรีและสตรีจะได้เข้าร่วมอยู่ในสายงานหลัก ๆ ของโครงการการพัฒนาชนบททุกสาย และเพื่อให้แน่ใจได้ว่าโครงการเหล่านั้นมีอยู่ทั้งในกระทรวงที่รับผิดชอบเกี่ยวกับทางด้านเทคนิคและในกระทรวงที่รับผิดชอบทางด้านสังคม รัฐบาลควรส่งเสริมให้มีวิธีการแก้ปัญหาที่นำทุกประเด็นมาพิจารณาพร้อมกัน แทนที่จะใช้วิธีการแก้ไขปัญหแบบแยกส่วนหรือให้เป็นการบรรเทาปัญหาหลงเท่านั้น อาทิ นโยบายด้านอาหารแห่งชาติ ซึ่งควรให้มีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามความต้องการของภูมิภาค ซึ่งก็ต่างกันไปตามลักษณะพื้นที่และภูมิศาสตร์เฉพาะตัว ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองในแง่การผลิตอาหารได้

วรรค 179

กลไกต่าง ๆ ที่นำมาใช้ควรให้รวมถึงการติดตามและประเมินผลด้วยและเมื่อใดที่มีความจำเป็น ก็ควรมีการปรับปรุงการจัดแบ่งสรรทรัพยากรต่าง ๆ ระหว่างบุรุษและสตรีในกรณีที่ร่วมโครงการอยู่ด้วยกัน ควรมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของแผนงานพัฒนาชนบทเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสตรีได้ ควรมีการประเมินผลของโครงการสำหรับสตรีต่าง ๆ ในแง่ของความก้าวหน้าทางเทคนิคและเศรษฐกิจ ตลอดจนทางสังคม ควรมีการพัฒนาสถิติที่ให้ข้อมูลเฉพาะเพศ ซึ่งจะ

สามารถสะท้อนการที่สตรีมีส่วนช่วยเหลือในการผลิตอาหารหลักได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ควรมีการสนับสนุนให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วมในแผนงานและโครงการต่าง ๆ สำหรับการส่งเสริมให้มีความมั่นคงในด้านอาหาร ด้วยการเปิดโอกาสให้สตรีเข้ามาดำรงตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ให้สตรีได้รับการฝึกอบรมในการเป็นผู้นำในการบริหาร ในการจัดการทางการเงิน และในการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ ขึ้นบนพื้นฐานของการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ควรมีการวิจัยและทดลองในด้านการผลิตอาหาร และวิถีเก็บรักษาอาหารเพื่อพัฒนาความรู้แบบดั้งเดิมให้ดีขึ้นและมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพิ่มเติม

วรรค 180

ในโครงการที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ การประมง และการทำป่าไม้นั้นควรเพิ่มความสนใจมากขึ้น ต่อการให้สตรีได้เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งในแง่เป็นผู้มีส่วนช่วยเหลือ ผู้ดำเนินการและผู้ได้รับผลประโยชน์ และในทำนองเดียวกัน โครงการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการผลิตนอกเขตหรือนอกฤดูกาลเพาะปลูกในชนบท การตั้งถิ่นฐานในชนบท การอนามัย การศึกษา และบริการด้านสังคม ก็ควรประกันได้ว่าจะให้สตรีสามารถเข้าร่วมทั้งในฐานะเป็นผู้วางแผน ผู้มีส่วนช่วยเหลือและผู้ได้รับผลประโยชน์ด้วยเช่นกัน

วรรค 181

สิ่งสำคัญประการอื่น ๆ ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารแก่สตรีชนบท โดยการณรงค์ทางหน่วยงาน สารนิเทศของรัฐ โดยใช้สื่อทุกชนิดที่มีบริการ รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มสตรี การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับรู้ความก้าวหน้าทางวิชาการ และประดิษฐ์กรรมใหม่ โดยการฉายภาพยนตร์กลางแจ้ง การสนทนาปราศรัย การเยี่ยมพื้นที่ที่มีความต้องการคล้ายคลึงกัน และการสาธิตทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ รวมทั้งให้เกษตรกรสตรีมีส่วนในการวิจัยและการรณรงค์เผยแพร่ข่าวสาร และมีบทบาทในความร่วมมือทางวิชาการ และการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา

วรรค 182

ควรให้หลักประกันแก่สตรีชนบทที่จะมีสิทธิถือครองที่ดิน เงินทุน เทคโนโลยี ความรู้ ความชำนาญ และทรัพยากรที่ให้ผลผลิต สตรีควรมีสติธิอย่างเต็มที่และอย่างแท้จริงในการเป็นเจ้าของที่ดิน การจดทะเบียนถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน และได้รับการจัดสรรให้ทำการชลประทาน หรือโครงการกองทุน รวมทั้งได้รับประโยชน์จากการปฏิรูปที่ดิน ควรให้การคุ้มครองมรดกที่ดินของสตรีและสิทธิการสืบทอดมรดกในกรณีที่มีการขาดแคลนที่ดิน การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงที่ดินเพื่อใช้ในการปลูกพืชเศรษฐกิจ ควรมีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการสืบทอดมรดกเพื่อสตรีจะมีสิทธิรับมรดกเป็นปศุสัตว์ เครื่องจักรกล เพื่อการเกษตร และทรัพย์สินอื่น ๆ ในอัตราส่วนที่ยุติธรรม ควรสนับสนุนสตรีให้ได้รับเงินทุนเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ โดยขจัดข้อจำกัดเกี่ยวกับกฎหมายและสถาบัน โดยการส่งเสริมกลุ่มสตรี

สหกรณ์ และสถาบันคนกลาง รวมทั้งจัดการอบรมและให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดการเกี่ยวกับการเงิน การออม การลงทุน และการจัดสรรทรัพยากรที่ดิน โดยคำนึงถึงการผลิตเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตอาหารหลัก

วรรค 183

สตรีควรมีส่วนร่วมในโครงการเกี่ยวกับวิทยาการทันสมัย ซึ่งแนะนำพืชพันธุ์ชนิดใหม่หลายชนิดที่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น รวมทั้งแนะนำวิธีการปลูกพืชหมุนเวียน การทำนาผสม และระบบการปลูกพืชผสม เทคนิคการทำปุ๋ยดินที่มีต้นทุนต่ำ วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนการปรับปรุงด้วยวิธีการทันสมัยต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ควรส่งเสริมสตรีให้มีบทบาทในการก่อสร้าง การจัดการ และการดูแลรักษาแผนงานการชลประทาน เช่นกัน

วรรค 184

เทคโนโลยีในการประกอบอาหารที่เหมาะสม จะทำให้สตรีมีเวลาว่างมากขึ้น จากงานที่กินเวลาและพลังงาน ทั้งจะส่งผลดีต่อสุขภาพของสตรีด้วย นอกจากนี้ เทคโนโลยีที่เหมาะสมอาจจะช่วยโดยตรงในการเพิ่มผลผลิตและรายได้แก่สตรี หรือมีฉะนั้นจะทำให้สตรีมีเวลาว่างพอที่จะประกอบกิจกรรมด้านอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม วิทยาการเหล่านี้ ได้รับการวางรูปแบบและนำมาใช้ในลักษณะที่จะทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่า สตรีจะได้รับประโยชน์จากวิทยาการสมัยใหม่อย่างแท้จริง รวมทั้งมิได้ทำให้สตรีต้องละทิ้งอาชีพเดิมในขณะที่ยังไม่มีทางเลือกอื่น สำหรับเทคโนโลยีในเรื่องเครื่องผ่อนแรง ควรนำทรัพยากรมนุษย์และวัตถุดิบท้องถิ่น รวมทั้งแหล่งพลังงานราคาถูกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ นอกจากนั้น การวางรูปแบบ การทดสอบ และการเผยแพร่เทคโนโลยี ควรให้เหมาะสมกับสตรีซึ่งเป็นผู้ใช้ ทั้งนี้องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล สามารถมีบทบาทสำคัญในด้านนี้ได้ ควรมีบริการด้านเทคโนโลยีในการผลิตอาหารที่เหมาะสม และสามารถซื้อหาได้แก่สตรีชนบทอย่างกว้างขวาง ควบคู่กับการเก็บสะสมอาหาร การตลาด และการอำนวยความสะดวกด้านแรงงานส่งเพื่อลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว และการสูญเสียรายได้ ควรมีการเผยแพร่ข่าวสารอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับวิธีการ ซึ่งได้รับการปรับปรุงและได้รับการยืนยันด้านนิเวศวิทยาว่าสามารถลดการสูญเสียของอาหารภายหลังการเก็บเกี่ยว และสามารถเก็บถนอมอาหารให้อยู่ในสภาพที่ดี

วรรค 185

ควรให้การสนับสนุนแก่องค์กรและกลุ่มสตรีในด้านการเงิน เทคนิค คำแนะนำและสถาบันการศึกษา เพื่อให้สตรีชนบทสามารถพึ่งพาตนเองได้ ควรส่งเสริมการจัดตั้งสหกรณ์สตรีอย่างกว้างขวาง เพื่อให้มีการปรับปรุงผลิตผลทางการเกษตร การผลิตขั้นปฐม การจัดการตลาดสำหรับผลผลิตของสตรี ควรให้การสนับสนุนอย่างเต็มรูปแบบแก่องค์กรสตรี เพื่อช่วยให้ได้มาซึ่งผลผลิตทางการเกษตรและข่าวสาร ตลอดจนอำนวยความสะดวกในการหาตลาดสำหรับผลผลิตดังกล่าว

วรรค 186

รัฐบาลควรตั้งเป้าหมายในการขยายการทำสัญญาจ้างงานสตรีชนบทมากขึ้น วางนโยบายใหม่ในการอบรมแรงงานชายที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นและทำการอบรมแรงงานหญิงที่เพิ่มขึ้นอย่างเพียงพอด้วยเช่นกัน สตรีควรเข้าร่วมในโครงการอบรมระดับต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะสำหรับนำไปใช้ในการขยายวิธีการและเทคโนโลยีในการผลิตทางการเกษตร

วรรค 187

รัฐบาลควรให้สตรีร่วมในการระดมกำลัง และการบริจาคอาหารแก่ประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะแห้งแล้ง รวมทั้งในการต่อสู้กับสภาวะการขยายตัวของทะเลทราย โดยจัดให้มีการณรงค์ปลูกป่าอย่างกว้างขวาง (การปลูกไม้ใหญ่ การทำนารวม และการเพาะกล้าไม้)

วรรค 188

รัฐบาลควรให้ความเอาใจใส่อย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์และดูแลรักษาแหล่งน้ำทุกชนิดที่ใช้สำหรับการชลประทาน และการบริโภคให้ปราศจากมลภาวะ ควรมีมาตรการพิเศษเพื่อลดภาระของสตรีซึ่งมีหน้าที่ในการแสวงหาแหล่งน้ำเพื่อใช้บริโภค เพื่อบรรลุดูวัตถุประสงค์ รัฐบาลควรจัดสร้างบ่อน้ำ เจาะหาแหล่งน้ำ สร้างเขื่อน หรือสร้างที่เก็บน้ำที่สามารถผลิตได้ในท้องถิ่น ให้เพียงพอแก่การชลประทานและความต้องการของประชาชน รวมทั้งปศุสัตว์ รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ควรให้สตรีมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย การอนุรักษ์ และการบริหารโครงการจัดหาแหล่งน้ำ และจัดการอบรมแก่สตรีเพื่อสามารถรับผิดชอบในการจัดการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ระบบพลังน้ำและอุปกรณ์ ตลอดจนการดูแลรักษาอุปกรณ์ดังกล่าว

การอุตสาหกรรม**วรรค 189**

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศที่กำลังพัฒนา สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเศรษฐกิจที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้ และความจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงเป็นอุตสาหกรรมซึ่งมีพื้นฐานจากผลผลิตทางการเกษตรในท้องถิ่น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนับว่าเป็นประเด็นพื้นฐานของการพัฒนาอุตสาหกรรม สตรีมีบทบาทสำคัญในแรงงานเกษตรกรรม เพราะฉะนั้นควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการส่งเสริมให้มีการอบรมทางเทคนิคแก่สตรีในสาขาดังกล่าว เกี่ยวกับเรื่องนี้ รัฐบาลควรพิจารณาข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ก. ควรจัดความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

ข. ควรดำเนินขั้นตอนในการจัดสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการทำให้เป็นอุตสาหกรรม และการมีส่วนร่วมของสตรีในอุตสาหกรรม อาทิเช่น การพลังงาน ตลาดที่อยู่ในวงจำกัดของประเทศที่กำลัง

พัฒนาบางประเทศ การหลั่งไหลจากชนบท โครงสร้างพื้นฐานที่ต่ำกว่ามาตรฐาน การขาดความรู้ความชำนาญทางเทคนิค การต้องพึ่งพาทางอุตสาหกรรมของบางประเทศ และการขาดแคลนด้านการเงิน

ก. ควรดำเนินขั้นตอนเพื่อส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน โดยการทำให้สตรีสามารถได้รับประโยชน์จากการศึกษาผู้ใหญ่ การอบรมระหว่างการทำงาน ซึ่งมีใช้เพียงแต่การเรียนรู้ในตำรา แต่ยังสอนให้มีทักษะที่จะนำไปประกอบอาชีพเสริมรายได้ และโดยการส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วมในองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งสหภาพแรงงาน

ง. ควรส่งเสริมความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนา โดยการสร้างเขตอุตสาหกรรมในระดับกึ่งภูมิภาค

จ. องค์กรระหว่างประเทศและประเทศที่พัฒนาแล้ว ควรให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่กำลังพัฒนาในความพยายามที่จะทำประเทศให้เป็นอุตสาหกรรม ตลอดจนให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการนั้น

วรรค 190

รัฐบาลควรให้ความมั่นใจว่าในทุกขั้นตอนของกระบวนการวางแผน สตรีควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยการปรึกษาหารืออย่างจริงจังกับผู้อยู่ในข่ายที่จะได้ประโยชน์จากโครงการหรือแผนงาน และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ จะต้องมีการจัดสรรวิธีการต่าง ๆ เช่นการฝึกอาชีพ การแนะนำอาชีพ และการให้คำปรึกษาในการประกอบอาชีพ รวมทั้งเพิ่มแรงจูงใจและมาตรการส่งเสริมอื่น ๆ เพื่อที่จะเตรียมสตรีให้พร้อมที่จะมีบทบาทในการตัดสินใจ และในการกำหนดนโยบายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งใช้มาตรการพิเศษเพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมทุกระดับ

วรรค 191

ควรมีทัศนคติต่อสตรีในฐานะที่เป็นผู้ใช้และเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และควรยกระดับความสามารถด้านเทคโนโลยีและการจัดการของสตรีให้สูงขึ้นเพื่อทำให้เกิดการพึ่งพาตนเองของประเทศในด้านผลผลิตทางอุตสาหกรรม และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิต การปรับปรุงสินค้า และเทคนิคในการผลิต ขณะเดียวกัน ควรมีการปรับเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการและสถานะของสตรีเพื่อลดภาระจากงานที่กินเวลาและแรงงาน

วรรค 192

การแนะนำสตรีให้รู้จักความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรม จะทำให้สตรีเข้าสู่ภาคต่าง ๆ ได้หลังจากเคยถูกกีดกันมาโดยตลอด

วรรค 193

รัฐบาลควรพยายามเปิดโอกาสการจ้างงานสตรีให้กว้างขวางขึ้น ทั้งในระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ระบบเศรษฐกิจดั้งเดิม และระบบอาชีพอิสระ ทั้งในส่วนเศรษฐกิจเมือง และเศรษฐกิจชนบท รวมทั้งพยายามจัดการทดแทนหางานประโชยน์จากแรงงานเพศหญิง นอกจากนี้รัฐบาลต้องพยายามปรับปรุงสภาพการทำงาน และรายได้ของสตรีในทุกระดับพร้อมกันทั้ง 3 ระบบ

วรรค 194

ตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศในสาขาการจ้างงานสตรีซึ่งเป็นที่ยอมรับนั้น ควรมีการนำกฎหมายที่เหมาะสมมาปฏิบัติอย่างเต็มที่ ควรมีการพิจารณาเฉพาะด้านเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้างงาน สุขภาพอนามัย และความปลอดภัย รวมทั้งเพื่อเป็นหลักประกันสำหรับสตรีมีครรภ์ สิทธิพิเศษของมารดา การเลี้ยงดูเด็ก สตรีควรได้รับประโยชน์จากการประกันสังคม รวมถึงผลประโยชน์จากการจ้างงานอย่างเท่าเทียมกับบุรุษ นอกจากนี้ ควรมีการสนับสนุนการเกณฑ์แรงงานสตรีที่มีอยู่ หรือการลงทุนที่เน้นเรื่องเงินทุน และภาคที่ให้ผลผลิตสูง

วรรค 195

รัฐบาลควรตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงสภาพและโครงสร้างของภาคนอกระบบ เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ และในการพัฒนาบทบาทของสตรีในภาคดังกล่าว ควรสนับสนุนอุตสาหกรรมในครัวเรือน งานหัตถกรรมแบบดั้งเดิม และการทำอุตสาหกรรมขนาดเล็กของสตรีในด้านเงินทุน การฝึกอบรม การตลาด และการแนะแนวด้านเทคโนโลยี เพื่อบรรลุจุดประสงค์นี้ ควรสนับสนุนสหกรณ์ผู้ผลิต รวมทั้งสนับสนุนให้สตรีมีการจัดตั้ง จัดการ และเป็นเจ้าของกิจการเล็ก ๆ ของตนเอง

วรรค 196

รัฐบาลควรวางรูปแบบ ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการวางรูปแบบ และการส่งเสริมโครงการรวมทั้งจัดสรรทรัพยากร เพื่อเตรียมสตรีให้พร้อมมีกิจกรรมด้านอุตสาหกรรมทั้งในแบบดั้งเดิมและไม่ดั้งเดิม ในกิจการขนาดเล็กและในภาคนอกระบบ โดยวิธีการฝึกอบรมที่สร้างสรรค์ และควรจัดเตรียมและเผยแพร่อุปกรณ์การฝึกอบรม รวมทั้งจัดการฝึกอบรมแก่วิทยากร รัฐบาลควรสนับสนุนการริเริ่มทำงานอาชีพอิสระ และให้คำปรึกษาด้านอาชีพและแนวทางประกอบอาชีพแก่สตรี

การค้าและการบริการด้านพาณิชย์

วรรค 197

รัฐบาลควรตระหนักถึงผลกระทบที่เป็นไปได้จากนโยบายการปรับระบบเศรษฐกิจระยะสั้นที่เกี่ยวกับสตรีในสาขาการค้าและการพาณิชย์ รัฐบาลควรมีนโยบายสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วม และ

รวมอยู่ในสาขาดังกล่าวอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ควรแสวงหาตลาดใหม่ ๆ และแหล่งเงินทุนอื่น ๆ เพื่อที่จะเพิ่มพูนและรักษาไว้ซึ่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวของสตรี และควรมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อเป็นหลักประกันว่าได้มีการจัดอุปสรรคด้านกฎหมายและการบริหารที่ทำให้สตรีไม่สามารถรับประโยชน์จากการเงิน และการกู้ยืมอย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาค ขณะเดียวกันควรแนะนำมาตรการในทางบวกแก่สตรี เช่น หลักประกันเงินกู้ กำหนดแนวทางเทคนิค และการบริการในการพัฒนาตลาด

วรรค 198

รัฐบาลควรตระหนักถึงการสนับสนุนในทางบวกของผู้ทำการค้าสตรีที่มีต่อระบบเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบเศรษฐกิจของประเทศ และควรมีนโยบายที่จะช่วยเหลือและจัดรูปแบบให้กับสตรีเหล่านี้ นอกจากนี้ ควรมีการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการของตลาด การขนส่ง และการบริการทางสังคม เพื่อที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ความมั่นคงและรายได้ของผู้ทำการค้าสตรี ตลอดจนเพื่อลดภาระงาน และอันตรายต่อสุขภาพอนามัย รวมทั้งหลีกเลี่ยงการสูญเสียผลผลิตทางการตลาด ควรให้โอกาสผู้ทำการค้าสตรีได้รับการฝึกอบรมด้านสารบรรณ การเงิน การบรรจุหีบห่อ การทำให้เป็นมาตรฐาน และกระบวนการทางเทคโนโลยี การฝึกอบรมดังกล่าวข้างต้น ควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสการจ้างงานสตรีในสถาบันการตลาดและการเงินด้วยเช่นกัน รัฐบาลควรวางรูปแบบปกติที่สร้างสรรค์เพื่อจะช่วยให้ผู้ทำการค้าสตรีได้รับประโยชน์จากการเงิน รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งและความแข็งขันในสมาคมการค้าสตรี

วรรค 199

ควรพยายามสนับสนุนบริษัทวิสาหกิจให้จัดการฝึกอบรมสตรีในภาคเศรษฐกิจซึ่งแต่เดิมเคยถูกปิดกั้นมาตลอด รวมทั้งสนับสนุนการจ้างงานสตรีในรูปแบบที่หลากหลาย และขจัดอคติทางเพศจากตลาดแรงงาน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วรรค 200

ควรส่งเสริมให้สตรีเข้าร่วมอย่างเต็มที่และจริงจัง การตัดสินใจ และการอนุวัติกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงการวางแผนงานและการจัดลำดับความสำคัญของงานวิจัยและการพัฒนา ทั้งนี้ รวมถึงการเลือก การได้มา การปรับ การเปลี่ยนแปลงและการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้สำหรับการพัฒนา รัฐบาลควรประเมินขีดความสามารถด้านเทคโนโลยีของประเทศ และติดตามผลของกระบวนการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเพื่อที่จะคาดการณ์และสงเคราะห์หากมีผลกระทบในทางตรงข้ามต่อสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อคุณภาพของงาน

วรรค 201

ควรให้สตรีมีส่วนในการใช้อวกาศเพื่อสันติเพิ่มมากขึ้น และควรใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สตรีมีส่วนในการตัดสินใจทุกระดับ ตลอดจนในการอนุมัติกิจกรรมต่าง ๆ รัฐบาลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลของประเทศควรมีความพยายามเป็นพิเศษในการจัดหาข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการใช้อวกาศอย่างสันติให้กับสตรีหรือองค์กรของสตรี และควรจัดสิ่งจูงใจเป็นพิเศษเพื่อให้สตรีสามารถได้รับการศึกษาระดับสูง และการอบรมในสาขาที่เกี่ยวข้องกับอวกาศเพื่อที่จะขยายการมีส่วนร่วมในการนำเทคโนโลยีการใช้อวกาศเพื่อสันติมาปฏิบัติให้กว้างขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ความสำคัญเป็นอย่างสูงแก่การนำมาใช้ในด้านการพัฒนา น้ำ สุขภาพอนามัย พลังงาน การผลิตอาหาร และโภชนาการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ควรเพิ่มโอกาสและสนับสนุนให้สตรีศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาและให้เด็กหญิงศึกษาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วรรค 202

สตรีที่มีความชำนาญที่เหมาะสมควรได้รับการจ้างงานในระดับการจัดการและระดับอาชีพ และไม่ควรจำกัดให้สตรีทำงานเฉพาะในระดับการให้บริการ ควรมีมาตรการเฉพาะในการปรับปรุงสภาพการทำงานสำหรับสตรีที่ทำงานในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรจัดการเลือกประดับเกี่ยวกับประเภทของงาน และควรคุ้มครองสิทธิสตรีที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่ง นอกจากนี้ควรพยายามให้สตรีได้รับการแบ่งงานอย่างยุติธรรมในทุกระดับของภาคอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสมัยใหม่

วรรค 203

ควรมีความพยายามอย่างยิ่งพร้อมทั้งสิ่งจูงใจที่มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มพูนการศึกษาและการฝึกฝนของสตรีในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าวทั้งรัฐบาลและสตรีควรพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการทำงานของสตรีในสาขาวิทยาศาสตร์

วรรค 204

ควรมีการประเมินผลกระทบด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการพัฒนาที่อาจเกิดขึ้นและที่เป็นจริง ซึ่งมีผลต่อสตรีในการเข้าร่วมในภาคต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งสุขภาพ อนามัย รายได้ และสถานภาพของสตรี อนึ่งในการกำหนดนโยบายควรมีการวินิจฉัยที่สอดคล้องเพื่อที่จะประกันว่าสตรีได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากเทคโนโลยีที่มีอยู่ และได้รับผลกระทบในทางตรงข้ามน้อยที่สุด

วรรค 205

ควรขยายความพยายามในการวางรูปแบบเทคโนโลยี รวมทั้งในการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม

ไปสู่สตรี นอกจากนั้น ควรให้ความสนใจต่อความสำเร็จจากการได้รับมาตรฐานที่ดีที่สุดเท่าที่เป็นได้ในเทคโนโลยีนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการแพทย์มาใช้กับสตรี ต้องมีการตรวจสอบอย่างระมัดระวัง

การติดต่อสื่อสาร

วรรค 206

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทสำคัญของการติดต่อสื่อสาร ในอันที่จะจัดภาพลักษณ์ของสตรี และทำให้สตรีสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารสะดวก ควรให้ความสำคัญอย่างสูงต่อการให้สตรีมีส่วนร่วมในนโยบายเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารทุกระดับ ในกระบวนการการตัดสินใจ การวางรูปแบบโครงการ การนำโครงการไปปฏิบัติ และการติดตามผล การที่สื่อมวลชนและอุตสาหกรรมการโฆษณาเสนอภาพลักษณ์ของสตรี ส่งผลกระทบในทางลบอย่างมากต่อทัศนคติที่มีต่อสตรีและในระหว่างสตรีด้วยกันเอง สตรีควรเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจเกี่ยวกับการเลือก และการพัฒนารูปแบบของการสื่อสาร และควรจะได้แสดงความเห็นโดยเสมอภาคในการตัดสินใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของความพยายามในการให้ข้อมูลข่าวสาร ในความพยายามเกี่ยวกับการพัฒนาเพื่อขยายการติดต่อสื่อสาร ควรรวมการสื่อสารทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรม การละคร การสนทนา วรรณคดีมุขปาฐะและการดนตรีด้วย ควรสนับสนุนโครงการด้านวัฒนธรรมของสตรีที่มีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงสภาพพจน์ดั้งเดิมของสตรีและบุรุษ และสตรีควรได้ประโยชน์ด้านความช่วยเหลือทางการเงินโดยเสมอภาค ในด้านการติดต่อสื่อสาร มีภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศด้านข้อมูลข่าวสารซึ่งเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันของสตรี และกิจกรรมของโครงการที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของสตรีในด้านการพัฒนาและด้านสันติภาพ เพื่อช่วยให้สตรีตระหนักถึงความสำเร็จและภารกิจที่ยังจะต้องกระทำต่อไป

วรรค 207

ควรให้สตรีเข้าร่วมในเครือข่ายการสื่อสารมวลชนทางสาธารณะและในเรื่องการฝึกอบรมและการศึกษามากขึ้น ควรสนับสนุนการจ้างงานสตรีด้านการสื่อสาร และให้สตรีดำรงตำแหน่งเกี่ยวกับวิชาชีพ การให้คำปรึกษา และการตัดสินใจ

วรรค 208

ควรให้การช่วยเหลือจัดตั้งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และเครือข่ายข้อมูลข่าวสารแก่องค์กรที่มีวัตถุประสงค์สนับสนุนบทบาทในการพัฒนาของสตรีทั้งในฐานะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้รับผลประโยชน์

ที่อยู่อาศัย การตั้งถิ่นฐาน การพัฒนาชุมชน และการขนส่ง

วรรค 209

รัฐบาลควรให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการ และแผนงาน สำหรับการ จัดที่อยู่อาศัยขั้นพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้บรรลุผล ควรสนับสนุนสตรีในสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สตรีที่มีคุณสมบัติเหมาะสมซึ่งสำเร็จการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ดังกล่าว ควรได้รับตำแหน่งเกี่ยวกับการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และงาน วิชาชีพ นอกจากนี้ ควรประเมินความต้องการของสตรีในเรื่องที่อยู่อาศัย และโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการที่อยู่อาศัย การพัฒนาชุมชน ชุมชนแออัด และการหักล้าง ฉางป่าทำการเพาะปลูก

วรรค 210

สตรีและกลุ่มสตรีควรมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์โดยเสมอภาคในแผนงานก่อสร้างที่อยู่ อาศัยและโครงสร้างพื้นฐาน ควรให้คำปรึกษาแก่สตรีในเรื่องการเลือกแบบและเทคโนโลยีเกี่ยวกับการ ก่อสร้าง รวมทั้งมีส่วนในการจัดการและการบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผล สตรีควรได้รับการฝึกความชำนาญในเรื่องการก่อสร้าง การบำรุงรักษาและการจัดการ รวมทั้งได้รับการ ฝึกอบรมในหลักสูตรหรือโครงการทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ควรให้สนใจเป็นพิเศษในเรื่องการจัดสรร น้ำให้พอเพียงแก่ทุกชุมชนโดยทำการหารือกับสตรี

วรรค 211

ควรทบทวนหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และควรให้การประกันแก่สตรีเพื่อ ให้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการก่อสร้างที่อยู่อาศัยและสินเชื่อในการปรับปรุงที่อยู่อาศัย ในการนี้ ควรสนับสนุนโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มแหล่งรายได้ของสตรี และควรล้มเลิกกฎหมายหรือ การปฏิบัติด้านบริหารที่เป็นกีดกันต่อการเป็นเจ้าของและสิทธิในการถือครองของสตรี

วรรค 212

ความพยายามของรัฐบาลต่อปีสากลแห่งที่อยู่อาศัยของผู้ไร้บ้าน ควรดำเนินไปพร้อมกับการ ประเมินความต้องการด้านที่อยู่อาศัยของสตรี และรัฐบาลควรสนับสนุนให้มีการออกแบบและอนุวัติ โครงการสร้างสรรค์ ซึ่งทำให้สตรีได้รับประโยชน์จากการบริการและการเงินมากขึ้น ในความพยายาม ดังกล่าว ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อสตรีซึ่งเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวโดยลำพัง นอกจากนั้น ควร มีการออกแบบที่อยู่อาศัยพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกในราคาต่ำให้กับสตรีประเภทนี้

วรรค 213

การวางมาตรการเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งทางบก เรือ อากาศ โดยคำนึงถึงสตรีในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค ในการตัดสินใจทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติที่เกี่ยวกับนโยบายการขนส่ง รวมทั้งการให้เงินสนับสนุน การกำหนดราคา การเลือกเทคโนโลยีในการก่อสร้างและการบำรุงรักษา ตลอดจนวิธีการขนส่ง ควรพิจารณาถึงความต้องการของสตรี และคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเป็นไปได้ในเรื่องการจ้างงาน รายได้ และสุขภาพของสตรี

วรรค 214

ควรสนับสนุนบทบาทของสตรีในฐานะผู้ประกอบการ และเจ้าของพาหนะขนส่ง โดยให้สตรีได้รับประโยชน์จากสินเชื่อสำหรับสตรีมากขึ้น ตลอดจนกระบวนการอื่นๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งให้การพิจารณาอย่างเสมอภาคในการจัดทำสัญญาจ้างงานสตรี วิธีการเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกลุ่มสตรีและสตรีโดยส่วนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีที่อยู่ในเขตชนบท ซึ่งองค์กรส่วนใหญ่มีการจัดการดีแล้ว แต่ขาดพาหนะบริการด้านขนส่งและการติดต่อสื่อสาร

วรรค 215

การวางแผนด้านการขนส่งในชนบทของประเทศกำลังพัฒนา ควรมุ่งหมายในการลดภาระหนักของสตรีซึ่งแบกผลผลิตทางเกษตร น้ำ และไม้เชื้อเพลิงไว้บนศีรษะ ในการค้นหาวิธีการขนส่งควรพยายามหลีกเลี่ยงการเสนอราคาค่าขนส่งซึ่งอาจจะสูงมากเกินไปสำหรับสตรีเหล่านั้น ซึ่งจะทำให้ต้องสูญเสียเงินรายได้ หรือการจ้างงาน

วรรค 216

ในการเลือกรูปแบบการขนส่ง และการออกแบบเส้นทางขนส่ง ควรคำนึงถึงอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้นของสตรีซึ่งเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว

วรรค 217

ในการออกแบบและการเลือกเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะเพื่อการพาณิชย์และยานพาหนะที่เหมาะสม ควรคำนึงถึงความต้องการของสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีที่มีบุตรเล็กๆ ควรมีการสนับสนุนจากสถาบัน เพื่อให้สตรีได้รับประโยชน์จากยานพาหนะที่เหมาะสม

พลังงาน**วรรค 218**

ควรกำหนดมาตรการพัฒนาการบริโภคพลังงาน และการปรับปรุงระบบพลังงาน โดยเฉพาะไฮโดรคาร์บอนอย่างสมเหตุสมผล รวมทั้งการเพิ่มการฝึกอบรมด้านเทคนิค โดยคำนึงถึงสตรีในฐานะที่เป็นผู้ผลิต ผู้ใช้ และผู้จัดการแหล่งพลังงาน

วรรค 219

ในโครงการด้านการพลังงานแห่งชาติทั้งตามรูปแบบและนอกรูปแบบ ควรคำนึงถึงความต้องการของสตรีในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนในการช่วยเหลือและผู้ได้รับผลประโยชน์ โดยพิจารณาจากองค์ประกอบทางสังคมวัฒนธรรมเฉพาะด้าน ทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ รวมทั้งในชนบทและในเมือง ในการประเมินผลแหล่งพลังงานใหม่และเทคโนโลยีการพลังงาน ตลอดจนระบบขนส่งพลังงาน ควรคำนึงเป็นพิเศษในเรื่องการลดงานส่วนใหญ่ที่น่าเบื่อหน่ายของสตรียากจนในชนบทและในเมือง

วรรค 220

ควรสนับสนุนสตรีในระดับล่างให้เข้าร่วมในการประเมินความต้องการทางพลังงาน การสงวนรักษาพลังงานและเทคโนโลยี รวมทั้งความพยายามในการจัดการและการบำรุงรักษา

วรรค 221

ควรให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นแก่การทดแทนพลังงานกล้ำเนื้อของสตรีในการทำงานด้านอุตสาหกรรมและงานบ้านโดยไม่ต้องสูญเสียงานและหน้าที่เหล่านั้นให้กับบุรุษ เมื่อคำนึงถึงการใช้พลังงานในบ้านซึ่งมีอัตราสูง เมื่อเทียบกับการบริโภคพลังงานทั้งหมดในประเทศที่มีรายได้ต่ำ แสดงนัยการเพิ่มขึ้นของต้นทุนพลังงาน และอันตรายจากภาวะเงินเฟ้อ ดังนั้นควรให้ความสนใจเรื่องดังกล่าวอย่างเร่งด่วน โดยการดำเนินการด้านเทคโนโลยีที่ปรับปรุงแล้ว การสงวนรักษาเชื้อเพลิง การปรับปรุงหรือการหาแหล่งพลังงานใหม่ เช่น ชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานจากพื้นดิน พลังงานนิวเคลียร์ และโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็ก ควรมีการออกแบบเตาหุงต้มที่ได้รับการปรับปรุงและเผยแพร่แก่สตรีเพื่อช่วยลดภาระอันน่าเบื่อหน่ายในการเก็บพลังงานเชื้อเพลิง

วรรค 222

เพื่อป้องกันการสูญเสียของพื้นที่ป่าไม้อันเป็นแหล่งพลังงานและรายได้ที่สตรีชนบทต้องพึ่งพาอาศัยมากที่สุด ควรริเริ่มโครงการสร้างสรรค์ เช่น การพัฒนาปลูกป่าไม้ให้กับสตรีและบุรุษ ในการค้าขายพลังงานจากไม้ที่เป็นเชื้อเพลิง ควรมีมาตรการหลีกเลี่ยงการสูญเสียรายได้ของสตรีให้กับพ่อค้าคนกลาง หรือ อุตสาหกรรมในเมือง และควรเร่งรัดพัฒนาการปลูกป่าไม้ที่เป็นเชื้อเพลิง การแพร่พันธุ์ไม้โตเร็วหลายชนิด และเทคโนโลยีการผลิตถ่านไม้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสตรีชนบท และสตรีเมืองที่ยากจนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และพลังงานจากก๊าซชีวภาพ โดยคำนึงถึงกำลังซื้อ รวมทั้งการใช้และการจัดการโดยสตรี ซึ่งเป็นผู้บริโภคหลัก

วรรค 223

ควรส่งเสริมสตรีเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกระดับ รวมทั้งการนำการตัดสินใจที่เกี่ยวกับพลังงานไปปฏิบัติ ตลอดจนการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ รัฐบาลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลควรพยายามเป็นพิเศษในการให้สตรีและองค์กรสตรีได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับแหล่งพลังงาน และการใช้พลังงานทั้งหมด รวมถึงพลังงานนิวเคลียร์ นอกจากนี้ ควรมีสั่งจูงใจเป็นพิเศษแก่สตรีเพื่อเข้าศึกษาและรับการฝึกอบรมขั้นสูงในสาขาที่เกี่ยวข้องกับพลังงานเพื่อช่วยขยายการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีนิวเคลียร์เพื่อสันติ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ สุภาพอนามัย การผลิตอาหาร และโภชนาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องเพิ่มโอกาสและสนับสนุนให้สตรีได้รับการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา และให้เด็กหญิงศึกษาวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สิ่งแวดล้อม

วรรค 224

การละทิ้งวิธีการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิมส่วนใหญ่เป็นผลจากการเสื่อมถอยของสภาพแวดล้อมซึ่งเกิดจากความหายนะจากภัยธรรมชาติ และภัยจากมนุษย์ เช่น ความแห้งแล้ง น้ำท่วม พายุเฮอริเคน การกัดเซาะพังทลาย การขยายตัวของภาวะทะเลทราย การทำลายป่า และการใช้พื้นดินอย่างไม่เหมาะสม สภาพการณ์ดังกล่าวเป็นแรงผลักดันให้สตรียากจนจำนวนมากต้องเข้าสู่สภาพแวดล้อมที่ประกอบอาชีพแล้วไม่คุ้มทุน เช่น ในที่ซึ่งมีแหล่งน้ำในระดับต่ำ ขาดแคลนพลังงาน เชื้อเพลิงหรือในที่ดินที่ทำการเพาะปลูกมากเกินไป นอกจากนี้ ความหนาแน่นของประชากรทำให้สตรีไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ผู้ที่ได้ผลกระทบอย่างรุนแรง คือ สตรีในเขตแห้งแล้ง เขตค่อนข้างแห้งแล้ง และในเขตชุมชนแออัดของเมือง รวมทั้งเขตที่ทำการหักร้างถางป่า สตรีเหล่านี้ควรมีทางเลือกในการประกอบอาชีพอื่น และควรได้รับโอกาสเช่นเดียวกับบุรุษในการเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้แรงงานเพื่อหารายได้ในโครงการต่างๆ เช่น การชลประทาน การปลูกป่า และในโครงการอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทั้งในชนบทและในเมือง สิ่งสำคัญเร่งด่วนคือการมีเครื่องจักรกลที่เหมาะสมสำหรับความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในการสำรวจแหล่งน้ำ การควบคุมภาวะขยายตัวของทะเลทราย และการควบคุมความเสียหายทางสภาพแวดล้อมอื่นๆ

วรรค 225

ควรพยายามปรับปรุงสภาพอนามัย รวมทั้งแหล่งน้ำดื่มในทุกชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตชุมชนแออัดในเมือง ในเขตการตั้งถิ่นฐานของผู้ทำการหักร้างถางป่า และในเขตชนบทโดยคำนึงถึงองค์ประกอบทางสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ควรขยายความพยายามในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของบ้าน สถานที่ทำงาน และควรให้สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ

วรรค 226

ควรส่งเสริมสตรีทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และระดับองค์กรสตรีให้ตระหนักถึงปัญหาสภาพแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมขีดความสามารถของสตรีและบุรุษในอันที่จะดูแลรักษาสภาพแวดล้อม และทำนุบำรุงรักษาทรัพยากรที่ให้ผลผลิต ควรระดมการเผยแพร่เอกสารข้อมูลทุกชนิดเพื่อส่งเสริมสตรีให้มีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองในการรักษาและพัฒนาสภาพแวดล้อม ควรสนับสนุนการดูแลรักษาระบบนิเวศน์ และการควบคุมการเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม ทั้งในระดับภายในประเทศ และระดับสากล รวมทั้งควรยอมรับสตรีในฐานะผู้ร่วมงานที่มีประสิทธิภาพและเสมอภาคในกระบวนการดังกล่าวด้วย

วรรค 227

ควรมีการประเมินนโยบายที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม โครงการและแผนงานเกี่ยวกับสุขภาพและกิจกรรมของสตรี ตลอดจนแหล่งการจ้างงานและรายได้ และหากปรากฏผลลบควรยกเลิกนโยบายดังกล่าว

การบริการสังคม**วรรค 228**

รัฐบาลได้รับการเร่งเร้าให้จัดความสำคัญอันดับต้น แก่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคม อาทิ การดูแลและให้การศึกษายังคงเพียงพอแก่เด็กที่บิดามารดาต้องทำงาน ไม่ว่าจะทำงานที่บ้าน ในไร่ นา หรือโรงงาน เพื่อลดภาระที่หนักเป็นสองเท่าของสตรีทำงาน ทั้งในชนบทและพื้นเมือง ในทำนองเดียวกัน ควรเร่งเร้าให้รัฐบาลเสนอสิ่งจูงใจแก่นายจ้าง เพื่อให้การบริการดูแลเด็กอย่างพอเพียงตามความต้องการของบิดามารดาในระหว่างการทำงาน และนายจ้างควรอนุญาตให้บิดามารดาใช้เวลาทำงานยืดหยุ่นเพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการดูแลบุตรด้วย ในขณะเดียวกัน รัฐบาลและองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล ควรระดมสื่อมวลชนและการสื่อสารอื่น ๆ เพื่อให้ความมั่นใจต่อประชาชนเกี่ยวกับความจำเป็นที่บุรุษและสังคมทั้งหมดจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกับสตรีในการให้กำเนิดและเลี้ยงดูบุตร ซึ่งจะเป็นทรัพยากรบุคคลที่สามารถในวันข้างหน้า

วรรค 229

รัฐบาลควรหาทางและวิธีการที่จะช่วยเหลือผู้บริโภครสตรี โดยการเตรียมข้อมูล และการออกกฎหมายที่เพิ่มสำนึกและป้องกันผู้บริโภครจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย ยาอันตราย อาหารที่ไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ และตลาดที่ไร้จรรยาบรรณและเอาเปรียบผู้บริโภคร ทั้งนี้ องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐ ควรดำเนินการจัดตั้งองค์กรที่เข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภคร

วรรค 230

ควรเพิ่มงบประมาณเพื่อประชาชน ในเรื่องสุขภาพ การศึกษาและการฝึกอบรม รวมทั้งการบริการด้านสุขภาพ และการบริการดูแลเด็กแก่สตรี

วรรค 231

รัฐบาลควรใช้มาตรการที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการระดมหน่วยงานในชุมชนที่จะบ่งชี้ป้องกัน และกำจัดความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรีและเด็ก ตลอดจนจัดหาที่อยู่อาศัยแก่สตรีและเด็กที่ได้รับการทารุณ ซึ่งมาตรการดังกล่าวจะทำให้สตรีและเด็กเกิดความสำนึกว่า การปฏิบัติเลวร้ายที่ได้รับเป็นเหตุการณ์ที่สามารถรักษาได้ แต่การถูกทำร้ายร่างกายและบุรณภาพแห่งศีลธรรมนั้น บุคคลเหล่านี้มีสิทธิ (และหน้าที่) ที่จะต่อสู้ ไม่ว่าจะโดยสถานภาพของผู้ถูกทำร้ายหรือพยาน นอกเหนือจากมาตรการเร่งด่วนที่รัฐบาลจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่เด็กและสตรีที่ถูกทารุณกรรม และมาตรการปราบปรามผู้กระทำผิดแล้ว ควรมีการบังคับใช้กลไกช่วยเหลือระยะยาว และให้คำแนะนำแก่สตรีและเด็ก รวมทั้งประชาชนโดยเฉพาะแก่บุรุษ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้กระทำการทารุณ

3. สันติภาพ

ก. อุปสรรค

วรรค 232

ภัยคุกคามต่อสันติภาพ เป็นผลจากความตึงเครียดอย่างต่อเนื่องของบรรยากาศความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการละเมิดกฎบัตรสหประชาชาติ อันส่งผลให้เกิดการแข่งขันสะสมอาวุธ โดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์ รวมทั้งสงคราม ความขัดแย้งด้านกำลังอาวุธ การกดขี่และยึดครองโดยต่างชาติ การยึดดินแดนด้วยกำลัง ความก้าวร้าว ลัทธิจักรวรรดินิยม อาณานิคมและอาณานิคมใหม่ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ นโยบายแบ่งผิว การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างกว้างขวาง การก่อการร้าย การปราบปราม การหายสาบสูญของบุคคลต่างๆ และการเลือกปฏิบัติทางเพศ เหล่านี้ล้วนเป็นอุปสรรคสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้าของมนุษยชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความเจริญก้าวหน้าของสตรี

วรรค 233

อุปสรรคดังกล่าวเหล่านี้ บางครั้งเกิดจากทัศนคติที่เป็นศัตรูกันในอดีต และเพิ่มความรุนแรงขึ้นโดยต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันยาวนาน หรือเกิดจากความไม่ไว้วางใจหรือขาดขันติระหว่างรัฐ เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ เพศหรือกลุ่มสังคมเศรษฐกิจ รวมถึงการขาดขันติและความเคารพในวัฒนธรรมประเพณีซึ่งกันและกัน ซึ่งผลลบเหล่านี้ก่อให้เกิดความยากจนมากขึ้น รวมทั้งทำให้เกิดความตึงเครียดในระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ตลอดจนความสัมพันธ์ทางการเมืองที่เสื่อมทรามลง ทั้งนี้ รวมถึงการ

แข่งขันกำลังอาวุธ ทั้งนิวเคลียร์ และอาวุธแบบธรรมดา โดยเฉพาะการนำทรัพยากรที่ควรนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศและมนุษย์ไปใช้ในการแข่งขันกำลังอาวุธ ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อความพยายามที่จะพัฒนาภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนทำให้เกิดผลเสียต่อความเป็นอยู่ของประชากรในประเทศยากจนที่สุด และเป็นส่วนที่ด้อยโอกาสที่สุด

วรรค 234

แม้ว่าในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาถือได้ว่าเป็นทศวรรษที่บรรลุผลสำเร็จหลายประการอย่างไรก็ตาม บทบาทของสตรีในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งในองค์กรของรัฐบาล และมีไชองค์กรรัฐ ตลอดจนบทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับสันติภาพ การระดมความพยายามเพื่อสันติภาพ การศึกษาเพื่อสันติภาพ และการวิจัยด้านสันติภาพ ยังอยู่ในขอบเขตจำกัด อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในการต่อสู้ของสตรีเพื่อขจัดลัทธิอาณานิคม อาณานิคมใหม่ จักรวรรดินิยม ลัทธิรวมอำนาจ รวมทั้งลัทธิฟาสซิสต์และลัทธิอื่น ๆ ที่คล้ายคลึง การเข้ายึดครองและครอบครองโดยต่างชาติ การก้าวร้าว ลัทธิถือผิว การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ นโยบายแบ่งผิว และการละเมิดสิทธิมนุษยชน มักจะดำเนินไปโดยไม่ได้รับความสนใจ

วรรค 235

สันติภาพสากลและถาวรไม่อาจเกิดขึ้นโดยปราศจากความร่วมมืออย่างจริงจังและเสมอภาคของสตรีในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ ขบวนการเพื่อแสวงหาข้อยุติกรณีพิพาทภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติ หรือโดยปราศจากการเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้กล่าวแล้ว ในวรรคที่ 232

วรรค 236

ความเสมอภาคอย่างแท้จริงระหว่างสตรีและบุรุษถูกตัดทอนอย่างรุนแรง โดยภัยคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ความล้มเหลวในความพยายามลดอาวุธ รวมถึงการขยายการแข่งขันกำลังอาวุธในอวกาศ การละเมิดหลักการสิทธิของประชาชนโดยการครอบครองโดยชนต่างชาติ หรือลัทธิอาณานิคม เกี่ยวกับการกำหนดใจตนเอง อีสุภภาพ การเคารพอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของรัฐ รวมทั้ง ความยุติธรรม ความเสมอภาค และผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

วรรค 237

เห็นได้ชัดว่าสตรีทั่วโลกประกาศความมั่นในความรักต่อสันติภาพ และความปรารถนาที่จะมีบทบาทมากขึ้นในความร่วมมือระหว่างประเทศ ความเป็นมิตร และสันติภาพระหว่างประเทศต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรเร่งขจัดอุปสรรคทุกประการทั้งภายในและระหว่างประเทศที่จะขัดขวางการมีส่วนร่วมของสตรีในการส่งเสริมสันติภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศ

วรรค 238

สิ่งที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน คือการเพิ่มความเข้าใจและความตื่นตัวของสตรีเกี่ยวกับการเจรจาที่สร้างสรรค์ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ รัฐบาลควรมีมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนสตรีให้มีบทบาทในการเจรจาเพื่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ รวมทั้งควรขยายแนวความคิดเกี่ยวกับการต่อต้านการใช้กำลัง หรือภัยคุกคามจากการใช้กำลัง การแทรกแซง และการก้าวก้าวโดยต่างชาติ

ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน**วรรค 239**

ควรปฏิบัติตามหลักการและแนวทางสำหรับกิจกรรมของสตรีซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมสันติภาพ และกำหนดอยู่ในปฏิญญาว่าด้วยการมีส่วนร่วมของสตรีในการส่งเสริมสันติภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศ ปฏิญญาดังกล่าวเรียกร้องให้รัฐบาล ระบบขององค์การสหประชาชาติ องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล รวมถึงหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนจนถึงระดับปัจเจกบุคคล ให้ช่วยเหลือและสนับสนุนสตรีให้มีส่วนร่วมในการวางกรอบการทำงานในกิจกรรมเกี่ยวกับสันติภาพ

วรรค 240

สตรีและบุรุษมีสิทธิเสมอภาค และผลประโยชน์ที่เห็นชัดเหมือนกันในการเสริมสร้างสันติภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศ สตรีควรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการสร้างและรักษาสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศ การทูต เสรีภาพ กระบวนการผ่อนคลายความตึงเครียดโดยเฉพาะการลดอาวุธนิวเคลียร์ และการเคารพในหลักการของกฎบัตรสหประชาชาติ รวมทั้งการเคารพในอธิปไตยของรัฐ การประกันเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน อาทิ การรับรองศักดิ์ศรีของปัจเจกบุคคล และการกำหนดใจตนเอง เสรีภาพทางความคิด ความสำคัญ การแสดงออก การสมาคม การชุมนุม การติดต่อสื่อสารและการเคลื่อนไหว โดยปราศจากการแบ่งแยกเชื้อชาติ เพศ ความเชื่อทางศาสนาและการเมือง ภาษา หรือเผ่าพันธุ์ นอกจากนี้ ควรให้คำมั่นที่จะขจัดอุปสรรคที่ขัดขวางการมีส่วนร่วมของสตรีในการส่งเสริมสันติภาพ

วรรค 241

เมื่อคำนึงถึงความจริงว่าสตรียังไม่มีบทบาทเพียงพอในกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและการแก้ไขความขัดแย้งทั้งในระดับชาติและระหว่างประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องส่งเสริมและให้กำลังใจซึ่งกันและกันในการเสนอแนวทางและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทั้งในระดับสากล เช่น การลดอาวุธ การพัฒนามาตรการสร้างความมั่นใจระหว่างประเทศ และระหว่างประชาชน รวมทั้งในสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างรัฐ หรือภายในรัฐ

วรรค 242

สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในหลายภูมิภาคปรากฏการละเมิดหลักการไม่ใช้กำลัง หลักการไม่ก้าวร้าว ไม่แทรกแซง ไม่ก้าวร้าว และสิทธิในการกำหนดใจตนเอง อันเป็นภัยต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ตลอดจนสร้างปัญหาด้านมนุษยธรรมอย่างเหลือคณานับ สิ่งเหล่านี้นับเป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของสตรี และต่อการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ในโรบี่ฯ เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์ดังกล่าวแล้ว การแก้ไขปัญหามีขึ้นอย่างยิ่งที่จะต้องยึดมั่นและเคารพกฎบัตรสหประชาชาติ ตลอดจนการปฏิบัติตามข้อมติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับกฎบัตรฯ เพื่อจะเป็นหลักประกันความมั่นคงและอนาคตที่ดีขึ้นของสตรีและเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาต่าง ๆ เสมอ

วรรค 243

เนื่องจากสตรีในภูมิภาคต่าง ๆ เป็นกลุ่มที่มีโอกาสถูกผลกระทบจากความขัดแย้งทางทหารมากที่สุด ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อการขจัดอุปสรรคที่กีดขวางต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ รวมถึงหลักกฎบัตรสหประชาชาติ

วรรค 244

อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการได้มาซึ่งสันติภาพระหว่างประเทศ ก็คือ การดัดดันที่จะละเมิดหลักการและวัตถุประสงค์ของกฎบัตรสหประชาชาติ รัฐบาลในหลาย ๆ ประเทศขาดเจตจำนงทางการเมืองที่จะส่งเสริมการเจรจาอย่างสร้างสรรค์เพื่อลดความตึงเครียดระหว่างประเทศเกี่ยวกับปัญหา ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ ยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาสันติภาพจึงควรรวมถึงการระดมกำลังของสตรี เพื่อสนับสนุนกฎระเบียบและการปฏิบัติ-การเพื่อส่งเสริมสันติภาพโดยเฉพาะในเรื่องการกำจัดสงครามและภัยอันตรายจากสงครามนิวเคลียร์

วรรค 245

ควรให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วนและเป็นพิเศษในการสนับสนุนสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพพื้นฐาน โดยปราศจากการกีดกันทางเพศ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีสิทธิในการกำหนดใจตนเอง และขจัดลัทธิอาณานิคม ลัทธิอาณานิคมแบบใหม่ นโยบายแบ่งผิว รวมทั้งลัทธิคือผิวและการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ การกดขี่ข่มเหง การก้าวร้าว การครอบครองโดยต่างชาติ รวมทั้งการใช้ความรุนแรงภายในประเทศ และความรุนแรงต่อสตรี

วรรค 246

สตรีและเด็กในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับความทุกข์ทรมานอย่างยิ่งจากการละเมิดกฎบัตรสหประชาชาติ ซึ่งยังผลให้เกิดปัญหามากมายเกี่ยวกับผู้อพยพลี้ภัยในประเทศเพื่อนบ้าน

วรรค 247

สถานการณ์ความรุนแรงและการขาดเสถียรภาพที่ปรากฏในอเมริกากลางเป็นอุปสรรคสำคัญที่สุดในการได้มาซึ่งสันติภาพในภูมิภาค และขัดขวางความสำเร็จของยุทธศาสตร์ในโรบิซซึ่งมีผลต่อความก้าวหน้าของสตรี เพื่อเป็นการสนับสนุนสภาพที่เอื้ออำนวยต่อวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ข้างต้น จึงจำเป็นต้องกล่าวถึงหลักการไม่แทรกแซง และการกำหนดใจตนเอง รวมถึงการไม่ใช้กำลัง หรือ ปฏิเสธภัยคุกคามด้วยกำลังในการแก้ไขข้อขัดแย้งต่างๆ ในภูมิภาค ดังนั้น ควรยืนยันความถูกต้องของมติสหประชาชาติในการให้สิทธิรัฐอธิปไตยที่จะอยู่โดยสันติ ปราศจากการแทรกแซงกิจการภายใน นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นที่จะสนับสนุนการเจรจาหาข้อยุติทางการเมือง และข้อเสนอสันติภาพ ซึ่งกลุ่มประเทศอเมริกากลางรับรองภายใต้ความอุปถัมภ์ของกลุ่มคอนทาโดรา ซึ่งถือเป็นทางเลือกที่นำไปสู่ข้อยุติของวิกฤตการณ์มากที่สุดสำหรับผลประโยชน์ของประชาชนในอเมริกากลาง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลของประเทศอเมริกากลางทั้ง 5 ประเทศ จะเร่งปรึกษาหารือกับกลุ่มคอนทาโดรา เพื่อนำมาซึ่งกระบวนการเจรจาหาข้อยุติเพื่อให้มีการลงนามในกติกาคอนทาโดราว่าด้วยสันติภาพและความร่วมมือในอเมริกากลางโดยเร็ว (ดูภาคผนวก A/39/562-S/16775)

วรรค 248

สตรีมีบทบาทและยังคงดำเนินบทบาทอันสำคัญในเรื่องการกำหนดใจตนเองของประชาชนและอิสรภาพของชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติ ความพยายามของสตรีควรจะได้รับ การยอมรับ แนะนำ และใช้เป็นพื้นฐานประการหนึ่งในการมีส่วนร่วมในการสร้างชาติรวมถึงการสร้างระบบการเมือง สังคม และมนุษยธรรม ควรมีการประกันว่าการเสียสละของสตรีในเรื่องดังกล่าวจะทำให้สตรีได้รับประโยชน์อย่างเสมอภาคจากอำนาจทางการเมือง รวมถึงการเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการการตัดสินใจ

วรรค 249

ยุทธศาสตร์ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสำนึกที่ชัดเจนว่าสันติภาพและความมั่นคง การกำหนดใจตนเอง เอกราชของชาติ เป็นรากฐานของการบรรลุวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการของทศวรรษ คือ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ

วรรค 250

การรักษาสันติภาพของโลก และการตระหนักถึงภัยพิบัติของนิวเคลียร์ เป็นภาระสำคัญที่สุดประการหนึ่งของบทบาทสตรีในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สตรีควรมีบทบาทในการสนับสนุนอย่างแข็งขันต่อการหยุดยั้งการแข่งขันอาวุธ การลดการแข่งขันอาวุธ และการลดอาวุธอย่างสันติภายใต้การควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพของนานาชาติซึ่งจะเป็นผลให้เกิดการพัฒนาสภาพทางเศรษฐกิจ

โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทางระบบสังคมเศรษฐกิจ บรรดารัฐควรพยายามหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าแต่ควรสร้างความสัมพันธ์ฉันท์มิตร ซึ่งสตรีควรมีส่วนสนับสนุนด้วยเช่นกัน

วรรค 251

สันติภาพต้องการให้สมาชิกในสังคมทุกคนไม่ว่าจะเป็นสตรีหรือบุรุษ มีส่วนร่วมในการต่อต้านการแทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่นที่กระทำอย่างเปิดเผยหรืออย่างลับ ๆ หรือโดยการร่วมมือข้ามประเทศ นอกจากนี้ สันติภาพต้องการให้สตรี และบุรุษส่งเสริมหลักการเคารพอธิปไตยของรัฐในการสร้างระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของตนเอง โดยปราศจากการบีบคั้นทางเศรษฐกิจหรือการบีบบังคับทุกชนิด

วรรค 252

ในปัจจุบันปรากฏว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างสถานการณ์เศรษฐกิจโลก การพัฒนาตลอดจนการส่งเสริมสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ การลดอาวุธและการผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างประเทศ ดังนั้น ทุกฝ่ายควรพยายามลดค่าใช้จ่ายในเรื่องอาวุธ และทำให้เกิดความตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับการลดอาวุธ เพื่อป้องกันการสูญเสียชีวิตมหาศาลและทรัพย์สินมนุษย์ ซึ่งบางส่วนของสิ่งเหล่านี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งการพัฒนามาตรฐานชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในแต่ละประเทศ เกี่ยวกับเรื่องนี้ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความก้าวหน้าของสตรี และสตรีควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพสากล และความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนการคุ้มครองมารดาและเด็ก ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มที่ได้รับความเป็นธรรมน้อยที่สุด และเป็นกลุ่มที่จนที่สุดในกลุ่มคนยากจน

วรรค 253

ควรเล็งเห็นว่าบทบาทที่เสมอภาคของสตรีในการตัดสินใจเกี่ยวกับสันติภาพหรือปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นประการหนึ่งของสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ดังนั้นจึงควรสนับสนุนและส่งเสริมบทบาทดังกล่าวทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ การขจัดอุปสรรคที่กีดกันสตรีไม่ได้รับสิทธิเสมอภาคกับบุรุษ ตามอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกประติบัติต่อสตรีทุกรูปแบบเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นี้ ควรขยายความพยายามในทุกระดับเพื่อเอาชนะอคติ ลักษณะการคิดแบบเก่า การปฏิเสธสตรีในการทำงานและโอกาสเป็นไปได้ในการศึกษาที่เหมาะสม ตลอดจนเอาชนะความคิดต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของระดับผู้ตัดสินใจ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นในการทำให้สตรีสามารถมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคกับบุรุษในอาชีพการทูตและการระหว่างประเทศ

วรรค 254

มนุษยชาติกำลังเผชิญกับทางเลือกระหว่างการหยุดการแข่งขันการสะสมกำลังอาวุธ ซึ่งจะนำไปสู่การลดอาวุธ หรือเผชิญกับการทำลายล้าง ควรยอมรับการต่อต้านของสตรีเกี่ยวกับอันตรายของสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสงครามนิวเคลียร์ซึ่งนำไปสู่ภัยพิบัติจากนิวเคลียร์รวมทั้งยอมรับการสนับสนุนการลดอาวุธของสตรีด้วย รัฐควรส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะไม่มีการปิดกั้นข่าวสารต่อสตรีตลอดจนสตรีสามารถเข้าถึงข่าวสารเกี่ยวกับการลดอาวุธในแง่มุมต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการได้รับข่าวสารผิดหรือมีนัยซ่อนเร้นในเรื่องเกี่ยวกับอาวุธ และเพื่อเน้นถึงอันตรายของการเร่งแข่งขันสะสมกำลังอาวุธ ตลอดจนเน้นถึงความจำเป็นในการลดอาวุธโดยทั่วไปและการลดอาวุธอย่างสันติภายใต้การควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างประเทศ ทรัพยากรที่เป็นผลจากมาตรการการลดอาวุธควรนำไปใช้ในการส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนและพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังพัฒนา ภายใต้เงื่อนไขดังกล่าวรัฐควรเพิ่มความสนใจต่อความต้องการเร่งด่วนเพื่อพัฒนาสภาพของสตรี

วรรค 255

ควรให้สมาชิกทุกคนในสังคมได้รับการศึกษาเกี่ยวกับสันติภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน ควรพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมก่านิยม เช่น ชันติ ความเสมอภาคทางเพศและเชื้อชาติ ความเคารพ และความเข้าใจในผู้อื่น ตลอดจนความเป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกัน

วรรค 256

สตรีและบุรุษในฐานะที่เป็นผู้ให้ศึกษานอกระบบ และเป็นตัวแทนทางสังคม ควรมีบทบาทพิเศษในกระบวนการอบรมอนุชน ในบรรยากาศแห่งความเมตตา ความอดทน ความห่วงใยกันและกัน และความไว้วางใจ และตระหนักว่าทุกคนเป็นสังคมโลกเดียวกัน การศึกษาดังกล่าวควรเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการศึกษาในระบบ และนอกระบบ หรือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการสื่อสารและการเผยแพร่ข่าวสาร หรือสื่อสารมวลชน

วรรค 257

ควรดำเนินมาตรการในระดับครอบครัว ระดับเพื่อนบ้าน ระดับชาติ หรือระดับระหว่างประเทศ เพื่อที่จะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมทางสังคมอันสงบสุขพร้อมกับศักดิ์ศรีของมนุษย์ ปัญหาสตรีกับสันติภาพ และความหมายของสันติภาพสำหรับสตรี ไม่สามารถแยกจากปัญหาว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสตรีกับบุรุษในชีวิตและในครอบครัวได้ ดังนั้นควรจัดการเลือกประติบัติหรือทัศนคติทางลบต่อสตรี และควรมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางเพศแบบดั้งเดิม เพื่อส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในสันติภาพมากขึ้น

วรรค 258

ความรุนแรงที่เกิดกับสตรีในรูปแบบต่าง ๆ ปรากฏอยู่ในชีวิตประจำวันของทุกสังคม สตรี ถูกทุบตี ถูกฆาตกรรม ถูกเผา ถูกกลั่นแกล้งทางเพศ ถูกข่มขืน ความรุนแรงดังกล่าวเป็นอุปสรรคสำคัญต่อสันติภาพ รวมทั้งเป็นอุปสรรคต่อเป้าหมายอื่นๆ ของทศวรรษ ดังนั้น ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความรุนแรงดังกล่าว สำหรับสตรีผู้ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง ควรได้รับความเอาใจใส่และความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ในการนี้ ควรกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรง และช่วยเหลือสตรีที่เป็นเหยื่อของความรุนแรง และควรจัดตั้งกลไกระดับชาติเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวในครอบครัว และในสังคม นอกจากนี้ ควรวางนโยบายป้องกันและจัดหารูปแบบสถาบันความช่วยเหลือแก่สตรี

ก. สตรีและเด็กภายใต้นโยบายแบ่งผิว

วรรค 259*

สตรีและเด็กภายใต้นโยบายแบ่งผิว และระบอบกีดกันทางเชื้อชาติของชนกลุ่มน้อยได้รับความทุกข์ทรมานจากการปฏิบัติอย่างไร้มนุษยธรรมโดยตรง เช่น การสังหารหมู่ การกักกัน การขับไล่ประชาชนจำนวนมากจากที่อยู่อาศัย การถูกแยกจากครอบครัว และการยึดครองเขตสงวน เป็นต้น ทั้งนี้ แสดงถึงความเสื่อมทรามของกฎหมายผ่านทางที่บังคับให้คนผิวดำต้องอาศัยในที่เฉพาะและต้องเดินทางไปทำงานในอีกที่หนึ่ง และการขับไล่คนผิวดำให้อาศัยอยู่เฉพาะในถิ่นกำเนิด เป็นผลให้บรรดาเด็กและสตรีได้รับทุกข์ทรมานจากความยากจน สุขภาพที่เลว และขาดการศึกษา แผนปฏิบัติการของการประชุมโลกเพื่อต่อสู้ลัทธิถือผิวและการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ (1978) ๓/ ได้วางกรอบการดำเนินการทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดนโยบายแบ่งผิว และทำให้ประชาชนแอฟริกันผิวดำในประเทศแอฟริกาได้มีอธิปไตยในประเทศของตนอย่างเต็มที่ เร่งรื้อรัฐบาลลงนาม และให้สัตยาบันอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดและการลงโทษอาชญากรรมของนโยบายแบ่งผิว ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 1978 ๓/

ควรให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศอย่างเต็มที่แก่สตรีและเด็กซึ่งเป็นกลุ่มที่ถูกกดขี่มากที่สุด ภายใต้นโยบายแบ่งผิว ระบบขององค์การสหประชาชาติ รัฐบาล องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาลควรบ่งชี้ถึงความต้องการของสตรีและเด็กภายใต้นโยบายแบ่งผิว และระบอบกีดกันทางเชื้อชาติของชนกลุ่มน้อย รวมถึงสตรีในค่ายผู้ลี้ภัยในประเทศแอฟริกาใต้ ควรจัดความช่วยเหลือทางด้านแพทย์ มนุษยธรรม และกฎหมาย รวมทั้งการศึกษา การฝึกอบรม และการจ้างงานอย่างเพียงพอแก่บุคคลเหล่านี้ด้วย

ควรให้ความช่วยเหลือแก่สตรีในขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ เพื่อเสริมสร้างการที่จะทำให้สตรีได้รับโอกาสการศึกษา และการฝึกอบรมอย่างเสมอภาค เพื่อเตรียมสตรีให้พร้อมมีบทบาทสำคัญทางการเมือง ทั้งในการต่อสู้ในปัจจุบันและการสร้างชาติภายหลังจากได้รับเอกราช

*หมายเหตุ

สหรัฐอเมริกาลงคะแนนคัดค้านวาระที่ 259 เนื่องจากคัดค้านข้ออ้างอิงในวาระข้อที่ 8 และ 9 เกี่ยวกับการใช้มาตรการบีบบังคับ และความช่วยเหลือแก่ขบวนการปลดปล่อย

ยุทธศาสตร์ในโรบี๗ ควรคำนึงถึงผลเสียของนโยบายแบ่งผิวที่มีต่อโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศแอฟริกันเพื่อนบ้านที่เป็นเอกราช ซึ่งจะขัดขวางการพัฒนาในระดับภูมิภาคย่อย

นโยบายแบ่งผิวในแอฟริกาใต้และนามิเบียซึ่งปรากฏในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านการเมือง กฎหมาย สังคมและวัฒนธรรม ถือเป็นอุปสรรคสำคัญ และเป็นสิ่งกีดขวางความก้าวหน้า ความเสมอภาค และสันติภาพในภูมิภาคแอฟริกา

ยุทธศาสตร์ในโรบี๗ ควรมุ่งหมายเพื่อการอนุวัติข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงที่ 435 (1978) เกี่ยวกับเอกราชของนามิเบียอย่างจริงจังและรวดเร็ว จุดประสงค์หลักของยุทธศาสตร์การมองการณ์ไกล คือการปลดปล่อยนามิเบียอย่างสมบูรณ์ โดยปราศจากเงื่อนไข รวมทั้งการพัฒนาสถานภาพของสตรีและเด็กด้วย

องค์การสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศ ต้องเพิ่มมาตรการขจัดระบบของนโยบายแบ่งผิวที่น่ารังเกียจให้หมดไป และปลดปล่อยนามิเบียเป็นอิสระจากกองกำลังที่ยึดครอง เนื่องจากสถานะของประเทศแอฟริกาใต้ในโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ ดังนั้นประชาคมระหว่างประเทศมีความรับผิดชอบสูงสุดที่จะประกันว่าสันติภาพและศักดิ์ศรีของมนุษย์จะยังคงอยู่ในภูมิภาคแอฟริกาใต้

นอกจากมาตรการที่ได้ดำเนินไปแล้ว มาตรการที่มีประสิทธิภาพอื่น ๆ รวมทั้งมาตรการบีบบังคับ ควรจะนำมาใช้เพื่อไม่ให้เกิดความร่วมมือทางการเมือง การทหาร การทูต และเศรษฐกิจกับระบอบถือผิวของแอฟริกาใต้ และเพื่อจัดความทุกข์ยากเหลือพรรณาและการสูญเสียชีวิตของประชาชนที่ถูกกดขี่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรีและเด็กผิวดำ

ชุมชนระหว่างประเทศต้องยืนยันที่จะอนุวัติข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงที่ 435 (1978) เกี่ยวกับเอกราชของนามิเบียอย่างจริงจัง รวมทั้งมติขององค์การสหประชาชาติทั้งหมด ที่เรียกร้องให้ใช้มาตรการบีบบังคับต่อแอฟริกาใต้ รวมทั้งต่อนโยบายโดดเดี่ยว และการดำเนินนโยบายถือผิวของแอฟริกาใต้ ควรพยายามเร่งให้มีการถอนทหารแอฟริกาใต้ออกจากอันโกลาโดยเร็วและปราศจากเงื่อนไข

ประชาคมระหว่างประเทศต้องประณามการรุกรานโดยตรงของกองกำลังอาวุธของระบอบถ้อยฉิวของแอฟริกาใต้ต่อกลุ่มประเทศด้านหน้า รวมทั้งการจัดเกณฑ์กำลังทหาร การฝึกซ้อมและการสนับสนุนทางการเงินแก่ทหารรับจ้าง และกลุ่มทหารกองโจร ซึ่งสังหารหมู่สตรีและเด็กรวมทั้งกลุ่มทหารดังกล่าวยังถูกว่าจ้างให้โค่นล้มรัฐบาลโดยชอบธรรมของกลุ่มประเทศด้านหน้า ด้วยเหตุผลที่ว่าประเทศเหล่านี้ให้การสนับสนุนประชาชนในแอฟริกาใต้และนามิเบีย

ประชาคมระหว่างประเทศควรจัดสรรให้ความช่วยเหลือด้านวัตถุ และกำลังใจแก่องค์กรซึ่งต่อสู้เพื่อล้มล้างนโยบายแบ่งผิว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขบวนการปลดปล่อยแห่งชาติ เช่น สภาแห่งชาติแอฟริกันของแอฟริกาใต้ สภาแห่งชาติแอฟริกันแห่งอาซาเนีย องค์กรปลดปล่อยประชาชนแอฟริกาตะวันตกเฉียงใต้ กลุ่มประเทศแอฟริกันด้านหน้า องค์กรเอกภาพแอฟริกา และขบวนการของกลุ่มประเทศไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด ตลอดจนองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล

สตรี รวมทั้งรัฐบาล ควรให้คำมั่นที่จะจัดนโยบายแบ่งผิว และสนับสนุนการต่อสู้ของสตรีทุกวิถีทาง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์นี้ สตรีและองค์กรสตรีควรติดตามข่าวสารอย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับสถานการณ์ของสตรีและเด็กภายใต้ต้นนโยบายแบ่งผิว ตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารอย่างกว้างขวาง และสร้างความตื่นตัวในประเทศของตนเกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าว โดยการจัดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวแห่งชาติ และสนับสนุนให้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อใช้เป็นสื่อในการให้การศึกษาแก่สาธารณชน เกี่ยวกับความเลวร้ายของนโยบายแบ่งผิวและการกดขี่ทารุณต่อสตรีและเด็กในแอฟริกาใต้และนามิเบีย

ง. สตรีและเด็กชาวปาเลสไตน์

วรรค 260

กว่าสามทศวรรษแล้วที่สตรีชาวปาเลสไตน์ต้องเผชิญกับสภาพการดำรงชีวิตที่ยากแค้นทั้งภายในค่ายและภายนอกค่าย ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของครอบครัว และเพื่อความอยู่รอดของประชาชนชาวปาเลสไตน์ผู้ซึ่งถูกขับไล่ออกจากดินแดนของบรรพบุรุษ และถูกปฏิเสธสิทธิอันมีอาจโอนได้ในการกลับคืนบ้านเกิดหรือมีสิทธิในทรัพย์สินของตน สิทธิการกำหนดใจตนเอง เอกราชและอธิปไตยแห่งชาติ (ดู A/CONF. 116/6) สตรีชาวปาเลสไตน์มักจะถูกจำคุก ถูกทรมาน ถูกแก้มักรวม ทั้งถูกทำทารุณอื่น ๆ โดยอิสราเอลในดินแดนอาหรับที่ถูกยึดครอง การยึดครองดินแดนและการตั้งรกรากในดินแดนที่ยึดครอง มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสตรีและเด็กชาวปาเลสไตน์ มาตรการและการปฏิบัติของอิสราเอลดังกล่าวเป็นการละเมิดอนุสัญญาเจนีวา ตม/ สตรีชาวปาเลสไตน์ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชาติต้องทนทุกข์ทรมานจากการเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน การดูแลสุขภาพ และการศึกษา

สถานการณ์รุนแรงและขาดเสถียรภาพซึ่งปรากฏทางตอนใต้ของเลบานอน และที่ราบสูงโกลาน ทำให้สตรีและเด็กชาวอาหรับซึ่งอยู่ภายใต้การยึดครองของอิสราเอล อยู่ในสภาพที่ถูกข่มขู่กดขี่ สตรีชาวเลบานอนได้รับทุกข์ทรมานจากการเลือกปฏิบัติและกักขังเช่นกัน ดังนั้น ควรอนุรักษ์ข้อมติขององค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมติของคณะมนตรีความมั่นคงที่ 497 (1981), 508 (1982) และ 509 (1982)

ควรพิจารณาบทบาทและประสานงานระหว่างหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์แผนปฏิบัติการเพื่อบรรลุสิทธิของชาวปาเลสไตน์โดยเน้นบทบาทของสตรีชาวปาเลสไตน์ในการจรรโลงมรดกทางวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของชาติ รวมทั้งในการต่อสู้เพื่ออธิปไตย ประชาชนชาวปาเลสไตน์ต้องได้รับคืนสิทธิในการกำหนดใจตนเองและสิทธิในการสถาปนารัฐอธิปไตยตามข้อมติขององค์การสหประชาชาติ ควรพิจารณาและดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเกี่ยวกับความต้องการที่จำเป็นและเร่งด่วนของสตรีและเด็กชาวปาเลสไตน์ ควรริเริ่มแผนงานขององค์การสหประชาชาติเพื่อช่วยเหลือสตรีชาวปาเลสไตน์ ในเรื่องสุขภาพ การศึกษา และการอบรมวิชาชีพ สถาบันวิจัยจากภูมิภาคต่าง ๆ และหน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ ควรจะศึกษาวิจัยสภาพการดำรงชีวิตของสตรีที่อาศัยอยู่ในและภายนอกเขตยึดครอง ควรนำผลการวิจัยมาเผยแพร่แก่สาธารณชนอย่างกว้างขวางเพื่อสนับสนุนการดำเนินการในทุกระดับ ประชาคมระหว่างประเทศควรใช้ความพยายามทุกวิถีทางในการหยุดยั้งการตั้งถิ่นฐานของชาวอิสราเอลในเขตฝั่งตะวันตกและฉนวนกาซา สตรีชาวปาเลสไตน์ควรได้รับความปลอดภัยในดินแดนบ้านเกิดที่มีเสรีภาพตามข้อมติขององค์การสหประชาชาติ

จ. สตรีในดินแดนที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งทางทหาร การเข้าแทรกแซงโดยชาวต่างชาติ และภัยคุกคามสันติภาพ

วรรค 261

ความขัดแย้งทางทหารและสถานการณ์ฉุกเฉิน ก่อให้เกิดภัยร้ายแรงต่อชีวิตของสตรีและเด็ก เป็นสาเหตุของความหวาดกลัว ภัยจากการพลัดถิ่น การทำลายล้าง ภัยพิบัติ การทารุณร่างกาย การถูกทอดทิ้ง การพลัดพรากจากครอบครัวและสังคม บางครั้งสาเหตุข้างต้น เป็นผลทำให้บุคคลเหล่านี้ไม่สามารถได้รับการบริการด้านสุขภาพ และการศึกษาอย่างเพียงพอ สูญเสียโอกาสในการทำงาน และวัตถุปัจจัยทั้งหมด

วรรค 262

กฎหมายระหว่างประเทศ การเจรจาที่กำลังดำเนินอยู่ การปรึกษาหารือระหว่างประเทศ ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อลดความขัดแย้งทางทหาร เช่น อนุสัญญาเจนีวาครั้งที่ 4 ปี ค.ศ. 1949 และพิธีสาร

ภาคผนวกฉบับแรกของอนุสัญญาปี ค.ศ. 1949 ได้รับการรับรองปี ค.ศ. 1977 ได้วางกรอบโดยทั่วไปเกี่ยวกับการคุ้มครองพลเรือนในสภาวะสงครามและการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ตลอดจนการคุ้มครองสตรีและเด็ก และรัฐบาลควรคำนึงถึงมาตรการตามที่เสนอในปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็กในสถานการณ์ฉุกเฉิน และกรณีมีความขัดแย้งทางทหาร (ข้อมติสมัชชาสหประชาชาติที่ 3318 (XXIX))

ฉ. มาตรการอนุวัติยุทธศาสตร์พื้นฐานระดับชาติ การมีส่วนร่วมของสตรีในความพยายามเพื่อสันติภาพ

วรรค 263

รัฐบาลควรดำเนินนโยบายตามกรอบการปฏิบัติเพื่อลดอาวุธตามที่ปรากฏในเอกสารสุดท้ายของการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษ (ข้อมติที่ S-102) รัฐบาลควรสนับสนุนสตรีให้มีส่วนร่วมในการรณรงค์ลดอาวุธโลก และให้การศึกษารื่องการลดอาวุธแก่สตรี

วรรค 264

รัฐบาลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล ควรเผยแพร่สนธิสัญญาหลักกว่าด้วยเรื่องการควบคุมอาวุธและการลดอาวุธ ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ แก่สาธารณชน นอกจากนี้ ควรรณรงค์ให้สตรีเอาชนะความเบื่อกายและความสิ้นหวังต่อสังคม ในส่วนที่เกี่ยวกับการลดอาวุธและขยายการสนับสนุนอย่างกว้างขวางในการอนุวัติข้อตกลงดังกล่าว ควรเผยแพร่คำประกาศของสมัชชาสหประชาชาติให้ปี ค.ศ. 1986 เป็นปีแห่งสันติภาพสากล ด/ รวมทั้งสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมในโครงการปีแห่งสันติภาพ

วรรค 265

ควรสนับสนุนองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล ให้มีบทบาทแข็งขันในการส่งเสริมการรักษาสันติภาพในบริเวณที่มีความขัดแย้ง ตามข้อมติขององค์การสหประชาชาติ

วรรค 266

สตรีสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการส่งเสริมสันติภาพสากลและความร่วมมือ รัฐบาลควรดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกให้สตรีมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรสถาบันศึกษาและสถาบันอื่น ๆ นอกจากนี้ ควรเน้นการมีส่วนร่วมในการเคลื่อนไหวและความร่วมมือระหว่างองค์กรสตรีกับองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล

วรรค 267

รัฐบาลใดที่ยังไม่ได้ปฏิบัติดังกล่าว ควรดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี และให้สตรีมีโอกาสเท่าเทียมกันในการรับราชการ การทูต หรือเป็นตัวแทนของประเทศเข้าร่วมการประชุมระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับนานาชาติ รวมทั้งเข้าร่วมการประชุมว่าด้วยสันติภาพ การแก้ปัญหาคความขัดแย้ง การลดอาวุธ และการประชุมของคณะมนตรีความมั่นคง และองค์กรอื่น ๆ ขององค์การสหประชาชาติ

วรรค 268

สตรีควรได้รับการส่งเสริมและการสนับสนุนด้านการเงินเพื่อให้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย สาขารัฐศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการทูต เพื่อมีคุณสมบัติในการประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่เกี่ยวกับสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศ

วรรค 269

รัฐบาลควรสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพ ในระดับการตัดสินใจ โดยการให้ข่าวสารเกี่ยวกับโอกาสสำหรับการเข้าร่วมในบริการสาธารณะ และโดยการส่งเสริมผู้แทนสตรี และกิจกรรมของสตรีในรัฐบาล และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลอย่างยุติธรรม

วรรค 270

องค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล ควรให้โอกาสสตรีในการเรียนรู้ที่จะพัฒนาการพึ่งพาตนเองหรือความสามารถในการเป็นผู้นำ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการส่งเสริมสันติภาพ การลดอาวุธ สิทธิมนุษยชน และความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรเน้นการมีส่วนร่วมของสตรีจากสภาพแรงงาน หรือองค์กรในชนบทซึ่งยังไม่ได้รับความสนใจอย่างเพียงพอ และควรประเมินผลเป็นระยะ ๆ ในด้านยุทธวิธี เพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพทุกระดับชั้น รวมทั้งระดับการตัดสินใจสูงสุด

วรรค 271

ควรจัดตั้งกลไกแห่งชาติ เพื่อจัดการกับปัญหาความรุนแรงในประเทศ ควรมีการวางนโยบายการป้องกันอย่างประณีต และให้ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจและอื่น ๆ รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่สตรีและเด็ก ที่เป็นเหยื่อของความรุนแรง ควรส่งเสริมมาตรการทางกฎหมายให้เข้มงวด ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายแก่บุคคลดังกล่าว

การศึกษาเพื่อสันติภาพ

วรรค 272

รัฐบาล องค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล กลุ่มสตรี และสื่อมวลชน ควรให้กำลังใจสตรีเข้าร่วมในความพยายามส่งเสริมการศึกษาเพื่อสันติภาพในระดับครอบครัว ระดับเพื่อนบ้าน และระดับชุมชน ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความเสียหายขององค์กรเคลื่อนไหวสตรี นอกจากนี้ ความชำนาญที่เพิ่มเป็นทวีคูณ ตลอดจนความสามารถพิเศษของศิลปินสตรี นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน นักการศึกษา และผู้นำข้าราชการ จะสามารถช่วยในการส่งเสริมแนวคิดเรื่องสันติภาพ หากสตรีเหล่านี้ได้รับกำลังใจ การอำนวยความสะดวก และการสนับสนุนจากองค์กรดังกล่าว

วรรค 273

ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อการศึกษาของเด็ก ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความเข้าใจ การพูดคุย และความเคารพผู้อื่น เกี่ยวกับเรื่องนี้ ควรมีมาตรการจริงจังที่เหมาะสมในการห้ามปรามเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการละเล่น หนังสือ หรือสื่ออื่นๆ ที่ส่งเสริมความคิดเรื่องสงคราม ความก้าวร้าว ความโหดร้าย ความกระหายอำนาจ รวมทั้งความรุนแรงรูปแบบอื่นๆ ภายในกระบวนการอย่างกว้างๆ ที่จะแก้ไขสังคมสำหรับชีวิตที่มีสันติภาพ

วรรค 274

รัฐบาล สถาบันการศึกษา สมาคมอาชีพ และองค์การที่ไม่ใช่รัฐบาล ควรร่วมมือเพื่อพัฒนาความพอใจในคุณภาพสูง และเพื่อบรรลุผลในการเผยแพร่หนังสือและโครงการศึกษาเพื่อสันติภาพอย่างแพร่หลาย สตรีควรมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการจัดเตรียมวัสดุดังกล่าว ซึ่งควรรวมกรณีศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติ การเคลื่อนไหวที่ปราศจากความรุนแรง และการต่อต้านอย่างสงบ รวมทั้งยอมรับการแสวงหาสันติภาพโดยปัจเจกบุคคล

วรรค 275

รัฐบาลควรสร้างสภาพการณ์ที่สามารถทำให้สตรีเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับปัญหาสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในปัจจุบัน ควรเผยแพร่ข่าวสารระหว่างสตรีอย่างกว้างขวางและเสรี ซึ่งจะทำให้สตรีได้รับความเข้าใจต่อปัญหาเหล่านั้นอย่างเต็มที่ ควรกำจัดอุปสรรคที่ปรากฏ ตลอดจนการเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวกับการศึกษาด้านการเมืองและด้านพลเรือนของสตรี ควรให้โอกาสแก่สตรีในการจัดการ และเลือกการศึกษา โครงการฝึกอบรม และการสัมมนาเกี่ยวกับสันติภาพ การลดอาวุธ การศึกษาเพื่อสันติภาพ และการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งโดยสันติ

วรรค 276

ควรส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วมในการวิจัยเรื่องสันติภาพ รวมทั้งการวิจัยเกี่ยวกับสตรีและสันติภาพ ควรจัดตั้งที่เป็นอุปสรรคต่อนักวิจัยสตรี รวมทั้งควรจัดหาข้อมูลที่เหมาะสมให้นักวิจัยด้านสันติภาพ ควรให้ความสนับสนุนและอุปถัมภ์ ความร่วมมือระหว่างนักวิจัยเพื่อสันติภาพ ข้าราชการองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล รวมทั้งนักกิจกรรม

4. กรณีที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ

วรรค 277

ขณะนี้สตรีซึ่งมีลักษณะพิเศษหลายประเภทเพิ่มมากขึ้นที่ต้องประสบไม่เพียงแต่เฉพาะปัญหาพื้น ๆ โดยทั่วไปเท่านั้น แต่ยังประสบปัญหาจำเพาะอย่าง ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ อายุ สถานภาพ ชนกลุ่มน้อย หรืออาจเนื่องมาจากสาเหตุเหล่านี้ประกอบกัน นอกจากนี้ในหลายประเทศภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ทำให้ปัญหาความกดดันด้านประชากรที่เพิ่มมากขึ้น สภาพชนบทที่เสื่อมลง ข้อจำกัดของการเกษตรกรรมเพื่อยังชีพและสภาพปัญหาทางการเมืองทวีความรุนแรงขึ้น สภาพดังกล่าวทำให้ประชากรจำนวนมากต้องย้ายออกจากถิ่นที่อยู่เดิม ในกระบวนการนี้ สตรีจะประสบปัญหาเป็นพิเศษ และบ่อยครั้งสตรีจะตกอยู่ในภาวะที่อ่อนแอกว่าเนื่องจากสตรีมักจะเข้าถึงโอกาสของการพัฒนาได้น้อยกว่า

วรรค 278

สตรีกลุ่มพิเศษตามที่ปรากฏข้างล่างนี้มีความหลากหลายอย่างยิ่ง และปัญหาของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมากในแต่ละประเทศ ฉะนั้นจึงไม่มียุทธวิธีใด หรือมาตรการชุดใดเพียงอย่างเดียวที่จะแก้ไขปัญหาทั้งหมดได้อย่างเพียงพอ ดังนั้นเอกสารฉบับนี้จึงเพียงแต่ชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์เฉพาะและความจำเป็นของแต่ละประเทศ รวมทั้งชุมชนระหว่างประเทศจะต้องให้ความสนใจที่จำเป็นต่อปัญหาเหล่านี้ ยุทธศาสตร์พื้นฐานยังคงเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งในการเปลี่ยนแปลงสภาพทางเศรษฐกิจซึ่งก่อให้เกิดการกีดกันดังกล่าว และยกสถานภาพที่ต่ำต้อยของสตรีในสังคมซึ่งนับเป็นความไม่มั่นคงอย่างยิ่งของสตรีที่ต้องตกอยู่ในสภาพนั้น โดยเฉพาะในความยากจน นอกจากนี้ สภาพดังกล่าวยังถูกซ้ำเติมจากการติดยาเสพติดที่เพิ่มขึ้น ซึ่งมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อทุกส่วนของสังคม รวมทั้งสตรีด้วย การสร้างฐานองค์กรของสตรีเพื่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญที่สามารถสร้างจุดรวมของความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันระหว่างสตรี ควรดำเนินมาตรการจำเป็นเพื่อให้ความช่วยเหลือกรณีฉุกเฉินในระยะยาวที่จะช่วยให้สตรีสามารถหลุดพ้นจากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ในหลายกรณี หนทางแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างถาวรอยู่ที่ความพยายามในกรอบกว้างซึ่งมุ่งเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการกระจายทรัพยากรและอำนาจการตัดสินใจ และมุ่งลดความไม่เสมอภาคและความอยุติธรรมให้หมดสิ้นไป

วรรค 279

มีความจำเป็นที่ต้องยอมรับกลไกเพื่อความอยู่รอดซึ่งสตรีเหล่านี้ได้พัฒนาเพื่อเป็นยุทธศาสตร์พื้นฐานสำหรับสิทธิของตนและเพื่อสร้างสิทธิของตน กลไกซึ่งควรให้ความสำคัญอันดับแรกได้แก่ การเสริมสร้างขีดความสามารถในการรวมตัวเป็นองค์กร โดยให้ความช่วยเหลือในด้านวัตถุ การเงิน ทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนการศึกษาและการฝึกอบรม สิ่งที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งคือความจำเป็นที่จะต้องเสริมสร้างความทะเยอทะยานเพื่อกำจัดความสิ้นหวังที่เป็นลักษณะชีวิตประจำวันของสตรีเหล่านี้

วรรค 280

สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมืองของกลุ่มสตรีเหล่านี้ควรได้รับการปรับปรุงอย่างง่าย ๆ โดยใช้มาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพสำหรับสตรีโดยทั่วไป ความพยายามอื่น ๆ ควรดำเนินการเพื่อมุ่งประกันว่าสตรีเหล่านี้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาหลักและกิจกรรมทางการเมือง โดยมุ่งเน้นโอกาสการสร้างรายได้เพื่อให้สตรีเหล่านี้ได้ปรับปรุงสถานภาพของตนด้วยตนเองและมุ่งให้สตรีได้เข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และจริงจังในฐานะผู้แทนและเป็นผู้รับประโยชน์จากการพัฒนา

วรรค 281

นโยบาย แผนงานและโครงการที่มีจุดประสงค์หรือเกี่ยวข้องกับกลุ่มสตรีที่ยากจนและไม่ได้รับความเป็นธรรม ควรคำนึงถึงความยากลำบากในการกำจัดอุปสรรคนานัปการที่สตรีกลุ่มดังกล่าวเผชิญอยู่และควรให้ความสำคัญเท่าเทียมกันในการกล่าวถึงสถานะที่ยากจนและไม่ได้รับความเป็นธรรมในแง่มุมมองทางสังคม เศรษฐกิจและมนุษยธรรม มาตรการจำเป็นที่ให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนแก่สตรีควรเสริมโดยแผนงานระยะยาวสมบูรณ์แบบเพื่อการแก้ไขปัญหาย่างถาวร ความพยายามของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นสิ่งจำเป็นเสมอในการแก้ไขเฉพาะของกุ่มบุคคลยากจน ซึ่งสตรีเป็นส่วนสำคัญของกลุ่มดังกล่าว

วรรค 282

พื้นฐานของความพยายามทั้งหมดที่จะปรับปรุงสภาพของสตรีควรระบุความต้องการต่าง ๆ ของสตรี ซึ่งหมายความว่าต้องมีการรวบรวมข้อมูลเฉพาะเพศ และดรรชนีทางเศรษฐกิจที่แสดงถึงสถานภาพความยากจนอย่างรุนแรงและการกดขี่ ข้อมูลดังกล่าวควรมีลักษณะเป็นตารางด้านเศรษฐกิจ-สังคม และครอบคลุมทั้งในทางกว้างและทางลึก ตลอดจนควรออกแบบเป็นพิเศษสำหรับนำไปใช้ในการกำหนดและการดำเนินนโยบาย แผนงาน และโครงการ ควรเพิ่มความพยายามในการติดตามผลงานทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคย่อย ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

ก. สตรีที่อาศัยในเขตที่ได้รับผลกระทบจากความแห้งแล้ง

วรรค 283

ในทศวรรษนี้ปรากฏการณ์ของความแห้งแล้งและการขยายตัวของทะเลทรายได้เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง ซึ่งมีได้มีผลกระทบแต่เพียงบางพื้นที่ในประเทศหนึ่งประเทศเดียวอีกต่อไป หากแต่มีผลกระทบไปถึงพื้นที่ทั้งประเทศของหลาย ๆ ประเทศ การที่ความแห้งแล้งแผ่ปกคลุมพื้นที่จำนวนมากเป็นระยะเวลานาน นับเป็นภัยคุกคามร้ายแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในเขตเซเชล ซึ่งเริ่มประสบปัญหาความอดอยากและปัญหาสภาวะแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างหนักอันเป็นผลเนื่องมาจากกระบวนการที่ทะเลทรายขยายตัว ฉะนั้น ถึงแม้ว่าประชาคมโลกจะได้ใช้ความพยายามอย่างมาก แต่สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศดังกล่าว โดยเฉพาะของสตรีและเด็ก ซึ่งอยู่ในภาวะที่น้ำกลั้วอันตรายอยู่แล้วกลับมีความทุกข์ยากมากขึ้น

เมื่อคำนึงถึงสภาวะดังกล่าวควรมีขั้นตอนในการส่งเสริมโครงการร่วมกันระหว่างประเทศที่มีความห่วงกังวล และประสงค์จะต่อสู้กับปัญหาความแห้งแล้ง และการขยายตัวของทะเลทรายนอกจากนี้ ควรเพิ่มความพยายามให้มากขึ้นในการกำหนดและปฏิบัติตามโครงการต่าง ๆ ที่มุ่งสร้างเสถียรภาพด้านอาหาร และการพึ่งพาตนเอง โดยเฉพาะด้วยการควบคุมและแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ดินและแหล่งน้ำให้มากที่สุด

ควรแยกความแตกต่างระหว่างความช่วยเหลือยามฉุกเฉินและกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อื่น ๆ เมื่อมีความจำเป็นควรขยายความช่วยเหลือยามฉุกเฉิน และควรเน้นไปในลักษณะการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาให้มากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ควรใช้มาตรการต่าง ๆ ที่คำนึงถึงบทบาทของสตรีในกระบวนการผลิต ให้สตรีได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผน การดำเนินการและการประเมินผลโครงการอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และให้หลักประกันว่าสตรีจะมีโอกาสเข้าถึงปัจจัยการผลิต ตลอดจนเทคนิคในการแปรรูปและการถนอมอาหาร

ข. สตรียากจนที่อาศัยในเมือง

วรรค 284

การขยายตัวของเมืองเป็นแนวโน้มทางเศรษฐกิจสังคมที่สำคัญ ในระยะ 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา และคาดว่าแนวโน้มดังกล่าวจะยังคงดำเนินต่อไปในอัตรารวดเร็ว ถึงแม้ว่าสถานการณ์ในภูมิภาคหนึ่งจะแตกต่างจากอีกภูมิภาคหนึ่งอย่างมาก แต่เป็นที่คาดทั่วไปว่า ภายในปี ค.ศ. 2000 สตรีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของสตรีทั้งหมดในโลกจะอาศัยอยู่ในเมือง ในประเทศกำลังพัฒนา จำนวนของสตรีที่อาศัยในเมืองอาจเพิ่มมากขึ้นถึงเกือบ 2 เท่าภายในปี ค.ศ. 2000 และคาดว่าในกลุ่มสตรีเหล่านั้นอาจมีสตรีที่ยากจนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

วรรค 285

เพื่อให้การแก้ไขปัญหาล่าช้านี้มีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรจัดโครงการพหุภาค โดยเน้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การจัดการเลือกปฏิบัติ และการให้บริการช่วยเหลือสนับสนุนการบริการรับดูแลเด็กอย่างเพียงพอและกรณีที่จำเป็นควรสร้างโรงอาหารในบริเวณที่ทำงานเพื่อให้สตรีได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาที่เสมอภาคกับบุรุษ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อภาคนอกระบบ ซึ่งก่อให้เกิดแหล่งการจ้างงานสำคัญแก่สตรียากจนที่อาศัยอยู่ในเมืองจำนวนมาก

ก. สตรีสูงอายุ

วรรค 286

สมาชิกโลกกว่าด้วยผู้สูงอายุ ปี ค.ศ. 1982 ได้รับรองแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศว่าด้วยผู้สูงอายุ ซึ่งเน้นทั้งด้านมนุษยธรรมและการพัฒนาของผู้สูงอายุ ข้อเสนอแนะของแผนปฏิบัติการสามารถนำมาใช้ได้กับทั้งสตรีและบุรุษ ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะให้ความคุ้มครองและดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งให้ความมั่นใจว่าผู้สูงอายุจะได้มีส่วนร่วมในชีวิตและการพัฒนาสังคม อย่างไรก็ตาม แผนปฏิบัติการได้ตระหนักถึงความห่วงใยเป็นพิเศษต่อสตรีสูงอายุ เนื่องจากการที่สตรีมีอายุยืนยาวขึ้น ซึ่งบ่อยครั้งหมายถึงความชราภาพที่ดูซ้ำเติมโดยความจำเป็นทางเศรษฐกิจและความโดดเดี่ยวอ้างว้างของสตรีโสด และหม้าย ซึ่งเป็นไปได้ว่าเกิดจากการได้รับค่าจ้างน้อยหรือไม่ได้เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานการณ์ดังกล่าวมักเกิดกับสตรีซึ่งตลอดชีวิตทำงานบ้าน โดยไม่ได้รับค่าจ้างหรือความสนใจ และได้รับบำนาญน้อยมากหรือไม่ได้เลย สำหรับกรณีที่สตรีมีรายได้โดยทั่วไปรายได้ของสตรีจะต่ำกว่ารายได้ของบุรุษ ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากสถานภาพการทำงานของสตรีในอดีตโดยส่วนใหญ่ขาดความต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุจากการดูแลบุตร และความรับผิดชอบครอบครัว ด้วยสาเหตุนี้ แผนปฏิบัติการยังรับทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องมีนโยบายระยะยาวที่มุ่งให้หลักประกันทางสังคมแก่สตรีตามสิทธิของตน นอกจากข้อเสนอแนะดังกล่าว รัฐบาลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลควรแสวงหาความเป็นไปได้ในการจ้างงานสตรีสูงอายุในทางที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ ตลอดจนให้กำลังใจสตรีสูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและสันตนาการ

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะว่าการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งรวมทั้งผู้สูงอายุสตรี ไม่ควรจำกัดอยู่แค่การรักษาโรคภัย แต่ควรรวมถึงการกินอยู่ที่ดีด้วย สำหรับความพยายามอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลสุขภาพเบื้องต้น การให้บริการด้านอนามัยและการจัดหาที่อยู่อาศัย และอาหารให้เหมาะสม ถือเป็นยุทธศาสตร์ที่ทำให้สตรีสูงอายุสามารถดำรงชีวิตทั้งในบ้าน ครอบครัวและชุมชนของตนเองอย่างมีความหมายให้นานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สตรีควรมีการเตรียมตัวแต่เนิ่น ๆ ในชีวิต ที่จะเผชิญผลของการที่ตนมีอายุยืนยาวขึ้นทั้งทางด้านจิตใจและสังคม ถึงแม้ว่าในขณะที่สตรีมีอายุสูงชันนั้น บทบาทในหน้าที่การงานและครอบครัวของสตรีจะมีการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานที่สำคัญ แต่การมีอายุสูงชัน ถือเป็นขั้นตอนของชีวิตที่

ท้าทายสำหรับสตรีอย่างหนึ่ง ในช่วงชีวิตนี้ สตรีควรสามารถใช้โอกาสใหม่ๆ ในทางสร้างสรรค์ได้ ควรตระหนักและกำจัดผลทางสังคมที่เกิดจากการวาดภาพลักษณ์ของสตรีสูงอายุไปในทางใดทางหนึ่ง สื่อมวลชนควรช่วยเหลือโดยการนำเสนอภาพพจน์ในทางบวกของสตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรเน้นความจำเป็นของการให้ความเคารพต่อสตรีสูงอายุ เนื่องจากสตรีเหล่านี้ได้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้แก่สังคมทั้งในอดีตและปัจจุบัน

ควรให้ความสนใจด้านการศึกษา และการรักษาปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุโดยเฉพาะสตรี ควรทำการค้นคว้าวิจัยที่มุ่งศึกษาและชะลอความชราภาพก่อนเวลาอันควร อันมีสาเหตุจากความเครียดที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในชีวิต การทำงานหนักเกินกำลัง การขาดโภชนาการที่ดี และการตั้งครุภัก์บ่อยครั้งเกินไป

ง. สตรีวัยเยาว์

วรรค 287

ควรขีดเวลาและขยายโครงการริเริ่มต่าง ๆ เนื่องในโอกาสปีเยาวชนสากลปี ค.ศ. 1985 เพื่อให้สตรีวัยเยาว์ได้รับความคุ้มครองจากการทารุณกรรม และแสวงหาประโยชน์รวมทั้งควรให้ความช่วยเหลือสตรีวัยเยาว์ในการพัฒนาศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายต้องมีโอกาสในการมีสุขภาพที่ดี การได้รับการศึกษาและการทำงานอย่างเสมอภาคกันเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายควรได้รับการศึกษาเพื่อยอมรับความรับผิดชอบในฐานะบิดามารดาอย่างเท่าเทียมกัน

ควรให้ความสนใจอย่างเร่งด่วนแก่การศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแก่สตรีวัยเยาว์ทุกสาขาอาชีพ โดยเน้นเป็นพิเศษแก่สตรีที่เสียเปรียบทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ สำหรับหญิงสาวและเด็กหญิงที่ทำงานของตนเอง ควรได้รับความช่วยเหลือในการจัดตั้งสหกรณ์และโครงการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างความชำนาญเกี่ยวกับเทคนิคการผลิต การตลาด และการบริหาร นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาโครงการฝึกอบรมพิเศษสำหรับมารดาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นและเด็กหญิงซึ่งออกจากโรงเรียนก่อนกำหนด และไม่มีความพร้อมที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพได้

ควรกำหนดขั้นตอนเพื่อจัดการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์จากสตรีวัยเยาว์ในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับในอนุสัญญา ILO ข้อ 111 ปี ค.ศ. 1958 เกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทางด้านอาชีพและการจ้างงาน และในอนุสัญญา ILO ข้อ 122 ปี ค.ศ. 1964 เกี่ยวกับนโยบายการจ้างงาน ควรมีการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายซึ่งให้หลักประกันแก่สิทธิของสตรีวัยเยาว์

รัฐบาลควรรับรู้และคุ้มครองสิทธิของสตรีวัยเยาว์ให้ปลอดภัยจากการทารุณกรรมทางเพศ การถูกรบกวนทางเพศ และการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลควรรับรู้ที่สตรีวัยเยาว์จำนวนมากต้องตกเป็นเหยื่อของการร่วมประเวณีระหว่างหญิงชายที่ร่วมบิดามารดาเดียวกัน และการทารุณทางเพศภายในครอบครัวของตนเอง และรัฐบาลควรดำเนินมาตรการเพื่อช่วยเหลือผู้

เคราะห์ร้ายเหล่านี้ และเพื่อป้องกันการทำร้ายดังกล่าว โดยการให้การศึกษ การปรับปรุงสถานภาพของสตรีให้ดีขึ้น และโดยการดำเนินมาตรการที่เหมาะสมต่อผู้กระทำผิด สตรีวัยเยาว์ควรได้รับการศึกษาเพื่อรักษาสีทริของตน และควรให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่การถูกรบกวนทางเพศและการแสวงหาประโยชน์จากการจ้างงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่เกี่ยวกับการรับใช้ภายในบ้าน ซึ่งเป็นกรณีที่พบการรบกวนและการแสวงหาประโยชน์ทางเพศสูง

รัฐบาลยังต้องรับรู้ถึงพันธะในการจัดหาที่อยู่อาศัยแก่สตรีวัยเยาว์ ซึ่งประสบปัญหาอย่างมากในการหาที่อยู่อาศัย เนื่องจากสตรีเหล่านี้ว่างงานและมีรายได้น้อย สตรีวัยเยาว์ที่ไร้ที่อยู่อาศัยมีโอกาสถูกแสวงหาประโยชน์ทางเพศมากเป็นพิเศษ

ในปี ค.ศ. 2000 สตรีอายุระหว่าง 15-24 ปี จะมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 8 ของประชากรในชนบทและในเมืองของประเทศกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่ของสตรีเหล่านี้ ลาออกจากโรงเรียนเพื่อหางานทำ สำหรับสตรีที่ได้ทำงาน บ่อยครั้งถูกแสวงหาประโยชน์ นอกจากนั้น การที่มีชั่วโมงการทำงานยาวนาน และความเครียดจะมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ นอกจากนั้น การได้รับโภชนาการต่ำ และขาดการวางแผน การตั้งครภ์บ่อยครั้ง ก็เป็นปัจจัยที่ทำให้ปัญหาดังกล่าวรุนแรงขึ้น

จ. สตรีที่ถูกทารุณกรรม

วรรค 288

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเพศใดเพศหนึ่งโดยเฉพาะกำลังเพิ่มสูงขึ้น และรัฐบาลต้องยืนยันถึงศักดิ์ศรีของสตรีเป็นอันดับแรก

ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลควรเพิ่มความพยายามในการจัดสร้างและเสริมรูปแบบความช่วยเหลือแก่สตรีที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงดังกล่าว โดยการจัดที่พักพิง การเลี้ยงดู และบริการด้านกฎหมายและอื่น ๆ

นอกจากการให้ความช่วยเหลือในทันทีแก่สตรีที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในครอบครัว และในสังคมแล้ว รัฐบาลควรดำเนินมาตรการที่จะทำให้ประชาชนได้ตระหนักว่าความรุนแรงลักษณะต่าง ๆ ที่คุกคามสตรีเพศเป็นปัญหาทางสังคมอย่างหนึ่ง รัฐบาลควรกำหนดนโยบายและมาตรการทางกฎหมายเพื่อสืบหาสาเหตุของความรุนแรงเหล่านั้น และขจัดความรุนแรงดังกล่าวให้หมดไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแก้ไขปัญหาสภาพพจน์และตัวแทนของสตรีในสังคมที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย และท้ายที่สุด รัฐบาลควรส่งเสริมการพัฒนามาตรการให้การศึกษ และการให้การศึกษ้อีกครั้งแก่ผู้กระทำผิด

ฉ. สตรีที่ขาดแคลน

วรรค 289

ความขาดแคลนเป็นรูปแบบของความยากจนอย่างรุนแรงที่สุด สันนิษฐานว่าผลกระทบของความขาดแคลนที่มีต่อประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาแล้วกำลังเพิ่มมากขึ้น ยุทธศาสตร์ในโรบิต ที่มุ่งส่งเสริมวัตถุประสงค์ของทศวรรษเพื่อสตรีขององค์การสหประชาชาติ คือความเสมอภาค การพัฒนาและสันติภาพ ทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติถือเป็นพื้นฐานสำหรับการแก้ไขปัญหาคความขาดแคลนนี้ นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะยังรวมถึงมาตรการที่ได้กำหนดสำหรับอนุวัติยุทธศาสตร์การพัฒนาระหว่างประเทศสำหรับทศวรรษของการพัฒนาแห่งสหประชาชาติครั้งที่สาม และระบบเศรษฐกิจใหม่ระหว่างประเทศ ดังนั้น รัฐบาลควรแน่ใจว่าความต้องการและปัญหาเฉพาะของสตรีที่ขาดแคลนจะได้รับความสำคัญเป็นอันดับแรกในมาตรการดังกล่าวข้างต้น ยิ่งไปกว่านั้น ความพยายามที่ได้ดำเนินการสำหรับปีสากลเพื่อจัดหาที่พักให้แก่ผู้ไร้ที่อยู่อาศัย (1987) ควรมุ่งความสนใจไปยังสถานการณ์เฉพาะของสตรี โดยคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างกันของสตรี

ช. สตรีที่ตกเป็นเหยื่อการค้าประเวณีและถูกบังคับให้เป็นโสเภณี

วรรค 290

การบังคับสตรีให้ค้าประเวณีเป็นรูปแบบหนึ่งของการค้าทาส ซึ่งกระทำต่อสตรีโดยผู้จัดหาโสเภณี ปัญหาดังกล่าวเป็นผลเนื่องมาจากความเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการจ้างแรงงานสตรีลดลง และเนื่องจากขบวนการขยายเมืองอย่างรวดเร็ว และการอพยพออกจากถิ่นฐานเดิมเข้าสู่เมืองก่อให้เกิดการจ้างงานในปริมาณน้อย และการว่างงาน ปัญหาการบังคับสตรีให้ค้าประเวณียังมีสาเหตุมาจากการที่สตรีต้องพึ่งพาบุรุษ นอกจากนั้น ความกดดันทางสังคมและการเมืองที่ก่อให้เกิดผู้ลักขโมยและผู้ทำแท้งนั้น ปรากฏว่ามีกลุ่มสตรีอ่อนแอตกเป็นเหยื่อของผู้จัดหาโสเภณีรวมอยู่ด้วย นอกจากนั้น การที่สนาจรเพื่อความสุภาพเพศ การบังคับค้าประเวณี และการผลิตสิ่งตีพิมพ์อนาจารได้ลดคุณค่าของสตรีให้เป็นเพียงวัตถุทางเพศและสินค้าสำหรับการค้าขายเท่านั้น

วรรค 291

รัฐที่เป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อการกำจัดการค้าบุคคลและการแสวงหาประโยชน์จากโสเภณี ควรอนุวัติบทบัญญัติในอนุสัญญาเกี่ยวกับการแสวงหาประโยชน์จากสตรีที่เป็นโสเภณี ควรพิจารณาอย่างเร่งด่วนเพื่อปรับปรุงมาตรการระหว่างประเทศ ในการต่อสู้กับการค้าสตรีซึ่งมีวัตถุประสงค์

ประสงค์เพื่อเป็นโสเภณี นอกจากนั้น ทรัพยากรเพื่อป้องกันปัญหาโสเภณีและการให้ความช่วยเหลือแก่โสเภณีด้านอาชีพ ชีวิตส่วนตัว และการกลับมาอยู่ในสังคมอีกครั้ง ควรมุ่งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงการฝึกอบรม การจ้างงาน การทำงานส่วนตัว และการจัดหาบริการอนามัยแก่สตรีและเด็ก อีกทั้งรัฐบาลควรพยายามร่วมมือกับองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล ในการสร้างโอกาสการจ้างงานสตรีให้กว้างขวางมากขึ้น นอกจากนี้ ควรกำหนดบทบังคับอย่างเข้มงวดในทุกระดับเพื่อหยุดกระแสการใช้ความรุนแรง การใช้ยาเสพติด และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโสเภณีที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาการแสวงหาประโยชน์ และการใช้ความรุนแรงกับหญิงโสเภณีมีความซับซ้อนและเป็นปัญหาที่ร้ายแรง จึงควรเพิ่มการร่วมมือระหว่างหน่วยงานของตำรวจสากลมากขึ้น

ข. สตรีที่ไม่สามารถประกอบอาชีพดั้งเดิม

วรรค 292

การใช้ประโยชน์จากที่ดินมากเกินไป และไม่เหมาะสมโดยผู้ใดและเพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม ซึ่งรวมถึงบริษัทข้ามชาติ รวมทั้งภัยพิบัติทางธรรมชาติและที่เกิดจากมนุษย์เป็นสาเหตุสำคัญที่ตัดหนทางการประกอบอาชีพดั้งเดิม ความแห้งแล้ง อุทกภัย พายุเฮอริเคนส์ และภัยทางสิ่งแวดล้อมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การชะล้างของดิน การขยายตัวของทะเลทราย และการตัดไม้ทำลายป่า ได้ผลักดันให้สตรีที่ยากจนไปอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่จำกัด ปัจจุบันบริเวณที่มีความกดดันมากที่สุด คือ บริเวณพื้นที่แห้งแล้งเนื่องจากขาดฝน และบริเวณพื้นที่กึ่งแห้งแล้ง นอกจากนี้ ชุมชนแออัดในเขตเมืองและการตั้งถิ่นฐานในเขตหุบเขาสูงชัน ก็ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงเช่นเดียวกัน การที่แหล่งน้ำมีปริมาณน้ำต่ำมาก การขาดแคลนเชื้อเพลิง การใช้ที่ดินเพาะปลูกและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มากเกินไป และความหนาแน่นของประชากรล้วนเป็นปัจจัยที่บ่อนทำลายหนทางการประกอบอาชีพของสตรีทั้งสิ้น

วรรค 293

ควรเน้นถึงความสำคัญของการบริหารระบบนิเวศน์ ทั้งในระดับชาติและในระดับนานาชาติ ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมควรได้รับการควบคุมและควรจัดหาทางเลือกอื่นในการประกอบอาชีพ การกำหนดมาตรการเพื่อร่างยุทธศาสตร์การสงวนสภาพแวดล้อมแห่งชาติ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรวมโครงการการพัฒนาสตรีไว้ด้วย เช่น การชลประทาน การปลูกต้นไม้ รวมทั้งการให้การศึกษาทางด้านเกษตรกรรม โดยให้สตรีเป็นส่วนสำคัญของแรงงานที่ได้รับค่าจ้างตอบแทนในโครงการเหล่านั้น

ฅ. สตรีที่เป็นหัวหน้าครอบครัวแต่ผู้เดียว

วรรค 294

จากการศึกษาเมื่อเร็ว ๆ นี้ แสดงให้เห็นว่าจำนวนครอบครัว ซึ่งมีสตรีเป็นหัวหน้าครอบครัว แต่ผู้เดียวกำลังเพิ่มมากขึ้น สตรีเหล่านี้จำนวนมากเป็นประชาชนที่ยากจนที่สุด ที่รวมตัวกันอยู่ใน

ตลาดแรงงานอย่างไม่เป็นทางการในเขตเมือง และเป็นส่วนใหญ่ของแรงงานชนบทที่ไม่ได้รับการจ้างงานหรือได้รับการจ้างงานน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาเฉพาะ (ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และกฎหมาย) ที่สตรีเหล่านี้ต้องเผชิญอยู่ สตรีที่มีสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและจริยธรรมที่ไม่เอื้ออำนวยจะประสบปัญหาในการเลี้ยงดูตนเองและบุตรเพียงลำพัง สถานการณ์ดังกล่าวมีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อสังคมในสิ่งที่เกี่ยวกับคุณภาพ ลักษณะนิสัย ผลงาน และความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ของพลเมืองในปัจจุบันและในอนาคต

วรรค 295

กฎหมาย กฎเกณฑ์และการสำรวจสำมะโนครัว ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่กำหนดบทบาทของหัวหน้าครอบครัวให้จำกัดอยู่เฉพาะเพศชาย เป็นอุปสรรคที่ขัดขวางสตรีในการที่จะได้รับประโยชน์จากสินเชื่อ เงินกู้ และทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบและมีใช้วัตถุ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงในด้านนี้เพื่อให้สตรีมีโอกาสได้รับประโยชน์จากทรัพยากรโดยเท่าเทียมกับบุรุษ นอกจากนี้จำเป็นที่จะขจัดนิยามต่าง ๆ เช่น “หัวหน้าครอบครัว” และบัญญัติศัพท์อื่นที่สมบูรณ์เพียงพอจะสะท้อนถึงบทบาทของสตรีอย่างเหมาะสมในเอกสารทางกฎหมายและการสำรวจสำมะโนครัวเพื่อให้หลักประกันแก่สิทธิของสตรีเหล่านี้ ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความต้องการของสตรีในการจัดหาบริการด้านสังคม รัฐบาลควรได้รับการเร่งรัดในการให้หลักประกันว่าสตรีที่ต้องรับผิดชอบครอบครัวเพียงลำพังผู้เดียวจะได้รับรายได้และความช่วยเหลือทางสังคมในระดับที่พอเพียงที่จะทำให้สตรีเหล่านั้นสามารถบรรลุถึงหรือคงไว้ซึ่งการพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจและสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ ควรระบุและกำจัดสมมติฐานซึ่งจำกัดบทบาทหัวหน้าครอบครัวเฉพาะเพียงบุรุษ อันเป็นพื้นฐานของนโยบายต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่ใช้ในการร่างนโยบายการพัฒนาและการออกกฎหมายควรให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ อาทิ เช่น การให้บริการดูแลเด็กอย่างเพียงพอและมีคุณภาพแก่สตรีเหล่านี้ เพื่อช่วยลดภาระความรับผิดชอบงานในบ้าน และทำให้สตรีสามารถมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการศึกษา การฝึกอบรมและการจ้างงาน บิดาในนามควรช่วยดูแลและให้การศึกษาแก่บุตรที่เกิดนอกการสมรส

ฎ. สตรีที่พิการทางร่างกายและจิตใจ

วรรค 296

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่ามีสตรีพิการเป็นจำนวนมาก ในจำนวนผู้พิการทางจิต ทางกาย และทางประสาทรับรู้ ซึ่งสันนิษฐานว่ามีประมาณ 500 ล้านคน ปัจจัยหลายประการทำให้จำนวนของผู้พิการสูงขึ้น รวมทั้งสงครามและความรุนแรงในรูปแบบอื่น ๆ ความยากจน ความหิวโหย การขาดโภชนาการ โรคระบาด และอุบัติเหตุในการทำงาน นอกจากนี้ การรับรองศักดิ์ศรีและสิทธิมนุษยชน

ตลอดจนการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมคนพิการยังมีอยู่จำกัด สภาพการณ์ดังกล่าวยังก่อให้เกิดปัญหามากขึ้นแก่สตรี ซึ่งอาจมีภาระความรับผิดชอบงานในบ้านและงานอื่น ๆ มีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลรับรองปฏิญญาว่าด้วยสิทธิของผู้พิการ (1975) และแผนปฏิบัติการโลกเกี่ยวกับผู้พิการ (1982) ซึ่งได้วางกรอบรวมการดำเนินงานสำหรับแผนปฏิบัติงานและได้กล่าวถึงปัญหาเฉพาะของสตรีซึ่งสังคมยังไม่ได้สังเกตเห็นอย่างเต็มที่ เนื่องจากปัญหาเหล่านี้ไม่เป็นที่รู้จักและเข้าใจกัน นอกจากนี้ ควรมีการวางมาตรการฟื้นฟูสมรรถนะทางอาชีพและสังคมในระดับชุมชน การบริการให้ความช่วยเหลือด้านความรับผิดชอบงานในบ้าน ตลอดจนสร้างโอกาสให้สตรีเหล่านั้นได้มีส่วนร่วมในทุกด้านของชีวิต สิทธิของสตรีพิการทางสมองในการรับทราบข่าวสาร และคำแนะนำด้านสุขภาพ และการเคารพสิทธิของสตรีพิการที่จะปฏิเสธหรือยินยอมให้มีการบำบัดรักษาทางการแพทย์และในทำนองเดียวกัน ควรเคารพสิทธิของผู้เยาว์ซึ่งพิการทางสมอง

ฎ. สตรีที่ถูกจำคุกและต้องโทษตามกฎหมาย

วรรค 297

ความห่วงกังวลในปัจจุบันที่สำคัญประการหนึ่งในการป้องกันการอาชญากรรม และกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ ในระบบกระบวนการยุติธรรมทางอาญา มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติอย่างเสมอภาคต่อสตรีที่กระทำผิด อย่างไรก็ตาม มีการปรับปรุงในส่วนที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ให้ดีขึ้นบ้าง แต่ยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงให้มากขึ้น ในทศวรรษที่ผ่านมา สตรีที่ถูกจำคุกมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าเพิ่มขึ้นต่อไป สตรีที่ถูกกักขังต้องเผชิญกับการทารุณทางร่างกาย ถูกกลั่นแกล้งทางเพศและศีลธรรมหลายรูปแบบ โดยส่วนใหญ่สภาพของสถานกักกันมีสุขอนามัยต่ำกว่ามาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ ตลอดจนสตรีเหล่านี้ไม่มีโอกาสได้เลี้ยงดูบุตรของตน ดังนั้น ควรพิจารณาข้อเสนอแนะจากการประชุมสภาสหประชาชาติ ครั้งที่ 6 ว่าด้วยการป้องกันการอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องหา จัดขึ้น ณ กรุงกรากัส ในปี ค.ศ. 1980^๕ และหลักการของปฏิญญากรากัส ซึ่งได้กล่าวถึงเป็นพิเศษเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อสตรีอย่างเสมอภาคและยุติธรรม ไปใช้ในการวางรูปแบบและอนุวัติมาตรการอย่างจริงจัง ทั้งในระดับชาติและระดับสากล นอกจากนี้ อัตราส่วนของสตรีพื้นเมืองที่ถูกจำคุกในบางประเทศ ยังเป็นเรื่องที่น่าวิตกกังวล

ฐ. สตรีและเด็กที่เป็ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่น

วรรค 298

ประชาคมระหว่างประเทศตระหนักถึงความรับผิดชอบด้านมนุษยธรรมที่จะคุ้มครองและช่วยเหลือผู้ลี้ภัย และผู้พลัดถิ่น ในหลายกรณีผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นสตรีต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่

ยากลำบากหลายรูปแบบ ซึ่งส่งผลต่อการคุ้มครองทางร่างกายและกฎหมาย ตลอดจนสภาพทางจิตใจ และสภาพความเป็นอยู่ทางด้านวัตถุ ได้มีการเรียกร้องให้ความช่วยเหลือและขยายความช่วยเหลือเป็นพิเศษต่อปัญหาความอ่อนแอและความปลอดภัยของร่างกาย ความเครียดทางอารมณ์ ผลกระทบทางสังคมจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากความแตกแยกหรือความตายในครอบครัว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงบทบาทของสตรี และข้อจำกัดซึ่งมักจะพบในสภาพแวดล้อมใหม่ รวมทั้งการขาดอาหารอย่างเพียงพอที่พักอาศัย การดูแลสุขภาพ และการบริการทางสังคม และต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อสตรีที่มีความจำเป็นเฉพาะ ยิ่งไปกว่านั้น ควรยอมรับและส่งเสริมผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นสตรีที่มีศักยภาพและความสามารถ

วรรค 299

เป็นที่ยอมรับว่าการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นสตรีและเด็ก ก็คือการแสวงหาวิธีจัดสาเหตุที่เป็นรากเหง้าของการลี้ภัยของผู้ลี้ภัย และการแก้ไขปัญหาที่ถาวร ซึ่งจะนำไปสู่การกลับคืนถิ่นโดยเร็วและสมัครใจ ในสภาพที่ปลอดภัย มีเกียรติ และมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในประเทศกำเนิดของตน จนกว่าการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะบรรลุเป้าหมาย ประชาคมระหว่างประเทศควรแสดงถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว และรับแบกรับโดยการให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นสตรีต่อไป รวมทั้งจัดโครงการบรรเทาทุกข์พิเศษโดยคำนึงถึงความจำเป็นเฉพาะของผู้ลี้ภัยสตรีและเด็กในประเทศแรกรับ และในทำนองเดียวกันความช่วยเหลือและโครงการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์พิเศษควรจัดให้แก่อผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นสตรีและเด็กต่อไป ควรเสนอความช่วยเหลือด้านกฎหมาย การศึกษา สังคม มนุษยธรรมและศีลธรรม ตลอดจนโอกาสที่จะถูกส่งกลับประเทศเดิมโดยสมัครใจ รวมทั้งการเดินทางกลับประเทศหรือการตั้งถิ่นฐานใหม่ ควรดำเนินขั้นตอนในการส่งเสริมให้รัฐบาลเป็นภาคีอนุสัญญาปี ค.ศ. 1951 ที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ลี้ภัย และอนุวัติบทบัญญัติที่ปรากฏในอนุสัญญาและพิธีสาร 1969 บนพื้นฐานของความเสมอภาคสำหรับผู้ลี้ภัยทั้งหมด

จ. ผู้อพยพสตรี

วรรค 300

ในทศวรรษปัจจุบัน ปรากฏชัดถึงอัตราที่เพิ่มขึ้นของผู้อพยพสตรีในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการลี้ภัยจากชนบทสู่ชนบท ชนบทสู่เมือง หรือการอพยพระหว่างประเทศ ซึ่งทั้งหมดนี้มีลักษณะแบบชั่วคราว ตามฤดูกาล หรือแบบถาวร นอกจากผู้อพยพสตรีจะขาดการศึกษา ความรู้ความชำนาญ และทรัพยากรที่เพียงพอแล้ว ยังต้องเผชิญกับปัญหาในการปรับตัว ซึ่งมีสาเหตุจากความแตกต่างด้านศาสนา ภาษา สัญชาติ และการเข้าถึงสังคม รวมทั้งการถูกตัดขาดจากครอบครัวเดิมของตน ปัญหาข้างต้นมักจะเกิดขึ้นกับการอพยพข้ามประเทศ ซึ่งเป็นผลจากการแสดงออกและการเป็นศัตรูอย่าง

เปิดเผย รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศที่ผู้อพยพมาอาศัยอยู่ ดังนั้น ควรมีการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของแผนปฏิบัติการว่าด้วยประชากรโลก และโครงการปฏิบัติงานครั้งหลังของทศวรรษสตรีแห่งสหประชาชาติในส่วนที่เกี่ยวกับผู้อพยพสตรี และควรขยายโครงการดังกล่าวเมื่อกำหนดถึงปัญหาที่คาดว่าจะเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ มีความเร่งด่วนที่จะร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานผู้อพยพและครอบครัวให้เสร็จตามที่สมัชชาสหประชาชาติได้รับรองข้อมติที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวแล้ว

วรรค 301

รัฐบาลที่รับผู้อพยพ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อสภาพของผู้อพยพสตรี ซึ่งได้รับการเลือกปฏิบัติเป็นสองเท่าในฐานะสตรีและฐานะผู้อพยพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองและการรักษาเอกภาพของครอบครัว โอกาสในการจ้างงาน และค่าแรงที่ยุติธรรม รวมทั้งสภาพการทำงาน การดูแลสุขภาพและผลประโยชน์ที่จะได้รับตามสิทธิประกันทางสังคมที่มีอยู่ในประเทศนั้น ตลอดจนการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและการเลือกปฏิบัติรูปแบบอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐบาลควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อผู้สืบสกุลของผู้อพยพสตรี ในเรื่องเกี่ยวกับการศึกษา การฝึกอบรมอาชีพ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีส่วนร่วมในประเทศที่ตนอาศัย และได้ประกอบอาชีพตามความรู้ความชำนาญทั้งนี้ในกระบวนการดังกล่าว ควรหลีกเลี่ยงการสูญหายค่านิยมทางวัฒนธรรมของประเทศกำเนิดของตน

ด. สตรีที่เป็นชนกลุ่มน้อยและสตรีพื้นเมือง

วรรค 302

สตรีบางคนถูกกดขี่เนื่องจากเป็นชนกลุ่มน้อยหรือเป็นประชากรที่ประวัติศาสตร์อยู่ภายใต้การปกครองและได้รับความทุกข์ยากจากการถูกแย่งชิงและขับไล่ สตรีเหล่านี้ต้องทนทรมานจากการเลือกปฏิบัติอันมีสาเหตุจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ สีผิว สายเลือด เผ่าพันธุ์ และประเทศกำเนิด และส่วนใหญ่มีความขาดแคลนทางเศรษฐกิจอย่างมาก และในฐานะที่เป็นสตรีทำให้บุคคลเหล่านี้ต้องเสียเปรียบเป็นสองเท่า รัฐบาลของประเทศที่มีชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมือง ควรกำหนดมาตรการที่แสดงถึงความเคารพ รักษา และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ตลอดจนศักดิ์ศรี เผ่าพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรม เอกลักษณ์ทางภาษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการเปลี่ยนแปลงในสังคมของบุคคลเหล่านี้

วรรค 303

รัฐบาลควรให้หลักประกันว่าสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องจะนำมาใช้กับสตรีชนกลุ่มน้อยและสตรีพื้นเมืองอย่างเต็มที่ รัฐบาลของประเทศที่มีชนกลุ่มน้อยและชนพื้นเมือง ควรให้หลักประกันที่จะเคารพสิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งช่วยเหลือให้สตรีเหล่านี้สามารถรับผิดชอบต่อครอบครัวได้ มาตรการเฉพาะนั้น

ต้องครอบคลุมถึงปัญหาการขาดอาหาร อัตราสูงของการเสียชีวิตของมารดาและบุตรและปัญหาสุขภาพอื่น ๆ การขาดการศึกษา และที่พักอาศัย ตลอดจนการดูแลบุตร ควรให้การฝึกอาชีพ การอบรมด้านเทคนิคและอาชีพในระดับต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือให้สตรีเหล่านี้มีหลักประกันในการทำงาน หรือมีส่วนในการทำกิจกรรมและโครงการเสริมรายได้ ตลอดจนได้รับเงินค่าจ้างอย่างเพียงพอ การประกันสุขภาพ ความปลอดภัยในการทำงานและสิทธิต่าง ๆ ในฐานะคนงาน รัฐบาลควรให้หลักประกันว่าสตรีเหล่านี้จะได้รับการบริการดังกล่าวข้างต้นด้วยภาษาท้องถิ่นของตนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

วรรค 304

ควรให้คำปรึกษาหารืออย่างเต็มที่แก่สตรีชนกลุ่มน้อยหรือพื้นเมือง และควรให้สตรีเหล่านี้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุวัติมาตรการของโครงการที่มีผลกระทบต่อตน รัฐบาลของประเทศที่มีสตรีกลุ่มนี้อาศัยอยู่ควรพิจารณาแนวทางการทำงานขององค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการว่าด้วยการขจัดเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและคณะอนุกรรมการว่าด้วยการป้องกันการเลือกปฏิบัติและคุ้มครองชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะทำงานซึ่งกำลังวางมาตรฐานสากลที่จะใช้ในการคุ้มครองสิทธิของชนกลุ่มน้อย สมัชชาสหประชาชาติควรพิจารณาข้อเสนอแนะที่ให้มีการวางรูปแบบปีสากลแห่งวัฒนธรรมพื้นเมืองและดั้งเดิม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจระหว่างประเทศ และเน้นบทบาทพิเศษของสตรีในการรักษาเอกลักษณ์ของประชาชนของตน

ความร่วมมือระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค

ก. อุปสรรค

วรรค 305

ในทศวรรษปัจจุบัน ความพยายามที่จะอุทิศให้แก่ความต้องการในการสร้างความก้าวหน้าต่อสถานภาพของสตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษ คือ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ ยังมีไม่เพียงพอ ทั้งในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค ความตึงเครียดระหว่างประเทศ การแข่งขันกำลังอาวุธ ภัยคุกคามจากสงครามนิวเคลียร์ ความล้มเหลวในการเคารพสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ความล้มเหลวในการเคารพหลักการกฎบัตรสหประชาชาติ รวมทั้งความถดถอยทางเศรษฐกิจโลก และวิกฤตการณ์อื่น ๆ ประกอบกับความไม่พอใจอันเนื่องจากการขาดความก้าวหน้าในความร่วมมือระดับพหุภาคีและระดับระหว่างประเทศ ตั้งแต่การประชุมโลก ณ กรุงโคเปนเฮเกน มีผลกระทบอย่างรุนแรงต่อขอบเขตและความสามารถของความร่วมมือระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค รวมทั้งบทบาทขององค์การสหประชาชาติ ความก้าวหน้าในประเทศกำลังพัฒนาเริ่มช้าลง หรือบางกรณีกลายเป็นถดถอยเนื่องจากหนี้สินจำนวนมหาศาล ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจและการเงิน การขาดแคลนทรัพยากร และการว่างงาน สิ่งที่กำลังมานี้ส่งผลกระทบต่ออนาคตความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ

สตรี อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความก้าวหน้าบ้างในแง่ของความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ และมีความสำนึกถึงบทบาทของสตรีในการพัฒนา และด้านสันติภาพมากขึ้น ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

วรรค 306

ในระหว่างทศวรรษนี้ องค์การระหว่างประเทศ และองค์การระดับภูมิภาค ได้รับการเรียกร้องให้เลื่อนตำแหน่งเจ้าหน้าที่สตรีให้สูงขึ้น และขยายการจ้างงานสตรีที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าทำงาน แต่ผลที่ปรากฏยังไม่มีความสม่ำเสมอ และในบางกรณีในระหว่างทศวรรษสถานการณ์กลับเลวร้ายลงไปอีก อันเนื่องจากการขาดแคลนทรัพยากร และเงื่อนไขที่จำกัดอื่นๆ อาทิเช่น การแบ่งเขตทางภูมิศาสตร์ และเครื่องกีดกันทางทัศนคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สตรีจะถูกกีดกันไม่ให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารระดับสูง เป็นผลทำให้อิทธิพลในการตัดสินใจถูกจำกัดอย่างมาก

วรรค 307

ในการจัดตั้งสถาบันการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความร่วมมือในด้านการพัฒนาสตรีให้ก้าวหน้า หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติหลายองค์กร องค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐ และองค์การระดับภูมิภาค ได้กำหนดจุดหลักสำหรับกิจกรรมของสตรี เพื่อตอบสนองความกดดันที่เกิดขึ้นในทศวรรษ อย่างไรก็ตาม ในหลายกรณี กิจกรรมเหล่านั้น คงดำเนินควบคู่กับระยะเวลาและทรัพยากรที่ขาดแคลน ทำให้ประสิทธิผลในระยะยาวของกิจกรรมถูกจำกัด ยิ่งไปกว่านั้น กิจกรรมซึ่งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาความร่วมมือมักจะถูกจำกัดโดยจุดหลักต่างๆ เหล่านี้เป็นผลทำให้สตรีไม่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานขององค์การ และโครงการกิจกรรมได้ นอกจากนี้ ความก้าวหน้าในการร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคยังถูกจำกัด เนื่องจากเจ้าหน้าที่จำนวนมากของหน่วยงานและองค์การระหว่างประเทศไม่ได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทสำคัญของสตรีในการพัฒนา

วรรค 308

ยุทธวิธีการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศ และระดับภูมิภาคต้องถูกกำหนดบนพื้นฐานที่ว่า การพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมีความจำเป็นที่จะต้องให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทั้งในฐานะตัวแทน และผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนา องค์กรที่เกี่ยวกับการพัฒนาต้องตระหนักว่าสตรีเป็นทรัพยากรที่จะต้องได้รับพัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้น ดังนั้น สถาบันการพัฒนาระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค จะต้องกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในด้านนี้ และวางระบบการจัดการที่จำเป็นเพื่อประกันว่าจะมีการอนุมัตินโยบายอย่างจริงจัง และประเมินผลของนโยบายจากโครงการและกิจกรรมอย่างเต็มที่ นโยบายดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับหลักการอนุวัติยุทธศาสตร์ในโรบี๑ ซึ่งได้รับการ

รับรองแล้ว นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับอาวุโสขององค์กรเกี่ยวกับการพัฒนาต้องแสดงให้เห็นถึง
 คำมั่นอย่างแข็งขันและชัดเจน รวมทั้งความสนใจที่จะให้สตรีเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา

ข. ยุทธศาสตร์พื้นฐาน

วรรค 309

ในการจัดทำรายงานและให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ใช้ในการอนุวัติยุทธศาสตร์ในโรบี ๙ รวมทั้งแนวทางและวิธีการที่ประสบผลสำเร็จในการเอาชนะอุปสรรค ควรมีการติดตามและประเมินผลทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับภูมิภาคย่อย โดยอาศัยหน่วยงานติดตามผลระดับชาติเป็นหลัก รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล

วรรค 310

ความร่วมมือทางวิชาการ การฝึกอบรม และการให้บริการด้านคำปรึกษา จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาให้ก้าวหน้า รวมทั้งส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง โดยเน้นเกี่ยวกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวิชาการระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น ควรมีการประเมินความต้องการเฉพาะของสตรีเป็นระยะ ๆ ตลอดจนวิธีการที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมในการวางแผนและประเมินผลของกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนา ควรรีให้หลักประกันว่าสตรีจะมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และโครงการความร่วมมือทางวิชาการ

วรรค 311

ควรเสริมสร้างการประสานงานระหว่างสถาบันทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับภูมิภาคย่อย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านความก้าวหน้าของสตรี และการจัดให้มีการร่วมมือเพื่อดำเนินกิจกรรมระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง

วรรค 312

การวิจัยและวิเคราะห์นโยบาย ควรเน้นความสนใจเกี่ยวกับบทบาททางเศรษฐกิจของสตรีในสังคมให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งการให้สตรีได้รับทรัพยากรทางเศรษฐกิจเป็นที่ดินและเงินทุน ควรดำเนินการวิจัยและวิเคราะห์นโยบายเกี่ยวกับสตรี โดยใช้การพิจารณาถึงหลักการวิเคราะห์ที่สำคัญ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรวบรวมข้อมูลเฉพาะเพศสำหรับการดำเนินการดังกล่าวอย่างเพียงพอต่อไป

วรรค 313

ควรดำเนินขั้นตอนเพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมมากขึ้น ในกิจกรรมและการตัดสินใจระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับภูมิภาคย่อย รวมทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับการรักษาสันติภาพและความมั่นคง โดยทางตรงและทางอ้อม บทบาทของสตรีในการพัฒนา และการบรรลุถึงความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ

วรรค 314

ควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับความก้าวหน้าที่ยังบรรลุเป้าหมายในทศวรรษ และเกี่ยวกับการอนุวัติยุทธศาสตร์ในโรบีนซ์ อย่างกว้างขวาง ระหว่างปี ค.ศ. 1985–ค.ศ. 2000 ทั้งในระดับระหว่างประเทศ ระดับภูมิภาค ระดับภูมิภาคย่อย และระดับชาติ โดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างทศวรรษ มีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาการสื่อสารด้านไอทีที่สนับสนุนมากขึ้น และขยายเครือข่ายการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมสำหรับสตรี จะต้องจัดการเลือกประติบัติ ภาพลักษณ์แบบเก่า และการทำลายภาพพจน์ของสตรีตามสื่อต่าง ๆ

วรรค 315

โดยอาศัยพื้นฐานจากผลการทบทวนและการประเมินผลในระบบขององค์การสหประชาชาติ ที่ระบุถึงความต้องการให้มีความพยายามต่อไปที่จะให้หลักประกันแก่สตรีว่าจะมีการรับสมัคร การเลื่อนตำแหน่ง และการว่าจ้างงานประจำ ดังนั้น หน่วยงานขององค์การสหประชาชาติ คณะกรรมาธิการระดับภูมิภาค และทบวงการชำนัญพิเศษ ควรดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้เกิดความสมดุล ยุติธรรมระหว่างเจ้าหน้าที่สตรีและบุรุษในระดับบริหารและระดับอาชีพในทุกด้าน รวมทั้งตำแหน่งที่ต้องปฏิบัติงานนอกสถานที่ โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษในการส่งเสริมผู้แทนสตรีระดับภูมิภาค อย่างเท่าเทียมกัน สตรีควรได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารและผู้ตัดสินใจในระบบขององค์การสหประชาชาติ เพื่อที่จะทำให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างประเทศและระดับภูมิภาคมากขึ้น รวมทั้งในด้านความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ

วรรค 316

เมื่อคำนึงถึงความยากลำบากของกลุ่มสมรสของเจ้าหน้าที่องค์การสหประชาชาติ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามสถานที่ต่าง ๆ ได้มีการเร่งรัดให้องค์การสหประชาชาติ ดำเนินความพยายามทุกวิถีทางที่จะอำนวยความสะดวกด้านการศึกษา และจัดตั้งศูนย์ดูแลเด็กกลางวัน เพื่อช่วยให้กลุ่มสมรสสามารถทำงานในสถานที่ปฏิบัติงานนั้นได้

ก. มาตรการสำหรับการอนุวัติยุทธศาสตร์พื้นฐาน การติดตามผล

วรรค 317

ควรมีการติดตามผลการอนุวัติเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษ-ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ รวมทั้ง ยุทธศาสตร์ในโรบ็อก ในระหว่างปี ค.ศ. 1986-ค.ศ. 2000 การติดตามผลระดับระหว่างประเทศ ควรอยู่บนพื้นฐานของการทบทวน การปฏิบัติงาน การจัดสรรทรัพยากร และความก้าวหน้าที่ได้รับในระดับชาติ ระดับภูมิภาคย่อย และระดับภูมิภาค การทบทวนระดับชาติ ควรมีรูปแบบที่ตอบสนองต่อการเสนอรายงานประจำทางสถิติที่สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ ต้องการ ซึ่งควรรวมข้อบ่งชี้ถึงสถานภาพของสตรีด้วย นอกจากนี้ พื้นฐานการเสนอรายงานทางสถิติ ควรได้รับการปรับปรุงโดยคณะกรรมการสถิติ โดยการหารือกับคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรี อนึ่ง สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติควรรวบรวมผลการติดตาม ซึ่งได้รับการหารือกับหน่วยงานที่เหมาะสมของรัฐ รวมทั้งกลไกระดับชาติที่จัดตั้งเพื่อการติดตามผลและปรับปรุงสถานภาพของสตรี การปฏิบัติงานและความก้าวหน้าที่ได้รับในระดับชาติควรสะท้อนให้เห็นว่ามีการหารือระหว่างองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล และการมีส่วนร่วมในความหวังกังวลในทุกระดับของการวางแผนนโยบาย การอนุวัติ และการประเมินผลของรัฐบาล

วรรค 318

ทบวงการชำนัญพิเศษ และองค์กรขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งคณะกรรมการระดับภูมิภาค ควรสร้างขีดความสามารถและระเบียบในการติดตามผล เพื่อใช้วิเคราะห์สถานภาพของสตรีตามภาค หรือตามภูมิภาค และเสนอรายงานอย่างสม่ำเสมอต่อหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง และต่อคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรี ซึ่งทำหน้าที่เป็นองค์กรระหว่างประเทศหลักเกี่ยวกับสตรีในระบบขององค์การสหประชาชาติ

วรรค 319

คณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรีควรพิจารณารายงานเกี่ยวกับความคืบหน้าและมาตรการที่ปฏิบัติในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศ โดยสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าต่อสถานภาพสตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับเป้าหมายของทศวรรษ-ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ และเป้าหมายรอง-การจ้างงาน สุขภาพ และการศึกษา-และยุทธศาสตร์ รวมทั้งมาตรการสำหรับปี ค.ศ. 2000 ระบบขององค์การสหประชาชาติ ควรจัดทำบททบทวนอย่างสมบูรณ์และโดยพินิจ-พิเคราะห์เกี่ยวกับความก้าวหน้าที่ได้รับในการปฏิบัติตามบทบัญญัติของแผนปฏิบัติการและโครงการโลกสำหรับครึ่งหลังของทศวรรษ โดยคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรีจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดทำบททบทวนและประเมินผล คณะกรรมการควรติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติตาม

มาตรฐาน ระเบียบปฏิบัติ ยุทธศาสตร์ อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสตรี เมื่อคำนึงถึงการปฏิบัติงานที่สำคัญนี้ ควรให้บุริมสิทธิแก่ผู้เชี่ยวชาญระดับสูงและผู้แทนของคณะกรรมการ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบนโยบายหลักเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

วรรค 320

ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษอย่างเหมาะสมแก่ความก้าวหน้าของสตรี ในการจัดเตรียมเครื่องมือและยุทธศาสตร์ใหม่ อาทิ ยุทธศาสตร์รวมสำหรับการพัฒนาระหว่างประเทศ เรียกร้องหน่วยงานระหว่างประเทศของระบบขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานที่เกี่ยวกับการติดตามผล การทบทวน และการประเมินผลของเครื่องมือ ยุทธศาสตร์ แผนงานและโครงการที่มีอยู่เกี่ยวกับสตรีทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ความสำคัญอันดับต้นต่อการพัฒนาโยบายที่ชัดเจน ตลอดจนแผนทบทวนการปฏิบัติงานเพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมในโครงการปฏิบัติงานประจำเหล่านั้น

วรรค 321

วิธีและระเบียบที่จะนำมาใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากรัฐบาล คณะกรรมการระดับภูมิภาค องค์การที่ไม่ใช่ของรัฐบาลและองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ควรปรับปรุงให้กะทัดรัดและตั้งอยู่บนแนวทางซึ่งกำหนดโดยคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพของสตรี

ความร่วมมือทางวิชาการ การฝึกอบรม และการให้คำปรึกษา

วรรค 322

มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งรัดมาตรการเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการ การฝึกอบรมและการให้คำปรึกษาที่มุ่งกำหนดใช้ในการพัฒนาสถานภาพของสตรี ในระดับระหว่างประเทศ ในระดับภูมิภาค และในระดับภูมิภาคย่อย รวมทั้งความร่วมมือระหว่างประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งในเรื่องนี้จะต้องมีการจัดระเบียบใหม่เกี่ยวกับหลักการในเรื่องการจัดสรรทรัพยากร รวมทั้งเป้าหมายทางการเงิน ความช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรมนุษย์ แต่กระนั้นก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดในด้านทรัพยากร องค์การสหประชาชาติจึงควรรักษาบทบาทสำคัญในการผลักดันเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ให้เพิ่มมากขึ้นต่อสตรีต่อไป

วรรค 323

ความร่วมมือทางวิชาการ ควรจะสัมพันธ์กับแนวคิดใหม่ คือการทำลายวัฏจักรแห่งการพึ่งพา โดยเน้นถึงความต้องการในท้องถิ่น การใช้วัสดุและทรัพยากรรวมทั้งการสร้างสรรค์และความรู้ความชำนาญในท้องถิ่น ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของสตรีในฐานะตัวแทน และผู้ได้รับ

ประโยชน์ ในกิจกรรมเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการในทุกๆ ด้าน อื่นๆ สมาคมและกลไกในท้องถิ่น ควรจะหันมาจับบทบาทแข่งขันขึ้น ในการวางแผนและการกำหนดนโยบาย ควรเน้นให้สตรีได้ประโยชน์ จากเงินทุนในโครงการช่วยเหลือตนเอง กิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ การพัฒนากิจการและโครงการ ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อลดงานที่นำเบ้าหน้าของสตรี การสาธิตโครงการที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่ทำให้สตรีมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่เคยมีมาก่อนซึ่งโครงการประเภทนี้ ควรเป็นองค์ประกอบสำคัญในกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการ

วรรค 324

ควรให้หลักประกันว่าองค์กรที่ยังไม่กำหนดแนวทางหรือระเบียบโครงการเป็นการเฉพาะใน ส่วนที่เกี่ยวกับสตรีในการพัฒนา ซึ่งเชื่อมโยงกับเป้าหมายอื่นๆ จนถึงปี ค.ศ. 2000 จะได้รับการ ปรับปรุงแก้ไข ซึ่งแนวทางและระเบียบเหล่านี้สามารถนำมาใช้ได้กับโครงการทุกส่วน ตลอดจนแนวทาง และระเบียบที่มีอยู่ดังกล่าวจะต้องได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสาร ของโครงการแต่ละโครงการควรบรรจุเรื่องยุทธศาสตร์ที่ประกันว่าโครงการเหล่านี้จะส่งผลในด้านบวก ต่อสถานภาพของสตรี

วรรค 325

มีความจำเป็นที่จะต้องจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และบุคลากรอย่างจริงจังเพื่อเพิ่มขีดความ สามารถให้แก่บุคคลเหล่านี้ที่จะมีความเข้าใจและประสานกับบทบาทของสตรีในเรื่องการพัฒนาได้ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นี้ จะต้องมีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนอย่างพอเพียง การ นำนโยบายเกี่ยวกับสตรีมาปฏิบัติถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ไม่ใช่เรื่องของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งระบบดังกล่าวควรได้รับการปรับปรุงเพื่อกระจายความรับผิดชอบ และประโยชน์จากการดำเนินนโยบายดังกล่าว

วรรค 326

รัฐบาลควรขยายและปรับปรุงการจัดการด้านสถาบันเกี่ยวกับความร่วมมือทางวิชาการเพื่อ ให้นำนโยบายนั้นสัมพันธ์กับกลไกปฏิบัติในระดับท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งควรส่งเสริมการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความพยายามในเรื่องดังกล่าวนี้รัฐบาลอาจใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ กิจกรรม และทรัพยากรในระบบขององค์การสหประชาชาติ

วรรค 327

ในขณะที่ความร่วมมือทางวิชาการ เน้นเรื่องความเสมอภาคของบุรุษและสตรี ควรให้หลัก- ประกันว่าจะมีการประสานความต้องการและความปรารถนาของสตรี ในการกำหนดและทบทวน

นโยบายและโครงการความร่วมมือทางวิชาการ และผลที่อาจเกิดขึ้นในทางลบต่อความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สตรีควรถูกจำกัดให้เหลือน้อยที่สุด ความร่วมมือทางวิชาการและความร่วมมือของสตรีต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายของการพัฒนาประเทศทั้งหมด ทั้งนี้การจัดลำดับความสำคัญโครงการและแผนงานความช่วยเหลือทางวิชาการควรได้รับการจัดเพื่อให้หลักประกันว่ามีการรวมกิจกรรมพิเศษของสตรีไว้ในแผนงานและโครงการอย่างเต็มที่ สตรีควรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และเท่าเทียมในกิจกรรมและโครงการความร่วมมือทางวิชาการในฐานะองค์ประกอบพื้นฐานของนโยบายความร่วมมือทางวิชาการ และควรระบุความต้องการเฉพาะของกลุ่มสตรีที่ยากจนและด้อยโอกาสในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ

วรรค 328

การมีส่วนร่วมขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล เป็นวิธีการหนึ่งที่ส่งเสริมความเกี่ยวข้องและสนับสนุนผลของกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อสตรี

วรรค 329

ในการจัดสรรความช่วยเหลือทั้งแบบพหุภาคีและทวิภาคี องค์กรช่วยเหลือและรัฐบาลประเทศผู้รับความช่วยเหลือควรปรึกษาหารือเพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการที่สามารถทบทวนและวัดผลได้พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและระยะเวลาไปพร้อมกัน ควรเร่งรัดให้รักษาและเพิ่มการหมุนเวียนของทรัพยากรอย่างแท้จริงเพื่อกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการที่จะเป็นประโยชน์ต่อสตรี รวมทั้งระดมทรัพยากรจากองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล รวมทั้งจากภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง องค์กรช่วยเหลือระดับทวิภาคีและพหุภาคีควรคำนึงเป็นพิเศษที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ยากจนที่สุดในความพยายามของประเทศเหล่านี้ที่จะให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนา เกี่ยวกับเรื่องนี้ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อโครงการด้านสุขภาพ การศึกษาและการฝึกอบรม และการสร้างโอกาสการจ้างงานสำหรับสตรี โดยเฉพาะสตรีชนบท

วรรค 330

องค์กรช่วยเหลือทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคี ควรประสานกันเพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนา และควรกำหนดนโยบายด้านองค์กรช่วยเหลือสตรีในการพัฒนารวมอยู่ในองค์การและโครงการความช่วยเหลือต่าง ๆ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในโครงการระดับทวิภาคีและพหุภาคี การฝึกอบรมความช่วยเหลือทางวิชาการและการเงิน นโยบายต่อสตรีในเรื่องการพัฒนาควรสอดคล้องกับความช่วยเหลือที่มีอยู่ทั้งหมด ตลอดจนสอดคล้องกับระเบียบปฏิบัติงานขององค์กรทั้งในระดับแผน และระดับภาค

วรรค 331

การที่จะทำให้สตรีสามารถกำหนดและปกป้องผลประโยชน์และความต้องการของตน ระบบขององค์การสหประชาชาติ และองค์กรช่วยเหลือ ควรจัดความช่วยเหลือสำหรับโครงการและแผนงาน ซึ่งส่งเสริมความเป็นอิสระของสตรี โดยเฉพาะในเรื่องกระบวนการบูรณาการ

วรรค 332

ควรส่งเสริมให้องค์การระหว่างประเทศที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาล รวมทั้งองค์กร เช่น สหภาพแรงงาน เข้ามีส่วนร่วมในงานประจำวันของสตรี และให้เพิ่มความสนใจต่อปัญหาเรื่องสตรีมากขึ้น ควรรับรองและสนับสนุนความสามารถขององค์การระหว่างประเทศที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐบาลในทุกระดับให้เข้าถึงสตรีและกลุ่มสตรีมากขึ้น องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรรัฐ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการพัฒนา ควรนำบทบาทอันมีศักยภาพขององค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาลเหล่านี้มาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

วรรค 333

ระบบขององค์การสหประชาชาติ ควรจัดความช่วยเหลือทางวิชาการและการให้คำปรึกษาในระดับชาติ เพื่อปรับปรุงข้อมูลทางสถิติ และข้อบ่งชี้เฉพาะเพศให้เป็นระบบ รวมทั้งข้อมูลซึ่งสามารถช่วยในการกำหนดนโยบายและโครงการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเข้ามามีบทบาทร่วมของสตรีในการพัฒนา ในฐานะของผู้สนับสนุนและผู้ได้รับผลประโยชน์

วรรค 334

ควรสนับสนุนความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศกำลังพัฒนาในด้านบริการของสตรี ในกิจกรรมทุกระดับและทุกภาค โดยเฉพาะควรเน้นในด้านส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความชำนาญ เทคโนโลยีและความรู้ รวมทั้งการเผยแพร่รูปแบบการปรับปรุงองค์กรให้เหมาะสมต่อการส่งเสริมสตรีให้พึ่งพาตนเองในความร่วมมือระดับภูมิภาค ในกรอบของความร่วมมือทางวิชาการในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ควรให้ความสำคัญอันดับต้นต่อความต้องการเร่งด่วนในการนำข้อมูลมาใช้ในกระบวนการเพื่อให้สตรีมีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมทั้งความจำเป็นในการโอนข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเหมาะสม ควรจะส่งเสริมความร่วมมือในระดับภูมิภาคเพื่อช่วยเหลือกลุ่มสตรีที่ด้อยโอกาส ด้วยเช่นกัน

วรรค 335

ระบบขององค์การสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ควรให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการต่อสตรี เพื่อให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพ และความร่วมมือระหว่างประเทศ

วรรค 336

ระบบขององค์การสหประชาชาติควรสนับสนุนโครงการฝึกอบรมสำหรับสตรีต่อไป โดยเฉพาะในประเทศที่ด้อยพัฒนา ในลักษณะทุนการศึกษาหรือความช่วยเหลือรูปแบบอื่น ๆ โดยเฉพาะในสาขาการวางแผนเศรษฐกิจ การสาธารณสุขและบริหารรัฐกิจ การจัดการด้านธุรกิจและการบัญชี การเกษตรและแรงงานสัมพันธ์ รวมทั้งในสาขาวิทยาศาสตร์ เทคนิคและวิศวกรรม มีความจำเป็นที่จะต้องสนับสนุนและขยายกิจกรรมทางด้านเทคนิคและเศรษฐกิจสำหรับสตรี โดยความร่วมมือจากองค์การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ เกี่ยวกับเรื่องนี้ กองทุนเพื่อการพัฒนาสตรีแห่งสหประชาชาติเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับเป็นพิเศษในฐานะผู้สนับสนุนในเรื่องความช่วยเหลือทางวิชาการ และการพัฒนาแก่สตรีที่ด้อยโอกาส รวมทั้งให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและขยายเวลาการให้ความช่วยเหลือต่อไปจากทศวรรษนี้ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความต้องการเพื่อการพัฒนาของสตรี

วรรค 337

ควรส่งเสริมสตรีให้มีส่วนร่วมในคณะตรวจสอบความช่วยเหลือทางวิชาการ การวางแผน การวางโครงการ การประเมินผลและติดตามงาน รวมทั้งควรพัฒนาแนวทางเพื่อใช้ประเมินความเกี่ยวข้องและผลกระทบของโครงการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาสตรี องค์กรเงินทุนขององค์การสหประชาชาติ เช่น โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ กองทุนเพื่อกิจกรรมด้านประชากรแห่งสหประชาชาติ กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และโครงการอาหารโลก รวมทั้งธนาคารโลก ควรรับประกันว่าสตรีจะได้รับผลประโยชน์และมีส่วนร่วมในโครงการและแผนต่าง ๆ ซึ่งได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากองค์กรเหล่านี้

องค์กรด้านความร่วมมือ**วรรค 338**

ควรสนับสนุนการทำงานของระบบความร่วมมือซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการของสตรี ควรส่งเสริมให้คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติมีบทบาทอย่างจริงจังและต่อเนื่องในการทบทวน และประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสตรี การปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติ และองค์กรอื่น ๆ ควรจัดรวมเป็นสถาบัน ซึ่งเชื่อมโยงกับการประชุมของคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรีในอันที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในโครงการต่าง ๆ และประสานงานสำหรับการจัดทำแผนและโครงการในอนาคต เพื่อที่จะทำให้เกิดความมั่นใจว่ามีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอในการอำนวยความสะดวกแก่แผนปฏิบัติงาน และลดกิจกรรมซ้ำซ้อนที่ไม่จำเป็นลงด้วย

วรรค 339

แผนงานระยะกลางในอนาคตขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษควรบรรจุการเสนองานระดับย่อยของโครงการต่าง ๆ ที่หลากหลายเกี่ยวกับปัญหาสตรี และเพื่อให้นโยบายและโครงการของระบบขององค์การสหประชาชาติที่เกี่ยวกับสตรีและการพัฒนาเกิดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เลขาธิการสหประชาชาติในฐานะประธานคณะกรรมการบริหารว่าด้วยความร่วมมือ ควรริเริ่มในการกำหนดระบบแผนงานระยะกลางสำหรับสตรีและการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม ที่ 1985/46 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 1985

วรรค 340

ศูนย์เพื่อการพัฒนาสังคมและกิจกรรมมนุษยธรรมของฝ่ายเศรษฐกิจระหว่างประเทศและการสังคม โดยเฉพาะในสาขาที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าของสตรี ควรทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักสำหรับการประสานงาน การปรึกษาหารือ การส่งเสริมและการให้คำแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับสตรีในระบบขององค์การสหประชาชาติ รวมทั้งการประสานงานด้านข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับอนุวัติเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของทศวรรษและยุทธศาสตร์ในโรปีๆ ซึ่งในเรื่องนี้ระบบขององค์การสหประชาชาติควรสำรวจแนวทางและวิธีการเพื่อพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรของสหประชาชาติ รวมทั้งคณะกรรมการสิทธิในระดับภูมิภาค สถาบันค้นคว้าวิจัยและฝึกอบรมระหว่างประเทศเพื่อความก้าวหน้าของสตรี และกองทุนเพื่อการพัฒนาสตรีแห่งสหประชาชาติ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการประชุมระดับโลกว่าด้วยสตรี โดยองค์การสหประชาชาติอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการประชุมดังกล่าวนี้อาจจัดขึ้นทุก ๆ 5 ปี และมีข้อเสนอแนะว่าอย่างน้อยที่สุดจะต้องจัดการประชุมระดับโลกว่าด้วยสตรีครั้งหนึ่งระหว่างปี 1985-2000 ซึ่งสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติจะเป็นผู้ตัดสินใจในการจัดการประชุมแต่ละครั้ง โดยคำนึงถึงงบประมาณที่มีอยู่

วรรค 341

คณะทำงานในองค์กรระดับย่อยที่มีอยู่ในระบบขององค์การสหประชาชาติ ควรจะรวมเอาประเด็นเกี่ยวกับความก้าวหน้าของสตรีไว้ในระเบียบวาระการประชุมของตนด้วยเสมอ

วรรค 342

ความร่วมมือระหว่างองค์กรควรจะมีองค์ประกอบของข่ายงาน โดยเฉพาะในด้านข้อมูล การวิจัย การฝึกอบรมและการพัฒนาโครงการ เพื่อที่จะอำนวยความสะดวกในด้านข้อมูลและข่าวสารที่มีอยู่ในสาขาดังกล่าว รวมทั้งการแลกเปลี่ยนประสบการณ์โดยอาศัยกลไกในระดับชาติ

วรรค 343

ควรปฏิบัติตามข้อมติสมัชชาสหประชาชาติ ซึ่งถือเป็นองค์การที่ควบคุมทบวงการชำนัญพิเศษ และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาสถานภาพของสตรี ควรเร่งรื้อให้สถาบันทั้งหมดในระบบขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งยังไม่มีกำหนดการจัดการและแนวทางด้านนโยบายในเรื่องสตรีรับดำเนินการที่จำเป็นในการปฏิบัติดังกล่าวโดยเร็ว

วรรค 344

กลไกระหว่างประเทศซึ่งส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อสันติภาพ ควรประสานความพยายามและรวมบทบาทของสตรีในการส่งเสริมสันติภาพในหลักสูตรด้วย และควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อปฏิญญาว่าด้วยการมีส่วนร่วมของสตรีในการส่งเสริมสันติภาพ และความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งรับรองโดยสมัชชาสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1982 นอกจากนี้แล้ว องค์กรที่ควรมีบทบาทสำคัญคือ มหาวิทยาลัยเพื่อสันติภาพ

การวิจัยและการวิเคราะห์นโยบาย**วรรค 345**

ควรส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันเกี่ยวกับกิจการของสตรีในระดับภูมิภาคที่ยังไม่มีสถาบันนี้ตั้งอยู่ในการจัดตั้งสถาบันดังกล่าว ควรพิจารณาเพื่อให้เกิดการส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคในการวิจัยและวิเคราะห์ประเด็นที่ปรากฏเกี่ยวกับสตรี เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมความร่วมมือ และความเข้าใจทั้งในระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศในเรื่องนี้

วรรค 346

ระบบขององค์การสหประชาชาติ ควรดำเนินการเพื่อขยายขีดความสามารถของสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติในการให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาล และองค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้สตรีมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการประเมินผลกระทบของนโยบายการพัฒนาว่าด้วยสตรี หน่วยงานสาขาที่เกี่ยวกับความก้าวหน้าของสตรี ควรมีบทบาทในฐานะหน่วยงานหลักสำหรับประสานการแลกเปลี่ยนด้านข้อมูล การให้คำปรึกษาในเรื่องซึ่งเกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของสตรี รวมทั้งการตรวจสอบและประเมินผลความก้าวหน้าขององค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์การสหประชาชาติควรพัฒนาแนวทางเพื่อจุดประสงค์ดังกล่าว โดยอาศัยการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบจากประสบการณ์ทั่วโลก

วรรค 347

องค์การสหประชาชาติควรจะพัฒนาแนวทางปฏิบัติเพื่อจัดการเลือกประติบัติเฉพาะเพศ พฤติกรรม และทัศนคติ โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของรูปแบบความคิดริเริ่มที่ประสบผลสำเร็จ

วรรค 348

ระบบขององค์การสหประชาชาติควรทำการวิจัย และเตรียมแนวทาง กรณีศึกษาเกี่ยวกับการบูรณาการสตรีให้มีความเสมอภาคกับบุรุษในทางการเมือง ควรมีการจัดตั้งโครงการอบรมแก่สตรี หรือ การให้คำปรึกษาหารือระหว่างสตรีผู้ซึ่งมีบทบาททางการเมืองแล้ว

วรรค 349

องค์การสหประชาชาติโดยการหรือกับองค์การอื่น ๆ และทบวงการชำนัญพิเศษ และประสานงานกับรัฐบาลควรทำการวิจัย และเตรียมรายงานว่าด้วยการดำเนินการจัดตั้งสถาบันที่มีประสิทธิภาพ ในระดับชาติเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสตรีรวมทั้งแนวทางและบทสรุปกรณีศึกษาแห่งชาติ

วรรค 350

องค์กรขององค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศูนย์สำหรับการพัฒนาสังคมและกิจการด้านมนุษยธรรม ของสำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ ควรมีแผนปฏิบัติงานประจำเกี่ยวกับการทำวิจัยอย่างลึกซึ้งถึงผลดีและผลเสียของการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย การขึ้นกรานที่จะดำเนินนโยบายเลือกประติบัติโดยพฤตินัยและความขัดแย้งระหว่างกฎหมายจารีตประเพณีและกฎหมายที่ตราเป็นพระราชบัญญัติ โดยคณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกประติบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ ควรเป็นหน่วยงานที่ทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่

วรรค 351

ในสาระสำคัญของทศวรรษการพัฒนาแห่งสหประชาชาติครั้งที่ 3 และในทศวรรษต่อมาควร มอบให้ระบบขององค์การสหประชาชาติประเมินการตัดสินใจของสตรีในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจที่เกี่ยวกับเรื่องการเงินและการค้าระหว่างประเทศ การถ่ายเทเทคโนโลยีและ เกษตรกรรม โดยทำการปรึกษาหารือร่วมกับองค์การระหว่างประเทศที่เหมาะสม หน่วยงานและสถาบัน วิจัย รวมทั้ง สถาบันวิจัยแห่งสหประชาชาติเพื่อการพัฒนาสังคม สถาบันฝึกอบรมและวิจัยนานาชาติ เพื่อความก้าวหน้าของสตรี และสถาบันอื่น ๆ ซึ่งจัดตั้งโดยมหาวิทยาลัยแห่งสหประชาชาติ การ ขาดแคลนข้อมูลที่เชื่อถือได้ เป็นอุปสรรคต่อการประเมินผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาสถานภาพสตรี ในภาคต่าง ๆ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่คณะกรรมการด้านสถิติ คณะกรรมาธิการว่าด้วยสถานภาพ ของสตรี และ สถาบันฝึกอบรมและวิจัยนานาชาติเกี่ยวกับการพัฒนาของสตรีควรจะประสานงานกัน

ระดับสถาบัน เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ ใช้ และเผยแพร่ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับปัญหาของสตรี องค์การสหประชาชาติควรประสานงานกับรัฐบาล ทบวงการชำนัญพิเศษ และคณะกรรมการการขององค์การสหประชาชาติระดับภูมิภาค เพื่อดำเนินการพัฒนาข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

วรรค 352

คณะกรรมการการขององค์การสหประชาชาติระดับภูมิภาค ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะให้สตรีมีส่วนร่วมในแผนปฏิบัติงานทั้งหมดทุกระดับของคณะกรรมการ ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพของสตรีในภูมิภาคนั้น ๆ จนถึงปี ค.ศ. 2000 โดยการพัฒนาพื้นฐานข้อมูลที่เป็นและข้อมูลที่ได้รับจากระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รวมทั้งมุมมองที่เกี่ยวกับสตรีหรือของสตรีในระดับประชาชนทั่วไป ในการนี้ คณะกรรมการระดับภูมิภาค ควรรวบรวมบทวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสตรีในภูมิภาคนั้น ๆ ไว้ในรายงานประจำปี

วรรค 353

มีความจำเป็นเช่นเดียวกันที่จะส่งเสริมกิจกรรมของสถาบันฝึกอบรมและวิชานานาชาติเพื่อความก้าวหน้าของสตรี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านการวิจัย การฝึกอบรม ข่าวสาร และการสื่อสาร ตลอดจนเรียกร้องให้รัฐและองค์การต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานในองค์การสหประชาชาติที่จะประสานงานกับสถาบันดังกล่าวเพื่อการปรับปรุงสถานภาพของสตรี สถาบันดังกล่าวควรจะดำเนินงานต่อไปในการประเมินผลงานของรัฐบาลและองค์กรของสหประชาชาติในการส่งเสริมสถานภาพสตรี และควรเพิ่มการสนับสนุนทางการเงินโดยสมัครใจแก่สถาบันดังกล่าว

วรรค 354

องค์การสหประชาชาติควรเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ลดอาวูรโลก การเตรียมการศึกษาถึงผลที่มีต่อสตรีอันสืบเนื่องจากการแข่งขันกำลังอาวูร และสงครามสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีสูงอายุ สตรีมีครรภ์และเด็กเล็ก ควรเผยแพร่ผลที่ได้จากการศึกษาดังกล่าวเพื่อระดมนักวิจัย นักการเมือง องค์กรที่มีใช้ของรัฐบาล รวมทั้งสตรีเอง ให้สนับสนุนการลดอาวูร

วรรค 355

ระบบขององค์การสหประชาชาติ องค์การรัฐบาลระหว่างประเทศ องค์การรัฐบาลหรือองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล ควรส่งเสริมสตรี องค์กรสตรี และหน่วยงานรัฐที่เหมาะสมจากประเทศต่าง ๆ ให้ร่วมอภิปรายและศึกษาแง่มุมต่าง ๆ ในการส่งเสริมสันติภาพ หรือประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะเพิ่มพูนความรู้ สร้างความเข้าใจ และพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประเทศและประชาชน ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างสตรีจากประเทศต่าง ๆ การประชุมและการสัมมนาซึ่งสตรีมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมและการตัดสินใจของสตรีระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

วรรค 356

ระบบขององค์การสหประชาชาติควรดำเนินมาตรการที่จำเป็นทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดอัตราส่วนที่สมดุลระหว่างเจ้าหน้าที่บุรุษและสตรี ทั้งในระดับบริหารและระดับอาชีพในทุกสาขา รวมทั้งตำแหน่งภาคสนาม ควรจัดทำรายงานประจำเสนอต่อสมัชชาสหประชาชาติ องค์การที่ควบคุมทบวงการชำนัญพิเศษ คณะกรรมการระดับภูมิภาค และคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรีเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งและปฏิบัติตามเป้าหมายเพื่อให้สตรีมีความเสมอภาคในตำแหน่งทางวิชาชีพ

วรรค 357

สตรีและองค์การสตรีจากประเทศต่าง ๆ ควรสนับสนุนให้มีการอภิปรายและศึกษาแง่มุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ สร้างความเข้าใจและพัฒนาความสัมพันธ์ฉันมิตรระหว่างประเทศและประชาชน ควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนการเยือนของบรรดาสตรีจากประเทศต่าง ๆ และการประชุมที่สตรีมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

วรรค 358

เพื่อให้หลักประกันว่าโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับสตรีได้รับการสนใจและมีความสำคัญอันดับต้น ๆ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สตรีควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการวางแผน การกำหนดนโยบาย และโครงการ ตลอดจนในกระบวนการตัดสินใจและประเมินผลในองค์การสหประชาชาติ ในกรณีนี้ องค์การระหว่างประเทศ องค์การระดับภูมิภาค และระดับชาติ ได้รับการเรียกร้องให้เลื่อนตำแหน่งเจ้าหน้าที่สตรีให้สูงขึ้น รวมทั้งเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่สตรีด้วย อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ขาดเป้าหมายและกลไกที่มีประสิทธิภาพ ควรจะมีความพยายามยิ่งขึ้นในการจัดสรรบุคลากร การส่งเสริม และการพัฒนาอาชีพของสตรี ดังนั้น ทุกหน่วยงานและองค์การในระบบขององค์การสหประชาชาติควรดำเนินมาตรการทุกชนิดที่เป็นไปได้เพื่อให้สตรีได้มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคกับบุรุษในทุกระดับภายในปี ค.ศ. 2000 เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ หน่วยงานและองค์การในระบบทุกแห่ง ควรดำเนินมาตรการพิเศษ อาทิเช่น การเตรียมแผนปฏิบัติการสมบูรณแบบรวมทั้งการจัดสรรงบประมาณเพื่อการจัดตั้งเป้าหมายระยะกลาง และสนับสนุนกลไกพิเศษ ตัวอย่างเช่น ผู้ประสานงานเพื่อพัฒนาสถานภาพเจ้าหน้าที่สตรีเป็นต้น ควรรายงานความคืบหน้าในการดำเนินมาตรการดังกล่าวต่อสมัชชาสหประชาชาติ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมและคณะกรรมการว่าด้วยสถานภาพสตรีโดยสม่ำเสมอ

วรรค 359

ควรให้ความมั่นใจว่าสตรีมีโอกาสเข้าร่วมในการประชุมหรือสัมมนาระหว่างประเทศระดับภูมิภาค และระดับภูมิภาคย่อย รวมทั้งการประชุมหรือสัมมนาที่จัดโดยองค์การสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ รวมทั้งการศึกษาเกี่ยวกับสันติภาพ และการส่งเสริมบทบาทของสตรีในการพัฒนาโดยผ่านทางกิจกรรมเกี่ยวกับการวิจัย การสัมมนา และการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในทำนองเดียวกันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีควรเป็นตัวแทนเข้าร่วมในการประชุมรัฐสมานานาชาติ ซึ่งจัดขึ้นโดยสหภาพรัฐสภาและองค์การรัฐสภาระดับภูมิภาค

วรรค 360

ควรสนับสนุนให้สตรีมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสันติภาพและในการต่อสู้อุปสรรคขัดขวางสันติภาพในระดับนานาชาติ ควรสนับสนุนเครือข่ายของสตรีระดับผู้ตัดสินใจระดับสูงที่เกี่ยวกับสันติภาพ และการลดอาวุธ รวมทั้งผู้นำสตรี นักวิจัยและนักการศึกษาเกี่ยวกับสันติภาพ โดยให้สอดคล้องกับกิจกรรมของระบบขององค์การสหประชาชาติ เช่น ปีสันติภาพสากล (1986) ซึ่งประเด็น “สตรีและสันติภาพ” ควรแยกเป็นเอกเทศจากโครงการสำหรับปีดังกล่าว

วรรค 361

เพื่อเป็นการวางรากฐานในการรวมปัญหาที่เกี่ยวกับสตรีในกระบวนการพัฒนาทั้งหมด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพยายามระบุปัญหาในแต่ละประเด็น และพัฒนารูปแบบที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติด้านสังคม วัฒนธรรม ด้านการเมือง และการเศรษฐกิจ ควรทำการวิจัยทั้งในสถาบันวิจัยระดับชาติและระดับภูมิภาค รวมทั้งในองค์การสหประชาชาติและองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ในกรณีนี้ ควรให้ความสนใจในเรื่องการเพิ่มขีดความสามารถในการวางแผนของสตรีด้วย

วรรค 362

ควรมีความพยายามเป็นพิเศษทั้งในระดับชาติ และระดับภูมิภาค เพื่อประกันว่าสตรีมีความเสมอภาคในการได้รับประโยชน์จากวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ และเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการศึกษา การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสามารถเป็นเครื่องมือที่มีอำนาจต่อความก้าวหน้าของสตรี ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับสตรีชนบท นอกจากนั้น ควรเผยแพร่เทคโนโลยีสมัยใหม่และที่มีอยู่ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การประสานงานของกิจกรรมดังกล่าว ในภูมิภาค ควรอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการระดับภูมิภาค กับหน่วยงานและองค์กรรัฐบาลระหว่างประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานภาพและเทคโนโลยีของสตรี

วรรค 363

รัฐบาลและองค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาลควรจัดโครงการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ โดยมีจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงสถานภาพของแรงงานสตรี และส่งเสริมสตรีให้ปรับปรุงบทบาทของตนเพื่อสามารถเข้าถึงตำแหน่งระดับผู้จัดการในหน่วยงานหรือการประกอบกิจการของตนเอง เกี่ยวกับเรื่องนี้ องค์กรสหประชาชาติได้รับการเรียกร้องให้สนับสนุนโครงการว่าด้วยเครือข่ายและแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญในการฝึกอบรมอาชีพ ซึ่งจัดโดยองค์กรระดับภูมิภาคและภูมิภาคย่อย

วรรค 364

กลุ่มระดับภูมิภาคและระดับภูมิภาคย่อย มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมบทบาทของสตรีในการพัฒนา ควรเพิ่มระบบข่าวสารทั้งในระดับภูมิภาคและระดับภูมิภาคย่อยเกี่ยวกับสตรี ควรพัฒนาการวิจัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสตรี ทั้งในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาและในคณะกรรมาธิการระดับภูมิภาค ด้วยความร่วมมือกับทบวงการชำนัญพิเศษที่เหมาะสม รวมทั้งควรสนับสนุนการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และข้อมูลการวิจัย และส่งเสริมระบบข่าวสารในระดับชาติ และสำหรับประเทศที่ยังไม่มีระบบข่าวสาร ควรจัดตั้งระบบดังกล่าวด้วย

วรรค 365

องค์กรระดับชาติ ระดับภูมิภาคย่อย ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ควรได้รับการสนับสนุนโดยการเพิ่มทรัพยากรมนุษย์และการเงิน รวมทั้งเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่สตรีในระดับตัดสินใจ และกำหนดนโยบาย

การเผยแพร่ข่าวสาร

วรรค 366

ควรร่างโครงการระหว่างประเทศ และจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการรณรงค์ระดับชาติในการพัฒนาสามัญสำนึกของสาธารณชนในเรื่องความจำเป็นที่จะต้องมีความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ และเพื่อจัดการกระทำที่เลือกปฏิบัติ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อข่าวสารที่เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ

วรรค 367

องค์กรสหประชาชาติต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทางเพศในสื่อโฆษณา และในสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทความหรือโครงการที่ทำลายภาพพจน์ของสตรีที่เผยแพร่ไปทั่วโลก ควรจะดำเนินขั้นตอนในการส่งเสริมให้มีการกำจัดหรือลดภาพลักษณ์ทางเพศในสื่อต่าง ๆ

วรรค 368

เพื่อเป็นการส่งเสริมสันติภาพ ความยุติธรรมในสังคม และความก้าวหน้าของสตรี องค์การสหประชาชาติควรจะเผยแพร่เอกสารทางกฎหมาย และมติของสหประชาชาติ ตลอดจนรายงานเกี่ยวกับสตรีและวัตถุประสงค์ของทศวรรษ คือ ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ สื่อมวลชน รวมทั้งสื่อวิทยุ และโทรทัศน์ของสหประชาชาติ ควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของสตรีที่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างประชาชน และควรใช้การสื่อสารโดยกลไกทางวัฒนธรรม ในการเผยแพร่ความสำคัญของคำว่า สันติภาพ และความเข้าใจระหว่างประเทศเพื่อความก้าวหน้าของสตรี

วรรค 369

เป็นสิ่งจำเป็นที่สตรีควรได้รับการฝึกฝนให้ใช้เครื่องโสตทัศนอุปกรณ์ในการเผยแพร่ข่าวสาร รวมทั้งอุปกรณ์ฉายภาพ และคอมพิวเตอร์ และสตรีควรมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการปรับปรุงรายการเกี่ยวกับความก้าวหน้าของสตรี และความก้าวหน้าเพื่อสตรีทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาคย่อย ระดับภูมิภาคและระดับระหว่างประเทศ

วรรค 370

รายการวิทยุรายสัปดาห์ขององค์การสหประชาชาติในปัจจุบันรวมทั้งการร่วมผลิตภาพยนตร์เกี่ยวกับสตรี ควรดำเนินต่อไปด้วยการจัดเตรียมที่เพียงพอที่จะเผยแพร่ในภาษาต่าง ๆ

วรรค 371

คณะกรรมการร่วมด้านข่าวสารแห่งองค์การสหประชาชาติ ควรดำเนินการต่อไปในอันที่จะรวมปัญหาสตรีไว้ในโครงการเกี่ยวกับข่าวสารด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งควรจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอแก่กิจกรรมเหล่านี้

วรรค 372

ควรเร่งเร้าให้รัฐบาลและองค์กรของสหประชาชาติ รวมทั้งคณะกรรมการระดับภูมิภาค และทบวงการชำนัญพิเศษเผยแพร่ยุทธศาสตร์ในโรบี ซีให้แก่สาธารณชนมากที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และให้หลักประกันว่าสาระของยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้รับการแปล และเผยแพร่เพื่อให้ผู้มีอำนาจและสาธารณชนทั่วไป โดยเฉพาะองค์กรสตรีระดับประชาชน ตระหนักถึงเป้าหมายของเอกสารและของคำแนะนำที่ได้รับการบรรจุในเอกสารดังกล่าว

**ตอนที่ 2 : ข้อเสนอแนะและข้อสรุปจากการทบทวนและประเมิน
ผลครั้งแรกของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ไนโรบี
เพื่อความก้าวหน้าของสตรี ภายในปี ค.ศ. 2000**

แปลจากเอกสาร Recommendations and conclusions arising from the first review and appraisal of the implementation of the Nairobi Forward-looking Strategies for the Advancement of Women to the Year 2000, United Nations Economic and Social Council. (E/CN.6/1990/L.25/, 8 March 1990)

1. การเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในโรบี่เพื่อความก้าวหน้าของสตรี

1. หลังจากการดำเนินการเป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งเป็นเวลา 1 ใน 3 ของระยะเวลาที่กำหนดไว้เพื่อให้มีการดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ในโรบี่ฯ ผลปรากฏว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องดำเนินการแก้ไขอยู่อีกมาก ถึงแม้ว่าความพยายามอย่างต่อเนื่องของสตรีในประเทศต่างๆ ทั่วโลกในการที่จะดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมายเพื่อความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ จะได้เริ่มปรากฏผลในระดับท้องถิ่นอยู่บ้าง แต่ก็ยังต้องมีการดำเนินการอีกมากเพื่อให้ความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของสตรีส่วนใหญ่ได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น ความสำเร็จเท่าที่ผ่านมามีได้ว่าเป็นความสำเร็จที่มองไม่เห็น ยังไม่ปรากฏในสถิติอย่างเป็นทางการ และไม่ปรากฏในนโยบายของรัฐบาลเสมอไปด้วย หลังต่อต้านความก้าวหน้าของสตรีและการตัดทอนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรี อันเป็นผลเนื่องมาจากสภาวะเศรษฐกิจโลกในช่วงปลายทศวรรษที่ 1980 ย่อมหมายถึงการสูญเสียและชะงักงันของงานที่ได้เริ่มต้นไว้แล้ว

2. ในช่วงทศวรรษสุดท้ายของคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้ ควรจะมีการเร่งรัดการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในโรบี่ฯ ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น สังคมใดที่ไม่นำยุทธวิธีตามยุทธศาสตร์ในโรบี่ฯ ไปใช้ย่อมจะได้รับผลเสียหายในแง่ของความล่าช้าในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การใช้ทรัพยากรมนุษย์ไปในทางที่ไม่ถูกต้อง และทำให้การพัฒนาสังคมโดยรวมต้องล่าช้าไปด้วย ดังนั้น จึงควรมีการใช้มาตรการอันเร่งด่วนในการที่จะขจัดอุปสรรคที่สำคัญต่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในโรบี่ฯ ต่อไป

ก. ความเสมอภาค

3. ความสัมพันธ์ในนัยหนึ่งระหว่างภาคการเมืองและสังคมที่แตกต่างกันและอีกนัยหนึ่งสถานการณ์ทางกฎหมายและสังคมเป็นสิ่งที่จำต้องได้รับการยอมรับ อย่างไรก็ตามความเสมอภาคทางกฎหมายเป็นเพียงก้าวแรกที่จะนำไปสู่ความเสมอภาคในทางปฏิบัติ ประเทศส่วนใหญ่ได้วางมาตรการทางกฎหมายเพื่อรับรองความเสมอภาคทางโอกาสของสตรี อย่างไรก็ตามการเลือกปฏิบัติทั้งในทางกฎหมายและในทางปฏิบัติก็ยังคงมีอยู่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่รัฐบาลและองค์การเอกชนจะต้องดำเนินการทางการเมืองและเศรษฐกิจอย่างจริงจังเพื่อขจัดสภาวะดังกล่าว อุปสรรคต่อการขจัดการเลือกปฏิบัติที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ การที่สตรีและบุรุษส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับทราบถึงสิทธิตามกฎหมายของสตรี หรือยังไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการบริหารและกฎหมายที่จะต้องดำเนินการให้สตรีได้รับประโยชน์ตามสิทธิทางกฎหมายนั้น ๆ การดำเนินมาตรการบางประการยังต้องอาศัยการสร้างพื้นฐานทางกฎหมายซึ่งยังไม่มีอยู่ในขณะนี้

ข้อเสนอแนะที่ 1 ควรจะร่วมมือกับองค์กรสตรีและองค์กรเอกชนอื่นๆ เพื่อดำเนินการโดยให้ความสำคัญในลำดับสูง ในการที่จะเผยแพร่ให้ทั้งบุรุษและสตรีได้รับทราบถึงสิทธิของสตรีทั้งที่กำหนดไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศ และเตรียมการและ/หรือ

ดำเนินการรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สตรีมีความรู้ความเข้าใจทางกฎหมาย (legal literacy) ผ่านกระบวนการการศึกษาทั้งในและนอกระบบในทุกระดับ การอาศัยสื่อมวลชนและวิธีการอื่น ๆ การดำเนินการในกรณีนี้ควรจะดำเนินการภายในปี 1994 (2537)

ผลงานของคณะกรรมการว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี (Committee on the Elimination of Discrimination against Women/CEDAW) ควรจะได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางด้วยการใช้สื่อทุกรูปแบบที่จะสามารถเข้าถึงสตรีและทำให้สตรีมีความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิของตนเองได้ รายงานของรัฐบาลต่างๆ ที่นำเสนอต่อคณะกรรมการฯ ควรจะได้รับการเผยแพร่ภายในประเทศของตนอย่างกว้างขวางโดยที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรจะได้มีโอกาสในการศึกษาและวิจารณ์รายงานนั้นๆ ด้วย องค์การต่างๆ ในเครือข่ายสหประชาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization/ILO) องค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization/UNESCO) ควรจะได้รับการร้องขอให้ศึกษาวิจัยการดำเนินการของรัฐบาลต่างๆ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิทางกฎหมายของสตรีโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาแนวทางในการสนับสนุนรัฐบาล องค์การเอกชนและขบวนการสตรีต่างๆ ในการดำเนินการรณรงค์เพื่อความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายของสตรีให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ 2 รัฐควรจะใช้มาตรการที่จะดำเนินการให้ความเสมอภาคทางกฎหมายมีผลในทางปฏิบัติได้โดยแท้จริงซึ่งรวมถึงมาตรการที่จะสร้างระบบการติดต่อประสานงานระหว่างสตรีและกลไกของทางราชการ อาทิ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ร้องทุกข์หรือการดำเนินการในลักษณะคล้ายคลึงกัน และในกรณีที่เป็นไปได้ควรจะมีการสร้างระบบที่จะทำให้สตรีทั้งในฐานะบุคคลและกลุ่มสามารถมีช่องทางที่จะได้รับการเยียวยาทุกข์ทางกฎหมาย (legal redress) โดยความช่วยเหลือจากองค์การของรัฐหรือเอกชนได้

4. ยังมีหลักฐานจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า ยังมีการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมที่ลิดและปิดกั้นบทบาทและศักยภาพของสตรีอยู่ในประเทศต่างๆ หลายประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากการกำหนดภาพพจน์ บทบาทของชายและหญิงในตำราเรียน ตามลักษณะที่เคยเป็นมาตามแบบดั้งเดิม หรือการที่สื่อมวลชนโหมประโคมบทบาทตามแบบดั้งเดิมของชายและหญิง เป็นต้น การตอกย้ำภาพพจน์ในลักษณะที่ทำให้มีการยอมรับสถานะว่าหญิงชายไม่เท่าเทียมกัน เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าของสตรี

ข้อเสนอแนะที่ 3 ในวงการการศึกษาทั้งในและนอกระบบ รัฐควรส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมครู ในเรื่องบทบาทของชายหญิงที่ถูกต้อง สหศึกษา และการให้บริการแนะแนว รัฐบาลควรดำเนินการทั้งในแง่กฎหมายและในภาคปฏิบัติให้มีการทบทวนตำราเรียนโดยเร็วภายในปี 1995 (2538) หากเป็นไปได้ เพื่อที่จะขจัดการเสนอภาพพจน์อย่างไม่ถูกต้อง และควรจะมีมือกับกลุ่ม

สตรีในการที่จะลดการเสนอภาพพจน์ผู้หญิงทางสื่อมวลชนตามแบบดั้งเดิม ไม่ว่าจะ เป็นด้วยวิธีการ ที่ให้สื่อมวลชนตรวจสอบตนเองหรือด้วยมาตรการอื่น ๆ

รัฐบาล องค์การเอกชน กลุ่มสตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ควรจะร่วมมือกันแก้ไข ปรับปรุงระบบการศึกษา ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในแง่ จิตวิทยา สังคม และขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดอุปสรรคในทางปฏิบัติต่อ ความก้าวหน้าของสตรี

สำนักงานเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ และองค์กรต่าง ๆ ในระบบสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องควรจะดำเนินการวิเคราะห์ ขอบเขตและผลกระทบต่อ การเสนอภาพพจน์บทบาทหญิงชายตามแบบดั้งเดิม และริเริ่มโครงการ ใหม่ ๆ ที่จะแก้ไขปรับปรุงสถานการณ์ดังกล่าวอย่างสืบเนื่องต่อไป

5. สตรีเป็นส่วนที่สำคัญของกำลังแรงงานมาโดยตลอดและบทบาทของสตรีในด้านนี้ก็ยังจะมีเพิ่ม มากขึ้นเรื่อย ๆ ตามการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมอุตสาหกรรม ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และการมีช่องทางเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของสตรีเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ในประเทศส่วนใหญ่การมีส่วนร่วม ของสตรีในระบบเศรษฐกิจยังอยู่บนพื้นฐานของความไม่เท่าเทียมกันอยู่ ซึ่งจะเห็นได้จากการแบ่ง- แยกงาน โอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการศึกษาหาความรู้และการฝึกอบรม การได้รับค่าจ้างแตกต่างกัน ในการทำงานแบบเดียวกัน การมีโอกาสที่จะก้าวหน้าในอาชีพการงานน้อยกว่าบุรุษ และการขาดโอกาส ที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่

ข้อเสนอแนะที่ 4 รัฐ องค์การเอกชนและวิสาหกิจภาคเอกชน ควรจะร่วมมือกันดำเนิน มาตรการพิเศษเพื่อเพิ่มสัดส่วนของสตรีในการมีส่วนร่วมตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงการศึกษา วิจัยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของสตรีในภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในฐานะที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทาง เศรษฐกิจ การส่งเสริม การฝึกอบรม ที่เกี่ยวข้อง การศึกษา วิเคราะห์ทางเลือกระดับนโยบายที่จะช่วย สนับสนุนให้สตรีประกอบอาชีพที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ ตลอดจน การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

องค์การสหประชาชาติควรจะศึกษาวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับสตรีที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทาง เศรษฐกิจทั่วโลก การเสนอแนะโครงการใหม่ ๆ ในระดับประเทศที่จะช่วยเพิ่มสัดส่วนของสตรีใน ตำแหน่งที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะที่ 5 รัฐ และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะใช้ความพยายามในการเพิ่ม จำนวนของสตรีในอาชีพที่ได้รับค่าตอบแทนรวมทั้งการเข้ามาจัดการแบ่งแยกทางเพศในตลาด แรงงานและการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานของสตรี

รัฐ และ/หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรรวบรวมและจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างและ ผลตอบแทนที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชายอย่างต่อเนื่อง ควรใช้ความพยายามในการที่จะ

ลดช่องว่างระหว่างอัตราค่าจ้างแรงงานหญิงและชายภายในปี 1995 (2538) หากเป็นไปได้ รวมทั้งการใช้มาตรการพิเศษที่จะแก้ไขปรับปรุงสภาพการจ้างแรงงานบนพื้นฐานของการให้หญิงชายได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกันสำหรับการทำงานอย่างเดียวกัน นอกจากนี้ยังควรดำเนินการที่จะกำหนดหามูลค่าทางเศรษฐกิจของงานที่สตรีทำโดยไม่ได้รับค่าจ้าง โดยควรที่จะตั้งเป้าหมายให้มีการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวในการกำหนดนโยบายของประเทศภายใน 1995 (2538)

องค์กรต่าง ๆ ในเครือข่ายสหประชาชาติควรจะดำเนินการในด้านการกำหนดวิธีการที่จะชี้วัดความไม่เสมอภาคในเรื่องค่าจ้างแรงงานระหว่างหญิงและชาย การทำงานโดยไม่ได้รับค่าจ้างและการทำงานนอกระบบแรงงานให้สำเร็จสมบูรณ์และควรตีพิมพ์เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ ที่มีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ด้วย

6. มีหลักฐานอย่างเพียงพอที่แสดงให้เห็นว่าสตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมืองน้อยมาก ซึ่งหมายความว่า การตัดสินใจในเรื่องนโยบายที่มีผลกระทบต่อความเสมอภาคของสตรียังอยู่ในมือของบุรุษ ซึ่งอาจจะไม่มีแรงจูงใจให้คำนึงถึงเรื่องนี้เท่ากับสตรี ถึงแม้จะมีสถิติข้อมูลที่ชี้ให้เห็นว่าในบางประเทศผู้หญิงเริ่มจะเป็นกลุ่มพลังที่จะตัดสินใจเลือกตั้งทางการเมือง โดยการใช้สิทธิของตนในการเลือกผู้แทนหรือพรรคการเมืองที่มีนโยบายสนับสนุนผลประโยชน์ของสตรีก็ตาม แต่สัดส่วนของสตรีในรัฐสภา พรรคการเมืองและรัฐบาลก็ยังอยู่ในระดับต่ำ สถานการณ์เช่นนี้ยังคงมีอยู่ต่อไป นอกเสียจากว่าสตรีจะสมัครและได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและมีโอกาสที่จะประกอบอาชีพในตำแหน่งราชการที่สามารถก้าวไปสู่ระดับบริหารได้ ตลอดจนการที่สตรีจะใช้สิทธิในการเลือกตั้งเพื่อพิทักษ์ผลประโยชน์ของตนและสังคม

7. ควรจะมีการดำเนินการเพิ่มปริมาณสตรีในตำแหน่งบริหารในองค์กรระหว่างประเทศและองค์การเอกชนและควรจะได้มีความพยายามในการที่จะเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการคัดเลือกและว่าจ้างบุคลากร

ข้อเสนอแนะที่ 6 ระเบียบข้าราชการพลเรือนทุกประเภทควรมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับสมัคร การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง การเลื่อนตำแหน่ง สิทธิในการลา การฝึกอบรม และเงื่อนไขอื่น ๆ

รัฐบาล พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ และกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ ควรจะตั้งเป้าหมายให้มีการเพิ่มสัดส่วนสตรีในตำแหน่งผู้นำมากขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 30 ภายในปี 1995 (2538) โดยมีเป้าหมายระยะยาวในการที่จะให้หญิงชายมีตำแหน่งทางบริหารในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน ภายในปี 2000 (2543) และควรสร้างระบบการจ้างงานและการฝึกอบรมเพื่อให้สตรีได้เตรียมพร้อมในการดำรงตำแหน่งระดับบริหาร

รัฐบาล พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน และองค์กรสตรี ควรจะได้รับการส่งเสริมให้จัดทำบัญชีรายชื่อของสตรีที่เหมาะสมที่จะเข้าดำรงตำแหน่งที่ว่างลง และควรจะมีการยอมรับความสำคัญในการที่จะฝึกอบรมสตรีให้มีความรู้ความชำนาญและทักษะที่จำเป็นในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง

และบริหาร ในการประชุมระดับระหว่างภูมิภาคเรื่องผู้หญิงกับบทบาทในสังคมภายนอกครอบครัว (The Interregional Consultation on Women in Public Life) ซึ่งจะจัดขึ้นในเดือนกันยายน 2534 รัฐบาล และองค์การเอกชนควรจะส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมอย่างเต็มที่ และควรจะกำหนดหัวข้อเรื่อง การดำเนินการทางการเมืองในช่วงกึ่งแรกของทศวรรษนี้ ที่จะผลักดันให้สตรีทั้งหมดเข้าไปมีส่วนร่วมทางกระบวนการทางการเมืองอย่างจริงจัง

สำนักงานเลขาธิการองค์การสหประชาชาติโดยการร่วมมือกับสถาบันและรัฐบาลต่าง ๆ ควรจะดำเนินการพัฒนาและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของกลุ่มผู้บริหารสูงสุดในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติโดยจำแนกข้อมูลแต่ละเพศต่อไปอย่างต่อเนื่อง องค์การในระบบสหประชาชาติควรจะช่วยเหลือรัฐบาลต่าง ๆ ในการจัดตั้งระบบข้อมูลในลักษณะนี้ด้วย

ข. การพัฒนา

8. ประสบการณ์ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมาเป็นสิ่งที่ยืนยันข้อคิดเห็นที่ได้มีการเสนอไว้ในที่ประชุมระดับโลก เพื่อการทบทวนและประเมินผลการดำเนินการในช่วงทศวรรษสตรีในเรื่อง ความเสมอภาค การพัฒนา และสันติภาพ (World Conference to Review and Appraise the Achievements of the United Nations Decade for Women : Equality, Development and Peace) ที่จัดขึ้น ณ กรุงไนโรบี (15-26 กรกฎาคม 2528) สตรีจะไม่สามารถก้าวหน้าได้ถ้าหากไม่มีการพัฒนา เช่นเดียวกับข้อเท็จจริงที่ว่า หากสตรีไม่มีความก้าวหน้า การพัฒนาก็ย่อมเป็นไปได้ยากเช่นกัน

9. เป็นที่น่าเสียดายว่า สตรีในประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบในทางลบอันเกิดจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งเกิดขึ้นจากสภาพการเป็นหนี้สิน การขาดดุลทางการค้า การกีดกันทางการค้า การขาดดุลภายในประเทศ และความไม่สมดุลในการกระจายรายได้ (รวมทั้งภาวะเงินเฟ้อเกินขนาด) สำหรับสตรีส่วนใหญ่แล้ว การพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคม ในช่วงที่ทศวรรษ 1980 มิได้ก่อให้เกิดผลดีตามที่ได้มีการตั้งเป้าหมายไว้เมื่อตอนต้นทศวรรษแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้าม ได้มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ซึ่งรวมถึงการลดบริการของรัฐในด้าน การศึกษา สาธารณสุขและที่อยู่อาศัย การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดผลลบต่อสภาพความเป็นอยู่ของสตรีในแง่ต่างๆ เป็นอย่างมาก

10. การพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ เป็นสิ่งที่สำคัญพอๆ กับการยอมรับการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของสตรี ปัญหาความยากจนที่เกิดขึ้นกับสตรีเป็นหลักนั้น สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางโครงสร้างสังคมที่สตรีต้องเผชิญอยู่ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ นโยบายทางเศรษฐกิจในปัจจุบันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ มักจะไม่คำนึงถึงผลลบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสตรีหรือศักยภาพในการมีส่วนร่วมของสตรี และดังนั้นจึงไม่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะที่ 7 เพื่อเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดการฟื้นฟูทางเศรษฐกิจ ควรจะมีการร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคมระหว่างประเทศควบคู่ไปกับนโยบายทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม ควรจะมีการวางแผนและดำเนินการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและมาตรการปฏิรูปทางเศรษฐกิจอื่น ๆ เพื่อที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมสตรีในกระบวนการพัฒนาอย่างเต็มที่ควบคู่ไปกับการป้องกันปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม นอกจากนี้ยังควรมีการใช้นโยบายในการให้สตรีมีโอกาสในการได้รับสินเชื่อ การจัดหาปัจจัยการผลิต ตลาด และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งควรจะได้รับ การรวมเข้าไว้ในนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างชัดเจน

แนวทางการพัฒนาระหว่างประเทศในช่วงทศวรรษที่ 4 ของการพัฒนาแห่งองค์การสหประชาชาติ (The International Development Strategy for the Fourth United Nations Development Decade) ควรจะคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและศักยภาพของสตรีอย่างเต็มที่และควรจะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งสำหรับการติดตามผลการดำเนินการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบสหประชาชาติควรจะทำเนิการศึกษาผลกระทบของนโยบายเศรษฐกิจระดับชาติ และนานาชาติที่มีต่อความก้าวหน้าทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานภาพของสตรีในประเทศที่กำลังพัฒนา

11. การเข้าสู่ตลาดแรงงานของสตรีได้เกิดขึ้นในระดับที่ไม่อาจจะเป็นไปได้เมื่อ 30 ปีที่แล้ว อย่างไรก็ตามก็ดีสภาพที่ไม่เอื้ออำนวยทางเศรษฐกิจในประเทศที่กำลังพัฒนา ได้มีส่วนทำให้สตรีส่วนใหญ่ยังคงมีอาชีพหรือเริ่มมีอาชีพในระบบเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการ (informal sector) เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

ข้อเสนอแนะที่ 8 นโยบายของรัฐ การดำเนินการภาคเอกชนและการร่วมมือระหว่างประเทศ ควรจะมุ่งเน้นไปในทางให้การสนับสนุนแก่โครงการที่จะปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของสตรีในระบบเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการ

โครงการเหล่านี้ควรจะเน้น (นอกเหนือไปจากประเด็นอื่น ๆ) การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในภาคเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการซึ่งจะช่วยเพิ่มผลผลิตและเปิดโอกาสให้มีการเข้าถึงตลาดในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติมากขึ้น สตรีในภาคเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการควรจะได้รับ การสนับสนุนให้รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อให้รู้สิทธิของตนตลอดจนสามารถแสวงหาการสนับสนุนที่จำเป็น เพื่อรักษาและใช้สิทธินั้น ๆ

องค์การระดับนานาชาติที่เกี่ยวข้อง ควรจะรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดและถูกต้องเกี่ยวกับสตรีในภาคเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อที่จะใช้ประกอบการกำหนดมาตรการที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการปรับปรุงสภาวะของสตรีให้ดีขึ้น

12. มีสตรีที่ตกอยู่ในกลุ่มผู้ยากจนมากขึ้นไป เนื่องจากสาเหตุหลายประการอันสืบเนื่องมาจากความไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีในหลาย ๆ ประเทศ จำนวนของสตรีที่ตกอยู่ในสภาพยากจนอย่างสาหัสในประเทศต่าง ๆ ได้ทวีจำนวนมากขึ้นในช่วงระยะเวลาการติดตามผลการดำเนินการ

ข้อเสนอแนะที่ 9 องค์การเอกชน และองค์การระหว่างประเทศ ควรจะใช้มาตรการที่จริงจังในการกำจัดความยากจน มาตรการเหล่านี้ควรจะใช้แนวทางการดำเนินการแบบมุ่งประโยชน์หลายด้าน และควรจะรวมทักษะทางการศึกษาและการฝึกอบรมที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมด้านการผลิตอีกด้วย

13. นับตั้งแต่ปี 1970 (2513) เป็นต้นมา สตรีมีโอกาที่จะได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งได้เป็นเครื่องพิสูจน์ว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการที่จะเตรียมสตรีให้สามารถมีบทบาทอย่างเท่าเทียมและเต็มที่ในสังคมได้ ถึงแม้ในบางประเทศจะประสบผลสำเร็จในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้แก่หญิงชายอย่างเท่าเทียมกัน แต่ประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนมากก็ยังคงต้องใช้ความพยายามอีกมากในการที่จะดำเนินการให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษาในทุกๆระดับ รวมทั้งการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้ทั่วถึงด้วย นอกจากนี้ ถึงแม้เด็กหญิงจะมีโอกาสในการศึกษามากขึ้นซึ่งทำให้อัตราผู้ไม่รู้หนังสือในหมู่เยาวชนค่อยๆ ลดลงตามลำดับ แต่อัตราความแตกต่างของผู้ไม่รู้หนังสือในหมู่ชายและหญิงที่เป็นผู้ใหญ่ยังคงเป็นอุปสรรคในการเสริมสร้างสมรรถนะของสตรีทั้งในด้านกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพราะสตรียังขาดเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาความรู้และทักษะ ในกลุ่มสตรีที่พอจะมีโอกาสในด้านการศึกษา ก็มักจะถูกชักนำให้ศึกษาแต่วิชาที่ถือกันว่าเป็นวิชาที่เหมาะสมแก่สตรีมาแต่ดั้งเดิม ดังนั้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญสำหรับการดำเนินการในอนาคตคือ การเปิดโอกาสให้ผู้หญิงสามารถได้รับการศึกษาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีผ่านทางการศึกษาและฝึกอบรม ซึ่งขณะนี้ยังถูกจำกัดโดยปัญหาด้านงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา

ข้อเสนอแนะที่ 10 สำหรับรัฐบาลที่ยังไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ ในเรื่องนี้ ควรจะปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดสรรทรัพยากรไปในทางที่จะสนับสนุนความเสมอภาคทางโอกาสในการศึกษาและฝึกอบรมของสตรีในทุกๆระดับและทุกสาขาวิชา และควรจะร่วมมือกับกลุ่มสตรีและองค์การเอกชนในความพยายามเป็นพิเศษที่จะขจัดความเหลื่อมล้ำในด้านการรู้หนังสือของผู้ใหญ่เนื่องจากเหตุแห่งเพศให้หมดสิ้นไปภายใน ค.ศ. 2000 ควรมีการจัดทำโครงการที่จะช่วยให้ผู้ปกครองและครูให้โอกาสในการศึกษาของเด็กหญิงและเด็กชายโดยเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรจะมีการสนับสนุนการศึกษาของเด็กหญิงในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิชาที่อยู่ในลำดับความสำคัญของการพัฒนาประเทศและในการเตรียมเด็กหญิงให้สามารถมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในด้านเศรษฐกิจและสังคม และเพื่อให้รัฐบาลต่างๆ สามารถดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ให้เป็นผลสำเร็จได้อย่างแท้จริง ก็ควรจะได้มีการใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติที่จะทำให้แน่ใจได้ว่าจะมีการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง

องค์การยูเนสโกและองค์กรอื่นๆ ในเครือข่ายสหประชาชาติ ควรจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการบริหารจัดการไม่รู้หนังสือของสตรีและการติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้เป็นที่แน่ใจได้ว่าผู้หญิงจะมีความเสมอภาคทางโอกาสในการศึกษาและการฝึกอบรมในทุกๆระดับอย่างแท้จริง

14. เป็นที่ยอมรับกันอย่างไม่มีการโต้แย้งว่าหลักประกันในเรื่องการมีอาหารสำหรับบริโภคอย่างเพียงพอเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง และผู้หญิงมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งขาดในฐานะผู้ผลิตอาหารทั้งสำหรับการบริโภคในครอบครัวและการปลูกพืชเศรษฐกิจ อย่างไรก็ดี การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของสตรีชนบทเป็นไปอย่างเชื่องช้าและในบางกรณีกลับมีสภาพที่เลวร้ายยิ่งกว่าเดิม การดำเนินการโครงการเพื่อช่วยเหลือสตรีเหล่านี้มักจะประสบความสำเร็จแต่เพียงส่วนน้อย ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนความเชี่ยวชาญทั้งในด้านบุคลากรและการเงิน การขาดแคลนระบบเครือข่ายประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น การขาดแคลนความรู้ทางวิชาการ ตลอดจนการใช้นโยบายและการอุดหนุนที่อำนวยความสะดวกแก่ประชากรในสังคมเมืองจนถึงกับละเลยประชากรในชนบท สถานการณ์เหล่านี้ยิ่งเลวร้ายยิ่งขึ้นในประเทศที่กำลังพัฒนาที่กำลังประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งมีการทุ่มเททรัพยากรไปอุดหนุนเกษตรกรที่ผลิตเพื่อการส่งออก อันเป็นผลให้สตรีชนบทขาดแคลนปัจจัยและบริการพื้นฐานที่สำคัญมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 11 รัฐควรจะใช้มาตรการเฉพาะที่จะทำให้เกิดหลักประกันว่าผู้หญิงจะมีโอกาสเข้าถึงวิชาการสมัยใหม่และมีส่วนร่วมในการคิดค้นและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เหล่านั้นไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะที่ 12 รัฐและองค์กรเอกชนควรใช้มาตรการเสริมสร้างสมรรถนะยิ่งกว่าวิธีการสงเคราะห์ในการสนับสนุนสตรีในฐานะผู้ผลิตทางการเกษตร โดยมุ่งที่จะปรับปรุงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนฝึกกำลังสตรีเข้าอยู่ในกระบวนการหลักในการพัฒนาทางการเกษตร รัฐบาลควรให้ความสำคัญลำดับสูงแก่โครงการที่มุ่งเปิดโอกาสให้สตรีชนบทได้เข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ สิ้นเชื้อ การฝึกอบรม การตลาด การจัดการ ตลอดจน การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรและการควบคุมการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

องค์กรต่าง ๆ ในเครือข่ายสหประชาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ควรให้ความร่วมมือกับรัฐบาลต่าง ๆ ในการกำหนดและจัดหาปัจจัยที่จำเป็นต่อการส่งเสริมความสามารถของสตรีในการผลิตทางการเกษตร

องค์กรสหประชาชาติควรพัฒนาวิธีการใหม่ ๆ ในการส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้แก่สตรี

15. ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา มาตรฐานด้านสุขภาพอนามัยและภาวะโภชนาการของสตรีในพื้นที่บางส่วนของภูมิภาคที่กำลังพัฒนาได้เริ่มตกต่ำลง ซึ่งมีสาเหตุหลายประการรวมทั้งการตัดทอนงบประมาณด้านสาธารณสุข สถานการณ์เช่นนี้เป็นสิ่งที่น่าวิตกเป็นอย่างมากเนื่องจากสุขภาพอนามัยของมารดาและทารกแรกเกิดมีความสำคัญยิ่งต่อการมีชีวิตอยู่รอดของทารก อัตราการตายของทารกและเด็กกำลังเพิ่มสูงขึ้นในประเทศต่าง ๆ บางประเทศทั้งที่อัตราการตายได้ลดลงมาหลายทศวรรษแล้ว

ข้อเสนอแนะที่ 13 รัฐบาล องค์การระหว่างประเทศ องค์การเอกชน และสาธารณชนทั่วไป ควรจะตระหนักถึงความเสื่อมทรามด้านมาตรฐานสุขภาพอนามัยของสตรีในประเทศที่กำลังพัฒนา และควรมีการจัดลำดับความสำคัญในการพัฒนาสุขภาพอนามัยของสตรี โดยการจัดหาบริการที่เหมาะสมและทั่วถึงเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดีถ้วนหน้าภายในปี 2000 (2543)

เจ้าหน้าที่อนามัยส่วนใหญ่ในเกือบทุกประเทศมักจะเป็นสตรี พวกเขาเหล่านี้ควรจะได้รับการสนับสนุนให้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งขึ้นในด้านการตัดสินใจในเรื่องสุขภาพอนามัย รัฐบาล องค์การระหว่างประเทศและองค์การสตรี ควรจะจัดทำโครงการที่มุ่งปรับปรุงสุขภาพอนามัยของสตรี โดยให้หลักประกันว่าสตรีจะได้รับบริการอย่างเท่าเทียมและทั่วถึงกันในด้าน การดูแลสุขภาพมารดาและเด็ก การวางแผนครอบครัว การจัดทำโครงการเพื่อความปลอดภัยของมารดา โภชนาการ โครงการบำบัดโรค-สตรีเฉพาะทาง ตลอดจนบริการด้านการสาธารณสุขมูลฐานอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการมีสุขภาพอนามัยที่ดีถ้วนหน้าภายในปี 2000 (2543)

องค์การอนามัยโลกและองค์การอื่น ๆ ของสหประชาชาติควรที่จะพัฒนาโครงการให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินต่าง ๆ เพื่อต่อสู้กับสถานการณ์ด้านสุขภาพอนามัยของสตรีที่กำลังเสื่อมทรามลงในประเทศที่กำลังพัฒนาส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านโภชนาการ การดูแลสุขภาพมารดา และการสุขภาพจิต

16. ในประเทศส่วนใหญ่ โอกาสที่ผู้หญิงจะเข้าถึงข่าวสารและบริการด้านประชากรและการวางแผนครอบครัวมีเพิ่มมากขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ความสามารถของสตรีในการที่จะควบคุมภาวะเจริญพันธุ์ของตนเอง ยังเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้สตรีสามารถป้องกันรักษาสุขภาพของตนเอง สามารถดำเนินชีวิตอย่างที่ตนเองประสงค์ และดูแลความมั่นคงของครอบครัวของตนเองได้ ผู้หญิงทุกคนควรจะอยู่ในฐานะที่สามารถวางแผนและจัดการกับชีวิตของตัวเองได้

ข้อเสนอแนะที่ 14 รัฐบาล องค์การเอกชนและกลุ่มสตรีต่าง ๆ ควรจะดำเนินการพัฒนาโครงการเพื่อส่งเสริมให้สตรีสามารถควบคุมระยะเวลาและความถี่ในการให้กำเนิดบุตรของตน โครงการเหล่านี้ควรจะรวมเอาโครงการประชากรศึกษาซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการพัฒนาสิทธิและบทบาทสตรี รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลครอบครัวของผู้ชายและเด็กผู้ชายเข้าไปด้วย ในการนี้รัฐควรจัดให้มีการบริการทางสังคมเพื่อช่วยให้สตรีสามารถดูแลครอบครัวและประกอบอาชีพได้อย่างเต็มที่

รัฐควรจะได้ทำการพัฒนาและขยายโครงการวางแผนครอบครัวเพื่อส่งเสริมให้สตรีสามารถมีสิทธิเสียงในการตัดสินใจด้านระยะเวลาและความถี่ของการมีบุตร และความปลอดภัยด้านสุขภาพของมารดาได้

สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ กองทุนเพื่อกิจกรรมประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund) องค์การอนามัยโลก และองค์กรอื่น ๆ ในสหประชาชาติควรจะได้มีการพัฒนาโครงการความร่วมมือเพื่อสนับสนุนบทบาทสตรีในการพัฒนาอย่างเกี่ยวเนื่องกับปัญหาประชากร

17. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา สตรีในหลายประเทศมีสุขภาพทั้งในด้านร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรมลง ทั้งนี้ เป็นผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาเสพติด และสิ่งเสพติดต่าง ๆ มากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ 15 รัฐบาลและหน่วยงานระดับชาติควรจะได้จัดตั้งนโยบายและโครงการระดับชาติเพื่อส่งเสริมสุขภาพของสตรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และสิ่งเสพติดต่าง ๆ เกินขนาด ซึ่งควรจะใช้มาตรการทั้งในด้านการป้องกันและแก้ไขอย่างจริงจัง อีกทั้งควรจะได้มีความตั้งใจจริงในการลดอันตรายที่มีผลต่อสุขภาพของสตรีในการทำงานและกำจัดการใช้ยาเสพติดให้โทษต่าง ๆ

18. นับตั้งแต่การประชุมที่กรุงไนโรบีเป็นต้นมา ได้เกิดภัยคุกคามสุขภาพแนวใหม่ที่มีผลต่อสุขภาพและสถานภาพของสตรี เช่น โรคติดต่อทางเพศและโรคเอดส์มีอัตราเพิ่มสูงขึ้นอย่างน่าวิตก จึงเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานทางการแพทย์และทางสังคมทั่วไปจะต้องเร่งปฏิบัติการแก้ไข

ข้อเสนอแนะที่ 16 รัฐบาลจะให้ความสนใจอย่างจริงจังต่อปัญหาสตรีและโรคเอดส์ และองค์การอนามัยโลกควรจะได้รวมหัวข้อนี้ไว้ในโครงการป้องกันโรคเอดส์ระดับโลกด้วย สถาบันทางสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรในสหประชาชาติ คณะกรรมการโรคเอดส์แห่งชาติและองค์กรเอกชนต่าง ๆ จะต้องเร่งดำเนินการทั้งในแง่ปฏิบัติและการวิจัยหาแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อให้ข้อมูลแก่สตรีในเรื่องผลกระทบของโรคเอดส์ต่อสุขภาพและสถานภาพของสตรี

19. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมเมือง การอพยพย้ายถิ่น และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุให้อัตราส่วนของหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นสตรีและจำนวนสตรีที่เข้าสู่ระบบแรงงานเพิ่มมากขึ้น สตรีเหล่านี้ประสบปัญหาความยุ่งยากในอันที่จะประสานบทบาทของตนเองในทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ และข้อเรียกร้องภายในครอบครัวในด้านการเลี้ยงดูบุตรและสมาชิกในครอบครัวอื่น ๆ ภาระที่สตรีต้องแบกไว้เป็นสองเท่านี้ กลับเพิ่มมากขึ้นแทนที่จะลดลงด้วยการแบ่งเบาภาระหน้าที่โดยคู่สมรส ซึ่งถ้าไม่มีการลดภาระหน้าที่ที่สตรีต้องรับผิดชอบอยู่ในขณะนี้แล้ว สตรีก็จะไม่สามารถมีบทบาทในการพัฒนาได้อย่างเต็มที่และเสมอภาคได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะที่ 17 ภายในปี 1995 (2538) รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ควรจะวางมาตรการด้านการบริการสังคมที่มุ่งจะอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการที่จะรับผิดชอบภาระหน้าที่ในฐานะบิดามารดาและภาระในครอบครัวอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพนอกบ้านไปได้ด้วยดี ซึ่งควรจะรวมทั้งนโยบายที่จะให้บริการและกำหนดมาตรการที่จะทำให้ผู้ชายและผู้หญิงร่วมกันแบ่งเบาภาระหน้าที่ดังกล่าวมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการช่วยแก้ไขปัญหาค่าเฉพาะของครอบครัวที่มีหัวหน้าเป็นสตรีที่ต้องรับผิดชอบสมาชิกในครอบครัวด้วยตนเองอีกด้วย

สำนักงานเลขาธิการสหประชาชาติ องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้เครือข่ายสหประชาชาติควรจะดำเนินการเป็นพิเศษโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปีครอบครัวสากล ในปี 1994 (2537) ในการที่จะวิเคราะห์ประเด็นการเลี้ยงดูบุตรและผู้พึ่งพิงอื่น ๆ ในครอบครัว การร่วมรับผิดชอบและแบ่งเบาภาระหน้าที่ต่าง ๆ ในครอบครัว หน้าที่ในฐานะบิดามารดา และหน้าที่อื่นใดในการดูแลครอบครัว รวมทั้งการประเมินผลการดำเนินการในระดับชาติตามประสบการณ์ที่ผ่านมา

20. ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรทุกคน ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย แต่โอกาสที่สตรีจะได้มีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมยังมีอยู่ในวงจำกัด ทั้ง ๆ ที่สตรีได้ให้ความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ความสนใจของสตรีที่มีต่อปัญหาสภาวะแวดล้อมในทุก ๆ ด้าน น่าจะเป็นพลังสำคัญที่จะผลักดันให้มีการผนึกกำลังของสตรี ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งประเด็นความเสมอภาคและสันติภาพ

ข้อเสนอแนะที่ 18 รัฐควรรพยายามที่จะส่งเสริมให้สตรีทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและกลุ่มให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่ออนุรักษ์สภาวะแวดล้อม ควรจะมีการพัฒนาโครงการให้ความรู้ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและชีวิตประจำวัน

การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่จะจัดให้มีขึ้นในปี 1992 (2535) ควรจะพิจารณาเรื่องสตรีกับสิ่งแวดล้อมด้วยโดยความมุ่งที่จะระดมพลังสตรีทั้งในระดับประเทศและระดับระหว่างประเทศและเพื่อประกันว่าประสบการณ์และความรู้ของสตรีจะได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

21. ความก้าวหน้าในการเจรจาตกลงกำลังอาวุธเป็นสิ่งที่น่ายินดี แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยังไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะที่ 19 รัฐควรพิจารณางบประมาณที่ประหยัดได้จากการลดกำลังอาวุธไปใช้จ่ายในการพัฒนาสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการพัฒนาสตรีด้วย

ก. สันติภาพ

22. ถึงแม้จะมีความก้าวหน้าในบางเรื่อง แต่ความขัดแย้งระดับภูมิภาค และระดับชาติก็ยังคงมีอยู่ในระดับนานาชาติ และสตรีก็ยังคงตกเป็นหนึ่งในกลุ่มผู้รับเคราะห์จากความขัดแย้งเหล่านั้นอยู่ต่อไป และในขณะเดียวกัน สตรีก็ยังไม่มียบทบาทที่สำคัญอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาข้อขัดแย้งมากขึ้นกว่าในอดีตแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะที่ 20 รัฐควรจะสนับสนุนให้สตรีเข้ามามีบทบาทในกระบวนการการตัดสินใจเพื่อสร้างสันติภาพให้มากขึ้น ซึ่งรวมทั้งการมอบหมายให้สตรีเป็นส่วนหนึ่งในคณะผู้แทนในการเจรจา

ตกลงระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและการลดกำลังอาวุธ และการกำหนดสัดส่วนของสตรีที่จะเข้าร่วมคณะเจรจาดังกล่าวอย่างชัดเจน

สหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องควรจะติดตามผลและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการสันติภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ 21 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งซึ่งมีผลกระทบต่อสตรีชาวปาเลสไตน์และอัฟริกาใต้ ควรจะได้มีความพยายามเป็นพิเศษเพื่อจะให้เกิดหลักประกันว่า สตรีที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจะมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการสร้างสันติภาพและการสรรสร้างสังคมของตน ในกระบวนการปฏิรูปสังคมก็ควรจะมีการให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อโครงการให้ความช่วยเหลือแก่สตรี และควรจะมีการพัฒนาโครงการดังกล่าวเพื่อผลประโยชน์ของสตรีในประเทศนามิเบียด้วย

23. การตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นแก่สตรีว่าเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนและอาจเกิดขึ้นได้กับผู้หญิงทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในชนชั้นวัฒนธรรมหรือกลุ่มรายได้ใด เป็นสิ่งที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการใช้มาตรการกำจัดความรุนแรงต่อสตรีอย่างเร่งด่วนและมีประสิทธิภาพ และทุกฝ่ายจะต้องตระหนักด้วยว่าการกระทำรุนแรงต่อสตรีมีสาเหตุมาจากสถานภาพที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคมนั่นเอง

ข้อเสนอแนะที่ 22 รัฐควรเร่งรัดการใช้มาตรการในการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมเกี่ยวกับการกระทำรุนแรงต่อสตรีทั้งในครอบครัว ในที่ทำงานและในสังคม รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายที่จะป้องกัน ควบคุม และลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำรุนแรงต่อสตรีทั้งในครอบครัว ที่ทำงาน และในสังคมอีกด้วย รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรสตรี องค์กรเอกชน และภาคเอกชน ควรพัฒนาบริการด้านการแก้ไขพฤติกรรม การศึกษา และสังคม ให้ก้าวหน้าไปอย่างเหมาะสม รวมทั้งการให้ที่พักพิง การจัดการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่รักษากฎหมาย เจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรม สาธารณสุข และสังคมสงเคราะห์ และการกำหนดมาตรการในด้านการยับยั้งและแก้ไขพฤติกรรม ควรจะมีการเพิ่มจำนวนสตรีทุกระดับในระบบการรักษากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

องค์การสหประชาชาติ รัฐบาลและองค์กรเอกชน ควรจะได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเสนอภาพพจน์การกดขี่สตรีเพศในสื่อมวลชนกับการกระทำรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว และในสังคม รวมทั้งผลกระทบจากเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการสื่อสารระหว่างประเทศอันอาจเกิดขึ้นได้

2. กลไกระดับชาติ

ตั้งแต่ระยะแรกของแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ในโรบี๗ ได้มีการเน้นถึงความสำคัญของกลไกระดับชาติเพื่อความก้าวหน้าของสตรีในการที่จะสนับสนุนการผนวกความต้องการและความจำเป็นของสตรีเข้าอยู่ในนโยบายและโครงการต่างๆ ของรัฐ การระดมความช่วยเหลือในระดับท้องถิ่น

และในการจัดหาข้อมูลระดับชาติและระดับระหว่างประเทศ แม้ว่าจะมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร แต่กลไกระดับชาติก็ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในโรบี ๑ ยังคงดำเนินต่อไปได้ในแต่ละประเทศ ประสิทธิภาพของกลไกระดับชาตินั้นขึ้นอยู่กับ การสนับสนุนทางการเงินของรัฐบาล ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นได้ในการจัดหาทรัพยากรที่เหมาะสม การกำหนดสถานะของหน่วยงาน ความรู้ความสามารถในทางวิชาการ และความสามารถในการใช้ประโยชน์จากข้อมูล การปรับปรุงปัจจัยเหล่านี้ทั้งหมดเป็นหนทางสำคัญที่จะช่วยขจัดอุปสรรคอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะที่ 23 ควรจะมีการจัดตั้งกลไกระดับชาติในทุกประเทศภายในปี 1995 (2538) และกลไกระดับชาติที่จัดตั้งขึ้นนั้น ควรจะเป็นหน่วยงานในระดับที่สามารถก่อให้เกิดการตัดสินใจระดับนโยบายของรัฐได้โดยตรง และควรจะได้รับการจัดสรรปัจจัยในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ เพื่อให้ทำหน้าที่ (1) ในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลด้านสถานภาพสตรีและผลกระทบอันอาจจะเกิดขึ้นจากนโยบายด้านสตรีของรัฐ และ (2) ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรี กลไกระดับชาตินี้ควรจะทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องในการพัฒนาโยบายเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรีโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของแผนงานและลำดับความสำคัญเร่งด่วนของรัฐ

องค์การสหประชาชาติควรจะให้การสนับสนุนกลไกระดับชาติ โดยการให้คำแนะนำ การฝึกอบรมและบริการข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการวางแผนและจัดการ วิธีการอบรม การประเมินผลและการจัดหา และการใช้ข้อมูล และควรจะสนับสนุนให้มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้กลไกระดับชาติ

ข้อเสนอแนะที่ 24 ภายในงบประมาณประจำที่มีอยู่ หน่วยงานในเครือขายขององค์การสหประชาชาติควรที่จะจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานของกลไกระดับชาติด้านสตรีของประเทศต่าง ๆ ตลอดจนดำเนินกิจกรรมการประสานงานระหว่างประเทศให้คงไว้ในระดับที่จะทำให้สามารถมีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในโรบี ๑ เพื่อความก้าวหน้าของสตรีต่อไปได้ นอกจากนี้ ควรจะส่งเสริมให้มีการดำเนินการสนับสนุนโดยความสมัครใจเพื่อให้เกิดผลดังกล่าวข้างต้นด้วย

3. ประเด็นสำคัญสำหรับการดำเนินการส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรี

ในช่วงปี 1993 - 1997 (2536 - 2540)

25. จากการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมาธิการวาดด้วยสถานภาพสตรีแห่งสหประชาชาติได้กำหนดประเด็นสำคัญสำหรับการติดตามผลการดำเนินการส่งเสริมความก้าวหน้าของสตรีในช่วงปี 1993-1997 (2536-2540) ดังต่อไปนี้

ก. ความเสมอภาค

- (1) การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของสตรีในด้านสิทธิและกฎหมาย
- (2) การได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกันสำหรับงานที่มีค่าเท่ากัน รวมทั้งการพัฒนาวิธีการที่จะชีวิตความเหลื่อมล้ำด้านค่าจ้างแรงงานและมูลค่าทางเศรษฐกิจของการทำงานของสตรีที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจอย่างไม่เป็นทางการ
- (3) ความเสมอภาคในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านเศรษฐกิจ
- (4) การกำจัดการเสนอภาพพจน์ของสตรีทางสื่อมวลชนในทางที่ไม่สร้างสรรค์

ข. การพัฒนา

- (1) สตรีกลุ่มยากจนที่สุด : การวางแผนในการพัฒนาประเทศไทยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของสตรี
- (2) สตรีในชุมชนเมือง : การอพยพย้ายถิ่น การเสพยาเสพติด โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (เอดส์) และอื่นๆ รวมทั้งปัจจัยด้านประชากร โภชนาการและอนามัยของสตรีในกระบวนการพัฒนา
- (3) การส่งเสริมการรู้หนังสือ การศึกษา และการฝึกอบรม รวมทั้งทักษะด้านเทคโนโลยี
- (4) การเลี้ยงดูเด็กและผู้อาศัยพึ่งพิง รวมทั้งการแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบด้านการงานและการดูแลครอบครัวระหว่างสตรีและบุรุษ

ค. สันติภาพ

- (1) สตรีและกระบวนการสร้างสันติภาพ
- (2) มาตรการในการกำจัดการกระทำรุนแรงต่อสตรีในครอบครัวและสังคม
- (3) สตรีกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเวทีระหว่างประเทศ
- (4) การศึกษาเพื่อสันติภาพ

